SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-0610-79-26

Druk nr 2644

Warszawa, 3 czerwca 2026 r.

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Z poważaniem

Donald Tusk

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Projekt

U S T A W A

z dnia

o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny[1)]

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

1) zasady i tryb przyznawania oraz wygaśnięcia statusu artysty zawodowego;
2) zasady i tryb przyznawania dopłaty do składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Emerytur Pomostowych osobom wykonującym zawód artystyczny;
3) instytucję odpowiedzialną za przyznawanie i stwierdzanie wygaśnięcia statusu artysty zawodowego;
4) sposób prowadzenia działań mających na celu podnoszenie lub uzyskanie nowych kwalifikacji przez osoby wykonujące zawód artystyczny.

Art. 2. Celem ustawy jest:

1) poprawa stabilności zawodowej osób wykonujących zawód artystyczny;
2) zagwarantowanie odpowiedniego włączenia osób wykonujących zawód artystyczny do systemu ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego;
3) aktywizacja zawodowa osób wykonujących zawód artystyczny;
4) podnoszenie kompetencji osób wykonujących zawód artystyczny.

Art. 3. 1. Za wykonywanie zawodu artystycznego uważa się profesjonalną, wykonywaną osobiście działalność zawodową w dziedzinie kultury, prowadzoną w sposób stały, nastawioną

[1)] Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, ustawę z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego, ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawę z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, ustawę z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, ustawę z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym oraz ustawę z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia.

na zewnętrzny odbiór, prowadzącą bezpośrednio lub pośrednio do powstania utworu w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 24) albo artystycznego wykonania utworu.

2. Dziedziny kultury, w których jest wykonywany zawód artystyczny, obejmują:

1) muzykę;
2) sztuki wizualne, w tym sztuki plastyczne;
3) sztuki performatywne;
4) sztuki cyrkowe;
5) teatr;
6) film;
7) literaturę;
8) taniec;
9) twórczość audiowizualną;
10) twórczość ludową.

Art. 4. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

1) artysta zawodowy – osobę wykonującą zawód artystyczny w dziedzinach kultury, o których mowa w art. 3 ust. 2, której dyrektor Instytucji przyznał status artysty zawodowego;
2) dorobek artystyczny – udokumentowane w dowolnej formie i na dowolnym nośniku wykonywanie zawodu artystycznego, obejmujące w szczególności czynności związane z powstawaniem i wykonywaniem utworu lub dzieła na każdym jego etapie, w tym realizowane w toku kształcenia osoby wykonującej zawód artystyczny;
3) dochód – kwotę obejmującą:
   a) przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, art. 29, art. 30b, art. 30c i art. 30e ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 592) lub w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, pomniejszone o koszty uzyskania przychodów oraz składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne,
   b) przychody (dochody) wolne od podatku dochodowego od osób fizycznych na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 46, 63a, 63b, 148 i 152–154 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych,

c) kwalifikowane dochody z kwalifikowanych praw własności intelektualnej, o których mowa w art. 30ca ust. 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych,

d) dochody opodatkowane na zasadach określonych w art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych,

e) przychody, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 5a i 15–17 oraz w art. 30a ust. 1 pkt 1–2a i 4–5a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych,

f) przychody, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 157 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych,

g) dochody z gospodarstwa rolnego w rozumieniu ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1208 oraz z 2026 r. poz. 203)

– wykazane odpowiednio w imiennych informacjach i zeznaniach, o których mowa w art. 34 ust. 8, art. 39 ust. 1, art. 42 ust. 2 i art. 45 ust. 1–1aa ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, w zeznaniu, o którym mowa w art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 2025 r. poz. 843), lub w oświadczeniu, o którym mowa w art. 41 ust. 5;

4) Instytucja – specjalistyczną jednostkę nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.[2)]).

Rozdział 2

Rada Programowo-Naukowa do spraw Osób Wykonujących Zawód Artystyczny oraz Komisja Opiniująca do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny

Art. 5. 1. Przy dyrektorze Instytucji działa:

1) Rada Programowo-Naukowa do spraw Osób Wykonujących Zawód Artystyczny, zwana dalej „Radą Programową”;

2) Komisja Opiniująca do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny, zwana dalej „Komisją Opiniującą”.

---

2) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 1160 i 1837 oraz z 2026 r. poz. 187, 203, 451 i 504.

2. Obsługę administracyjną Rady Programowej oraz Komisji Opiniującej zapewnia Instytucja.

Art. 6. 1. Do zadań Rady Programowej należy:

1) diagnozowanie potrzeb osób wykonujących zawód artystyczny, w tym potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych oraz potrzeb w zakresie pomocy socjalnej wynikających z trudnej sytuacji życiowej, ubóstwa, bezrobocia, bezdomności, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy domowej, ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
2) prowadzenie badań i analiz dotyczących sytuacji zawodowej osób wykonujących zawód artystyczny.

2. Zadania Rady Programowej mogą być realizowane przez współpracę z:

1) podmiotami, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.[3)]), w zakresie kształcenia lub prowadzenia działalności naukowej;
2) jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie dotyczącym osób wykonujących zawód artystyczny;
3) urzędami obsługującymi ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, w zakresie kształcenia w zawodach istotnych dla kultury w ramach systemu oświaty;
4) organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze kultury, w szczególności w zakresie edukacji kulturalnej, upowszechniania kultury, promocji twórczości artystycznej oraz wspierania osób wykonujących zawód artystyczny.

3. Rada Programowa może przedstawiać ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zwanemu dalej „Ministrem”, lub dyrektorowi Instytucji opinie, w tym opinie wydane na podstawie badań i analiz, o których mowa w ust. 1 pkt 2, w szczególności w sprawach sytuacji zawodowej oraz ubezpieczeń społecznych lub ubezpieczenia zdrowotnego osób wykonujących zawód artystyczny.

Art. 7. 1. Radę Programową powołuje Minister na 4-letnią kadencję.

2. W skład Rady Programowej wchodzi 15 członków, w tym:

1) po 1 członku wskazanym przez:

[3)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 1871 i 1897, z 2025 r. poz. 619, 620, 621, 622, 1162, 1794, 1837 i 1864 oraz z 2026 r. poz. 187, 203, 328, 370, 635 i 637.

a) Ministra,
b) ministra właściwego do spraw gospodarki,
c) ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania,
d) ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki,
e) ministra właściwego do spraw pracy;

2) 10 członków wybranych spośród kandydatów posiadających rekomendację osoby lub organizacji społecznej działających w dziedzinach kultury, o których mowa w art. 3 ust. 2.

3. Członkiem Rady Programowej może być osoba, która:

1) posiada wiedzę o zawodach artystycznych lub wiedzę o ich wykonywaniu;
2) korzysta z pełni praw publicznych;
3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Art. 8. 1. Członkostwo w Radzie Programowej wygasa w przypadku:

1) rezygnacji członka Rady Programowej złożonej Ministrowi pisemnie za pośrednictwem dyrektora Instytucji;
2) śmierci członka Rady Programowej.

2. Minister może odwołać członka Rady Programowej przed upływem jej kadencji w przypadku:

1) działania z naruszeniem prawa;
2) choroby uniemożliwiającej sprawowanie funkcji;
3) skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
4) nieusprawiedliwionego trwałego zaprzestania uczestniczenia w pracach Rady Programowej przez okres dłuższy niż 3 miesiące.

3. W przypadku wygaśnięcia członkostwa w Radzie Programowej, o którym mowa w ust. 1, albo odwołania, o którym mowa w ust. 2, nowego członka Rady Programowej powołuje się na okres do końca kadencji Rady Programowej.

Art. 9. 1. Ogłoszenie o możliwości kandydowania na członka Rady Programowej Minister publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej.

2. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 1, określa w szczególności miejsce i termin zgłaszania kandydatur na członków Rady Programowej.

Art. 10. 1. Zgłoszenie osoby ubiegającej się o powołanie w skład Rady Programowej kierowane do Ministra zawiera:

1) dane osobowe kandydata:
   a) imię (imiona) i nazwisko,
   b) datę urodzenia,
   c) adres do korespondencji, a także, jeżeli posiada, numer telefonu lub adres poczty elektronicznej,
   d) informację o wykształceniu;
2) rekomendację, o której mowa w art. 7 ust. 2 pkt 2;
3) dokumentację uprawdopodobniającą spełnienie warunku, o którym mowa w art. 7 ust. 3 pkt 1;
4) oświadczenia o spełnieniu warunków, o których mowa w art. 7 ust. 3 pkt 2 i 3; oświadczenia takie zawierają zgodę na przetwarzanie danych osobowych w nich zawartych w zakresie celów, o których mowa w art. 15 ust. 1.

2. Kopię powołania w skład Rady Programowej oraz zgłoszenie, o którym mowa w ust. 1, wraz z dokumentacją zawierającą oświadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 4, rekomendację, o której mowa art. 7 ust. 2 pkt 2, oraz dane osobowe, o których mowa w ust. 1 pkt 1, Minister przekazuje dyrektorowi Instytucji.

3. Członek Rady Programowej przekazuje dyrektorowi Instytucji:

1) numer PESEL albo, jeżeli nie nadano tego numeru, rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości oraz nazwę państwa, które go wydało;
2) numer rachunku płatniczego do wypłaty wynagrodzenia.

Art. 11. Minister zwołuje pierwsze posiedzenie nowo wybranej Rady Programowej i przewodniczy mu do czasu wyboru przewodniczącego Rady Programowej.

Art. 12. 1. Pracami Rady Programowej kieruje przewodniczący Rady Programowej wybierany przez jej członków spośród siebie zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym w obecności co najmniej połowy ustawowego składu Rady Programowej. Przewodniczący Rady Programowej wskazuje wiceprzewodniczącego Rady Programowej, który zastępuje go podczas jego nieobecności.

2. Na posiedzenie Rady Programowej przewodniczący Rady Programowej może zapraszać inne osoby, jeżeli jest to uzasadnione potrzebą realizacji zadań Rady Programowej.

3. Rada Programowa wydaje opinie w drodze uchwały zwykłą większością głosów. Uchwałę podpisuje przewodniczący Rady Programowej.

4. Z posiedzeń Rady Programowej sporządza się protokół.

5. Szczegółowy tryb działania Rady Programowej określa regulamin organizacyjny ustanowiony przez Radę Programową w drodze uchwały zwykłą większością głosów.

Art. 13. 1. Posiedzenie Rady Programowej zwołuje przewodniczący Rady Programowej nierzadziej niż raz na kwartał.

2. Przewodniczący Rady Programowej zwołuje posiedzenie Rady Programowej również na wniosek Ministra lub dyrektora Instytucji.

3. Przewodniczący Rady Programowej może zwołać posiedzenie Rady Programowej na wniosek jej członka.

4. We wniosku, o którym mowa w ust. 2 i 3, wskazuje się cel posiedzenia, proponowany porządek obrad oraz termin posiedzenia.

Art. 14. 1. Przewodniczący Rady Programowej, wiceprzewodniczący Rady Programowej oraz pozostali członkowie Rady Programowej otrzymują wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Rady Programowej. Wysokość wynagrodzenia za udział w jednym posiedzeniu Rady Programowej nie może przekroczyć 25 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

2. Łączne wynagrodzenie członka Rady Programowej za udział w posiedzeniach Rady Programowej w roku kalendarzowym nie może przekroczyć 150 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

3. Minister określi, w drodze rozporządzenia, wysokość wynagrodzenia przewodniczącego Rady Programowej, wiceprzewodniczącego Rady Programowej i członków Rady Programowej oraz termin jego wypłaty, mając na uwadze zakres ich zadań i znaczenie tych zadań dla efektywnej realizacji celów ustawy.

Art. 15. 1. Dane osobowe członka Rady Programowej oraz osoby ubiegającej się o powołanie w skład Rady Programowej są przetwarzane w celu zapewnienia sprawnego działania Rady Programowej, oceny kandydatury i jej powołania oraz wypłaty wynagrodzenia.

2. Minister przechowuje dokumentację zawierającą dane osobowe osoby ubiegającej się o powołanie w skład Rady Programowej w sposób gwarantujący zachowanie ich poufności, integralności, kompletności oraz dostępności, w warunkach niegrożących uszkodzeniem lub zniszczeniem, od dnia otrzymania dokumentów zawierających dane osobowe, przez okres 15 lat, liczony od dnia 1 stycznia roku następującego po roku otrzymania dokumentacji przez Ministra.

3. Dyrektor Instytucji przechowuje dokumentację zawierającą dane osobowe członka Rady Programowej w sposób gwarantujący zachowanie ich poufności, integralności, kompletności oraz dostępności, w warunkach niegrożących uszkodzeniem lub zniszczeniem przez okres powołania, a także od dnia, w którym osoba zakończyła pełnienie funkcji członka Rady Programowej przez okres 15 lat, liczony od dnia 1 stycznia roku następującego po roku zakończenia pełnienia funkcji przez członka Rady Programowej.

4. Udostępnienie Ministrowi lub dyrektorowi Instytucji danych osobowych następuje w formie oświadczenia osoby, której dane dotyczą. Minister lub dyrektor Instytucji mogą żądać udokumentowania danych osobowych, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 lit. a, b oraz d, w zakresie niezbędnym do ich potwierdzenia.

Art. 16. Zadaniem Komisji Opiniującej jest wydawanie opinii w sprawach wykonywania zawodu artystycznego oraz posiadania dorobku artystycznego. Opinia nie jest stanowiskiem w rozumieniu art. 106 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691).

Art. 17. 1. Komisję Opiniującą powołuje Minister na 4-letnią kadencję.

2. W skład Komisji Opiniującej wchodzi 145 członków, w tym:

1) po 5 członków wskazanych przez:
   a) Ministra,
   b) ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego,
   c) Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
2) 120 członków wybranych spośród kandydatów posiadających rekomendacje organizacji zrzeszających osoby wykonujące zawody artystyczne w dziedzinach kultury, o których mowa w art. 3 ust. 2;
3) 10 członków wybranych spośród kandydatów posiadających rekomendacje organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, o których mowa

w art. 3 pkt 2 ustawy z 15 czerwca 2018 r. o zbiorowym zarządzaniu prawami autorskimi i prawami pokrewnymi (Dz. U. z 2024 r. poz. 1665).

3. Członkiem Komisji Opiniującej może być osoba, która:

1) posiada wiedzę lub doświadczenie zawodowe związane z wykonywaniem zawodu artystycznego lub w zakresie zabezpieczenia społecznego;
2) korzysta z pełni praw publicznych;
3) nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe.

4. Członkostwa w Komisji Opiniującej nie można łączyć z zatrudnieniem w Instytucji oraz członkostwem w Radzie Programowej.

5. Funkcję członka Komisji Opiniującej można sprawować niewięcej niż przez 2 następujące po sobie kadencje.

Art. 18. 1. Członkostwo w Komisji Opiniującej wygasa w przypadku:

1) rezygnacji członka Komisji Opiniującej złożonej Ministrowi pisemnie za pośrednictwem dyrektora Instytucji;
2) śmierci członka Komisji Opiniującej;
3) skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

2. Minister może odwołać członka Komisji Opiniującej przed upływem jej kadencji w przypadku:

1) działania z naruszeniem prawa;
2) choroby uniemożliwiającej sprawowanie funkcji;
3) w przypadku trzykrotnej nieuzasadnionej odmowy udziału w pracach zespołów opiniujących.

3. W przypadku wygaśnięcia członkostwa w Komisji Opiniującej, o którym mowa w ust. 1, albo odwołania, o którym mowa w ust. 2, nowego członka Komisji Opiniującej powołuje się na okres do końca kadencji Komisji Opiniującej.

Art. 19. 1. Ogłoszenie o możliwości zgłaszania kandydatur na członka Komisji Opiniującej Minister publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej.

2. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 1, określa w szczególności miejsce i termin zgłaszania kandydatur na członków Komisji Opiniującej.

Art. 20. 1. Zgłoszenie osoby ubiegającej się o powołanie w skład Komisji Opiniującej kierowane do Ministra zawiera:

1) dane osobowe kandydata:
   a) imię (imiona) i nazwisko,
   b) datę urodzenia,
   c) adres do korespondencji, a także, jeżeli posiada, numer telefonu lub adres poczty elektronicznej,
   d) informację o wykształceniu;
2) rekomendacje, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 2 i 3;
3) dokumentację uprawdopodobniającą spełnienie warunku, o którym mowa w art. 17 ust. 3 pkt 1;
4) oświadczenia o spełnieniu warunków, o których mowa w art. 17 ust. 3 pkt 2 i 3; oświadczenia takie zawierają zgodę na przetwarzanie danych osobowych w nich zawartych w zakresie celów, o których mowa w art. 25 ust. 1.

2. Kopię powołania w skład Komisji Opiniującej oraz zgłoszenie, o którym mowa w ust. 1, wraz z dokumentacją zawierającą oświadczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 4, rekomendację, o której mowa w art. 17 ust. 2 pkt 2 i 3, oraz dane osobowe, o których mowa w ust. 1 pkt 1, Minister przekazuje dyrektorowi Instytucji.

3. Członek Komisji Opiniującej przekazuje dyrektorowi Instytucji:

1) numer PESEL albo, jeżeli nie nadano tego numeru, rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości oraz nazwę państwa, które go wydało;
2) numer rachunku płatniczego do wypłaty wynagrodzenia.

Art. 21. 1. Minister zwołuje pierwsze posiedzenie nowo wybranej Komisji Opiniującej i przewodniczy mu do czasu wyboru przewodniczącego Komisji Opiniującej.

2. Na pierwszym posiedzeniu członkowie Komisji Opiniującej dokonują wyboru przewodniczącego oraz dwóch wiceprzewodniczących Komisji Opiniującej ze swojego grona w odrębnych głosowaniach.

3. Przewodniczący oraz wiceprzewodniczący Komisji Opiniującej są wybierani w głosowaniu jawnym większością 2/3 głosów ustawowej liczby członków Komisji Opiniującej.

4. W przypadku niedokonania wyboru przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego Komisji Opiniującej większością, o której mowa w ust. 3, Minister zarządza ponowne głosowanie, które jest rozstrzygane zwykłą większością ustawowej liczby członków Komisji Opiniującej.

5. W przypadku niedokonania wyboru przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego Komisji Opiniującej na pierwszym posiedzeniu Komisji Opiniującej, przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego Komisji Opiniującej powołuje Minister w terminie 30 dni od dnia zakończenia tego posiedzenia.

Art. 22. 1. Pracami Komisji Opiniującej kieruje przewodniczący Komisji Opiniującej, a w razie jego nieobecności jeden z dwóch wiceprzewodniczących wskazany przez przewodniczącego Komisji Opiniującej.

2. Przewodniczący Komisji Opiniującej zapewnia sprawne i zgodne z prawem funkcjonowanie Komisji Opiniującej oraz reprezentuje Komisję Opiniującą przed innymi organami w sprawach związanych z działaniem Komisji Opiniującej.

Art. 23. 1. Przewodniczący oraz wiceprzewodniczący Komisji Opiniującej nie biorą udziału w wydawaniu opinii.

2. Członkowie Komisji Opiniującej są obowiązani do zachowania w poufności wszystkich informacji, z którymi zapoznali się w związku z pełnieniem funkcji, także po zaprzestaniu jej pełnienia.

Art. 24. 1. Przewodniczący i wiceprzewodniczący Komisji Opiniującej otrzymują miesięczne wynagrodzenie w wysokości nieprzekraczającej przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

2. Członkowi Komisji Opiniującej przysługuje wynagrodzenie za opinię wydaną przez zespół, o którym mowa w art. 32 ust. 2, którego był członkiem. Wynagrodzenie to nie może przekroczyć 2 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 25. 1. Dane osobowe członka Komisji Opiniującej oraz osoby ubiegającej się o powołanie w skład Komisji Opiniującej są przetwarzane w celu oceny kandydatury i jej powołania, zapewnienia sprawnego działania Komisji Opiniującej i wypłaty wynagrodzenia.

2. Minister przechowuje dokumentację zawierającą dane osobowe osoby ubiegającej się o powołanie w skład Komisji Opiniującej w sposób gwarantujący zachowanie ich poufności, integralności, kompletności oraz dostępności, w warunkach niegrożących uszkodzeniem lub

zniszczeniem, od dnia otrzymania dokumentów zawierających dane osobowe, przez okres 15 lat, liczony od dnia 1 stycznia roku następującego po roku otrzymania dokumentacji przez Ministra.

3. Dyrektor Instytucji przechowuje dokumentację zawierającą dane osobowe członków Komisji Opiniującej w sposób gwarantujący zachowanie ich poufności, integralności, kompletności oraz dostępności, w warunkach niegrożących uszkodzeniem lub zniszczeniem przez okres powołania, a także od dnia, w którym osoba zakończyła pełnienie funkcji członka Komisji Opiniującej przez okres 15 lat, liczony od dnia 1 stycznia roku następującego po roku zakończenia pełnienia funkcji przez członka Komisji Opiniującej.

4. Udostępnienie Ministrowi oraz dyrektorowi Instytucji danych osobowych następuje w formie oświadczenia osoby, której dane dotyczą. Minister lub dyrektor Instytucji mogą żądać udokumentowania danych osobowych, o których mowa odpowiednio w art. 20 ust. 1 pkt 1 lit. a, b oraz d, w zakresie niezbędnym do ich potwierdzenia.

Rozdział 3

Status artysty zawodowego

Art. 26. Status artysty zawodowego może zostać przyznany osobie nieprowadzącej pozarolniczej działalności gospodarczej na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, 1795 i 1826 oraz z 2026 r. poz. 507) oraz niepodlegającej ubezpieczeniu społecznemu rolników, wykonującej zawód artystyczny, na jej wniosek o przyznanie statusu artysty zawodowego, która:

1) ma udokumentowany dorobek artystyczny;
2) wykonywanie zawodu artystycznego stanowi istotną część jej aktywności zawodowej;
3) w każdym roku z ostatnich 3 lat podatkowych bezpośrednio poprzedzających rok, w którym został złożony wniosek o przyznanie statusu artysty zawodowego, osiągnęła przychody, należności lub wynagrodzenie w związku z wykonywaniem zawodu artystycznego, wliczając w ten okres uzasadnione przerwy w wykonywaniu zawodu artystycznego, o których mowa w art. 30 ust. 1.

Art. 27. 1. Dyrektor Instytucji przyznaje status artysty zawodowego w drodze decyzji po uzyskaniu opinii Komisji Opiniującej, o której mowa w art. 16, zwanej dalej „opinią”.

2. Status artysty zawodowego jest przyznawany na okres 5 lat.

3. Po trzykrotnym przyznaniu statusu artysty zawodowego status ten może być przyznany artyście zawodowemu na okres 8 lat, jeżeli deklaruje on wykonywanie zawodu artystycznego przez okres co najmniej kolejnych 24 miesięcy.

4. Przyznanie statusu artysty zawodowego na kolejny okres następuje na wniosek, o którym mowa w art. 26, złożony niewcześniej niż w okresie 3 miesięcy przed upływem okresu, na jaki ten status został przyznany.

Art. 28. Wniosek, o którym mowa w art. 26, może złożyć:

1) obywatel polski mający miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
2) obywatel państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej lub członek jego rodziny w rozumieniu art. 2 pkt 4 ustawy z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. z 2025 r. poz. 1164 i 1794), posiadający prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
3) przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatel Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, o którym mowa w art. 10 ust. 1 lit. b oraz d Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Dz. Urz. UE L 29 z 31.01.2020, str. 7 z późn. zm.[4)]), oraz członkowie rodziny obywatela Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, o których mowa w art. 10 ust. 1 lit. e lub f tej umowy;
4) cudzoziemiec mający miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:
   a) na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 114 ust. 1 i 1a, art. 127, art. 137a, art. 159 ust. 1 i art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2025 r. poz. 1079 i 1794 oraz z 2026 r. poz. 203), lub

---

[4)] Zmiany wymienionej umowy zostały ogłoszone w Dz. Urz. UE L 187 z 12.06.2020, str. 12, Dz. Urz. UE L 225 z 14.07.2020, str. 53, Dz. Urz. UE L 443 z 30.12.2020, str. 3, Dz. Urz. UE L 43 z 24.02.2022, str. 84, Dz. Urz. UE L 131 z 05.05.2022, str. 9, Dz. Urz. UE L 102 z 17.04.2023, str. 61, Dz. Urz. UE L 184 z 21.07.2023, str. 109, Dz. Urz. UE L 2023/2471 z 07.11.2023, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 2024/2134 z 07.08.2024.

b) przebywający w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy, lub

c) przebywający w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej ochrony uzupełniającej;

5) cudzoziemiec mający miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

a) na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 139a ust. 1 lub art. 139o ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub

b) w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej pracownika kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż, w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa na warunkach określonych w art. 139n ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach

– z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt i pracę na okres nieprzekraczający 9 miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej;

6) cudzoziemiec mający miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej:

a) na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy, o którym mowa w art. 151 ust. 1 lub art. 151b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, lub

b) na podstawie wizy krajowej w celu prowadzenia badań naukowych lub prac rozwojowych, lub

c) w związku z korzystaniem z mobilności krótkoterminowej naukowca na warunkach określonych w art. 156b ust. 1 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach

– z wyłączeniem cudzoziemców, którym zezwolono na pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres nieprzekraczający 6 miesięcy, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Art. 29. 1. Wniosek, o którym mowa w art. 26, składa się do dyrektora Instytucji.

2. Wniosek, o którym mowa w art. 26, zawiera:

1) dane wnioskodawcy:

a) imię (imiona) i nazwisko,

b) numer PESEL albo, jeżeli nie nadano tego numeru, datę urodzenia, rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości oraz nazwę państwa, które go wydało,

c) adres zamieszkania,

d) adres pobytu lub ostatniego miejsca zamieszkania w przypadku osoby nieposiadającej adresu zamieszkania,

e) adres do korespondencji, jeżeli jest inny niż adres zamieszkania;

2) podpis wnioskodawcy lub jego przedstawiciela ustawowego albo pełnomocnika.

3. Do wniosku, o którym mowa w art. 26, dołącza się:

1) informację o przebiegu wykonywania zawodu artystycznego;

2) dokumenty wskazujące na posiadany dorobek artystyczny, w szczególności dokumenty potwierdzające czas trwania i charakter działalności wykonywanej na podstawie umowy o pracę, umowy o dzieło lub umowy zlecenia, a także katalogi z wystaw, recenzje, przyznane nagrody i wyróżnienia lub:

a) dyplom ukończenia szkoły artystycznej odpowiedniego typu lub dyplom ukończenia studiów na kierunku, którego zakres odpowiada wykonywanej działalności twórczej lub artystycznej, lub

b) w przypadku działalności literackiej – dokumenty potwierdzające publikację utworów literackich w przestrzeni publicznej, w szczególności przez wskazanie numerów ISBN publikacji zarejestrowanych w katalogu Biblioteki Narodowej lub adresów bibliograficznych publikacji zamieszczonych w czasopismach, lub

c) wydane przez właściwe stowarzyszenie zrzeszające twórców lub artystów zaświadczenie o nabyciu w drodze praktyki umiejętności zawodowych;

3) dokumenty wskazujące na to, że istotną część aktywności zawodowej wnioskodawcy stanowi wykonywanie zawodu artystycznego;

4) zaświadczenia i inne dokumenty uprawdopodobniające wystąpienie okoliczności wskazujących na uzasadnioną przerwę w wykonywaniu zawodu artystycznego, jeżeli wystąpiła;

5) dokumenty potwierdzające spełnienie warunku, o którym mowa w art. 26 pkt 3, w szczególności dokumenty księgowe potwierdzające świadczenie usług artystycznych, takie jak faktury, rachunki, umowy cywilnoprawne, zestawienia przychodów lub inne dowody uzyskiwania przychodów, w tym również przychodów uzyskiwanych w ramach wykonywania działalności gospodarczej.

4. Do wniosku, o którym mowa w art. 26, można załączyć również pierwszorazowy wniosek o dopłatę, o którym mowa w art. 40 ust. 1.

Art. 30. 1. Przy ocenie wykonywania zawodu artystycznego uwzględnia się przerwy w wykonywaniu zawodu artystycznego spowodowane uzasadnionymi okolicznościami

życiowymi, które obiektywnie uniemożliwiały wykonywanie zawodu artystycznego, w szczególności opieką nad dzieckiem lub innym członkiem rodziny, chorobą lub związanymi z bezrobociem potwierdzonym rejestracją w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna albo poszukująca pracy.

2. Do wniosku, o którym mowa w art. 26, załącza się dokumenty uprawdopodabniające wystąpienie okoliczności, o których mowa w ust. 1.

3. W przypadku wystąpienia w danym roku podatkowym przerwy w wykonywaniu zawodu artystycznego, o której mowa w ust. 1, uniemożliwiającej wykazanie spełnienia w danym roku podatkowym warunku określonego w art. 26 pkt 3, przy ocenie spełnienia tego warunku uwzględnia się wcześniejsze lata podatkowe poprzedzające okres ostatnich 3 lat podatkowych, odpowiadające okresowi tej przerwy.

Art. 31. 1. Dyrektor Instytucji rozpatruje wniosek, o którym mowa w art. 26, i wydaje decyzję o przyznaniu statusu artysty zawodowego w terminie 60 dni od dnia otrzymania wniosku. W sprawie szczególnie skomplikowanej dyrektor Instytucji rozpatruje wniosek i wydaje decyzję o przyznaniu statusu artysty zawodowego niepóźniej niż w terminie 90 dni od dnia otrzymania wniosku, o czym informuje wnioskodawcę.

2. Do postępowania w sprawie przyznania statusu artysty zawodowego nie stosuje się art. 31 § 1–4 i art. 127 § 1a ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

Art. 32. 1. Dyrektor Instytucji niezwłocznie przekazuje przewodniczącemu Komisji Opiniującej wniosek, o którym mowa w art. 26, wraz z załącznikami w celu wydania opinii.

2. Przewodniczący Komisji Opiniującej wyznacza zespół opiniujący, zwany dalej „zespołem”. W skład zespołu wchodzi 3 członków Komisji Opiniującej wyznaczonych z uwzględnieniem rodzaju zawodu artystycznego wykonywanego przez wnioskodawcę. W uzasadnionych przypadkach przewodniczący Komisji Opiniującej może wyznaczyć zespół liczący 5 członków Komisji Opiniującej.

3. Członek Komisji Opiniującej jest pracownikiem organu w rozumieniu art. 24 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.

4. Zespół wydaje opinię bezwzględną większością głosów w obecności wszystkich swoich członków.

5. Głosowanie jest jawne, chyba że zespół większością głosów rozstrzygnie o głosowaniu tajnym.

6. Opinia zawiera uzasadnienie, wskazujące w szczególności na:

1) ustalenia faktyczne zespołu w zakresie działalności zawodowej wnioskodawcy w dziedzinie kultury, o której mowa w art. 3 ust. 2;
2) odniesienie się do dokumentów potwierdzających dorobek artystyczny wnioskodawcy;
3) dziedzinę kultury, w której wnioskodawca wykonuje zawód artystyczny.

7. Z posiedzenia zespołu sporządza się protokół.

8. Zespół wydaje opinię w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku, o którym mowa w art. 26.

9. W przypadku niewydania opinii w terminie, o którym mowa w ust. 8, przewodniczący Komisji Opiniującej może dokonać zmiany w składzie zespołu.

Art. 33. 1. W przypadku gdy pierwsza opinia jest wewnętrznie sprzeczna, niejednoznaczna, rażąco lakoniczna, nie odnosi się jednoznacznie do dokumentów wskazujących na posiadany przez wnioskodawcę dorobek artystyczny lub wykonywanie zawodu artystycznego lub w przypadku gdy wniosek dotyczy sprawy szczególnie skomplikowanej, dyrektor Instytucji może wystąpić do przewodniczącego Komisji Opiniującej o wydanie drugiej opinii przez zespół, składający się z członków Komisji Opiniującej, którzy nie brali udziału w przygotowaniu pierwszej opinii.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, zespół, składający się z członków Komisji Opiniującej, którzy nie brali udziału w wydaniu pierwszej opinii, wydaje drugą opinię w terminie, o którym mowa w art. 32 ust. 8.

Art. 34. Minister określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy tryb wydawania opinii przez Komisję Opiniującą w sprawie wykonywania zawodu artystycznego oraz posiadania dorobku artystycznego,
2) wysokość i termin wypłaty wynagrodzenia:
   a) przewodniczącemu i wiceprzewodniczącemu Komisji Opiniującej,
   b) członkowi Komisji Opiniującej

– mając na uwadze sprawność i terminowość wydawania opinii, zakres zadań Komisji Opiniującej oraz transparentność finansowania wynagrodzeń członków Komisji Opiniującej.

Art. 35. Od decyzji dyrektora Instytucji w sprawie przyznania statusu artysty zawodowego przysługuje odwołanie do Ministra składane za pośrednictwem dyrektora Instytucji.

Art. 36. 1. Dyrektor Instytucji, niepóźniej niż w terminie 3 dni roboczych od dnia doręczenia decyzji, przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informację o ostatecznej decyzji o przyznaniu statusu artysty zawodowego, dacie jej doręczenia, okresie, na który ten status został przyznany, i dacie, w której decyzja stała się ostateczna, oraz pierwszorazowy wniosek o dopłatę, o którym mowa w art. 40 ust. 1, jeżeli został złożony.

2. Przekazanie informacji oraz wniosku o dopłatę, o których mowa w ust. 1, odbywa się w postaci elektronicznej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego udostępnionego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 37. 1. Status artysty zawodowego może zostać zawieszony na czas określony w przypadku czasowego, faktycznego zaprzestania wykonywania zawodu artystycznego, na wniosek artysty zawodowego. Okres zawieszenia nie może być krótszy niż 1 miesiąc i dłuższy niż 36 miesięcy.

2. Status artysty zawodowego może zostać w każdym czasie wznowiony na wniosek artysty zawodowego.

3. Wniosek o zawieszenie statusu artysty zawodowego oraz wniosek o jego wznowienie składa się do dyrektora Instytucji.

4. Do wniosku o wznowienie statusu artysty zawodowego załącza się oświadczenie o spełnianiu warunku, o którym mowa w art. 26 pkt 2. Oświadczenie to jest składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia.

5. Dyrektor Instytucji wydaje decyzję w sprawie zawieszenia albo wznowienia statusu artysty zawodowego, wskazując w niej datę zawieszenia albo wznowienia statusu artysty zawodowego, niewcześniejszą niż data wydania tej decyzji.

6. Od decyzji dyrektora Instytucji, o której mowa w ust. 5, przysługuje odwołanie do Ministra składane za pośrednictwem dyrektora Instytucji.

7. Wydanie decyzji w sprawie zawieszenia statusu artysty zawodowego jest równoznaczne z przedłużeniem okresu, na jaki został przyznany status artysty zawodowego, o okres zawieszenia, jednak niedłuższy niż 8 lat od dnia wydania decyzji o przyznaniu statusu artysty zawodowego.

8. Dyrektor Instytucji przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informację o decyzji o zawieszeniu statusu artysty zawodowego, dacie i okresie jego zawieszenia oraz

decyzji o jego wznowieniu, niepóźniej niż w terminie 3 dni roboczych od dnia wydania danej decyzji.

9. Przekazanie informacji, o których mowa w ust. 8, odbywa się w postaci elektronicznej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego udostępnionego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 38. 1. Status artysty zawodowego wygasa w przypadku:

1) trwałego zaprzestania wykonywania zawodu artystycznego;
2) podjęcia przez artystę zawodowego pozarolniczej działalności gospodarczej;
3) objęcia artysty zawodowego ubezpieczeniem społecznym rolników.

2. Dyrektor Instytucji wydaje decyzję o stwierdzeniu wygaśnięcia statusu artysty zawodowego, działając z urzędu.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, decyzję o stwierdzeniu wygaśnięcia statusu artysty zawodowego dyrektor Instytucji może wydać także na wniosek artysty zawodowego. We wniosku wskazuje się termin, od którego artysta zawodowy zaprzestał stałego wykonywania zawodu artystycznego.

4. Od decyzji dyrektora Instytucji w sprawie stwierdzenia wygaśnięcia statusu artysty zawodowego przysługuje odwołanie do Ministra składane za pośrednictwem dyrektora Instytucji.

5. Dyrektor Instytucji przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informację o wydaniu decyzji o stwierdzeniu wygaśnięcia statusu artysty zawodowego oraz dacie jej doręczenia niepóźniej niż w terminie 3 dni roboczych od dnia doręczenia tej decyzji.

6. Przekazanie informacji, o której mowa w ust. 5, odbywa się w postaci elektronicznej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego udostępnionego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Rozdział 4

Dopłata do składek

Art. 39. Artyście zawodowemu można przyznać dopłatę do składek na ubezpieczenia społeczne określonych w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 199, 252, 426, 473 i 507), składek na ubezpieczenie zdrowotne, o których mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1461, 1537 i 1739 oraz z 2026 r. poz. 26 i 203), składek na Fundusz Pracy, o których mowa w ustawie z dnia

20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620, 1746 i 1794 oraz z 2026 r. poz. 451 i 507) oraz składek na Fundusz Emerytur Pomostowych opłacanych za artystę zawodowego wykonującego prace w szczególnych warunkach tancerza zawodowego, o których mowa w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1696), zwaną dalej „dopłatą".

Art. 40. 1. Dopłata jest przyznawana na wniosek artysty zawodowego na okres podlegania ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, niedłuższy niż 12 miesięcy. Okres, na jaki jest przyznawana dopłata, rozpoczyna się od dnia 1 sierpnia roku kalendarzowego i trwa do dnia 31 lipca następnego roku kalendarzowego, z zastrzeżeniem ust. 4.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, można ponawiać.

3. Dopłata jest przyznawana, jeżeli średni roczny dochód artysty zawodowego z 3 lat kalendarzowych poprzedzających okres, o którym mowa w ust. 1 w zdaniu drugim, nie przekroczył 125 % dwunastokrotności miesięcznego minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów, obowiązującego w dniu 1 stycznia roku, w którym złożono wniosek o dopłatę, przy czym przy liczeniu średniego rocznego dochodu uwzględnia się dochody, o których mowa w art. 4 pkt 3 lit. d, osiągnięte wyłącznie w roku podatkowym, o którym mowa w art. 30f ust. 7 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, rozpoczynającym się i kończącym w okresie, o którym mowa w ust. 1 w zdaniu drugim.

4. Dopłata przysługuje począwszy od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym wniosek, o którym mowa w ust. 1, wpłynął do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, do końca okresu, o którym mowa w ust. 1 w zdaniu drugim, niewcześniej niż od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym decyzja o przyznaniu statusu artysty zawodowego stała się ostateczna.

5. Dopłata jest rozliczana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych za miesiące, w których artysta zawodowy z prawem do dopłaty podlega z tego tytułu ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Art. 41. 1. Postępowanie w sprawie przyznania dopłaty prowadzi Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

2. Wniosek, o którym mowa w art. 40 ust. 1, składa się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w postaci elektronicznej za pośrednictwem profilu informacyjnego utworzonego w systemie teleinformatycznym Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, po opatrzeniu go

kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym albo wykorzystując sposób potwierdzania pochodzenia oraz integralności danych udostępniony bezpłatnie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w systemie teleinformatycznym.

3. Wymóg zachowania postaci elektronicznej, o której mowa w ust. 2, nie dotyczy pierwszorazowego wniosku, o którym mowa w art. 40 ust. 1, złożonego do Instytucji wraz z wnioskiem o przyznanie statusu artysty zawodowego.

4. Wniosek, o którym mowa w art. 40 ust. 1, zawiera następujące dane artysty zawodowego:

1) imię (imiona) i nazwisko;
2) numer PESEL albo, jeżeli nie nadano tego numeru, rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości oraz nazwę państwa, które go wydało;
3) adres zamieszkania;
4) adres elektroniczny i numer telefonu.

5. Do wniosku, o którym mowa w art. 40 ust. 1, dołącza się oświadczenie o osiągniętych dochodach i przychodach w okresie 3 lat kalendarzowych poprzedzających dzień złożenia wniosku. Oświadczenie to jest składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia.

6. Artyście zawodowemu ubiegającemu się o dopłatę, nieposiadającemu profilu informacyjnego, profil informacyjny zakłada Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

7. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przesyła artyście zawodowemu ubiegającemu się o dopłatę informację o założeniu profilu informacyjnego na adres elektroniczny lub numer telefonu wskazane we wniosku.

Art. 42. 1. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznaje dopłatę po potwierdzeniu spełniania warunku, o którym mowa w art. 40 ust. 3.

2. Przed przyznaniem dopłaty Zakład Ubezpieczeń Społecznych występuje do Szefa Krajowej Administracji Skarbowej o potwierdzenie wysokości dochodów, o których mowa w art. 4 pkt 3 lit. a–d. Szef Krajowej Administracji Skarbowej udziela odpowiedzi Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania zapytania.

3. Szef Krajowej Administracji Skarbowej niezwłocznie informuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych o każdej zmianie wysokości dochodów, o których mowa w art. 4 pkt 3 lit. a–d.

4. Wymiana informacji między Szefem Krajowej Administracji Skarbowej a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych odbywa się wyłącznie za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Art. 43. W sprawach przyznania, odmowy przyznania lub wygaśnięcia dopłaty Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję.

Art. 44. 1. Decyzje i inne pisma w sprawie dopłaty Zakład Ubezpieczeń Społecznych doręcza artyście zawodowemu ubiegającemu się o dopłatę lub artyście zawodowemu otrzymującemu dopłatę w postaci elektronicznej na jego profilu informacyjnym. Informację o umieszczeniu na profilu informacyjnym decyzji lub innego pisma w sprawie dopłaty Zakład Ubezpieczeń Społecznych przesyła artyście zawodowemu ubiegającemu się o dopłatę lub artyście zawodowemu otrzymującemu dopłatę na wskazany na profilu informacyjnym adres elektroniczny lub numer telefonu.

2. Decyzje, informacje i inne pisma, o których mowa w ust. 1, opatruje się kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną Zakładu Ubezpieczeń Społecznych albo zamieszcza się w nich imię, nazwisko i stanowisko służbowe osoby upoważnionej do ich wydania.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, decyzję lub inne pismo w sprawie dopłaty uznaje się za doręczone:

1) w momencie ich odbioru na profilu informacyjnym;
2) po upływie 14 dni od dnia umieszczenia decyzji lub innego pisma w sprawie dopłaty na profilu informacyjnym – w przypadku ich nieodebrania.

4. Zakład Ubezpieczeń Społecznych może wydawać decyzje w sprawie dopłaty w oparciu o wyłącznie zautomatyzowane przetwarzanie danych osobowych, pod warunkiem zapewnienia artyście zawodowemu, którego dotyczy podejmowane rozstrzygnięcie, prawa do otrzymania stosownych wyjaśnień co do podstaw podjętej decyzji oraz prawa do uzyskania interwencji ludzkiej, do wyrażenia własnego stanowiska i do zakwestionowania takiego rozstrzygnięcia.

5. Zakład Ubezpieczeń Społecznych gromadzi dokumentację w sprawach dotyczących dopłaty w systemie teleinformatycznym Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w formie dokumentów elektronicznych oraz skanów dokumentów papierowych.

6. Wydruki dokumentów z systemu teleinformatycznego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w szczególności wydruki decyzji, wniosków i innych pism, mają moc równoważną z dokumentem elektronicznym znajdującym się w systemie teleinformatycznym

Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i nie wymagają uwierzytelnienia w postępowaniach sądowych.

Art. 45. Decyzja o przyznaniu dopłaty wygasa w przypadku:

1) upływu okresu, na jaki dopłata została przyznana;
2) osiągnięcia przez artystę zawodowego, o którym mowa w art. 9 ust. 10 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z innych tytułów do objęcia ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi łącznej podstawy wymiaru składek w kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalonego na podstawie odrębnych przepisów;
3) wygaśnięcia albo zawieszenia statusu artysty zawodowego, o którym mowa w art. 37 i art. 38;
4) przekroczenia dochodu, o którym mowa w art. 40 ust. 3, na podstawie którego przyznano dopłatę.

Art. 46. 1. Artysta zawodowy ubiegający się o dopłatę lub artysta zawodowy otrzymujący dopłatę wnosi do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych korespondencję, wnioski i inne pisma wyłącznie w postaci elektronicznej za pośrednictwem profilu informacyjnego.

2. Pisma, o których mowa w ust. 1, doręczane do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za pośrednictwem profilu informacyjnego, składa się, opatrując je kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym albo podpisem osobistym albo wykorzystując sposób potwierdzania pochodzenia oraz integralności danych udostępniony bezpłatnie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w systemie teleinformatycznym.

3. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest obowiązany do zapewnienia w swojej siedzibie, oddziale lub innej wyznaczonej jednostce organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dostępu do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku, o którym mowa w art. 40 ust. 1, i innych pism w sprawie dopłaty oraz odbiór decyzji, informacji, postanowień, zawiadomień, wezwań, zaświadczeń i innych pism w sprawie dopłaty, a także do zapewnienia pomocy przy wnoszeniu i odbiorze tych dokumentów.

4. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie porozumienia, może zapewnić dostęp do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku, o którym mowa w art. 40 ust. 1, lub innych pism w sprawie dopłaty oraz zapewnić pomoc przy wnoszeniu tych dokumentów w miejscu innym niż siedziba, oddział lub wyznaczona jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 47. 1. Od decyzji, o której mowa w art. 43, przysługuje odwołanie do właściwego sądu w terminie i według zasad określonych w przepisach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2026 r. poz. 468 i 473) dla postępowań w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych. Przepisy art. 83 ust. 5–7 i art. 83a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych stosuje się odpowiednio.

2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wraz z odwołaniem przekazuje do sądu akta sprawy w postaci wydruków z systemu teleinformatycznego. Wydruki zastępują dokumenty elektroniczne.

Rozdział 5

Programy podnoszenia lub uzyskania nowych kwalifikacji przez osoby wykonujące zawód artystyczny

Art. 48. Minister w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy może opracować program mający na celu podnoszenie lub uzyskanie nowych kwalifikacji przez osoby wykonujące zawód artystyczny, zwany dalej „programem”.

Art. 49. 1. Minister może zlecić opracowanie programu państwowej instytucji kultury, Instytucji lub innej jednostce organizacyjnej nadzorowanej przez Ministra.

2. Program jest finansowany z budżetu państwa z części, której dysponentem jest Minister. Program może być finansowany z części budżetu państwa, której dysponentem jest inny minister, jeżeli obejmuje działania z zakresu działu administracji rządowej kierowanego przez tego ministra.

Art. 50. 1. Minister może powierzyć realizację programu podmiotowi wyłonionemu na podstawie konkursu.

2. Minister albo podmiot, któremu powierzono realizację programu, może ogłosić konkurs ofert na wykonanie programu, zwany dalej „konkursem ofert”.

3. W przypadku ogłoszenia konkursu ofert Minister albo podmiot, któremu powierzono realizację programu, może powołać komisję wyłaniającą wykonawcę programu.

4. Konkurs ofert może być skierowany do:

1) państwowych i samorządowych instytucji kultury;
2) Instytucji;
3) publicznych szkół artystycznych lub niepublicznych szkół artystycznych o uprawnieniach publicznej szkoły artystycznej;
4) uczelni;

5) szkół prowadzących kształcenie zawodowe, o których mowa w art. 4 pkt 28a lit. a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe;
6) placówek kształcenia ustawicznego;
7) centrów kształcenia zawodowego;
8) branżowych centrów umiejętności;
9) organizacji, o których mowa w art. 3 ust. 2 lub 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338);
10) powiatowych urzędów pracy;
11) jednostek samorządu terytorialnego.

5. Ogłoszenie o konkursie ofert zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra.

6. Informację o wyniku konkursu ofert zamieszcza się w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra.

7. Do wyboru wykonawcy programu nie stosuje się przepisów o prowadzeniu działalności pożytku publicznego na podstawie zlecenia realizacji zadań publicznych, o których mowa w dziale II w rozdziale 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Art. 51. 1. W ogłoszeniu o konkursie ofert określa się:
1) zadanie będące przedmiotem konkursu ofert;
2) wysokość środków przeznaczonych na realizację zadania;
3) terminy i warunki realizacji zadania;
4) kryteria oceny ofert;
5) miejsce i termin składania ofert niekrótszy niż 7 dni od dnia ogłoszenia konkursu ofert;
6) termin rozstrzygnięcia konkursu ofert;
7) termin i sposób ogłoszenia wyników konkursu ofert;
8) informację o możliwości odwołania konkursu ofert przed upływem terminu składania ofert oraz możliwości przedłużenia terminu składania ofert i terminu rozstrzygnięcia konkursu ofert;
9) dodatkowe warunki lub informacje związane z konkursem ofert.

2. Oferta złożona w konkursie ofert zawiera:
1) szczegółowy sposób realizacji zadania;
2) termin i miejsce realizacji zadania;
3) harmonogram działań w zakresie realizacji zadania;

4) kalkulację przewidywanych kosztów realizacji zadania;
5) inne postanowienia wynikające z dodatkowych warunków lub informacji, o których mowa w ust. 1 pkt 9.

3. Do oferty dołącza się:

1) aktualny odpis z odpowiedniego rejestru lub inne dokumenty informujące o statusie prawnym podmiotu składającego ofertę i umocowaniu osoby reprezentującej ten podmiot;
2) oświadczenie, że w stosunku do podmiotu składającego ofertę nie stwierdzono niezgodnego z przeznaczeniem wykorzystania środków publicznych;
3) oświadczenie osoby reprezentującej podmiot składający ofertę o niekaralności zakazem pełnienia funkcji związanych z dysponowaniem środkami publicznymi oraz niekaralności za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

4. Oświadczenia, o których mowa w ust. 3 pkt 2 i 3, są składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie jest obowiązany do zawarcia w nim klauzuli następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywego oświadczenia.

Art. 52. Realizacja programu odbywa się na podstawie umowy zawieranej z podmiotem, któremu zlecono jego wykonanie.

Art. 53. Rada Ministrów w drodze uchwały może przyjąć rządowy program albo programy mające na celu podnoszenie lub uzyskanie nowych kwalifikacji przez osoby wykonujące zawód artystyczny.

Rozdział 6

Przepisy zmieniające

Art. 54. W ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2026 r. poz. 515) w art. 9g w ust. 11a w pkt 5 w lit. c wyrazy „z Centrum Edukacji Artystycznej” zastępuje się wyrazami „ze specjalistyczną jednostką nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe”.

Art. 55. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 592) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 21 w ust. 1 w pkt 160 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 161 w brzmieniu:

„161) dopłata, o której mowa w art. 39 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (Dz. U. poz. …).”;

2) w art. 27f w ust. 9 w pkt 2 po wyrazach „ze środków publicznych,” dodaje się wyrazy „zapłaconych ze środków podatnika,”.

Art. 56. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 199, 252, 426, 473 i 507) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4:

a) w pkt 2 lit. m otrzymuje brzmienie:

„m) Zakład – w stosunku do osób podlegających ubezpieczeniom społecznym z tytułu pobierania zasiłku macierzyńskiego albo zasiłku w wysokości zasiłku macierzyńskiego, jeżeli zasiłki te wypłaca Zakład, w stosunku do osób określonych w art. 6a ust. 1 i art. 6b ust. 1, w stosunku do osób niepodejmujących zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, o których mowa w art. 6c ust. 1, oraz w stosunku do artystów zawodowych z prawem do dopłaty,”,

b) w pkt 21 w kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 22 i 23 w brzmieniu:

„22) artysta zawodowy bez prawa do dopłaty – osobę, która uzyskała status artysty zawodowego na zasadach i w trybie przewidzianych w ustawie z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (Dz. U. poz. …), nieuprawnioną do dopłaty, o której mowa w art. 39 tej ustawy;

23) artysta zawodowy z prawem do dopłaty – osobę, która uzyskała status artysty zawodowego na zasadach i w trybie przewidzianych w ustawie z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny, uprawnioną do dopłaty, o której mowa w art. 39 tej ustawy.”;

2) w art. 6 w ust. 1 w pkt 24 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 25 i 26 w brzmieniu:

„25) artystami zawodowymi bez prawa do dopłaty;

26) artystami zawodowymi z prawem do dopłaty.”;

3) w art. 6a:

a) w ust. 1 w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) artystami zawodowymi bez prawa do dopłaty, podlegającymi z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym przez okres co najmniej 6 miesięcy.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Warunek prowadzenia pozarolniczej działalności, działalności zarobkowej i współpracy lub bycia osobą duchowną albo artystą zawodowym bez prawa do dopłaty przez okres co najmniej 6 miesięcy uważa się za spełniony, jeżeli osoby, o których mowa w ust. 1, podlegały z tych tytułów nieprzerwanie ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym bezpośrednio przed dniem rozpoczęcia sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem i opłacały składki na te ubezpieczenia.”;

4) w art. 8:

a) w ust. 6 uchyla się pkt 2,

b) uchyla się ust. 7–10;

5) w art. 9:

a) po ust. 6a dodaje się ust. 6aa w brzmieniu:

„6aa. Osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 25 i 26, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, jeżeli nie mają ustalonego prawa do emerytury lub renty.”,

b) po ust. 6b dodaje się ust. 6c w brzmieniu:

„6c. Osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 25 i 26, które zawierają w ramach prowadzonej działalności artystycznej umowy zlecenia albo inne umowy o świadczenie usług, do których zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, nie podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym jako zleceniobiorcy, jeżeli są zgłoszone do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych z tytułu, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 25 albo 26.”,

c) dodaje się ust. 10 w brzmieniu:

„10. Osoby, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 25 i 26, spełniające warunki do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z innych tytułów podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym również z tytułu bycia artystą zawodowym bez prawa do dopłaty albo artystą zawodowym z prawem do dopłaty, jeżeli łączna podstawa wymiaru składek z innych tytułów jest niższa od kwoty określonej w art. 18 ust. 4 pkt 5a. Zasady tej nie stosuje się, jeżeli łączna podstawa wymiaru składek z innych tytułów osiąga kwotę określoną w art. 18 ust. 4 pkt 5a.”;

6) w art. 11 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Obowiązkowo ubezpieczeniu chorobowemu podlegają osoby wymienione w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3, 12 i 23–26.”;

7) w art. 13 w pkt 19 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 20 i 21 w brzmieniu:

„20) artyści zawodowi bez prawa do dopłaty – od dnia otrzymania decyzji o przyznaniu statusu artysty zawodowego, o której mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny, do dnia wygaśnięcia tego statusu, z wyłączeniem okresów, na które status artysty zawodowego został zawieszony na podstawie art. 37 ust. 1 tej ustawy;

21) artyści zawodowi z prawem do dopłaty – od dnia, od którego przyznano dopłatę, o której mowa w art. 39 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny, do dnia wygaśnięcia decyzji o przyznaniu dopłaty, z wyłączeniem okresów, na które status artysty zawodowego został zawieszony na podstawie art. 37 ust. 1 tej ustawy.”;

8) w art. 16:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe:

1) osób prowadzących pozarolniczą działalność,

2) osób, o których mowa w art. 7,

3) marynarzy,

4) artystów zawodowych bez prawa do dopłaty

– finansują w całości, z własnych środków, sami ubezpieczeni.”,

b) po ust. 4a dodaje się ust. 4b w brzmieniu:

„4b. Składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe artystów zawodowych z prawem do dopłaty są finansowane z budżetu państwa.”;

9) w art. 18 po ust. 4d dodaje się ust. 4e w brzmieniu:

„4e. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe artystów zawodowych bez prawa do dopłaty oraz artystów zawodowych z prawem do dopłaty stanowi kwota minimalnego wynagrodzenia, jeżeli osoby te nie posiadają innych obowiązkowych tytułów do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych albo kwota stanowiąca różnicę między minimalnym wynagrodzeniem a sumą podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z innych tytułów.”;

10) w art. 36:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób określonych w art. 6 ust. 1 pkt 1–4, 6–9a, 9c, 11, 12, 19–23 i 26, ust. 2, 2a i 2d, duchownych

będących członkami zakonów lub klasztorów oraz osób współpracujących, o których mowa w art. 8 ust. 11, należy do płatnika składek.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5, 10, 24 i 25, z zastrzeżeniem ust. 2, należy do tych osób.”,

c) ust. 4a otrzymuje brzmienie:

„4a. Zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 25, osoby te dokonują w terminie 7 dni od dnia otrzymania decyzji o przyznaniu statusu artysty zawodowego, o której mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny, ustalającej okres, na jaki status artysty zawodowego został przyznany.”;

11) po art. 36ab dodaje się art. 36ac w brzmieniu:

„Art. 36ac. Zawieszenie statusu artysty zawodowego powoduje ustanie obowiązku ubezpieczeń społecznych od dnia, w którym rozpoczyna się zawieszenie statusu, do dnia poprzedzającego dzień wznowienia statusu artysty zawodowego.”;

12) po art. 36e dodaje się art. 36f w brzmieniu:

„Art. 36f. Potwierdzenie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 25 i 26, oraz członków ich rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego, a także wyrejestrowanie z tych ubezpieczeń jest udostępniane na profilu informacyjnym tej osoby utworzonym w systemie teleinformatycznym udostępnianym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.”;

13) w art. 47:

a) w ust. 1 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) do 25 dnia następnego miesiąca – dla Zakładu opłacającego składki za artystów zawodowych z prawem do dopłaty;”,

b) uchyla się ust. 1a,

c) po ust. 2ha dodaje się ust. 2hb–2hd w brzmieniu:

„2hb. Deklaracje rozliczeniowe oraz imienne raporty miesięczne za artystów zawodowych z prawem do dopłaty sporządza Zakład.

2hc. Jeżeli Zakład nie może ustalić podstawy wymiaru składek, o której mowa w art. 18 ust. 4e, ze względu na niezłożenie deklaracji rozliczeniowych oraz imiennych raportów miesięcznych przez płatnika składek rozliczającego składki z innych tytułów za osobę, za którą Zakład opłaca składki z tytułu artysty

zawodowego z prawem do dopłaty, Zakład przyjmuje zerową podstawę wymiaru składek i wszczyna postępowanie wyjaśniające w celu ustalenia okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym i podstawy wymiaru składek.

2hd. Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego, o którym mowa w ust. 2hc, Zakład sporządza korektę deklaracji rozliczeniowej oraz imiennego raportu miesięcznego, z uwzględnieniem podstawy wymiaru składek, o której mowa w art. 18 ust. 4e, w terminie 5 lat od upływu terminu płatności składek.”;

14) po art. 112b dodaje się art. 112c w brzmieniu:

„Art. 112c. 1. Artysta zawodowy może, na wniosek złożony do Zakładu, samodzielnie opłacić składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za wybrane miesiące, w których nie podlegał ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, w okresie 5 lat poprzedzających miesiąc wejścia w życie ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny.

2. Warunkiem opłacenia składek, o których mowa w ust. 1, jest złożenie wniosku w terminie 2 lat od daty wejścia w życie ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny.

3. Artysta zawodowy przesyła deklaracje rozliczeniowe oraz opłaca składki za miesiące, o których mowa w ust. 1, w terminie opłacania składek za miesiąc, w którym został złożony wniosek, o którym mowa w ust. 2.

4. Miesięczną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia, o których mowa w ust. 1, stanowi zadeklarowana kwota, nieniższa jednak niż 60 % prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 na dany rok kalendarzowy, obowiązującego w miesiącach, za które opłacane są składki.”.

Art. 57. W ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 501 i 1083 oraz z 2026 r. poz. 26 i 441) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Świadczenia, o których mowa w art. 2 pkt 1, 2, 5 i 6, nie przysługują osobom prowadzącym pozarolniczą działalność i osobom z nimi współpracującym, osobom współpracującym z osobami fizycznymi, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, 1795 i 1826 oraz z

2026 r. poz. 507), duchownym będącym płatnikami składek na własne ubezpieczenia, marynarzom, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 24 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, oraz artystom zawodowym bez prawa do dopłaty, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 25 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, w razie wystąpienia w dniu powstania prawa do świadczenia zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę przekraczającą 1 % minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie odrębnych przepisów, do czasu spłaty całości zadłużenia.”;

2) w art. 48a dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Jeżeli ubezpieczony przez cały okres podlegania ubezpieczeniom społecznym jako artysta zawodowy bez prawa do dopłaty, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 25ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, deklaruje podstawę wymiaru składek w kwocie nieniższej niż określona w art. 18 ust. 4e tej ustawy, za najniższą podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, o której mowa w ust. 1, uważa się kwotę określoną w art. 18 ust. 4e ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.”;

3) w art. 61 w ust. 1 w pkt 2 po lit. b dodaje się lit. ba w brzmieniu:

„ba) ubezpieczonym będącym artystami zawodowymi, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 25 i 26 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,”.

Art. 58. W ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1644 oraz z 2026 r. poz. 26) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 w ust. 3 po pkt 13a dodaje się pkt 13b w brzmieniu:

„13b) wykonywania przez artystę zawodowego, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 25 i 26 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, czynności związanych z wykonywaniem zawodu artystycznego w dziedzinach kultury, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (Dz. U. poz. …);”;

2) w art. 5 w ust. 1 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) Zakład – w stosunku do prowadzących pozarolniczą działalność oraz współpracujących przy prowadzeniu takiej działalności w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych, w stosunku do artystów zawodowych,

o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 25 i 26 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, a także w stosunku do wykonujących pracę na podstawie umowy uaktywniającej, o której mowa w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3;”;

3) w art. 6 w ust. 2 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) będącym artystami zawodowymi bez prawa do dopłaty, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 25 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.”.

Art. 59. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego (Dz. U. z 2026 r. poz. 91) w art. 13a ust. 1a otrzymuje brzmienie:

„1a. Wpłaty dokonywane na IKZE w roku kalendarzowym przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 199, 252, 426, 473 i 507) oraz przez artystę zawodowego, o którym mowa w art. 4 pkt 1 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (Dz. U. poz. …), nie mogą przekroczyć kwoty odpowiadającej 1,8-krotności przeciętnego prognozowanego wynagrodzenia miesięcznego, o którym mowa w ust. 1.”.

Art. 60. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1461, 1537 i 1739 oraz z 2026 r. poz. 26 i 203) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 66 w ust. 1 w pkt 38 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 39 i 40 w brzmieniu:

„39) artyści zawodowi z prawem do dopłaty, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 26 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;

40) artyści zawodowi bez prawa do dopłaty, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 25 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.”;

2) w art. 69:

a) w ust. 1 wyrazy „art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a i c–j” zastępuje się wyrazami „art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a i c–j oraz pkt 39 i 40”,

b) po ust. 1b dodaje się ust. 1c w brzmieniu:

„1c. Do ubezpieczenia zdrowotnego osób, których status artysty zawodowego został zawieszony na podstawie art. 37 ust. 1 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (Dz. U. poz. …), stosuje się odpowiednio art. 68.”;

3) w art. 75 po ust. 1b dodaje się ust. 1c w brzmieniu:

„1c. Osoby, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 39, zgłasza do ubezpieczenia zdrowotnego jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych określona w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych do 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym powstał obowiązek ubezpieczenia lub zaistniały zmiany dotyczące tego obowiązku.”;

4) w art. 81:

a) w ust. 2za wyrazy „w ust. 2, 2e, 2z i 2zaa” zastępuje się wyrazami „w ust. 2, 2e i 2z”,

b) uchyla się ust. 2zaa,

c) w ust. 8 w pkt 14 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 15 w brzmieniu:

„15) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1:

a) pkt 39 – jest kwota odpowiadająca wysokości minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu 1 stycznia danego roku,

b) pkt 40 – jest kwota odpowiadająca sumie przychodów z tytułu umów o dzieło lub innych umów o świadczenie usług, do których zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące umowy o dzieło, zawieranych w ramach prowadzonej działalności artystycznej w danym miesiącu, niemniej niż kwota odpowiadająca wysokości minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu 1 stycznia danego roku.”;

5) w art. 86:

a) w ust. 1 w pkt 17 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 18 w brzmieniu:

„18) za osoby, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 39, opłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Składka na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w ust. 1 pkt 3, 5, 8–11, 13–13a, 15, 17 i 18, jest finansowana z budżetu państwa.”,

6) w art. 87 w ust. 4 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) osób wymienionych w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a i c–j, pkt 1a, 3–8, 8b–16a, 19, 21–24 i 24b – pobierających zasiłek dla bezrobotnych lub stypendium, pkt 24a i 25 –

pobierających zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne, pkt 26–30, 32–33, 39 i 40 oraz w art. 68 są opłacane i ewidencjonowane w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych, z zastrzeżeniem pkt 2;”.

Art. 61. W ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1696) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

„6a. Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się także artystów zawodowych, o których mowa w art. 4 pkt 22 i 23 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, wykonujących zawód artystyczny w zakresie tańca zawodowego i wykonujących prace związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym po dniu wejścia w życie ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (Dz. U. poz. …).”;

2) w art. 36 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Podstawę wymiaru składki na FEP stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, określona w art. 18 ust. 1–2, 4e i 8 oraz w art. 21 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.”.

Art. 62. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, 1844 i 1846 oraz z 2026 r. poz. 426, 635 i 680) w art. 50 w ust. 6 w pkt 12 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 13 w brzmieniu:

„13) dopłat do składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Emerytur Pomostowych, o których mowa w art. 39 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (Dz. U. poz. …).”.

Art. 63. W ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.[5)]) w art. 53:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Nadzór pedagogiczny nad publicznymi i niepublicznymi szkołami i placówkami artystycznymi, placówkami, o których mowa w art. 2 pkt 8, dla uczniów szkół artystycznych oraz placówkami doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych sprawuje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, który w tym celu,

---

5) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2025 r. poz. 1160 i 1837 oraz z 2026 r. poz. 187, 203, 451 i 504.

a także w celu realizacji zadań organu prowadzącego w odniesieniu do szkół i placówek przez siebie prowadzonych, tworzy, w drodze rozporządzenia, specjalistyczną jednostkę nadzoru oraz określa zakres powierzonych zadań związanych ze sprawowaniem nadzoru pedagogicznego oraz zadań organu prowadzącego.”;

2) po ust. 1a dodaje się ust. 1aa w brzmieniu:

„1aa. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego nadaje specjalistycznej jednostce nadzoru, o której mowa w ust. 1, w drodze zarządzenia, statut, w którym określa jej organizację.”.

Art. 64. W ustawie z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1848) w art. 4 po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

„1b. Zakład Ubezpieczeń Społecznych będący płatnikiem składek za artystów zawodowych z prawem do dopłaty, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 26 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, nie opłaca za nich składki na Fundusz Solidarnościowy.”.

Art. 65. W ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620, 1746 i 1794 oraz z 2026 r. poz. 451 i 507) w art. 259 w ust. 1:

1) po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) Zakład Ubezpieczeń Społecznych za artystów zawodowych z prawem do dopłaty, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 26 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych;”;

2) w pkt 4 we wprowadzeniu do wyliczenia wyrazy „pkt 1–3” zastępuje się wyrazami „pkt 1–3a”.

Rozdział 7

Przepisy przejściowe, przepis dostosowujący i końcowy

Art. 66. 1. Do osób podlegających w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy ubezpieczeniom emerytalnemu lub rentowemu z tytułu prowadzenia działalności jako twórca lub artysta stosuje się odpowiednio przepisy ustawy zmienianej w art. 56, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, w zakresie dotyczącym artysty zawodowego bez prawa do dopłaty, przez okres 36 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje dyrektorowi specjalistycznej jednostki nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, informacje o osobach podlegających ubezpieczeniu emerytalnemu lub rentowemu na

podstawie art. 36 ust. 4a ustawy zmienianej w art. 56, w brzmieniu dotychczasowym, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 67. 1. Osobie podlegającej ubezpieczeniu emerytalnemu lub rentowemu na podstawie art. 36 ust. 4a ustawy zmienianej w art. 56, w brzmieniu dotychczasowym, w stosunku do której została wydana decyzja o uznaniu działalności za artystyczną lub twórczą przez Komisję do spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców, zwaną dalej „Komisją", o której mowa w art. 8 ust. 9 ustawy zmienianej w art. 56, w brzmieniu dotychczasowym, dyrektor specjalistycznej jednostki nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, potwierdza z urzędu w drodze decyzji status artysty zawodowego na okres 3 lat.

2. Osobie niepodlegającej ubezpieczeniu emerytalnemu lub rentowemu na podstawie art. 36 ust. 4a ustawy zmienianej w art. 56, w brzmieniu dotychczasowym, w stosunku do której została wydana decyzja o uznaniu działalności za artystyczną lub twórczą przez Komisję, dyrektor specjalistycznej jednostki nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, potwierdza w drodze decyzji status artysty zawodowego na okres 3 lat, na wniosek złożony przez tę osobę w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 68. 1. Wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy postępowania niezakończone decyzją ostateczną przed Komisją prowadzi dyrektor specjalistycznej jednostki nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, zgodnie z przepisami dotychczasowymi.

2. W sprawach sądowych, sądowo-administracyjnych, administracyjnych lub egzekucyjnych, dotyczących decyzji wydanych przez Komisję, stroną lub uczestnikiem staje się dyrektor specjalistycznej jednostki nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

3. Akta spraw rozpatrywanych przez Komisję z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy przejmuje specjalistyczna jednostka nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

4. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy likwiduje się Komisję.

Art. 69. 1. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego powołuje członków Rady Programowo-Naukowej do spraw Osób Wykonujących Zawód

Artystyczny oraz Komisji Opiniującej do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny niepóźniej niż w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

2. Ogłoszenie o możliwości kandydowania na członka Rady Programowej do spraw Osób Wykonujących Zawód Artystyczny oraz ogłoszenie o możliwości kandydowania na członka Komisji Opiniującej do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego publikuje w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej niepóźniej niż w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

3. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 2, określa w szczególności miejsce i termin zgłaszania kandydatur na członków Rady Programowej do spraw Osób Wykonujących Zawód Artystyczny oraz Komisji Opiniującej do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny, niedłuższy niż 14 dni od dnia publikacji ogłoszenia.

Art. 70. Koszty ponoszone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych na realizację zadań wynikających z niniejszej ustawy wynoszą 4,1 % kwoty przeznaczonej na dopłaty dla artystów zawodowych w latach 2027–2029 oraz 1 % kwoty przeznaczonej na dopłaty dla artystów zawodowych w latach kolejnych. Koszty te są finansowane w całości z budżetu państwa.

Art. 71. 1. W latach 2027–2036 maksymalny limit wydatków budżetu państwa będących skutkiem finansowym ustawy wynosi dla ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w:

1) 2027 r. – 11,11 mln zł;
2) 2028 r. – 8,15 mln zł;
3) 2029 r. – 5,35 mln zł;
4) 2030 r. – 6,07 mln zł;
5) 2031 r. – 6,14 mln zł;
6) 2032 r. – 6,22 mln zł;
7) 2033 r. – 6,30 mln zł;
8) 2034 r. – 6,37 mln zł;
9) 2035 r. – 6,45 mln zł;
10) 2036 r. – 6,52 mln zł.

2. Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego monitoruje wykorzystanie limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, oraz odpowiada za wdrożenie mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 3.

3. W przypadku zagrożenia przekroczeniem przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, zostanie zastosowany mechanizm korygujący polegający na ograniczeniu wydatków na realizowane zadania do poziomu zgodnego z limitem wydatków przyjętym dla danego roku budżetowego.

4. W latach 2027–2036 maksymalny limit wydatków Zakładu Ubezpieczeń Społecznych będących skutkiem finansowym ustawy wynosi w:

1) 2027 r. – 10,34 mln zł;
2) 2028 r. – 10,99 mln zł;
3) 2029 r. – 11,65 mln zł;
4) 2030 r. – 2,94 mln zł;
5) 2031 r. – 3,03 mln zł;
6) 2032 r. – 3,13 mln zł;
7) 2033 r. – 3,23 mln zł;
8) 2034 r. – 3,32 mln zł;
9) 2035 r. – 3,42 mln zł;
10) 2036 r. – 3,52 mln zł.

5. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych monitoruje wykorzystanie limitu wydatków, o którym mowa w ust. 4, oraz wdraża mechanizm korygujący, o którym mowa w ust. 6.

6. W przypadku zagrożenia przekroczeniem przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków, o którym mowa w ust. 4, zostanie zastosowany mechanizm korygujący polegający na ograniczeniu wydatków na realizowane zadania do poziomu zgodnego z limitem wydatków przyjętym dla danego roku budżetowego.

Art. 72. Ustawa wchodzi w życie po upływie 9 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Wprowadzenie

Projektowana ustawa to pierwsze rozwiązanie w zakresie ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego dedykowane twórcom i artystom, czyli osobom, które tworzą kulturę. Stanowi ono zobowiązanie obecnego Rządu do włączenia artystów zawodowych w system ubezpieczeń społecznych.

Kultura od wieków odgrywa fundamentalną rolę w kształtowaniu tożsamości narodowej, budowaniu wspólnoty oraz przekazywaniu wartości kulturowych i historycznych. Artyści zawodowi, przez swoją twórczość, nie tylko wzbogacają życie społeczne, ale także przyczyniają się do zachowania i rozwoju dziedzictwa narodowego.

Dziś artyści odgrywają istotną rolę w kształtowaniu wrażliwości społecznej, edukacji kulturowej oraz promowaniu polskiej kultury w kraju i za granicą. Ich działalność zawodowa często wiąże się jednak z niestabilnością dochodów i ograniczonym dostępem do systemu zabezpieczenia społecznego. Uzasadnia to potrzebę wprowadzenia szczególnych regulacji, które – z jednej strony – docenią społeczne znaczenie pracy artystycznej, a z drugiej – zapewnią twórcom warunki umożliwiające godne funkcjonowanie i dalszą działalność zawodową. Proponowane przepisy stanowią wyraz zapewnienia twórcom i artystom adekwatnego wsparcia instytucjonalnego.

Od wielu lat narasta problem osób wykonujących zawody artystyczne oraz pracowników sektora kultury i sektora kreatywnego, wynikający przede wszystkim z braku adekwatności formy działalności wykonywanej przez te osoby i przez tych pracowników do comiesięcznego obowiązku płatności składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. W efekcie, jak pokazuje m.in. badanie liczebności oraz zatrudnienia i przychodów artystów, przeprowadzone przez zespół badawczy Uniwersytetu SWPS pod kierunkiem prof. Doroty Ilczuk[1)], tytuł do ubezpieczenia tej grupy społecznej w ogromnej części nie wynika ze stabilnej formy zatrudnienia. Artyści oraz pracownicy sektora kultury i sektora kreatywnego borykają się z niestabilnymi, nieregularnymi lub niewystarczającymi dochodami. Odpowiedzią ustawodawcy na wyzwania związane z funkcjonowaniem artystów zawodowych w systemie ubezpieczeń jest wprowadzenie mechanizmu gwarantującego ich stałe ubezpieczenie, zależne

1) Policzone, policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce. Dorota Ilczuk, Anna Karpińska, Warszawa 2024.

jednak od tego, czy osiągają dochody lub mają środki umożliwiające im zapłatę składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Sytuacja ekonomiczna znaczącej grupy artystów (ok. 62 400 osób zawodowo wykonujących działalność artystyczną plus ok. 2500 absolwentów uczelni artystycznych rocznie) jest trudna. Około 69 % z nich ma przychody poniżej średniej krajowej, natomiast ok. 30 % osiąga średnie przychody poniżej minimalnego wynagrodzenia. Jednocześnie system ubezpieczeń społecznych wymaga opłacania comiesięcznych składek, nieadekwatnych do rodzaju prowadzonej przez nich działalności. Jedynie 8,3 % tej grupy zawodowej pozostaje w stosunku pracy na czas nieokreślony, ponad połowa zaś (ok. 51 %) posiada przychody z umów zlecenia i o dzieło. W efekcie takiej struktury zawieranych umów duża część artystów nie jest w ogóle ubezpieczona i w związku z tym nie może korzystać ze świadczeń czy to publicznej służby zdrowia czy zasiłku związanego z chorobą i macierzyństwem.

Wskazane powyżej dane wynikają z ww. opracowanego w 2024 r. badania liczebności oraz zatrudnienia i przychodów artystów. Metoda szacowania liczby artystów, twórców i wykonawców w Polsce została opracowana zgodnie z autorską metodą badawczą zespołu i została oparta na zasadzie triangulacji danych rozumianej jako korzystanie z przynajmniej trzech niezależnych źródeł danych dla każdej z grup zawodowych. Zastosowano model trójfazowy badania: faza pierwsza – stworzenie autorskiej metody; faza druga – przeprowadzenie ankietowych badań online i pozyskiwanie odpowiednich baz danych oraz faza trzecia, która objęła właściwe szacowanie liczebności środowiska oraz analizę uzyskanych wyników w postaci raportu. Wykorzystano szeroką gamę niezależnych źródeł danych: od wcześniej przeprowadzonych badań liczebności środowiska artystów (2018 r.), przez informacje pochodzące od centralnych jednostek statystycznych, stowarzyszeń twórczych i branżowych, aż po szacunki liczby osób pobierających tantiemy. Ponadto przeprowadzono studium nt. liczby żyjących twórców, których dzieła sprzedano w 2023 r. na aukcjach. Określono również progi reprezentatywności dla każdej z branż stanowiące o rzetelności badania i umożliwiające wiarygodne opisanie sytuacji całego środowiska. Analizę danych wsparto techniką uspójniania źródeł, dążąc do maksymalnej porównywalności danych pochodzących z różnych baz. Nawiązano współpracę z ponad 600 organizacjami, instytucjami oraz podmiotami gospodarczymi. Ponad 70 z nich było jednocześnie dostarczycielami danych liczbowych. W badaniu uzyskano reprezentatywność dla całego środowiska artystycznego przy bardzo niskim, bo wynoszącym 1 %, maksymalnym błędzie statystycznym.

Z badań wynika następująca szacunkowa liczebność poszczególnych profesji artystycznych:

1) architektura – 13 693 osoby;
2) film – 6996 osób;
3) literatura – 3010 osób;
4) muzyka – 16 346 osób;
5) taniec – 3222 osoby;
6) teatr – 3960 osób;
7) sztuki wizualne – 13 176 osób;
8) twórczość ludowa – 2020 osób.

Łącznie: 62 423 osoby

Badania potwierdziły duże zróżnicowanie przychodów artystów: bardzo wysokie zarobki jednostek i pozostawanie poniżej płacy minimalnej przez niemal 1/3 populacji. Szacuje się, że z ok. 62 400 twórców i artystów w Polsce 8,3 % jest zatrudnionych na umowy o pracę na czas nieokreślony, a 2,7 % na czas określony (ponad 6864 twórców i artystów). Z szacunków wynika, że 18,7 % artystów prowadzi działalność gospodarczą, a 13,9 % utrzymuje się z umów zleceń. Oznacza to, że ubezpieczeniami jest objętych obecnie 43,6 % osób. Pozostałe osoby to osoby pracujące na umowy o dzieło (37 %) albo bez żadnego tytułu prawnego (15,3 %).

Na specyfikę zawodów artystycznych wskazał także Parlament Europejski w Rezolucji z dnia 21 listopada 2023 r. zawierającej zalecenia dla Komisji w sprawie unijnych ram dotyczących sytuacji społecznej i zawodowej artystów i pracowników sektora kultury i sektora kreatywnego (2023/2051 (INL)) (Dz. Urz. UE C z 24.07.2024, str. 4208), w której zwrócił się do państw członkowskich o ułatwienie tym osobom dostępu do ochrony socjalnej, dostępu do której są pozbawieni w związku z nietypowymi modelami zatrudnienia w tych branżach oraz wysokim stopniem mobilności zawodowej. Rezolucja zwraca uwagę na fakt, że osoby te często mają przez pewne okresy niewystarczające, nieregularne lub niepewne dochody. Dlatego tym bardziej jest wymagana w tym zakresie interwencja ustawodawcy.

Artyści to jedyna grupa zawodowa o omówionej powyżej specyfice, nieregularnych dochodach, działaniu projektowym, dla których obecny system ubezpieczeń społecznych był zupełnie nieadekwatny, a pułapy dochodów pozwalające opłacić składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne są nierealne do osiągnięcia. Jest to też ta grupa zawodowa, która zostawia po sobie trwały ślad w powszechnej świadomości.

Kwestia zgodności wprowadzenia szczególnych regulacji sytuacji prawnej artystów zawodowych z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej

Wprowadzenie dopłat dla osób wykonujących zawody artystyczne oraz pracowników sektora kultury i sektora kreatywnego znajduje uzasadnienie w obowiązującym porządku konstytucyjnym, zarówno z perspektywy ochrony wartości konstytucyjnych, jak i dopuszczalnych odstępstw od zasady równości. Problemy tych grup zawodowych – wynikające z braku adekwatności form wykonywania działalności do obowiązku comiesięcznej płatności składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne – narastają od wielu lat. W szczególności dotyczy to nieregularnych, niestabilnych oraz niewystarczających dochodów, które znacząco utrudniają im dostęp do systemu zabezpieczenia społecznego.

Z perspektywy konstytucyjnej istnieje szereg wartości, które przemawiają za wprowadzeniem dopłat w tym zakresie. Po pierwsze, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 6 ust. 1 nakłada na państwo obowiązek stwarzania warunków upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury. Kultura, jako źródło tożsamości narodowej oraz czynnik trwania i rozwoju społeczeństwa, wymaga wsparcia ze strony państwa, szczególnie w kontekście grup zawodowych, które mają zasadniczy wpływ na jej kształtowanie i przekazywanie. Dopłaty dla artystów są więc środkiem realizacji tego konstytucyjnego obowiązku – ich celem jest zapewnienie ciągłości twórczości artystycznej, nawet w warunkach ekonomicznego niedoboru.

Po drugie, w kontekście konstytucyjnej zasady równości (art. 32), są dopuszczalne odstępstwa od formalnie rozumianej równości, o ile służą realizacji wartości nadrzędnych, takich jak sprawiedliwość społeczna czy ochrona grup znajdujących się w szczególnie trudnym położeniu. Równość nie oznacza bowiem identycznego traktowania wszystkich podmiotów, lecz równość szans. W przypadku artystów dopłaty mogą stanowić narzędzie kompensacji systemowych nierówności wynikających z nietypowego charakteru ich zatrudnienia i źródeł dochodu, a tym samym służyć wyrównywaniu szans na uczestnictwo w życiu zawodowym i społecznym.

Po trzecie, wsparcie artystów sprzyja rozwojowi kreatywności i innowacyjności, które stanowią istotny zasób współczesnych gospodarek opartych na wiedzy i twórczości. Inwestowanie w sektor kultury przynosi wymierne korzyści nie tylko w sferze społeczno-symbolicznej, lecz również ekonomicznej, wspierając rozwój branż kreatywnych i wzrost gospodarczy.

Wreszcie dopłaty stanowią istotny mechanizm ochrony różnorodności kulturowej, uznawanej za jeden z fundamentów demokratycznego społeczeństwa. Wspierając także tych twórców, którzy działają poza głównym nurtem komercyjnym, państwo realizuje cel zachowania i rozwijania pluralizmu form wyrazu artystycznego. Bez odpowiedniego wsparcia finansowego istnienie wielu niszowych form sztuki byłoby zagrożone, co skutkowałoby zawężeniem oferty kulturalnej dostępnej dla społeczeństwa.

Mając na uwadze powyższe argumenty, należy uznać, że wprowadzenie dopłat dla artystów i pracowników sektora kultury oraz sektora kreatywnego pozostaje zgodne z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – zarówno w zakresie upowszechniania i równego dostępu do dóbr kultury (art. 6), jak i zasady równości wobec prawa (art. 32) oraz w kontekście obowiązku państwa realizacji polityki społecznej sprzyjającej spójności i rozwojowi społecznemu.

Rzeczpospolita Polska nie jest jedynym państwem, w którym projektowano zmiany ustawodawcze mające na celu wprowadzenie uregulowań wspierających artystów zawodowych w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne. Rozwiązanie zaproponowane w projekcie nie powiela jednak istniejących w innych krajach modeli. Jest ono dostosowane do specyfiki polskiego systemu ubezpieczeń społecznych. Analiza pokazuje jednak, że nie tylko polski ustawodawca musiał zmierzyć się z wyzwaniami dotyczącymi funkcjonowania artystów na rynku pracy. Należy podkreślić, że każde z państw reguluje kwestie związane ze wsparciem artystów w sposób odpowiadający systemowi prawnemu tego państwa, w szczególności w kontekście całego funkcjonującego w nim systemu zabezpieczenia społecznego.

Trudna sytuacja pracowników w sektorze kultury spowodowała w wielu krajach dyskusję nad potrzebą poprawy ich sytuacji. Różne kraje wprowadziły (lub są w trakcie prac zmierzających do wprowadzenia) reformy mające na celu poprawę warunków pracy artystów i pracowników kultury. Ustawodawstwo zagraniczne nie przewiduje spójnych i tożsamych ze sobą rozwiązań wspólnego systemowego rozwiązania omawianego problemu, które przyjęte byłyby jednolicie we wszystkich lub w większości krajów członkowskich OECD/UE. Pojawiają się zatem różne formuły określania statusu artysty oraz udzielanego artystom wsparcia (np. w Irlandii, Hiszpanii, Luksemburgu, Portugalii i Rumunii), obok modeli, które istnieją już od dłuższego czasu (np. w Belgii, Niemczech, Francji, na Litwie).

Analiza różnych rozwiązań w zakresie statusu prawnego artystów przyjętych w krajach UE wykazuje, że większość państw członkowskich zdecydowała się na podjęcie środków związanych z systemem samozatrudnienia, takich jak specjalne systemy ubezpieczeń od

bezrobocia dla niezależnych artystów, dostęp do ubezpieczenia emerytalnego, rentowego i zdrowotnego, dedykowane rozwiązania podatkowe, specjalne systemy składek (np. Niemcy, Chorwacja, Słowenia). Niektóre państwa członkowskie opracowały systemy związane z reżimem pracowniczym, takie jak ochrona pracy przerywanej i zasiłki dla bezrobotnych artystów (np. Belgia i Francja). Istnieją także systemy *sui generis* dla artystów, mające zastosowanie niezależnie od ich reżimu pracy. Jeszcze inne kraje nie zdecydowały się na przyjęcie żadnego konkretnego systemu dotyczącego statusu zawodowego artystów (np. Szwecja). Artyści podlegają wówczas istniejącym ogólnym ramom i są wspierani za pomocą innych środków, takich jak: granty, dotacje lub wsparcie pośrednie przez dotacje dla instytucji kulturalnych.

Cele ustawy

Celem projektowanej ustawy jest włączenie artystów zawodowych do systemu zabezpieczenia społecznego. Tak, aby mogli skorzystać z wizyty u lekarza czy też pójść na zwolnienie lekarskie i uzyskać zasiłek chorobowy, aby kobiety mogły skorzystać z urlopu macierzyńskiego i nie martwić się, czy mogą iść z dzieckiem do lekarza. Nastąpi to przez stworzenie możliwości przyznania im uprawnienia do otrzymania dopłaty celem uzupełnienia ich składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne do poziomu składek wynikających z minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Projekt ustawy nie tworzy rejestrów artystów, a więc nie ogranicza wolności artystycznej, ale przyznaje prawo do aplikowania o mechanizm dopłaty do składek. Status artysty zawodowego ma zapewnić, że nawet w sytuacji, w której obecnie ktoś finansowego wsparcia nie potrzebuje, w momencie kryzysowym może starać się o dopłatę. Projektowana ustawa tworzy podstawowe ramy instytucjonalne oraz określa działania systemowe dedykowane tej grupie zawodowej. Centralnym jej punktem są decyzje o dopłacie, czyli swoistym likwidowaniu luk w opłacaniu składek społecznych, gdy artysta w danym miesiącu nie zawarł umowy, która gwarantuje ich opłacenie. Artyści będą zatem cały czas ubezpieczeni, nieprzerwanie mogąc korzystać z mechanizmów zabezpieczenia społecznego zapewnianych przez państwo. System ma być automatyczny, bezgotówkowy i nieangażujący artystów na etapie przekazywania dopłaty do składek po spełnieniu przesłanek ustawowych. Dopłata będzie ewidencjonowana na koncie w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych i przelewana automatycznie, bez konieczności działania na tym etapie ze strony artysty. System będzie posiadał jednak cenzus dochodowy, gdyż wsparcie powinno być dedykowane osobom potrzebującym, nie zaś osobom, które

osiągają znaczne przychody. Niestety badania pokazują, że grupa artystów radząca sobie naprawdę dobrze finansowo nie jest duża. Pewność ubezpieczenia i brak konieczności jego obsługi pozwoli zatem wielu artystom prowadzić działalność artystyczną w sposób ciągły i konsekwentny.

Projektowana regulacja adresowana jest do osób wykonujących zawód artystyczny, nieprowadzących pozarolniczej działalności gospodarczej, co wynika z założenia, że mechanizm dopłat ma uzupełniać luki ubezpieczeniowe typowe dla aktywności nieobjętej reżimem przedsiębiorców.

Środki finansujące dopłatę do składek na ubezpieczenia społeczne będą pochodzić z budżetu państwa. Operatorem systemu na etapie stwierdzania statusu artysty zawodowego, będącego warunkiem przyznawania dopłat, będzie specjalistyczna jednostka nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.), zwana dalej „Instytucją". W projektowanej ustawie przewidziano zmiany mające na celu zapewnienie możliwości reorganizacji Instytucji w sposób pozwalający na wykonywanie jej nowych zadań.

Decyzje przyznające status artysty zawodowego będą podejmowane przy udziale czynnika społecznego, zgłaszanego m.in. przez organizacje artystów. Będą one opiniować wnioski i przedstawiać swoje opinie. Decyzje będą miały drogę odwoławczą – w pierwszej kolejności do ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zwanego dalej „Ministrem", a w drugiej instancji do sądu administracyjnego. Zapewni to kontrolę nad wydawanymi decyzjami i spójność wydawanych decyzji.

Przy Instytucji zostanie utworzona Rada Programowo–Naukowa do spraw Osób Wykonujących Zawód Artystyczny. Sytuacja zawodów artystycznych w kontekście współczesnego rynku pracy, charakteryzującego się dynamicznymi zmianami, takimi jak m.in. rozwój sztucznej inteligencji, nie może pozostać niemonitorowana. Dlatego projektowana regulacja zawiera zadania badawcze, monitorujące sytuację i rynek pracy zawodów artystycznych. Pozwoli na stworzenie m.in. programów podnoszenia kwalifikacji zawodowych i przekwalifikowania się, według wyboru samych artystów. Projektowana regulacja wprowadzi narzędzia adaptacji polityk publicznych wspierających artystów na rynku pracy, ich kwalifikacje i rozwój kompetencji. Projektowana ustawa nie obejmuje jedynie mechanizmów wsparcia w obszarze zabezpieczenia socjalnego, ale wprowadza aktywne narzędzia polityki publicznej w tym obszarze. Jest to rozwiązanie nowe, mające sprawić, że reagowanie

ustawodawcy na niedobory rynku pracy i zarobkowania artystów będzie w przyszłości szybsze i właściwie kierowane.

Przy projektowaniu przedmiotowej regulacji uwzględniono socjalny cel, jaki stawia sobie ustawodawca, tworząc zabezpieczenie socjalne dla osób wykonujących zawód artystyczny. Dlatego też wsparcie państwa w formie dopłaty będzie dotyczyć jedynie grupy, której dochody nie pozwalają na samodzielne, regularne opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Obecnie gwarancje państwa obejmują m.in. minimalne wynagrodzenie za pracę, dlatego też to ta wartość kwotowo została uznana za punkt referencyjny dla uznania, iż dany artysta zawodowy kwalifikuje się do wsparcia ze środków budżetowych. Projektodawca założył jednak, że ten próg powinien zawierać minimalny margines pozwalający uzyskać nieznacznie wyższe dochody niż te podstawowe, gwarantowane przez państwo w przypadku umowy o pracę. W ocenie projektodawcy proponowany pułap dochodowy na poziomie 125 % minimalnego wynagrodzenia miesięcznego jest już współczynnikiem bardzo niskim, odpowiada bowiem poziomowi dochodów, który pozwala co najwyżej na zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych. Osoby zarabiające wyższe kwoty posiadają już bowiem środki na opłacenie składek samodzielnie lub dobrze radzą sobie na artystycznym rynku pracy i nie potrzebują wsparcia państwa.

II. Uzasadnienie szczegółowe

- **Rozdział 1 – Przepisy ogólne**

W art. 1 projektu ustawy wskazano przedmiot ustawy. Są to kwestie dotyczące:

1) zasad i trybu przyznawania oraz wygaśnięcia statusu artysty zawodowego;
2) zasad i trybu przyznawania dopłaty do składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Emerytur Pomostowych osobom wykonującym zawód artystyczny;
3) instytucji odpowiedzialnej za przyznawanie i stwierdzanie wygaśnięcia statusu artysty zawodowego;
4) sposobu prowadzenia działań mających na celu podnoszenie lub uzyskanie nowych kwalifikacji przez osoby wykonujące zawód artystyczny.

W art. 2 projektu wskazano cele ustawy, którymi są:

1) poprawa stabilności zawodowej osób wykonujących zawód artystyczny;

2) zagwarantowanie odpowiedniego włączenia osób wykonujących zawód artystyczny do systemu ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego;

3) aktywizacja zawodowa osób wykonujących zawód artystyczny;

4) podnoszenie kompetencji osób wykonujących zawód artystyczny.

Celem projektu ustawy jest wsparcie osób wykonujących zawód artystyczny przez zapewnienie im większej stabilności zawodowej oraz lepszej ochrony socjalnej. Włączenie artystów do systemu ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego ma na celu zabezpieczenie ich sytuacji życiowej, szczególnie w przypadku braku stałego zatrudnienia. Aktywizacja zawodowa i podnoszenie kompetencji przyczynią się do zwiększenia konkurencyjności artystów na rynku pracy.

W art. 3 ust. 1 projektu ustawy wskazano elementy niezbędne dla uznania wykonywania zawodu artystycznego. Za wykonywanie zawodu artystycznego uważa się profesjonalną, wykonywaną osobiście działalność zawodową w dziedzinie kultury, prowadzoną w sposób stały, nastawioną na zewnętrzny odbiór, prowadzącą bezpośrednio lub pośrednio do powstania utworu w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 24) albo artystycznego wykonania utworu.

W art. 3 ust. 1 projektu ustawy przyjęto definicję wykonywania zawodu artystycznego, uzupełniając ją o odesłanie do art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, który zawiera legalną definicję utworu. Odesłanie to pełni funkcję doprecyzowującą i porządkującą, wskazując, że wykonywanie zawodu artystycznego pozostaje w bezpośrednim lub pośrednim związku z działalnością twórczą prowadzącą do powstania utworu w rozumieniu ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych lub do artystycznego wykonania takiego utworu. Włączenie tej definicji zapewnia spójność systemową między projektowaną regulacją a przepisami ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, które od lat stanowią podstawowe kryterium identyfikacji działalności o charakterze twórczym. Jednocześnie pozwala uniknąć konieczności powtarzania lub tworzenia własnych definicji pojęć już ugruntowanych w systemie prawa. Dzięki temu przepis jednoznacznie wskazuje, że zawodowa działalność artystyczna ma charakter profesjonalny, jest wykonywana osobiście i skierowana do zewnętrznego odbiorcy, a jej istotą jest kreacja lub interpretacja dobra niematerialnego chronionego przez ustawę z dnia

4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, co odróżnia ją od innych form aktywności w sektorze kultury.

Artykuł 3 ust. 2 projektu ustawy wymienia dziedziny kultury, w których zawód artystyczny ma być wykonywany. Będą one obejmować: muzykę, sztuki wizualne (w tym sztuki plastyczne), sztuki performatywne, sztuki cyrkowe, teatr, film, literaturę, taniec, twórczość audiowizualną oraz twórczość ludową. Katalog ten obejmuje szeroki zakres twórczości, uwzględniając zarówno tradycyjne, jak i nowoczesne formy działalności artystycznej. Choć katalog ma charakter zamknięty, ustawodawca w sposób szeroki i włączający ujął różnorodne dziedziny działalności kulturalnej, co pozwala objąć regulacją wiele konkretnych form ekspresji artystycznej. Celem projektowanego przepisu jest zapewnienie spójnej i jednoznacznej klasyfikacji zawodów artystycznych, co jest istotne zarówno dla celów legislacyjnych, jak i administracyjnych, w szczególności w zakresie praw i obowiązków osób wykonujących ten zawód. Definicja zawodu artystycznego podkreśla wymóg stałego jego wykonywania, co ma na celu wyłączenie przypadków incydentalnej aktywności artystycznej, jednocześnie pozwalając na elastyczne podejście do różnorodnych form zatrudnienia i organizacji pracy w sektorze kultury. Definicja wykonywania zawodu artystycznego podkreśla zarazem, że działalność ta ma mieć charakter profesjonalny, co ma umożliwić odróżnienie działalności zawodowej od działalności amatorskiej lub okazjonalnej. Działalność ta ma stanowić główne lub jedno z głównych źródeł utrzymania danej osoby. Należy podkreślić, że status artysty zawodowego nie będzie przyznawany w konkretnym zakresie działalności. Badaniu będzie podlegać aktywność zawodowa danego artysty i to, czy mieści się ona w ramach dziedzin wskazanych w projektowanym art. 3 ust. 2.

Zgodnie z projektem ustawy udział w określaniu działalności artystycznej za profesjonalną będzie pozostawać w gestii m.in. Komisji Opiniującej do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny, składającej się m.in. z reprezentacji środowisk twórców i artystów. Będzie to powiązane ze stwierdzaniem funkcjonowania artysty zawodowo, jako że przesłanką przyznawania i przedłużenia uprawnień jest wskazanie dochodów z działalności artystycznej. Projektodawca powierza znaczącą odpowiedzialność środowiskom artystów zawodowych, co wynika wprost z ich postulatów, jednocześnie wpisując proponowane rozwiązania w obowiązujący system prawny, zarówno w zakresie prawa administracyjnego, finansów publicznych, prawa podatkowego, ubezpieczeń społecznych oraz

zdrowotnych, jak i prawa autorskiego. Ostateczna ocena wniosku dokonywana będzie jednak w formie decyzji administracyjnej dyrektora Instytucji.

Słowniczek pojęć używanych w projektowanej ustawie umieszczony został w art. 4 projektu. Zdefiniowane zostały pojęcia:

1) artysty zawodowego, za którego jest uważana osoba wykonująca zawód artystyczny we wskazanych wyżej dziedzinach kultury, której dyrektor Instytucji przyznał status artysty zawodowego;

2) dorobku artystycznego, definiowanego jako udokumentowane w dowolnej formie na dowolnym nośniku wykonywanie zawodu artystycznego, obejmujące w szczególności czynności związane z powstawaniem i wykonywaniem utworu lub dzieła na każdym jego etapie, w tym także realizowane w toku kształcenia osoby wykonującej zawód artystyczny;

3) dochodu – pojęcia wprowadzonego ze względu na konieczność stworzenia sprawiedliwego i przejrzystego mechanizmu weryfikacji sytuacji materialnej osób ubiegających się o status artysty zawodowego oraz prawo do dopłat do składek na ubezpieczenia społeczne;

4) Instytucji, będącej operatorem systemu, którą jest specjalistyczna jednostka nadzoru nad szkołami i placówkami artystycznymi oraz placówkami doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych, o której mowa w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

Wprowadzenie definicji artysty zawodowego ma na celu ustanowienie formalnego kryterium uzyskania statusu artysty zawodowego, co jest istotne z punktu widzenia dostępu do określonych w projekcie ustawy świadczeń. Wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą status artysty zawodowego przyznaje dyrektor Instytucji zapewnia, że uznanie za artystę zawodowego opiera się na obiektywnych przesłankach ustawowych i zapobiega nadużyciom. Status ten jest tworzony jednak wyłącznie na potrzeby tej regulacji i nie stanowi dowodu jakościowej oceny dorobku danego artysty.

Definicja dorobku artystycznego, jako udokumentowanego w dowolnej formie i na dowolnym nośniku wykonywania zawodu artystycznego, odzwierciedla współczesne, szerokie podejście do działalności artystycznej. Uwzględnia zarówno różnorodność form wyrazu artystycznego, jak i zmieniające się medium prezentacji (np. cyfrowe nośniki, multimedia, media

społecznościowe, nagrania, dokumentacja fotograficzna czy tekstowa). Dzięki temu definicja pozostaje elastyczna i inkluzywna. Włączenie do definicji czynności związanych z powstawaniem i wykonywaniem utworu lub dzieła na każdym etapie jest uzasadnione tym, że proces twórczy to nie tylko gotowe dzieło, ale też praca przygotowawcza (np. próby, szkice, kompozycje, choreografia, planowanie koncepcji). To podejście wzmacnia pozycję twórców, których praca nie zawsze kończy się publiczną prezentacją, ale mimo to ma wartość artystyczną. Uwzględnienie realizacji dorobku artystycznego także w toku kształcenia wynika z faktu, że edukacja artystyczna bardzo często wiąże się z tworzeniem dzieł o wysokiej wartości artystycznej, mimo że ich autorzy są jeszcze formalnie w trakcie zdobywania kwalifikacji. Pozwala to uznać pracę studentów i uczniów szkół artystycznych za część ich dorobku, co ma znaczenie przy dalszym rozwoju kariery lub w przypadku ubiegania się o status artysty zawodowego.

Wprowadzenie definicji dochodu umożliwia obiektywną ocenę sytuacji finansowej osób wykonujących zawód artystyczny, przy jednoczesnym uniknięciu niejednolitych interpretacji. Konstrukcja definicji opiera się na danych gromadzonych w systemach administracji skarbowej oraz na danych podawanych bezpośrednio przez artystę zawodowego. Szef Krajowej Administracji Skarbowej, na wniosek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, będzie potwierdzał wysokość dochodów w zakresie danych gromadzonych w systemach administracji skarbowej, co umożliwi sprawną weryfikację wniosku o dopłatę złożonego przez artystę zawodowego. Przyjęty model zakłada uwzględnienie szerokiego spektrum przychodów – zarówno tych podlegających opodatkowaniu i wykazywanych w zeznaniach PIT, jak i zwolnionych z podatku na mocy szczególnych preferencji (np. dla młodych artystów czy osób powracających z zagranicy)[2)]. Należy podkreślić, że katalog ten skupia się w zasadniczej części na dochodach i

[2)] Opis kategorii dochodów i przychodów wskazanych w definicji w art. 4 pkt 3: lit. a dotyczy dochodów opodatkowanych według skali podatkowej (np. z umów o pracę, z umów zlecenia/o dzieło, w tym z praw autorskich), z kapitału (np. odpłatne zbycie papierów wartościowych), z działalności gospodarczej opodatkowanej podatkiem liniowym (19 %), z odpłatnego zbycia nieruchomości oraz przychodów opodatkowanych w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 2025 r. poz. 843),
lit. b dotyczy przychodów wolnych od podatku, które mimo braku opodatkowania wchodzą do obliczania dochodu artysty i dotyczą m.in.: środków z bezzwrotnej pomocy zagranicznej, dotacji i refundacji z budżetu państwa/UE, ulg dla młodych, ulg na powrót, ulgi dla rodzin 4+, ulg dla pracujących seniorów,
lit. c dotyczy tzw. kwalifikowanych dochodów z kwalifikowanych praw własności intelektualnej – preferencyjnego opodatkowania (5 %) dochodów uzyskanych z komercjalizacji wynalazków, wzorów czy autorskiego oprogramowania komputerowego,
lit. d dotyczy dochodów zagranicznych jednostek kontrolowanych (CFC) osiąganych przez polskich

przychodach ewidencjonowanych przez organy podatkowe. Jednocześnie mając świadomość, iż osoba fizyczna może osiągać inne przysporzenia nieobjęte tym zestawieniem, dlatego we wniosku o dopłatę artysta zawodowy składał będzie oświadczenie o wysokości uzyskanych przez siebie dochodów obejmujących nie tylko dochody wykazane w zeznaniach, ale również uzyskane np. z dywidendy, czy jako beneficjent fundacji rodzinnej.

Dla celów niniejszej ustawy jest kluczowe, że dopłaty trafią do osób, których rzeczywista, udokumentowana baza dochodowa (zarówno z twórczości, jak i innych źródeł) nie przekracza progu ustawowego (125 % minimalnego wynagrodzenia), co jest spójne z pomocowym charakterem regulacji.

Wprowadzenie powyższych definicji porządkuje podstawową terminologię ustawy, ułatwia jej stosowanie oraz zapobiega rozbieżnościom interpretacyjnym. Jednocześnie zwiększa przejrzystość systemu i umożliwia jego efektywne funkcjonowanie w praktyce.

- **Rozdział 2 – Rada Programowo-Naukowa do spraw Osób Wykonujących Zawód Artystyczny oraz Komisja Opiniująca do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny**

Zgodnie z art. 5 projektu ustawy przy dyrektorze Instytucji działa:

1) Rada Programowo-Naukowa do spraw Osób Wykonujących Zawód Artystyczny (zwana dalej „Radą Programową”);

2) Komisja Opiniująca do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny (zwana dalej „Komisją Opiniującą”).

Obsługę administracyjną Rady Programowej oraz Komisji Opiniującej zapewnia Instytucja. Regulacja ta ma na celu zagwarantowanie sprawności działania tych ciał oraz odciążenie ich członków od czynności technicznych. Rozwiązanie to zapewnia sprawne funkcjonowanie Rady Programowej i Komisji Opiniującej, umożliwiając im skupienie się na merytorycznych aspektach ich działalności, przy jednoczesnym zagwarantowaniu odpowiedniego zaplecza organizacyjnego i logistycznego.

---

rezydentów,
lit. e dotyczy m.in. dochodów z odsetek od pożyczek, z odsetek i dyskonta od papierów wartościowych, z dywidend i innych przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych,
Litera f dotyczy zwolnionych z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych dochodów m.in. beneficjenta fundacji rodzinnej, gdy beneficjentem jest fundator albo osoba będąca w stosunku do fundatora osobą zaliczoną do tzw. grupy zerowej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2026 r. poz.478),
lit, g dotyczy dochodów z gospodarstwa rolnego.

Rada Programowa

Przepis art. 6 ust. 1 projektu ustawy, określający zadania Rady Programowej, przewiduje, że jednym z jej kluczowych obowiązków jest diagnozowanie potrzeb osób wykonujących zawód artystyczny. Rozwiązanie to ma fundamentalne znaczenie dla efektywnego funkcjonowania systemu wsparcia i umożliwia dostosowanie działań Instytucji do rzeczywistych warunków pracy artystów.

Środowisko artystyczne charakteryzuje się specyficzną strukturą zatrudnienia, częstą nieregularnością dochodów oraz ograniczonym dostępem do stabilnych form zabezpieczenia społecznego. Z tego względu diagnoza potrzeb musi obejmować zarówno kwestie kwalifikacyjno-zawodowe, związane z rozwojem kompetencji i możliwościami aktywizacji, jak i potrzeby socjalne wynikające z trudnych sytuacji życiowych. Obejmują one w szczególności przypadki ubóstwa, bezrobocia, bezdomności, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy domowej, a także potrzeby związane z ochroną macierzyństwa lub wielodzietności.

Powierzenie Radzie Programowej funkcji diagnostycznej pozwala na systematyczne identyfikowanie zarówno barier, jak i potrzeb środowiska artystycznego, a następnie formułowanie adekwatnych rekomendacji dla Instytucji. Dzięki temu projektowane instrumenty wsparcia mogą być trafne, proporcjonalne i skuteczne, co wzmacnia spójność oraz efektywność całego systemu.

Nałożenie, zgodnie z przepisem art. 6 ust. 1 pkt 2 projektu, na Radę Programową obowiązku prowadzenia badań i analiz sytuacji zawodowej osób wykonujących zawód artystyczny stanowi kluczowy element projektowanego systemu wsparcia. Z uwagi na specyfikę i dużą różnorodność sektorów kultury, skuteczne kształtowanie polityki państwa w tym obszarze wymaga opierania się na rzetelnych, aktualnych i dziedzinowych danych empirycznych.

Wskazanie w przepisie konkretnych dziedzin twórczości (wymienionych w art. 3 ust. 2 projektu ustawy, takich: jak muzyka, sztuki wizualne, teatr, literatura czy twórczość ludowa) ma na celu zapewnienie komplementarności i reprezentatywności prowadzonych prac analitycznych. Dotychczasowa praktyka wskazuje, że warunki bytowe i zawodowe artystów różnią się znacząco w zależności od dyscypliny – inaczej kształtuje się rynek pracy w obszarze sztuk performatywnych, a inaczej w sferze literatury czy sztuk cyrkowych.

Realizacja tego zadania przez Radę Programową pozwoli na: bieżące śledzenie dynamiki dochodów i stabilności socjalnej artystów w poszczególnych niszach zawodowych, diagnozowanie specyficznych przeszkód (prawnych, ekonomicznych i infrastrukturalnych) uniemożliwiających pełne wykorzystanie potencjału twórczego w danej dziedzinie, dostarczanie danych niezbędnych do projektowania celowanych programów wsparcia i dopłat oraz umożliwi dokonanie oceny, czy wprowadzone instrumenty prawne realnie poprawiają ich sytuację materialną i społeczną.

Zadania Rady Programowej mogą być realizowane przez współpracę z :

1) podmiotami, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), w zakresie kształcenia lub prowadzenia działalności naukowej;

2) jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie dotyczącym osób wykonujących zawód artystyczny; współpraca taka może dotyczyć wszelkich kwestii związanych z działalnością jednostek samorządu terytorialnego w kontekście osób wykonujących zawód artystyczny, np. prowadzenie domów kultury czy szkół; może ona polegać na wspólnych badaniach i analizach, zasięganiu lub wymianie opinii i danych;

3) urzędami obsługującymi ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, w zakresie kształcenia w zawodach istotnych dla kultury w ramach systemu oświaty;

4) organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze kultury, w szczególności w zakresie edukacji kulturalnej, upowszechniania kultury, promocji twórczości artystycznej oraz wspierania osób wykonujących zawód artystyczny.

W art. 6 ust. 3 projektu ustawy określono możliwość przedstawiania przez Radę Programową opinii, dotyczących w szczególności spraw związanych z sytuacją zawodową albo ubezpieczeniową osób wykonujących zawód artystyczny, Ministrowi lub dyrektorowi Instytucji. Celem przepisu jest wzmocnienie roli Rady Programowej jako ciała doradczego i eksperckiego, wspierającego kształtowanie polityki państwa wobec środowiska artystycznego. Systemowo przepis ten uzupełnia regulację, określając sposób wykorzystania rezultatów działalności analitycznej Rady Programowej oraz zapewniając ich przełożenie na działania instytucjonalne i legislacyjne dotyczące zawodów artystycznych.

Rada Programowa będzie się składać z 15 członków powoływanych przez Ministra, w tym jednego przedstawiciela Ministra oraz po jednym przedstawicielu wskazanym przez ministrów właściwych do spraw: gospodarki, oświaty i wychowania, szkolnictwa wyższego i nauki oraz pracy. Pozostałe osoby będą mogły być rekomendowane przez osoby fizyczne i organizacje społeczne działające we wskazanych w projektowanej ustawie dziedzinach kultury. Skład Rady Programowej, w założeniu obejmujący przedstawicieli środowisk naukowych, artystycznych oraz praktyków życia kulturalnego, powinien umożliwić wszechstronne podejście do problematyki zawodów artystycznych – zarówno w aspekcie twórczym, jak i socjalnym, edukacyjnym czy prawnym. Powołanie tego gremium ma na celu zapewnienie, że programy i strategie realizowane przez Instytucję będą odpowiadać na rzeczywiste potrzeby środowiska artystycznego, a także opierać się na rzetelnej wiedzy naukowej i praktycznej.

Członkiem Rady Programowej będzie mogła zostać osoba, która posiada wiedzę o zawodach artystycznych lub o ich wykonywaniu, korzysta z pełni praw publicznych, nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego ani za przestępstwo skarbowe. Kadencja Rady Programowej ma trwać 4 lata.

Przepis art. 8 ust. 1 projektu określa sytuacje, w których członkostwo w Radzie Programowej wygasa z mocy prawa. Celem regulacji jest doprecyzowanie przesłanek ustania mandatu członka Rady Programowej w sposób jasny i jednoznaczny, bez potrzeby podejmowania dodatkowych decyzji administracyjnych. Wskazane przypadki – złożenie rezygnacji oraz śmierć członka Rady Programowej – należą do typowych i obiektywnych przyczyn ustania członkostwa w organach kolegialnych. Umożliwiają one sprawne funkcjonowanie Rady oraz zapewniają ciągłość jej składu, przy jednoczesnym poszanowaniu woli osoby rezygnującej z pełnienia funkcji.

Ustęp 2 ww. artykułu określa przypadki, w których Minister może odwołać członka Rady Programowej przed upływem kadencji. Celem tej regulacji jest zapewnienie prawidłowego funkcjonowania Rady Programowej oraz utrzymanie wysokich standardów etycznych i merytorycznych w jej pracach. Odwołanie członka Rady Programowej może nastąpić w czterech przypadkach: działania z naruszeniem prawa, choroby uniemożliwiającej sprawowanie funkcji, skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe oraz nieusprawiedliwionego, trwałego zaprzestania uczestniczenia w pracach Rady Programowej przez okres dłuższy niż trzy miesiące, co ma na celu wyeliminowanie przypadków obstrukcji prac tego gremium.

Rozwiązanie to zapewnia równowagę między zasadą stabilności kadencji a potrzebą zachowania sprawności działania Rady Programowej i odpowiedzialności jej członków. Jednocześnie gwarantuje, że Rada Programowa będzie funkcjonować w sposób transparentny i zgodny z interesem publicznym.

W przypadku ustania członkostwa w Radzie Programowej nowy członek Rady Programowej będzie powoływany na okres do końca jej kadencji.

Zgodnie z art. 9 projektu ogłoszenie o możliwości kandydowania na członka Rady Programowej Minister będzie publikował w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej. W ogłoszeniu określone zostaną w szczególności miejsce i czas zgłaszania kandydatur na członków Rady Programowej.

Art. 10 projektu określa zakres danych przekazywanych w zgłoszeniu osoby ubiegającej się o członkostwo w Radzie Programowej, jak również reguluje kwestię przekazania danych po powołaniu w skład Rady Programowej.

Ustęp 1 ww. przepisu kataloguje zakres danych i dokumentów przedkładanych przez kandydata Ministrowi. Obejmuje on dane osobowe, oświadczenia o spełnieniu kryteriów ustawowych (niekaralność, korzystanie z pełni praw publicznych), rekomendacje oraz dokumentację uprawdopodabniającą posiadanie wiedzy o zawodach artystycznych lub wiedzy o ich wykonywaniu (art. 7 ust. 3 pkt 1). Wymóg zawarcia w oświadczeniach wyraźnej zgody na przetwarzanie danych realizuje zasadę przejrzystości i dobrowolności udziału w procesie naboru.

Ustęp 2 ww. przepisu reguluje obowiązek przekazania przez Ministra dokumentacji kandydata dyrektorowi Instytucji. Przepis ten zapewnia spójność bazy danych między organem powołującym a organem odpowiedzialnym za administracyjno-finansową obsługę Rady. Przepis zakłada przekazanie kopii powołania w skład Rady Programowej oraz zgłoszenia kandydata na członka Rady wraz z kompletem oświadczeń i rekomendacji, a także danych osobowych kandydata, co jest niezbędne do prawidłowej ewidencji członka Rady w strukturach Instytucji.

Ustęp 3 ww. przepisu nakłada na powołanego członka Rady Programowej obowiązek przekazania dyrektorowi Instytucji numeru PESEL albo, jeśli nie nadano tego numeru, rodzaju, serii i numeru dokumentu tożsamości oraz nazwy państwa, które go wydało, a także numeru rachunku płatniczego do wypłaty wynagrodzenia. Dane te są zbierane dopiero na etapie

powołania, co realizuje zasadę minimalizacji danych (nie są one wymagane od wszystkich kandydatów, a jedynie od osób wybranych).

Art. 11 projektu wskazuje, że pierwsze posiedzenie zwołuje Minister i przewodniczy mu do czasu wyboru przewodniczącego Rady przez jej członków. Rozwiązanie to zapewnia płynne rozpoczęcie prac Rady i możliwość niezwłocznego powołania osoby kierującej jej działalnością.

Art. 12 projektu ustanawia ogólne zasady działania Rady Programowej. Zgodnie z ust. 1 pracami Rady Programowej kieruje przewodniczący Rady Programowej wybierany przez jej członków spośród siebie zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym w obecności co najmniej połowy ustawowego składu Rady Programowej. Przewodniczący Rady Programowej wskazuje wiceprzewodniczącego Rady Programowej, który zastępuje go podczas jego nieobecności.

Przewodniczący jest wybierany przez Radę zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu, co zapewnia demokratyczny i reprezentatywny proces decyzyjny. Wskazanie przez przewodniczącego Rady jej wiceprzewodniczącego gwarantuje ciągłość działania Rady w przypadku nieobecności przewodniczącego.

Zgodnie z treścią projektowanego art. 12 ust. 2 przewodniczący może zapraszać na posiedzenia osoby spoza Rady, jeżeli wymaga tego realizacja jej zadań. Pozwala to Radzie korzystać z wiedzy ekspertów lub przedstawicieli podmiotów właściwych dla tematyki posiedzeń, co podnosi jakość podejmowanych rozstrzygnięć.
Art. 12 ust. 3 projektu stanowi, że Rada wydaje opinie w formie uchwał podejmowanych zwykłą większością głosów, podpisywanych przez przewodniczącego. Regulacja ta porządkuje sposób podejmowania decyzji i zapewnia ich formalną ważność. Zgodnie z ust. 4 tego przepisu z posiedzeń Rady Programowej sporządza się protokół. Projektowany ustęp 5 przewiduje, że szczegółowy tryb działania Rady określa ustanowiony przez nią regulamin organizacyjny. Zapewnia to autonomię Rady w określaniu własnych procedur wewnętrznych.

Art. 13 projektu reguluje częstotliwość i tryb zwoływania posiedzeń Rady Programowej. Zgodnie z ust. 1 tego przepisu posiedzenia odbywają się nierzadziej niż raz na kwartał, co zapewnia regularność prac Rady i umożliwia bieżące monitorowanie realizacji zadań wynikających z projektowanej ustawy.

W art. 13 ust. 2 projektodawca przewiduje możliwość zwołania posiedzenia na wniosek Ministra lub dyrektora Instytucji, natomiast ust. 3 określa możliwość zwołania posiedzenia na wniosek członka Rady Programowej. Konstrukcja ta pozwala elastycznie reagować na potrzeby środowiska artystycznego, konieczność podjęcia pilnych decyzji lub sytuacje wymagające konsultacji Rady.

W art. 13 ust. 4 projektu określono minimalne wymogi dotyczące treści wniosku o zwołanie posiedzenia, obejmujące cel posiedzenia, proponowany porządek obrad oraz termin jego przeprowadzenia. Rozwiązanie to zapewnia odpowiednie przygotowanie posiedzeń, przejrzystość procedur i efektywność prac Rady.

Art. 14 projektu statuuje zasady wynagradzania członków Rady. Ustępy 1 i 2 ww. przepisu wprowadzają wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Rady Programowej. Wynagrodzenie to jest limitowane zarówno w zakresie maksymalnej kwoty za jedno posiedzenie, jak i łącznej kwoty możliwej do uzyskania w ciągu roku. Ograniczenia te służą zapewnieniu racjonalności wydatków publicznych, proporcjonalności kosztów funkcjonowania Rady oraz przejrzystości finansowej. Jednocześnie mechanizm wynagradzania pozwala na uhonorowanie merytorycznego wkładu członków Rady i sprzyja ich aktywnemu uczestnictwu w posiedzeniach. Ustęp 3 ww. przepisu upoważnia Ministra do określenia, w drodze rozporządzenia, wysokości wynagrodzeń przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i członków Rady Programowej oraz terminu wypłaty wynagrodzenia tych osób, z uwzględnieniem zakresu ich zadań i znaczenia tych zadań dla efektywnej realizacji celów projektowanej ustawy. Rozwiązanie to pozwala także na elastyczne reagowanie na zmieniające się uwarunkowania organizacyjne i finansowe, przy zachowaniu kontroli Ministra nad mechanizmami wynagradzania.

Art. 15 projektu określa zasady przetwarzania danych osobowych kandydatów na członków Rady Programowej oraz osób pełniących tę funkcję. Celem regulacji jest zapewnienie transparentności procedur kwalifikacyjnych, właściwej organizacji pracy Rady oraz pełnej zgodności z przepisami o ochronie danych osobowych (RODO).

Art. 15 ust. 1 projektu precyzuje cele przetwarzania danych – obejmują one zapewnienie sprawnego działania Rady Programowej, ocenę kandydatur, procedurę powołania oraz wypłatę wynagrodzenia. Jasne wskazanie celów na poziomie ustawowym stanowi niezbędną podstawę prawną dla działań Ministra i dyrektora Instytucji. Ustępy 2 i 3 ww. przepisu normują okresy przechowywania dokumentacji. Przyjęty 15-letni okres retencji jest skorelowany z okresami

przedawnienia roszczeń oraz wymogami dotyczącymi archiwizacji dokumentacji finansowo-płacowej (wynagrodzenia) i kadrowej. Zróżnicowanie momentu rozpoczęcia biegu tego terminu (dla członków Rady – od zakończenia funkcji, dla kandydatów niepowołanych – od dnia otrzymania dokumentów zawierających dane osobowe) zapewnia przejrzystość w zarządzaniu dokumentacją papierową i elektroniczną. Na organy nałożono obowiązek zapewnienia zachowania poufności, integralności, kompletności oraz dostępności przechowywanych danych.

W art. 15 ust. 4 projektodawca określa formę udostępniania danych (zgodnie z projektem jest to oświadczenie) oraz przyznaje Ministrowi i dyrektorowi Instytucji uprawnienie do żądania dokumentów potwierdzających (np. dyplomów, zaświadczeń). Uprawnienie to jest kluczowe dla rzetelności procesu powołania, pozwalając na weryfikację prawdziwości deklarowanych przez kandydatów informacji.

Regulacje zawarte w art. 12–15 projektu tworzą spójny model funkcjonowania Rady Programowej jako organu eksperckiego wspierającego realizację celów ustawy. Zapewniają:

- demokratyczny wybór kierownictwa Rady,
- przejrzyste i proporcjonalne zasady wynagradzania,
- jasny tryb podejmowania uchwał,
- regularność posiedzeń,
- możliwość elastycznego reagowania na potrzeby Instytucji i Ministra.

Regulacje te umożliwiają sprawne, transparentne oraz efektywne działanie Rady Programowej jako ciała doradczego i opiniodawczego, kluczowego dla prawidłowego funkcjonowania systemu wsparcia artystów zawodowych.

Rada Programowa ma przygotować założenia pod ewaluację wprowadzonych rozwiązań ustawowych. W wyniku przyjętych założeń nie jest tworzona obecnie, dedykowana wyłącznie artystom, instytucja, dlatego też w celu ograniczenia kosztów nie jest możliwe stworzenie ośrodka analitycznego badającego tę grupę zawodową. Dlatego projektodawca uznał, iż badania będzie prowadzić grupa ekspercka obsługiwana przez Instytucję. Należy podkreślić, że w Polsce nie działa obecnie żadne ciało, którego zadaniem byłoby diagnozowanie i monitorowanie potrzeb kwalifikacyjno-naukowych osób wykonujących zawody artystyczne, jak również badanie w tym zakresie rynku pracy. Są to natomiast działania niezbędne do

planowania i projektowania dalszych kroków władzy publicznej w zakresie wsparcia artystów zawodowych, a szerzej – wspierania kultury. Ustanowienie Rady Programowej jest wobec powyższego, w ocenie projektodawcy, konieczne.

Komisja Opiniująca

Komisja Opiniująca będzie odpowiedzialna za wydawanie opinii potwierdzających wykonywanie zawodu artystycznego, a także posiadanie dorobku artystycznego. Opinia ta nie jest jednak stanowiskiem w rozumieniu art. 106 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691), zwanej dalej „k.p.a.". Wyłączenie stosowania ww. przepisu wprowadzono ze względu na charakter tego ciała – ekspercki i wewnętrzny (jest to element struktury Instytucji). Nie jest to osobny, niezależny organ administracji, dlatego dodatkowe komplikowanie procedury nie ma uzasadnienia w ekonomice procesu decyzyjnego. Zaś możliwość zaskarżenia ww. rozstrzygnięcia pozwala na jego weryfikację przez organ II instancji.

Potwierdzenie wykonywania zawodu artystycznego – wydanie opinii w tej kwestii oznacza, że Komisja Opiniująca weryfikuje, czy dana osoba rzeczywiście wykonuje zawód artystyczny. Może to obejmować ocenę jej aktywności zawodowej, takiej jak udział w projektach artystycznych, wystawach, koncertach czy innych wydarzeniach związanych z daną dziedziną kultury. Tego typu opinia jest istotna w kontekście regulacji zawodów artystycznych, aby zapewnić, że osoba posiada odpowiednią praktykę w danej dziedzinie.

Posiadanie dorobku artystycznego – dorobek artystyczny stanowi zbiór osiągnięć, które osoba może wykazać, udowadniając swoje umiejętności i talent w określonej dziedzinie kultury. Może to obejmować wystawiane prace, opublikowane utwory, zdobyte nagrody, a także uznanie wśród profesjonalistów w danej branży. Komisja Opiniująca ocenia, czy dorobek artystyczny spełnia określone standardy jakościowe i ilościowe, co daje podstawy do wydania opinii potwierdzającej umiejętności artysty. Dorobek ten będzie weryfikowany przy uwzględnieniu definicji zawartej w art. 4 pkt 2 projektu.

Minister powoła w skład Komisji Opiniującej: 120 członków wybranych spośród kandydatów rekomendowanych przez organizacje zrzeszające osoby wykonujące zawody artystyczne we wskazanych w projektowanej ustawie dziedzinach kultury, 10 członków wybranych spośród kandydatów rekomendowanych przez organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, 5 członków wskazanych przez Ministra, 5 członków wskazanych

przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego oraz 5 członków wskazanych przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Komisja obejmuje więc szerokie przedstawicielstwo środowisk artystycznych, zaś ukształtowany w ten sposób jej skład zapewnia pluralizm, merytoryczność oraz równowagę interesów. Przepis art. 17 ust. 4 projektu ustawy eliminuje możliwość konfliktu interesów przez zakaz łączenia członkostwa w Komisji Opiniującej z pracą w Instytucji lub członkostwem w Radzie Programowej. W ocenie projektodawcy uwzględnienie w składzie Komisji Opiniującej przedstawicieli Ministra, ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego oraz Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zapewni możliwość wpływu tych organów na wybór jej przewodniczącego, jak również wydawanie opinii, co będzie szczególnie istotne w sytuacji ewentualnego zaistnienia konfliktu interesów między pozostałymi członkami Komisji Opiniującej a wnioskodawcami. Obecność przedstawicieli tych organów przyczyni się również do profesjonalizacji Komisji Opiniującej. Jednocześnie organy te mają stosunkowo niewielu przedstawicieli, wobec czego przeważający pozostaje czynnik oceny wniosków przez środowisko artystyczne.

Ograniczenie kadencji członków wynika z konieczności zapewnienia rotacji osób decydujących o uprawnieniach artystów. Nie jest pożądana sytuacja, w której przez wiele lat, te same kwestie opiniować będą te same osoby. Może to prowadzić do stworzenia sytuacji korupcyjnych, a także braku reagowania na bieżące zjawiska w kulturze (np. nowe zawody).

Przepisy art. 17–24 projektu ustawy regulują warunki członkostwa w Komisji Opiniującej oraz organizację jej pracy. Członkiem Komisji Opiniującej może zostać osoba, która posiada odpowiednią wiedzę lub doświadczenie zawodowe związane z wykonywaniem zawodu artystycznego lub zabezpieczeniem społecznym, korzysta z pełni praw publicznych, nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego ani za umyślne przestępstwo skarbowe. Takie ukształtowanie kryteriów ma na celu zapewnienie wysokiego poziomu merytorycznego oraz gwarancji rzetelności i bezstronności przy wydawaniu opinii.

Zgodnie z projektowanym art. 18 ust. 1 członkostwo w Komisji Opiniującej wygasa w przypadku:

1) rezygnacji członka Komisji Opiniującej złożonej pisemnie za pośrednictwem dyrektora Instytucji;

2) śmierci członka Komisji Opiniującej,

3) skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe.

Minister może odwołać członka Komisji Opiniującej przed upływem jej kadencji w przypadku: działania z naruszeniem prawa, choroby uniemożliwiającej sprawowanie funkcji, trzykrotnej nieuzasadnionej odmowy udziału w pracach zespołów opiniujących.

W przypadku ustania członkostwa w Komisji Opiniującej nowy członek Komisji Opiniującej będzie powoływany na okres do końca jej kadencji.

Zgodnie z projektowanym art. 19 ogłoszenie o możliwości zgłaszania kandydatur na członka Komisji Opiniującej Minister będzie publikował w Biuletynie Informacji Publicznej na swojej stronie podmiotowej. Ogłoszenie zawiera w szczególności miejsce i czas zgłaszania kandydatur na członków Komisji Opiniującej.

Art. 20 projektu określa zakres danych przekazywanych w zgłoszeniu osoby ubiegającej się o funkcję członka Komisji Opiniującej, jak również reguluje kwestię przekazania danych po powołaniu takiej osoby.

Art. 20 ust. 1 projektu ustawy szczegółowo określa zakres informacji i dokumentacji dostarczanej Ministrowi przez kandydata. Obejmuje on dane osobowe, oświadczenia o spełnieniu kryteriów (niekaralność, pełnia praw publicznych), rekomendacje środowiskowe, dokumentację uprawdopodabniającą posiadanie niezbędnej wiedzy i doświadczenia. Wymóg wyraźnej zgody na przetwarzanie danych w oświadczeniach podkreśla podmiotowość kandydata i zapewnia przejrzystość procesu.

W art. 20 ust. 2 projektu uregulowano mechanizm przekazywania dokumentacji od Ministra do dyrektora Instytucji, co jest niezbędne do bieżącej obsługi administracyjnej Komisji. Takie rozwiązanie służy optymalizacji obiegu informacji i ograniczeniu zakresu przekazywanych danych wrażliwych do tych, które są bezwzględnie konieczne dla dyrektora Instytucji do celów operacyjnych i finansowych.

W art. 20 ust. 3 przewidziano dwuetapowość zbierania danych – dane o charakterze ściśle wrażliwym (numer PESEL albo inny dokumentu tożsamości) oraz dane finansowe (numer rachunku płatniczego do wypłaty wynagrodzenia) są pobierane dopiero od osób faktycznie powołanych w skład Komisji. Realizuje to zasadę minimalizacji danych, nie obciążając kandydatów niepowołanych obowiązkiem ich udostępniania.

Art. 21 projektu wskazuje, że pierwsze posiedzenie zwołuje i prowadzi Minister. Rozwiązanie to zapewnia płynne rozpoczęcie prac Komisji Opiniującej i możliwość niezwłocznego powołania osoby kierującej jej działalnością. Pracami Komisji Opiniującej kieruje przewodniczący Komisji Opiniującej, zwany dalej „Przewodniczącym", który, podobnie jak dwóch wiceprzewodniczących, jest wybierany większością 2/3 głosów ustawowej liczby członków Komisji Opiniującej na pierwszym posiedzeniu, zwoływanym przez Ministra. W przypadku braku wyboru Przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego Minister zarządza ponowne głosowanie w tym przedmiocie, rozstrzygane zwykłą większością głosów ustawowej liczby członków Komisji Opiniującej.

Zgodnie z projektowanym art. 23 przewodniczący ani żaden z wiceprzewodniczących nie uczestniczą w wydawaniu opinii. Członkowie Komisji Opiniującej są zobowiązani do zachowania poufności wszystkich informacji, z którymi zapoznają się w związku z pełnieniem funkcji, zarówno w trakcie kadencji, jak i po jej zakończeniu, co wzmacnia ochronę danych i innych informacji wrażliwych.

Projektowany art. 24 reguluje kwestie związane z wynagrodzeniem członków Komisji Opiniującej, jej Przewodniczącego i wiceprzewodniczącego. Przewodniczący i wiceprzewodniczący otrzymują miesięczne wynagrodzenie, którego wysokość nie może przekroczyć przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Rozwiązanie to pozwala na odpowiednie uhonorowanie zakresu ich zadań i odpowiedzialności, przy jednoczesnym zachowaniu zasady racjonalnego wydatkowania środków publicznych.

Również członkom Komisji Opiniującej ma przysługiwać zgodnie z projektem wynagrodzenie. Wynagrodzenie za jedną opinię przygotowaną przez członka Komisji Opiniującej nie może przekroczyć 2 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. Taki model wynagradzania wiąże wysokość świadczenia z faktyczną liczbą przygotowanych opinii, promując efektywność pracy i realne zaangażowanie członków Komisji, przy jednoczesnym ograniczeniu nadmiernych kosztów po stronie finansów publicznych.

Art. 25 projektu określa ramy prawne przetwarzania danych osobowych członków Komisji Opiniującej oraz kandydatów ubiegających się o tę funkcję. Regulacja ta ma na celu

zapewnienie pełnej zgodności z rozporządzeniem RODO oraz gwarancję przejrzystości procedur kwalifikacyjnych i operacyjnych.

W art. 25 ust. 1 zdefiniowano zamknięty katalog celów przetwarzania danych, obejmujący ocenę kandydatur, powołanie członków, organizację pracy Komisji oraz aspekty finansowe związane z wypłatą wynagrodzeń. Wskazanie tych celów na poziomie ustawowym legitymizuje działania organów administracji w procesie przetwarzania danych. Ustępy 2 i 3 ww. przepisu ustanawiają 15-letni okres przechowywania dokumentacji, co jest podyktowane koniecznością zabezpieczenia dowodów na potrzeby ewentualnych kontroli, postępowań przed organami nadzoru oraz stabilnością archiwizacji dokumentacji płacowej i kadrowej. Przepis nakłada na administratorów danych rygorystyczne obowiązki w zakresie zapewnienia poufności, integralności i dostępności tych zasobów.

W art. 25 ust. 4 określono formę udostępniania danych (oświadczenie) oraz przyznano Ministrowi i dyrektorowi Instytucji uprawnienie do weryfikacji prawdziwości przedłożonych informacji. Możliwość żądania dokumentów potwierdzających (np. dyplomów lub zaświadczeń) stanowi gwarancję rzetelności procesu powoływania członków Komisji i eliminuje ryzyko powołania osób niespełniających wymogów ustawowych, co przekłada się na wysoką jakość orzeczniczą Komisji.

- **Rozdział 3 – Status artysty zawodowego**

Przepis art. 26 projektu ustawy stanowi kluczowy element systemu identyfikacji i wsparcia osób wykonujących zawód artystyczny, wprowadzając jasne i mierzalne kryteria przyznania statusu artysty zawodowego. Jego konstrukcja opiera się na trzech zasadniczych przesłankach, które muszą być spełnione łącznie, co zapewnia równowagę między dostępnością statusu a jego rzeczywistym związaniem z profesjonalną działalnością artystyczną. Status ten może przysługiwać jedynie osobie nieprowadzącej pozarolniczej działalności gospodarczej na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.) oraz niepodlegającej ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Pierwsze kryterium odnosi się do posiadania dorobku artystycznego, który został zdefiniowany w projekcie jako działalność twórcza lub wykonawcza potwierdzona w dowolnej formie i na dowolnym nośniku. Wymóg ten umożliwia uwzględnienie różnorodnych praktyk artystycznych – zarówno tradycyjnych, jak i współczesnych form wyrazu (np. cyfrowych, audiowizualnych) – oraz pozwala na elastyczne podejście do sposobu dokumentowania

twórczości. Ma to szczególne znaczenie w kontekście artystów niezależnych i działających poza instytucjami.

Drugie kryterium – dotyczące istotnej części aktywności zawodowej – służy odróżnieniu artystów profesjonalnych od osób zajmujących się działalnością artystyczną okazjonalnie lub hobbystycznie. Nie wymaga ono wyłącznego zaangażowania w działalność artystyczną, ale podkreśla jej znaczenie w strukturze pracy zawodowej danej osoby. Przepis dopuszcza zatem elastyczność, przy jednoczesnym zachowaniu zasady, że działalność artystyczna stanowi rdzeń aktywności zawodowej artysty. Przesłanka istotności jest pojęciem ocennym, przy czym znanym już polskiemu porządkowi prawnemu. Zwrócić tu warto uwagę, że np. w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902, z późn. zm.) posłużono się terminem „szczególnie istotne dla interesu publicznego". Termin szczególnej istotności znalazł w efekcie swoją szeroką wykładnię w orzecznictwie sądowym. Zgodnie ze wskazywanym wyżej słownikowym rozumieniem pojęcia „*istotny*" może ono być synonimem słów: „główny, podstawowy, duży, znaczny, rzeczywisty, prawdziwy". Zatem przebieg kariery zawodowej artysty musi odzwierciedlać zarówno fakt, że większość jego aktywności zawodowej jest związana z wykonywaniem zawodu artystycznego, a jednocześnie jego wykonywanie jest rzeczywiste i prawdziwe.

Trzecie kryterium, polegające na uzyskiwaniu przychodów, należności lub wynagrodzenia w związku z wykonywaniem zawodu artystycznego w trzech poprzednich latach podatkowych, stanowi wymierny wskaźnik aktywności zawodowej i trwałego związania z zawodem artystycznym. Przepis uwzględnia przy tym możliwość uzasadnionych przerw w działalności artystycznej – np. z powodów zdrowotnych, opiekuńczych, edukacyjnych lub wynikających z nieregularności rynku pracy artystycznej. Takie podejście zapobiega wykluczeniu osób, których ciągłość kariery zawodowej została czasowo zakłócona z przyczyn obiektywnych.

W projekcie określono zasady przyznawania i odnawiania statusu artysty zawodowego. Celem jest zapewnienie przejrzystej i sprawiedliwej procedury uzyskiwania tego statusu, uwzględniając zarówno ocenę merytoryczną, jak i doświadczenie artysty. Decyzja o nadaniu statusu artysty zawodowego jest wydawana przez dyrektora Instytucji, który jednak jest zobowiązany do uprzedniego zasięgnięcia opinii Komisji Opiniującej. Taka regulacja gwarantuje obiektywność procesu, ponieważ decyzja nie jest podejmowana arbitralnie przez jednoosobowy organ, lecz z uwzględnieniem merytorycznej oceny specjalistycznego gremium.

Komisja Opiniująca pełni zatem funkcję doradczą, a jej opinia może wpływać na ostateczne rozstrzygnięcie.

Status artysty zawodowego będzie przyznawany na okres 5 lat. Ograniczenie czasowe umożliwia okresową weryfikację działalności artystycznej oraz dostosowanie przyznanego statusu do zmieniającej się sytuacji zawodowej artysty. Pięcioletni okres uznaje się za wystarczający do oceny ciągłości i aktywności zawodowej osoby posiadającej ten status. Przepisy przewidują również możliwość wydłużania okresu obowiązywania statusu do okresu ośmioletniego pod warunkiem, że artysta deklaruje przez okres co najmniej kolejnych 24 miesięcy wykonywanie zawodu artystycznego. Rozwiązanie to gratyfikuje osoby, które przez dłuższy czas wykazują się aktywnością artystyczną i spełniają kryteria ustawowe. Umożliwia ono także bardziej stabilne planowanie kariery przez doświadczonych artystów, ograniczając częstotliwość procedur administracyjnych.

Osoba taka, według założeń projektu, ma np. być zaangażowana w proces developmentu filmu czy też w inny sposób powinna uprawdopodobnić, że w okresie 24 miesięcy będzie aktywnie działać na rzecz stworzenia utworu albo artystycznego wykonania.

Projektowane przepisy wprowadzają system stopniowego budowania stabilności zawodowej artystów. Jednocześnie zapewniają możliwość okresowej weryfikacji ich działalności, co sprzyja utrzymaniu wysokiego poziomu profesjonalizmu w środowisku artystycznym. Wprowadzenie roli Komisji Opiniującej zwiększa transparentność procesu decyzyjnego, a wydłużenie okresu obowiązywania statusu dla doświadczonych artystów stanowi zachętę do kontynuowania działalności w sposób ciągły i aktywny.

Procedura nadawania statusu artysty zawodowego

Art. 28 projektu ustawy określa katalog osób uprawnionych do złożenia wniosku o przyznanie statusu artysty zawodowego. Wymóg posiadania obywatelstwa polskiego i miejsca zamieszkania w Polsce jest podstawowym kryterium dostępu do statusu artysty zawodowego.

Jednocześnie ustawodawca przewidział możliwość ubiegania się o status przez określone kategorie cudzoziemców legalnie przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Dotyczy to w szczególności osób korzystających z zezwoleń na pobyt czasowy związanych z wykonywaniem pracy w charakterze kadry kierowniczej, specjalisty lub pracownika odbywającego staż w ramach przeniesienia wewnątrz przedsiębiorstwa, a także osób przebywających w Polsce w związku z prowadzeniem badań naukowych lub prac

rozwojowych. W przypadku części z tych cudzoziemców dodatkowym warunkiem jest zamieszkiwanie z dziećmi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, co podkreśla integracyjny i stabilizujący charakter pobytu. Wyłączenie z kręgu uprawnionych cudzoziemców przebywających w Polsce jedynie przez krótki okres (np. do dziewięciu lub sześciu miesięcy), z zastrzeżeniem przepisów o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego oraz umów dwustronnych, ma na celu powiązanie statusu artysty zawodowego z realnym i trwalszym związaniem z polskim systemem prawnym i społecznym.

Dodatkowo do projektu implementowano zasady swobody przepływu osób obowiązujące w ramach Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz umów ze Szwajcarią. Obywatele państw członkowskich UE, EFTA oraz Konfederacji Szwajcarskiej oraz członkowie ich rodzin są uprawnieni do złożenia wniosku, o ile posiadają prawo pobytu lub prawo stałego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, co potwierdza ich faktyczne związanie z terytorium kraju.

Uregulowano także sytuację obywateli Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej oraz członków ich rodzin, o których mowa w art. 10 Umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej. Rozwiązanie to zapewnia kontynuację uprawnień tej grupy osób, które nabyły silne związki z Polską przed wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej i kontynuują legalny pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Uzasadnieniem tych przepisów jest ograniczenie dostępu do statusu artysty zawodowego do osób, które są w znaczący sposób związane z Polską – czy to przez obywatelstwo, czy przez legalny i stabilny pobyt oparty na określonych w projektowanej ustawie tytułach pobytowych i prawie pobytu – co pozwala na efektywne kierowanie ewentualnego wsparcia publicznego oraz zapewnia zgodność z unijnymi zasadami swobody przepływu osób i ochrony praw nabytych.

Formalne wymogi wniosku o przyznanie statusu artysty zawodowego składanego do dyrektora Instytucji zawiera art. 29 projektu ustawy. Wniosek o przyznanie statusu artysty zawodowego powinien zawierać szczegółowe dane identyfikacyjne osoby ubiegającej się o ten status: imię (imiona) i nazwisko, numer PESEL (albo, jeśli nie nadano tego numeru, datę urodzenia, rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości oraz nazwę państwa, które go wydało), adres miejsca zamieszkania, a także adres pobytu lub ostatniego miejsca zamieszkania w przypadku osób nieposiadających miejsca zamieszkania oraz adres korespondencyjny, jeśli różni się od adresu

zamieszkania. Wniosek musi być podpisany przez wnioskodawcę albo jego przedstawiciela ustawowego albo pełnomocnika. Do wniosku należy dołączyć informację o przebiegu wykonywania zawodu artystycznego, a także dokumenty potwierdzające dorobek artystyczny. Mogą to być umowy związane z działalnością artystyczną (o pracę, dzieło lub zlecenia), katalogi wystaw, recenzje, nagrody i wyróżnienia, dyplomy ukończenia szkół artystycznych lub zaświadczenia od właściwych stowarzyszeń potwierdzające nabycie umiejętności zawodowych. Należy również dołączyć dokumenty potwierdzające ewentualne uzasadnione przerwy w wykonywaniu zawodu, jeśli miały miejsce, oraz dowody na to, że znaczną część działalności zawodowej stanowi praca artystyczna. Są też wymagane dokumenty potwierdzające osiąganie przychodów, należności lub wynagrodzenia w związku z wykonywaniem zawodu artystycznego w każdym z trzech poprzednich lat podatkowych, w których zawód artystyczny był wykonywany. Przy ocenie okresu aktywności artystycznej nie uwzględnia się uzasadnionych przerw wynikających z ważnych sytuacji życiowych, takich jak opieka nad bliskimi, choroba czy inne okoliczności uniemożliwiające jednoczesne wykonywanie zawodu, co chroni artystów przed konsekwencjami uzasadnionych przerw w karierze, spowodowanych ważnymi sytuacjami życiowymi. Wyłączenie tych przerw z okresu wykonywania zawodu artystycznego zapewnia bardziej sprawiedliwą ocenę ich doświadczenia zawodowego.

Wymóg przedstawienia określonych dokumentów i informacji we wniosku o przyznanie statusu artysty zawodowego ma na celu zapewnienie przejrzystości, rzetelności oraz jednolitości procesu oceny spełniania ustawowych kryteriów przez wnioskodawcę. Podanie danych osobowych, takich jak: imię (imiona), nazwisko, numer PESEL, adres zamieszkania czy dane kontaktowe, jest niezbędne do jednoznacznej identyfikacji osoby ubiegającej się o status, jak również do prowadzenia postępowania administracyjnego oraz zapewnienia możliwości skutecznej komunikacji. Wymóg podpisu wnioskodawcy albo jego przedstawiciela wynika z konieczności potwierdzenia autentyczności złożonego wniosku i wyrażenia woli jego złożenia.

Informacja o przebiegu wykonywania zawodu artystycznego oraz dokumenty potwierdzające dorobek artystyczny pozwalają ocenić, czy dana osoba rzeczywiście wykonuje zawód artystyczny w sposób profesjonalny, a nie okazjonalny czy hobbystyczny. Umożliwiają także weryfikację ciągłości i charakteru aktywności artystycznej, co stanowi jeden z kluczowych warunków uzyskania statusu artysty zawodowego. Przedłożenie dyplomu ukończenia szkoły

artystycznej lub zaświadczenia stowarzyszenia twórców służy potwierdzeniu posiadanych kwalifikacji i kompetencji zawodowych, a więc kryterium profesjonalizacji działalności.

Z kolei dokumenty dotyczące ewentualnych przerw w wykonywaniu zawodu artystycznego pozwalają na uwzględnienie sytuacji życiowych, które mogły czasowo uniemożliwić kontynuację pracy artystycznej, a które nie powinny automatycznie pozbawiać wnioskodawcy możliwości uzyskania statusu artysty zawodowego. Informacje o dochodach uzyskiwanych w związku z działalnością artystyczną są natomiast istotne dla ustalenia, czy działalność ta stanowi istotne źródło utrzymania, co również jest przesłanką do uznania jej za wykonywaną w sposób zawodowy.

Całość wymaganych informacji i dokumentów służy zatem nie tylko weryfikacji zgodności z przepisami, ale także zapewnieniu, że status artysty zawodowego przysługuje osobom faktycznie zaangażowanym w działalność artystyczną, które swoją twórczością przyczyniają się do rozwoju i ochrony dziedzictwa kulturowego.

Zgodnie z projektowanym art. 30 przy ocenie wykonywania zawodu artystycznego uwzględnia się przerwy w wykonywaniu zawodu artystycznego spowodowane uzasadnionymi okolicznościami życiowymi, które obiektywnie uniemożliwiały wykonywanie zawodu artystycznego, w szczególności opieką nad dzieckiem lub innym członkiem rodziny, chorobą, związanych z bezrobociem potwierdzonym rejestracją w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna albo poszukująca pracy. Do wniosku o przyznanie statusu artysty zawodowego załącza się natomiast dokumenty uprawdopodabniające wystąpienie tych okoliczności. W przypadku wystąpienia w danym roku podatkowym przerwy w wykonywaniu zawodu artystycznego uniemożliwiającej wykazanie spełnienia warunku osiągnięcia przychodów, należności lub wynagrodzenia w związku z wykonywaniem zawodu artystycznego, przy ocenie spełnienia tego warunku uwzględnia się wcześniejsze lata podatkowe poprzedzające okres ostatnich 3 lat podatkowych, odpowiadające okresowi tej przerwy.

Art. 31 ust. 1 projektu ustawy określa, że dyrektor Instytucji rozpatruje wniosek o przyznanie statusu artysty zawodowego i wydaje decyzję w terminie 60 dni od dnia otrzymania wniosku. W sprawie szczególnie skomplikowanej termin ten wynosi 90 dni od dnia otrzymania wniosku. W ust. 2 tego przepisu wyłączono możliwość zastosowania przepisów k.p.a., na mocy których organizacja społeczna może występować w sprawach dotyczących innych osób, żądając wszczęcia postępowania lub dopuszczenia jej do udziału w postępowaniu, jeżeli uzasadniają to jej cele statutowe i interes społeczny. Specyfika postępowania w sprawie nadania statusu

artysty zawodowego w stopniu wystarczającym gwarantuje udział czynnika społecznego, ewentualne zaś wykorzystanie przepisów art. 31 § 1–4 k.p.a. mogłoby doprowadzić do paraliżu działania systemu. Organizacje społeczne nadal jednak mogą przedstawić swój pogląd w sprawie, wyrażony w uchwale lub oświadczeniu ich organu statutowego, zgodnie z art. 31 § 5 k.p.a. Projekt ustawy określa terminy na rozpatrzenie wniosku (60 dni, w sprawach szczególnie skomplikowanych – 90 dni), co ma na celu zdyscyplinowanie organu i zapewnienie sprawnego przebiegu postępowania. Wyłączenie art. 127 § 1a k.p.a. ma na celu zapewnienie, aby motywy każdego rozstrzygnięcia były znane.

Przepisy art. 32–33 projektu ustawy regulują obligatoryjną opinię Komisji Opiniującej w postępowaniu o przyznanie statusu artysty zawodowego. Dyrektor Instytucji musi zasięgnąć opinii Komisji Opiniującej w sprawie wykonywania zawodu artystycznego i posiadania dorobku artystycznego przez wnioskodawcę, co podkreśla ekspercki charakter oceny działalności artystycznej. Określenie składu zespołu (trzech członków Komisji, z uwzględnieniem rodzaju zawodu artystycznego) oraz możliwość powołania większej liczby członków (pięciu) w uzasadnionych przypadkach zapewnia kompetentną i specjalistyczną ocenę wniosku. Przepisy ust. 4–7 projektowanego art. 32, dotyczące zasady większości głosów, jawności (z możliwością tajnego głosowania), uzasadnienia opinii i protokołowania posiedzeń, mają na celu zapewnienie rzetelności, transparentności i formalności procesu opiniowania. Jest przewidziana również możliwość wyłączenia członka zespołu oraz odesłanie do odpowiednich przepisów k.p.a., zapewniające bezstronność procesu opiniowania. Określenie terminu 30 dni na wydanie opinii ma na celu usprawnienie postępowania. W tym samym celu przewidziano możliwość zmiany składu zespołu przez Przewodniczącego w przypadku przekroczenia wyżej wskazanego terminu na wydanie opinii. Określono również zakres uzasadnienia opinii, które w szczególności wskazuje na:

1) ustalenia faktyczne zespołu w zakresie działalności zawodowej w dziedzinie kultury, którą uznano za wykonywanie zawodu artystycznego;

2) uznany przez zespół dorobek artystyczny;

3) dziedziny artystyczne, w których wnioskodawca wykonuje zawód artystyczny.

Jako dodatkowe zabezpieczenie przed potencjalnymi błędami lub stronniczością w procesie opiniowania przewidziano możliwość wnioskowania przez dyrektora Instytucji o wydanie opinii przez inny zespół składający się z członków Komisji Opiniującej, którzy nie brali udziału

w przygotowaniu poprzedniej opinii w przypadku, gdy pierwsza opinia jest wewnętrznie sprzeczna, niejednoznaczna, rażąco lakoniczna, nie zawiera pełnego uzasadnienia, nie odnosi się jednoznacznie do dokumentów wskazujących na posiadany przez wnioskodawcę dorobek artystyczny lub też w przypadku gdy wniosek dotyczy sytuacji ponadprzeciętnie skomplikowanej. Należy podkreślić, że Komisja Opiniująca nie ma charakteru odrębnego organu i pozostaje w strukturze Instytucji, wobec czego jej opinia nie może być kwalifikowana jako stanowisko innego organu w rozumieniu art. 106 § 1 k.p.a.

Minister, w drodze rozporządzenia, określi szczegółowy tryb wydawania opinii w sprawach wykonywania zawodu artystycznego oraz posiadania dorobku artystycznego przez Komisję Opiniującą oraz wysokość i termin wypłaty wynagrodzenia Przewodniczącemu, wiceprzewodniczącemu i członkom Komisji Opiniującej. Przy wydawaniu rozporządzenia Minister będzie uwzględniał zakres zadań Komisji Opiniującej, sprawność i terminowość wydawania opinii oraz transparentność finansowania wynagrodzeń członków Komisji Opiniującej.

Przepis art. 35 projektu ustawy reguluje tryb odwoławczy od decyzji dyrektora Instytucji w sprawie przyznania statusu artysty zawodowego, a art. 36 projektu ustawy obowiązki informacyjne związane z wydaniem tej decyzji. Od decyzji dyrektora Instytucji przysługuje odwołanie do Ministra składane za pośrednictwem dyrektora Instytucji. Przepis ustanawia zatem dwuinstancyjny tryb postępowania administracyjnego, gwarantujący osobom ubiegającym się o status artysty zawodowego prawo do ponownego rozpatrzenia ich sprawy przez organ nadrzędny.

Jednocześnie, po wydaniu ostatecznej decyzji, dyrektor Instytucji przekazuje do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informację o jej wydaniu, okresie obowiązywania przyznanego statusu, dacie, w której decyzja stała się ostateczna, oraz pierwszorazowy wniosek o przyznanie dopłaty, o ile został on złożony wraz z wnioskiem o przyznanie statusu artysty zawodowego. Przekazanie tych danych odbywa się w postaci elektronicznej za pośrednictwem systemu teleinformatycznego udostępnionego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, co zapewnia sprawny i bezpieczny obieg informacji między instytucjami. Celem przekazania jest zapewnienie sprawnego i spójnego działania systemu ubezpieczeń społecznych oraz szybkiej realizacji uprawnień przysługujących osobom, którym ten status został przyznany. Termin trzech dni roboczych gwarantuje, że informacje niezbędne do objęcia artysty odpowiednimi ubezpieczeniami trafią do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w możliwie najkrótszym czasie,

co zapobiega opóźnieniom w rozpoczęciu ochrony ubezpieczeniowej i ewentualnym przerwom w ciągłości świadczeń.

Ponadto celem przepisu jest zapewnienie przejrzystości, efektywności i spójności procedury przyznawania statusu artysty zawodowego. Wprowadzenie odwołania do Ministra zapewnia kontrolę decyzji dyrektora Instytucji przez organ wyższego stopnia, co wzmacnia gwarancje proceduralne dla osób ubiegających się o status artysty zawodowego oraz zwiększa zaufanie do całego systemu.

Równocześnie obowiązek przekazywania informacji do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych służy powiązaniu systemu nadawania statusu artysty zawodowego z systemem ubezpieczeń społecznych. Umożliwia to bieżące monitorowanie uprawnień i obowiązków osób posiadających ten status, w szczególności w zakresie świadczeń przysługujących artystom zawodowym. Elektroniczna forma przekazu danych zapewnia szybkość, bezpieczeństwo i ograniczenie obciążeń administracyjnych zarówno po stronie Instytucji, jak i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Przepisy art. 37 projektu ustawy regulują kwestie zawieszenia statusu artysty zawodowego, zapewniając elastyczność w korzystaniu z tego uprawnienia. W uznaniu specyfiki pracy artystycznej – często zależnej od projektów, cykli twórczych, zmiennych warunków rynkowych czy osobistych decyzji twórcy – ustawodawca umożliwia czasowe, planowane zaprzestanie działalności bez konieczności rezygnacji z uzyskanego statusu.

Zawieszenie statusu artysty zawodowego następuje na wniosek samego artysty składany do dyrektora Instytucji, co respektuje jego autonomię i prawo do decydowania o przebiegu własnej kariery zawodowej. Określenie minimalnego i maksymalnego okresu zawieszenia (od 1 miesiąca do 36 miesięcy) zapewnia równowagę między elastycznością systemu a jego przejrzystością i stabilnością. Jednocześnie artysta może w każdej chwili wnioskować o wznowienie statusu, co umożliwia mu powrót do aktywności zawodowej w dogodnym dla siebie momencie.

Do wniosku o wznowienie statusu artysty zawodowego artysta zawodowy załącza oświadczenie o spełnianiu przesłanek warunkujących przyznanie statusu artysty zawodowego. Oświadczenie to jest składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Regulacja uwzględnia możliwość zmiany sytuacji faktycznej danej osoby,

a jednocześnie – przy zachowaniu mechanizmów kontroli – pozwala na skrócenie postępowania.

Rozstrzygnięcie w tych sprawach nastąpi w formie decyzji, od której przysługuje odwołanie do Ministra, składane za pośrednictwem dyrektora Instytucji, i która również będzie przekazywana do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Obowiązek informacyjny ma zapewnić sprawną koordynację administracyjną i umożliwić bieżące przedłużanie uprawnień artysty w systemie ubezpieczeń.

Dodatkowo wydanie decyzji o zawieszeniu skutkuje proporcjonalnym wydłużeniem ważności decyzji o nadaniu lub przedłużeniu statusu artysty zawodowego, jednak niedłużej niż do 8 lat od jej wydania.

Całość przepisów została zaprojektowana w sposób, który uwzględnia specyfikę działalności artystycznej, zapewnia jej ciągłość w perspektywie długofalowej, a jednocześnie zabezpiecza interes publiczny oraz spójność systemu uprawnień i obowiązków wynikających ze statusu artysty zawodowego.

Wygaszenie statusu artysty zawodowego

Przepisy art. 38 projektu ustawy regulują przesłanki i tryb wygaszenia statusu artysty zawodowego. Ustęp 1 ww. przepisu określa, że status artysty zawodowego wygasa w przypadku trwałego zaprzestania wykonywania zawodu artystycznego, podjęcia pozarolniczej działalności gospodarczej lub objęcia ubezpieczeniem społecznym rolników. Rozwiązanie to zapewnia spójność systemu wsparcia z jego celem, jakim jest objęcie pomocą osób, dla których działalność artystyczna stanowi główne źródło aktywności zawodowej. Ustępy 2–7 projektowanego przepisu określają tryb wydania decyzji w zakresie stwierdzenia wygaśnięcia statusu artysty zawodowego na wniosek artysty, środki odwoławcze oraz obowiązek przekazania informacji do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, co gwarantuje przejrzystość postępowania i ochronę praw stron.

Wprowadzone w projekcie ustawy rozwiązania służą zapewnieniu spójności systemu, umożliwiają racjonalne zarządzanie statusem artysty zawodowego i pozwalają na reagowanie na zmieniające się okoliczności w sposób przejrzysty i zgodny z zasadami prawidłowego działania administracji publicznej, a zarazem umożliwiają prowadzenie postępowania w zakresie stwierdzenia wygaśnięcia statusu artysty zawodowego w sposób rzetelny, przejrzysty i zgodny z konstytucyjnymi zasadami państwa prawa, dając stronie rzeczywisty wpływ na

przebieg postępowania oraz chroniąc ją przed arbitralnymi rozstrzygnięciami organu administracji. Na organie administracyjnym (dyrektorze Instytucji) spoczywają bowiem wszelkie wyrażone w k.p.a. zasady ogólne oraz gwarancje proceduralne obowiązujące w każdej sprawie indywidualnej rozstrzyganej przez organ administracji publicznej. Ma on obowiązek podejmowania wszelkich niezbędnych czynności zmierzających do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego sprawy oraz jej załatwienia zgodnie z interesem społecznym i słusznym interesem obywatela, przeprowadzenie postępowania w sposób wyczerpujący, co oznacza konieczność zgromadzenia wszystkich istotnych dowodów przed podjęciem decyzji, a także zapewnienia czynnego udziału strony w postępowaniu.

Prawidłowość postępowania administracyjnego i poszanowanie praw strony wzmacnia również obowiązek uzasadniania decyzji, przewidziany w art. 107 § 3 k.p.a., który stanowi, że decyzja administracyjna musi zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne, umożliwiające stronie zrozumienie podstaw rozstrzygnięcia. Równocześnie prawo do wniesienia odwołania od decyzji administracyjnej, określone w art. 127 § 1 k.p.a., jest jedną z najważniejszych gwarancji ochrony praw strony i zapewnia kontrolę prawidłowości decyzji w toku instancyjnym. W tym zakresie zapewniono gwarancję proceduralną w postaci możliwości wniesienia odwołania od decyzji dyrektora Instytucji do Ministra, co umożliwia kontrolę prawidłowości przebiegu postępowania oraz ochronę praw osoby zainteresowanej.

- **Rozdział 4 – Dopłata do składek**

Dopłata do składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Emerytur Pomostowych stanowi narzędzie wsparcia finansowego dla artystów zawodowych osiągających niskie i nieregularne dochody, które często uniemożliwiają im samodzielne opłacanie składek w pełnej wysokości. Jej celem jest uzupełnienie składek ewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do poziomu odpowiadającego składkom należnym z tytułu minimalnego wynagrodzenia za pracę. Rozwiązanie to jest skierowane do artystów aktywnie wykonujących zawód, a jednocześnie znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

Zgodnie z przepisem art. 259 ust. 1 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620, z późn. zm.) podstawą wymiaru obowiązkowych składek na Fundusz Pracy są kwoty stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Stosownie do przepisu art. 265 ust. 1 tej ustawy obowiązkowe składki na Fundusz Pracy opłaca się za okres trwania obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego i rentowych.

Jak wynika z przywołanych przepisów, obowiązek opłacania składek na Fundusz Pracy jest uzależniony między innymi od istnienia obowiązku w zakresie opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Dlatego też zasadne jest finansowanie ze środków budżetu państwa również kosztów dopłat do składek na Fundusz Pracy dla artystów zawodowych z prawem do dopłaty ze środków budżetu państwa do składek na ubezpieczenia społeczne, tj. między innymi na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

System wsparcia został zaprojektowany jako elastyczny i dostosowujący się do aktualnej sytuacji artysty. Dopłata jest przyznawana na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, a wniosek o jej przyznanie może być składany ponownie w kolejnych latach. Warunkiem uzyskania dopłaty jest spełnienie określonych kryteriów, w tym przede wszystkim kryterium dochodowego – średni roczny dochód z trzech poprzednich lat podatkowych nie może przekroczyć 125 % dwunastokrotności minimalnego wynagrodzenia, przy czym przy liczeniu średniego rocznego dochodu uwzględnia się dochody, o których mowa w art. 4 pkt 3 lit. d projektu ustawy, osiągnięte wyłącznie w roku podatkowym, o którym mowa w art. 30f ust. 7 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 592), rozpoczynającym się i kończącym w okresie, o którym mowa w art. 40 ust. 1 zdanie drugie projektu ustawy.

Dopłata przysługuje wyłącznie za miesiące, w których artysta rzeczywiście podlega ubezpieczeniom społecznym. Pozwala to na uniknięcie sytuacji, w których środki publiczne byłyby wykorzystywane do finansowania składek w okresach braku ubezpieczenia.

Ze względu na konieczność badania dochodów wnioskodawców okres, na jaki jest ustalana dopłata, rozpoczyna się od dnia 1 sierpnia roku kalendarzowego i trwa do dnia 31 lipca następnego roku kalendarzowego. Zatem, zyskując prawo do dopłaty z dniem 1 marca danego roku kalendarzowego, uprawnieninie to zostanie przyznane do dnia 31 lipca danego roku kalendarzowego.

System ten uwzględnia również różnorodność form zatrudnienia w środowisku artystycznym. Artyści zatrudnieni na podstawie umów o pracę lub prowadzący działalność gospodarczą pozostają objęci ogólnymi przepisami ubezpieczeniowymi. Natomiast dla tych, którzy nie posiadają takiej formy zatrudnienia, przewidziano odrębne rozwiązanie – zmodyfikowane względem obowiązujących zasad, z zachowaniem obowiązku opłacania składek przez samego artystę. Podstawę wymiaru składek ustalono na poziomie minimalnego wynagrodzenia, co ma uwzględniać realne możliwości finansowe tej grupy zawodowej.

Projekt ustawy jest spójny z istniejącym systemem ubezpieczeń społecznych i nie ingeruje w jego strukturę. Zakłada jedynie jego uzupełnienie przez stworzenie mechanizmu dopłat finansowanych ze środków publicznych. Taki model ma umożliwić objęcie ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym większości artystów zawodowych i zwiększyć łączną wartość składek odprowadzanych przez tę grupę, która obecnie w dużej mierze pozostaje poza systemem ubezpieczeń albo uczestniczy w nim w ograniczonym zakresie.

Wprowadzenie maksymalnego, 12-miesięcznego okresu obowiązywania decyzji o przyznaniu dopłaty oraz możliwości ponawiania wniosku w kolejnych latach pozwala na elastyczne dostosowanie systemu wsparcia do zmieniającej się sytuacji finansowej artysty, przy jednoczesnym zachowaniu kontroli nad zasadnością przyznawanej pomocy. Kryterium dochodowe (nieprzekroczenie 125 % dwunastokrotności minimalnego wynagrodzenia) ma na celu skierowanie wsparcia do osób rzeczywiście potrzebujących – aktywnych zawodowo, ale niewystarczająco zarabiających, aby samodzielnie zabezpieczyć swoją przyszłość emerytalną.

Wymóg osiągania dochodów z działalności artystycznej w każdym z trzech lat poprzedzających złożenie wniosku służy potwierdzeniu ciągłości i profesjonalnego charakteru wykonywanej pracy, zapobiegając przypadkom nadużycia systemu przez osoby nieprowadzące rzeczywistej działalności twórczej.

Przepisy art. 41–47 projektu ustawy regulują postępowanie w sprawie dopłaty. Celem jest zapewnienie sprawnego, przejrzystego oraz nowoczesnego modelu obsługi wniosków o dopłatę do składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne dla artystów zawodowych, z wykorzystaniem potencjału rozwiązań cyfrowych. Powierzenie prowadzenia postępowania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych wynika z jego doświadczenia, kompetencji i infrastruktury technicznej, co gwarantuje profesjonalną i efektywną realizację zadań z zakresu zabezpieczenia społecznego. Obowiązek składania wniosku w formie elektronicznej przez profil w systemie teleinformatycznym Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, z wykorzystaniem podpisu elektronicznego, zaufanego lub osobistego, ma na celu uproszczenie procedur, ograniczenie biurokracji i przyspieszenie obsługi spraw, jednocześnie zwiększając bezpieczeństwo i autentyczność składanych dokumentów. Pierwszorazowy wniosek o dopłatę będzie mógł być dołączony do wniosku o nadanie statusu artysty zawodowego.

Projekt ustawy przewiduje wyjątek dla osób, które składają wniosek o dopłatę równolegle z wnioskiem o przyznanie statusu artysty zawodowego, co pozwala uniknąć nadmiernych obciążeń formalnych na etapie inicjowania całego procesu. Zakres informacji wymaganych we

wniosku został ograniczony do niezbędnych danych identyfikacyjnych i tych potrzebnych do ustalenia prawa do dopłaty oraz zgłoszenia do ubezpieczeń, co zapewnia adekwatność i celowość gromadzonych danych.

Włączenie Szefa Krajowej Administracji Skarbowej do procedury służy weryfikacji warunków dochodowych w sposób szybki i obiektywny, przy zachowaniu pełnej elektronicznej wymiany informacji między organami, co podnosi efektywność i transparentność procesu. Przyznawanie dopłat w drodze decyzji administracyjnej zapewnia formalną kontrolę nad procesem i umożliwia skorzystanie ze środków zaskarżenia zgodnie z zasadami ochrony praw obywatelskich.

Wprowadzenie komunikacji przez profil informacyjny w systemie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odpowiada współczesnym standardom obsługi obywatela. Jednocześnie przepisy zabezpieczają sytuacje, w których decyzja nie zostanie odebrana, przez wprowadzenie fikcji doręczenia po 14 dniach od umieszczenia dokumentu. W projekcie ustawy zostało jednak uwzględnione techniczne wsparcie dla osób mających trudność z elektroniczną obsługą portalu. Zakład Ubezpieczeń Społecznych będzie zobowiązany do zapewnienia w swojej siedzibie, oddziale lub innej wyznaczonej jednostce organizacyjnej dostępu do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku o dopłatę, wnoszenie innych pism w sprawie dopłaty oraz odbiór decyzji, informacji, postanowień, zawiadomień, wezwań, zaświadczeń i innych pism w sprawie dopłaty, a także do zapewnienia pomocy przy wnoszeniu i odbiorze tych dokumentów. Na podstawie porozumienia możliwe będzie również zapewnienie dostępu do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku o dopłatę lub innych pism w sprawie dopłaty w oddziałach lub wyznaczonych jednostkach organizacyjnych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Możliwość automatycznego podejmowania rozstrzygnięć – przy jednoczesnym zapewnieniu prawa do interwencji człowieka i zakwestionowania decyzji – pozwala na znaczące odciążenie systemu i przyspieszenie obsługi spraw, przy jednoczesnym zachowaniu praw proceduralnych wnioskodawców. Całość regulacji zmierza do stworzenia sprawnego, cyfrowego i przyjaznego systemu wsparcia artystów zawodowych w dostępie do systemu zabezpieczenia społecznego, uwzględniającego specyfikę ich aktywności zawodowej i nieregularność dochodów.

Przepis art. 47 ust. 1 projektu ustawy ma na celu zapewnienie osobom, których dotyczą decyzje, realnej i skutecznej możliwości dochodzenia swoich praw przed sądem. Odwołanie do sądu w trybie i na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks

postępowania cywilnego (Dz. U. z 2026 r. poz. 468, z późn. zm.), właściwych dla spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, służy ochronie interesów ubezpieczonych oraz zapewnia zgodność z konstytucyjną zasadą dwuinstancyjności postępowania. Odwołanie takie umożliwia kontrolę sądową decyzji administracyjnych podejmowanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, co wzmacnia gwarancje proceduralne i sprzyja przejrzystości postępowania.

Odesłanie do przepisów art. 83 ust. 5–7 i art. 83a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 199, z późn. zm.), zwanej dalej „sus", ma na celu ujednolicenie procedury odwoławczej i zastosowanie sprawdzonych rozwiązań w zakresie przekazywania spraw do sądu oraz prowadzenia postępowania dowodowego. Natomiast wprowadzenie w projektowanym art. 47 ust. 2 zasady, zgodnie z którą Zakład Ubezpieczeń Społecznych przekazuje do sądu wraz z odwołaniem akta sprawy w formie wydruków z systemu teleinformatycznego, które zastępują dokumenty elektroniczne, odpowiada współczesnym standardom cyfryzacji administracji i sądownictwa. Rozwiązanie to ma charakter praktyczny – upraszcza i przyspiesza przekazywanie akt, jednocześnie zachowując ich moc dowodową. Przepis ten wspiera zatem efektywność postępowania sądowego, jednocześnie nie obniżając jego standardów formalnych i dowodowych.

- **Rozdział 5 – Programy podnoszenia lub uzyskania nowych kwalifikacji przez osoby wykonujące zawód artystyczny**

Celem przepisów zawartych w rozdziale 5 projektu ustawy jest stworzenie ram prawnych umożliwiających podejmowanie działań wspierających rozwój zawodowy osób wykonujących zawód artystyczny, w szczególności przez podnoszenie ich kwalifikacji lub umożliwienie zdobycia nowych umiejętności przydatnych na rynku pracy.

Utrzymywanie stabilności zawodowej artystów, zwłaszcza w kontekście zmieniających się realiów rynku pracy i specyfiki ich działalności, wymaga elastycznych narzędzi wsparcia, które będą dostosowane do aktualnych potrzeb środowiska artystycznego. Projektowany przepis art. 48 umożliwia Ministrowi, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy, opracowywać programy mające na celu podnoszenie lub uzyskanie nowych kwalifikacji przez osoby wykonujące zawód artystyczny.

Programy te mogą mieć charakter międzyresortowy, co odzwierciedla potrzeby koordynacji między różnymi działami administracji rządowej — na przykład w zakresie edukacji,

gospodarki czy cyfryzacji — w zależności od specyfiki kwalifikacji objętych danym programem.

Omawiany rozdział projektu ustawy przewiduje także elastyczny mechanizm tworzenia i realizacji programów — zarówno przez samego Ministra, jak i przez inne wyspecjalizowane instytucje, w tym instytucje kultury, co pozwala na wykorzystanie istniejącej infrastruktury i doświadczenia w pracy z artystami (art. 49 ust. 1 projektu).

Jasno określono źródła finansowania programów — podstawowym źródłem będzie budżet państwa w części, której dysponentem jest Minister, ale istnieje możliwość współfinansowania z innych części budżetowych, jeżeli program wykraczać będzie poza zakres właściwości jednego ministra (art. 49 ust. 2 projektu). Takie rozwiązanie będzie sprzyjać efektywności finansowej i organizacyjnej realizowanych działań.

Umożliwienie Ministrowi zlecenia realizacji programu bez konkursu określonym podmiotom wskazanym w art. 49 ust. 1 projektu ustawy (państwowym instytucjom kultury, Instytucji lub innym jednostkom nadzorowanym) pozwala na szybkie i skuteczne wdrożenie działań o szczególnym znaczeniu społecznym, artystycznym lub strategicznym. Jednocześnie przepisy art. 50 dają możliwość przeprowadzania konkursu ofert, które otwierają dostęp do środków również dla innych państwowych i samorządowych instytucji kultury, Instytucji, publicznych szkół artystycznych lub niepublicznych szkół artystycznych o uprawnieniach publicznej szkoły artystycznej, uczelni, szkół prowadzących kształcenie zawodowe w zawodach określonych w klasyfikacji zawodów szkolnictwa branżowego, placówek kształcenia ustawicznego, centrów kształcenia zawodowego, branżowych centrów umiejętności oraz organizacji, o których mowa w art. 3 ust. 2 lub 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2025 r. poz. 1338), umożliwiających uzyskanie i uzupełnienie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych lub zmianę kwalifikacji zawodowych, organizacji pozarządowych czy jednostek samorządu terytorialnego. Katalog uprawnionych podmiotów został określony w sposób szeroki i precyzyjny, co zapewnia zarówno konkurencyjność, jak i ukierunkowanie na podmioty mające kompetencje w realizacji programów kulturalnych. Z kolei ust. 5–7 tego artykułu wzmacniają transparentność procesu, zapewniając obowiązek publikacji ogłoszeń i wyników konkursu w Biuletynie Informacji Publicznej, a także wyłączając stosowanie trybu zlecania zadań publicznych określonego w dziale II rozdziale 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie , co zapobiega niejasnościom interpretacyjnym i upraszcza procedury.

Art. 51 projektu ustawy określa minimalne wymagania formalne dla ogłoszenia o konkursie oraz dla składanych ofert. Celem tych regulacji jest zapewnienie przejrzystości zasad konkursu ofert, równego traktowania wszystkich oferentów oraz umożliwienie merytorycznej oceny zgłoszonych propozycji.

Zawarte w ust. 1 tego przepisu wymogi dotyczące ogłoszenia o konkursie ofert służą precyzyjnemu określeniu warunków uczestnictwa, co z kolei zapewnia skuteczność procedury oraz ogranicza ryzyk o arbitralności przy wyborze wykonawcy.

Natomiast ust. 2 i 3 ww. przepisu zawierają katalog elementów oferty oraz wymaganych załączników, co ma na celu zagwarantowanie, że podmioty składające oferty są zdolne do prawidłowego wykonania zadań oraz spełniają standardy etyczne i formalne w zakresie gospodarowania środkami publicznymi. Wymóg złożenia stosownych oświadczeń pod rygorem odpowiedzialności karnej (ust. 4 omawianego przepisu) stanowi mechanizm zabezpieczający przed nadużyciami i zwiększa wiarygodność procesu.

Art. 52 projektu stanowi o konieczności zawarcia umowy z wyłonionym wykonawcą programu, co zapewnia formalne i prawne uregulowanie warunków realizacji programu oraz obowiązków stron. Umowa jest podstawowym narzędziem kontroli i rozliczania z wykonania powierzonych zadań.

Art. 53 projektu stanowi natomiast podstawę do przyjęcia przez Radę Ministrów, w drodze uchwały, rządowego programu albo programów mających na celu podnoszenie lub uzyskanie nowych kwalifikacji przez osoby wykonujące zawód artystyczny. Program wówczas może obejmować wiele działów i mieć charakter interdyscyplinarny.

- **Rozdział 6 – Przepisy zmieniające**

W art. 54 projektu wprowadzono zmianę w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2026 r. poz. 515). Zmiana ma charakter dostosowujący i porządkujący. Aktualnie Instytucja działa pod nazwą „Centrum Edukacji Artystycznej”, jednak w związku z projektowaną ustawą jest planowana jej reorganizacja, obejmująca również zmianę nazwy na Centrum Edukacji i Pracy Artystycznej. Wobec tego zasadna jest zmiana w ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela polegająca na zastąpieniu nazwy tej instytucji w art. 9g ust. 11a pkt 5 lit. c sformułowaniem „specjalistyczną jednostką nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1 ustawy – Prawo oświatowe”.

W art. 55 projektu ustawy są wprowadzane zmiany w ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 592) zwalniające z opodatkowania dopłatę wypłacaną na podstawie projektowanej ustawy. Oznacza to, że taka dopłata nie będzie wliczana do dochodu i nie będzie opodatkowana PIT. Jednocześnie zmieniono art. 27f ust. 9 pkt 2 tej ustawy, wskazując, że przy odliczeniu dokonywanym w związku z ulgą na dzieci odliczeniu podlegają wyłącznie samodzielnie opłacone składki.

Artykuł 56 projektu ustawy przewiduje wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 199, z późn. zm.). Zmiany te mają na celu dostosowanie przepisów do nowych regulacji dotyczących artystów zawodowych. Wprowadzenie zmiany w art. 4 pkt 2 lit. m sus ma na celu dostosowanie przepisów do nowej kategorii osób objętych szczególnym wsparciem w systemie ubezpieczeń społecznych, jaką stanowią artyści zawodowi z prawem do dopłaty. Uzupełnienie definicji pojęcia „Zakład" (czyli Zakład Ubezpieczeń Społecznych) w tym przepisie służy jednoznacznemu wskazaniu, że pełni on funkcję płatnika składek również wobec artystów zawodowych, którzy – na podstawie odrębnych przepisów – uzyskali prawo do dopłaty do składek z budżetu państwa. Ponadto w zmienianym art. 6 ust. 1 sus, regulującym katalog osób podlegających obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, proponuje się dodanie pkt 25 i 26, zawierających dwa nowe tytuły do tych ubezpieczeń: artysty zawodowego bez prawa do dopłaty oraz artysty zawodowego z prawem do dopłaty. Będzie to oznaczało objęcie tych osób również obowiązkowym ubezpieczeniem chorobowym oraz obowiązkowym ubezpieczeniem wypadkowym (konsekwencja objęcia ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, określona w art. 12 ust. 1 sus).

Zmiana w art. 6a sus ma charakter dostosowujący – dodano okres podlegania ubezpieczeniom społecznym i opłacania składek przez artystę zawodowego bez prawa do dopłaty, jako jedną z przesłanek możliwości wystąpienia o ubieganie się o prawo do ubezpieczeń przez osobę sprawującą osobistą opiekę nad dzieckiem, przez okres analogiczny, jaki został przewidziany w przepisach ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2025 r. poz. 277, z późn. zm.) dla urlopu wychowawczego.

Zmiana w art. 8 ust. 6 pkt 2 sus jest zmianą wynikową, uchylającą uznawanie za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą twórców i artystów, ponieważ wprowadza się inny, samodzielny tytuł do ubezpieczeń. Nie mogą bowiem istnieć w systemie dwie

nakładające się podstawy do ubezpieczeń o podobnych zakresach. Uchylenie w art. 8 ust. 7–10 sus stanowi konsekwencje powyższych zmian.

W dodawanych w art. 9 ust. 6aa i 10 sus wprowadzono zasadę, że artysta zawodowy, zarówno z prawem do dopłaty, jak i bez tego prawa, może być objęty samodzielnym tytułem do objęcia ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, jeśli nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty. Dodatkowo obie grupy ubezpieczonych artystów zawodowych, którzy będą mieli inny tytuł do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, będą podlegać obowiązkowo tym ubezpieczeniom jako artysta zawodowy, jeżeli łączna podstawa wymiaru składek z innych tytułów będzie niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Zmieniony art. 11 ust. 1 sus ma na celu rozszerzenie kręgu osób objętych obowiązkowym ubezpieczeniem chorobowym o dodatkowe kategorie ubezpieczonych wskazane w art. 6 ust. 1 sus, które obecnie mogą przystąpić do tego ubezpieczenia jedynie dobrowolnie lub nie mają takiej możliwości.

Zmieniony art. 13 sus określa okres podlegania ubezpieczeniom społecznym:

- artysty zawodowego bez prawa do dopłaty – od dnia, w którym decyzja dyrektora Instytucji o przyznaniu statusu artysty zawodowego stała się ostateczna, do dnia wygaśnięcia tego statusu, z wyłączeniem okresów, na które status artysty zawodowego został zawieszony,
- artysty zawodowego z prawem do dopłaty – od dnia, od którego przyznano prawo do dopłaty, do dnia wygaśnięcia prawa do dopłaty, z wyłączeniem okresów, na które status artysty zawodowego został zawieszony.

Proponowane brzmienie art. 16 ust. 4 i 4b sus określa zasady finansowania składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe), tj. artyści zawodowi:

- bez prawa do dopłaty – ww. składki będą finansować sami ubezpieczeni z własnych środków; rozwiązanie to utrzymuje dotychczasowy system dla osób prowadzących pozarolniczą działalność, w którym obowiązuje zasada samofinansowania składek,
- z prawem do dopłaty – ich składki są finansowane z budżetu państwa.

Składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe za miesiąc kalendarzowy objęty zwolnieniem z opłacenia składek, o którym mowa w art. 17a sus, są finansowane w ramach dotacji do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z budżetu państwa.

Proponowana zmiana w art. 18 sus polega na dodaniu ust. 4e wskazującego, że podstawę wymiaru składek dla artystów zawodowych zarówno z prawem do dopłaty, jak i bez tego prawa będzie stanowić zadeklarowana kwota, nie niższa niż minimalne wynagrodzenie albo różnica między tym wynagrodzeniem a podstawami wymiaru składek uzyskiwanymi z innych źródeł. Rozwiązanie to pozwala na uwzględnienie całości sytuacji zawodowej i dochodowej artysty oraz umożliwia uzupełnienie składek do pełnej wysokości minimalnej podstawy wymiaru, co jest niezbędne dla zapewnienia ubezpieczonym minimalnych świadczeń emerytalnych w przyszłości.

Projektowane zmiany w art. 36 sus wskazują na obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń, czyli przekazania dokumentu zgłoszeniowego do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych , w przypadku:

- artysty zawodowego bez prawa do dopłaty – dokonuje sam artysta będący płatnikiem składek na własne ubezpieczenia,
- artysty zawodowego z prawem do dopłaty – dokonuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych jako płatnik składek.

Ponadto dodano przepis szczególny wskazujący na termin dokonania zgłoszenia przez artystę zawodowego bez prawa do dopłaty – zgłoszenia do ubezpieczeń dokonuje ta osoba w ciągu 7 dni od dnia otrzymania decyzji dyrektora Instytucji.

Dodawany do sus:

- art. 36ac – wskazuje na skutek w postaci ustania obowiązku ubezpieczeń społecznych artysty w przypadku zawieszenia statusu artysty zawodowego – od dnia, w którym rozpoczyna się zawieszenie statusu, do dnia poprzedzającego dzień wznowienia statusu artysty zawodowego,
- art. 36f – określa, że na profilu informacyjnym tej osoby utworzonym w systemie teleinformatycznym udostępnianym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych znajdzie się również potwierdzenie zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego osób, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 25 i 26 sus, oraz członków ich rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego, a także wyrejestrowanie z tych ubezpieczeń.

Zmiany w art. 47 sus dotyczą dodania nowego terminu na rozliczenie i opłacenie składek dla artystów zawodowych z prawem do dopłaty przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych – będzie to termin do 25 dnia następnego miesiąca za poprzedni miesiąc. Ponadto wprowadzono zasadę, że deklaracje rozliczeniowe oraz imienne raporty miesięczne za artystów zawodowych z

prawem do dopłaty sporządza Zakład Ubezpieczeń Społecznych. W przypadku, w którym Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie będzie mógł ustalić podstawy wymiaru składek ze względu na niezłożenie deklaracji rozliczeniowych oraz imiennych raportów miesięcznych przez płatnika składek rozliczającego składki z innych tytułów, Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjmie zerową podstawę wymiaru składek i zgodnie z przepisami k.p.a. podejmie postępowanie wyjaśniające w celu ustalenia okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym i podstawy wymiaru składek. Po zakończeniu tego postępowania wyjaśniającego Zakład Ubezpieczeń Społecznych sporządzi korektę deklaracji rozliczeniowej oraz imiennego raportu miesięcznego, ustalając podstawę wymiaru składek dla artysty zawodowego z prawem do dopłaty, nie później niż w terminie 5 lat od upływu terminu płatności składek.

Zaproponowano również wprowadzenie art. 112c do sus, który umożliwi artystom zawodowym opłacenie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za okresy, w których nie podlegali tym ubezpieczeniom, za okres nieprzedawnionych składek w okresie pięciu lat poprzedzających miesiąc wejścia w życie przepisów. Warunkiem będzie złożenie wniosku przez artystę zawodowego, przesłanie deklaracji rozliczeniowych oraz opłacenie składek za ww. okresy w terminie dwóch lat od daty wejścia w życie przepisu. Miesięczną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia będzie stanowić zadeklarowana kwota, nieniższa jednak niż 60 % prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego przyjętego do ustalenia kwoty ograniczenia rocznej podstawy wymiaru składek, ogłoszonego w trybie art. 19 ust. 10 sus na dany rok kalendarzowy, obowiązujących w okresach, za które opłacane są składki. Będzie to stanowić ważne ułatwienie, umożliwiając twórcom wyrównanie zaległości i zapewnienie im odpowiedniego zabezpieczenia na przyszłość. Zmiany te są więc krokiem w stronę stabilizacji sytuacji finansowej artystów zawodowych i umożliwiają im lepszą integrację z systemem zabezpieczenia społecznego. Należy podkreślić, że w dotychczasowym stanie prawnym co do zasady artyści mogli dysponować analogiczną możliwością w związku z otrzymaniem decyzji Komisji do spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców. Przepis jest kierowany w szczególności do osób w wieku przedemerytalnym, które będą mogły niejako uzupełnić brakujące okresy składkowe, a ze względu na ograniczony czas przyszłej aktywności zawodowej nie będą mogły trwale korzystać z innych rozwiązań przewidywanych przez projekt (uzyskanie statusu artysty zawodowego). Jednocześnie nie jest on obciążeniem dla systemu ubezpieczeń społecznych.

Pięcioletni termin okresu wstecznego opłacania składek został skorelowany z art. 24 ust. 4 sus, który przewiduje, że należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne. Konsekwencją przedawnienia składek jest wygaśnięcie zobowiązania składkowego, a w rezultacie płatnik składek przestaje być zobowiązany do zapłaty składki, a organ rentowy, nie mając już tytułu prawnego, nie jest uprawniony do jej pobierania. Upływ terminu przedawnienia zobowiązania składkowego z samej swej istoty wyznacza zatem granicę czasową, poza którą niemożliwą staje się egzekucja zobowiązania publicznoprawnego, a jego dobrowolne uiszczenie powoduje powstanie nadpłaty.

W art. 57 przewidziano zmiany w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 501, z późn. zm.). Zmiany, które dotyczą artystów, porządkują i ujednolicają tę część systemu ubezpieczeń społecznych, zapewniając artystom zawodowym równe traktowanie względem innych grup zawodowych prowadzących działalność na własny rachunek. W zmienianym art. 2a ust. 21 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa dodaje się artystów zawodowych bez prawa do dopłaty do katalogu osób będących płatnikami składek na własne ubezpieczenia, a którym nie ustala się prawa do zasiłku z tytułu choroby lub macierzyństwa, w przypadku wystąpienia w dniu powstania prawa do świadczenia zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę przekraczającą 1 % minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie odrębnych przepisów, do czasu spłaty całości zadłużenia.

Ponadto, dla celu ustalenia wysokości podstawy wymiaru zasiłku artyście zawodowemu bez prawa do dopłaty, przyjmuje się za podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe wysokość minimalnego wynagrodzenia, jeżeli ubezpieczony przez cały okres podlegania ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu deklarował jako podstawę wymiaru składek kwotę nieniższą niż minimalne wynagrodzenie (zmiana art. 48a).

Dla artystów zawodowych z prawem i bez prawa do dopłaty Zakład Ubezpieczeń Społecznych będzie ustalał prawo do zasiłków i ich wysokość (dodana lit. ba w pkt 2 w ust. 1 w art. 61).

Przepis art. 58 projektu wprowadza zmiany w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1644, z późn. zm.). Zmiana tej ustawy polega na rozszerzeniu katalogu wypadków przy pracy o zdarzenie powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego z tytułu wykonywania przez artystę zawodowego bez prawa do

dopłaty albo z prawem do dopłaty czynności związanych z wykonywaniem zawodu artystycznego w dziedzinach kultury. Podobnie jak w przypadku ustalania prawa do zasiłku z tytułu choroby lub macierzyństwa Zakład Ubezpieczeń Społecznych będzie dokonywał ustalenia okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy w stosunku do artystów zawodowych. Rozszerzono także katalog osób będących płatnikami składek na własne ubezpieczenia, którym nie ustala się prawa do zasiłku z tytułu wypadków przy pracy w sytuacji wystąpienia w dniu powstania prawa do świadczenia zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę przekraczającą 1 % minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego na podstawie odrębnych przepisów, do czasu spłaty całości zadłużenia.

Proponowana zmiana w art. 5 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych rozszerza zakres podmiotowy obowiązków Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wprost wskazując artystów zawodowych jako grupę, w stosunku do której Zakład Ubezpieczeń Społecznych realizuje zadania z zakresu ubezpieczenia wypadkowego, podobnie jak wobec innych prowadzących działalność pozarolniczą. Włączenie artystów do tego katalogu porządkuje i ujednolica system ubezpieczeń, zapewniając im równe traktowanie względem innych grup zawodowych prowadzących działalność na własny rachunek.

Proponowane dodanie pkt 4 w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych precyzuje natomiast, że zasady dotyczące ustalania podstawy wymiaru składek określone w ust. 2 mają również zastosowanie do artystów zawodowych, co zapewnia spójność przepisów i eliminuje potencjalne wątpliwości interpretacyjne.

Art. 59 projektu wprowadza zmiany w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego (Dz. U. z 2026 r. poz. 91). W art. 13a ust. 1a tej ustawy obok osoby prowadzącej pozarolniczą działalność w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy sus wprowadzono również artystę zawodowego. Wpłaty na IKZE dokonywane przez artystę zawodowego nie będą mogły więc przekroczyć kwoty odpowiadającej 1,8-krotności przeciętnego prognozowanego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok określonego w ustawie budżetowej lub ustawie o prowizorium budżetowym lub w ich projektach, jeżeli odpowiednie ustawy nie zostały uchwalone.

Art. 60 projektu wprowadza zmiany w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1461, z późn. zm.), których celem jest uregulowanie zasad obejmowania ubezpieczeniem zdrowotnym artystów zawodowych. Projektowane rozwiązania ustanawiają status artysty zawodowego – zarówno z prawem do dopłaty do składki zdrowotnej, jak i bez takiego prawa – jako odrębny tytuł do objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym.

W odniesieniu do artystów zawodowych bez prawa do dopłaty projekt przyjmuje, że osoby te są zobowiązane do samodzielnego zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego oraz finansowania składki. Mając na uwadze, że wysokość dochodów osiąganych w ramach działalności artystycznej może być znacząco zróżnicowana, przewidziano ustalanie podstawy wymiaru składki jako sumy przychodów osiąganych w danym miesiącu z tytułu umów o dzieło oraz innych umów o świadczenie usług zawieranych w ramach działalności artystycznej, nieniższej jednak niż minimalne wynagrodzenie obowiązujące na dzień 1 stycznia danego roku.

Z kolei dla artystów zawodowych uprawnionych do dopłaty przewidziano mechanizm polegający na tym, że do ubezpieczenia zdrowotnego zgłasza ich Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który pełni również funkcję płatnika składki zdrowotnej finansowanej z budżetu państwa. Rozwiązanie to jest adresowane do osób o niższych dochodach i zapewnia im nieprzerwany dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej.

Jednocześnie zastosowanie znajdują ogólne zasady zbiegu tytułów do ubezpieczenia zdrowotnego określone w art. 82 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Oznacza to, że w przypadku gdy artysta zawodowy z prawem do dopłaty podlega ubezpieczeniu zdrowotnemu także z innego tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego (np. z tytułu stosunku pracy lub umowy zlecenia), składka finansowana z budżetu państwa nie jest opłacana, a ubezpieczenie zdrowotne realizowane jest z tego innego tytułu. Rozwiązanie to zapewnia spójność projektowanych regulacji z ogólnymi zasadami systemu ubezpieczenia zdrowotnego.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych uregulowano również sytuację artystów, których status został czasowo zawieszony na podstawie projektowanych przepisów ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny. Przyjęto, że w takim przypadku stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące wygaśnięcia obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego, co zapewnia spójność

między systemami oraz jednoznaczne określenie momentu zakończenia obowiązku ubezpieczeniowego.

Ponadto w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wprowadzono rozwiązanie, zgodnie z którym artystów zawodowych z prawem do dopłaty zgłasza do ubezpieczenia zdrowotnego Zakład Ubezpieczeń Społecznych, wykonując ten obowiązek do 15. dnia miesiąca następującego po miesiącu powstania obowiązku ubezpieczenia lub jego zmiany. Zapewnia to sprawne i jednolite wykonywanie obowiązków sprawozdawczych przez jeden podmiot.

W związku z tym, że sus nie traktuje artysty zawodowego jako osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą, w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych uchylono przepis dotyczący zbiegu tytułów do ubezpieczenia zdrowotnego z działalnością gospodarczą. Jednocześnie pozostaje aktualna ogólna zasada wynikająca z art. 82 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zgodnie z którą w przypadku uzyskiwania przychodów z więcej niż jednego tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego składkę co do zasady opłaca się od każdego z tych tytułów, z uwzględnieniem szczególnych zasad dotyczących składek finansowanych z budżetu państwa określonych w art. 82 ust. 6 tej ustawy. Rozwiązanie to ma istotne znaczenie dla artystów wykonujących różne formy działalności zarobkowej równolegle. Jednocześnie należy podkreślić, że artysta zawodowy z prawem do dopłaty, który opłaci składkę zdrowotną z innego tytułu niż dopłata, będzie zobowiązany poinformować o tym Zakład Ubezpieczeń Społecznych zgodnie z ogólną zasadą wynikającą z art. 82 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

W rezultacie art. 60 projektu tworzy spójny system obejmowania artystów zawodowych ubezpieczeniem zdrowotnym, w którym:

a) status artysty zawodowego jest samodzielnym tytułem ubezpieczeniowym,
b) zasady ustalania podstawy wymiaru składki dla artystów bez prawa do dopłaty odpowiadają ich realnej sytuacji dochodowej,
c) artyści o niższych dochodach są objęci mechanizmem dopłat finansowanych ze środków publicznych,
d) rozwiązania uwzględniają konstytucyjne zasady równości, solidarności i sprawiedliwości społecznej,

e) zapewniono spójność między regulacjami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych a projektowaną ustawą o zabezpieczeniu socjalnym artystów zawodowych.

Art. 61 projektu wprowadza zmiany wustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1696), których celem jest dostosowanie zakresu podmiotowego tej ustawy do specyfiki pracy wykonywanej przez artystów zawodowych, w szczególności tancerzy zawodowych oraz artystów wykonujących działalność artystyczną w zakresie tańca zawodowego. Zmiany te mają na celu zapewnienie adekwatnej ochrony ubezpieczeniowej osobom wykonującym szczególnie obciążającą działalność artystyczną, której charakter – zwłaszcza w przypadku tańca – wiąże się z bardzo intensywnym obciążeniem fizycznym oraz zwiększonym ryzykiem utraty zdolności do pracy przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego.

W zmienianym art. 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych doprecyzowano definicję pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach. Zgodnie z nowym brzmieniem przepisu za pracowników wykonujących takie prace uważa się również ubezpieczonych wykonujących działalność twórczą lub artystyczną jako tancerze zawodowi albo jako artyści zawodowi w zakresie tańca zawodowego, o ile wykonują prace wymagające bardzo ciężkiego wysiłku fizycznego po dniu wejścia w życie projektowanej ustawy. Celem tej zmiany jest objęcie ochroną przewidzianą w systemie emerytur pomostowych grupy zawodowej, której aktywność zawodowa ma intensywny, silnie obciążający charakter i która z uwagi na specyfikę tańca zawodowego w sposób naturalny charakteryzuje się skróconym okresem pełnej sprawności niezbędnej do wykonywania pracy.

Włączenie tej grupy do katalogu ubezpieczonych wykonujących prace w szczególnych warunkach jest uzasadnione zarówno charakterystyką działalności artystycznej w zakresie tańca, jak i praktyką międzynarodową, w której tancerze zawodowi są powszechnie uznawani za grupę wymagającą szczególnych regulacji emerytalnych ze względu na bardzo wczesny moment utraty możliwości wykonywania zawodu.

Druga zmiana wprowadzona przez art. 61 projektu dotyczy doprecyzowania zasad ustalania podstawy wymiaru składek na Fundusz Emerytur Pomostowych. W art. 36 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych określono, że podstawę tę stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, o której mowa w art. 18 ust. 1–2, 4e i 8 oraz w art. 21 sus. Ujednolicenie odesłań zapewnia pełną spójność między systemem

ubezpieczeń społecznych a zasadami finansowania Funduszu Emerytur Pomostowych, eliminując możliwość powstania rozbieżności interpretacyjnych oraz gwarantując, że składki na Fundusz Emerytur Pomostowych będą naliczane od tych samych podstaw co składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Wprowadzone rozwiązania wzmacniają stabilność systemu emerytur pomostowych oraz zapewniają adekwatną ochronę ubezpieczeniową artystom zawodowym wykonującym działalność w warunkach porównywalnych z innymi zawodami o charakterze szczególnie obciążającym fizycznie. Zmiany te tworzą spójny mechanizm zabezpieczenia społecznego dla grupy zawodowej, która z natury wykonywanej pracy wymaga wcześniejszego objęcia działaniem instrumentów przeznaczonych dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach.

Art. 62 projektu wprowadza zmianę w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, z późn. zm.) polegającą na rozszerzeniu katalogu wydatków budżetu państwa wyłączonych ze stosowania mechanizmu określania maksymalnego limitu wydatków, o którym mowa w art. 50 ust. 1a–1c, 4 i 5 tej ustawy. Zatem limitom będą podlegać wyłącznie wydatki administracyjno-obsługowe. Zmiana polega na dodaniu w art. 50 ust. 6 pkt 13 obejmującego dopłaty do składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy oraz Fundusz Emerytur Pomostowych finansowane za artystów zawodowych z prawem do dopłaty, o których mowa w projektowanej ustawie o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny. Wprowadzenie tego rozwiązania wynika ze specyfiki projektowanego mechanizmu dopłat do składek, które mają charakter zobowiązaniowy po stronie państwa. Wydatki te będą konsekwencją przyznania określonym osobom statusu artysty zawodowego z prawem do dopłaty i będą wynikały bezpośrednio z przepisów ustawowych, a nie z uznaniowych decyzji organów administracji publicznej. Ich poziom będzie zatem w dużym stopniu determinowany liczbą uprawnionych osób spełniających kryteria ustawowe. Z uwagi na taki charakter wydatków jest zasadne objęcie ich katalogiem wyłączeń określonych w art. 50 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, analogicznie do innych wydatków o podobnym charakterze, takich jak finansowanie składek na ubezpieczenia społeczne za określone grupy osób lub wypłata świadczeń o charakterze ustawowym. Rozwiązanie to zapewnia spójność systemową w zakresie klasyfikacji wydatków budżetu państwa o charakterze prawnie zdeterminowanym (tzw. wydatków sztywnych).

Art. 63 projektu dotyczy zmian w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.). Zmiany mają na celu zapewnienie możliwości reorganizacji Instytucji w sposób pozwalający na wykonywanie zadań przewidzianych w projektowanej ustawie.

Centrum Edukacji Artystycznej (CEA), specjalistyczna jednostka nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, jest państwową jednostką budżetową nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, działającą na podstawie rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie specjalistycznej jednostki nadzoru (Dz. U. z 2024 r. poz. 329). Podstawowymi zadaniami, wynikającymi z ww. przepisu ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, są powierzone tej jednostce zadania nadzoru pedagogicznego nad publicznymi i niepublicznymi szkołami artystycznymi, placówkami artystycznymi oraz placówkami zapewniającymi opiekę i wychowanie uczniom szkół artystycznych w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania (bursami szkolnictwa artystycznego). Zakres oraz formy sprawowania nadzoru zostały określone w szczególności w art. 55 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe oraz przepisach wydanych na podstawie art. 60 ust. 10 tej ustawy (rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2024 r. poz. 15)). Należy jednak zauważyć, że liczne zadania i kompetencje organu nadzoru pedagogicznego wynikają również z przepisów szczegółowych ustaw z zakresu prawa oświatowego oraz aktów wykonawczych. Obecnie CEA wykonuje zadania nadzoru nad 860 publicznymi i niepublicznymi szkołami artystycznymi.

W art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe ustawodawca wskazał także na realizację przez CEA zadań organu prowadzącego szkoły i placówki, prowadzone przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Jak wynika z art. 10 ust. 1 ww. ustawy, organ prowadzący szkołę lub placówkę odpowiada za jej działalność, w tym w szczególności zapewnia warunki działania szkoły lub placówki, w tym bezpieczne i higieniczne warunków nauki, wychowania i opieki, wykonuje remonty obiektów szkolnych oraz zadania inwestycyjne w tym zakresie, zapewnia obsługę administracyjną, w tym prawną, obsługę finansową oraz obsługę organizacyjną szkoły lub placówki, wyposaża szkoły lub placówki w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczo-profilaktycznych, przeprowadzania egzaminów oraz

wykonywania innych zadań statutowych oraz wykonuje czynności w sprawach z zakresu prawa pracy w stosunku do dyrektora szkoły lub placówki. Organ prowadzący szkołę lub placówkę sprawuje nadzór nad jej działalnością w zakresie spraw finansowych i administracyjnych (art. 57 ust. 1 ww. ustawy). Podobnie jak w przypadku zadań nadzoru pedagogicznego dodatkowe zadania i kompetencje organu prowadzącego szkołę lub placówkę wynikają ze szczegółowych przepisów ustaw z zakresu prawa oświatowego oraz aktów wykonawczych. Obecnie CEA wykonuje zadania organu prowadzącego w stosunku do 373 szkół artystycznych oraz 8 burs szkolnictwa artystycznego.

Szczegółowy zakres powierzonych zadań nadzoru pedagogicznego oraz organu prowadzącego określono w § 3–5 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie specjalistycznej jednostki nadzoru.

Przepisami ww. rozporządzenia powierzono CEA także realizację zadań placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół artystycznych, zgodnie z art. 53 ust. 1a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe.

Należy zauważyć, że obecnie poza zadaniami nadzoru pedagogicznego, organu prowadzącego oraz placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół artystycznych ustawodawca określił również inne zadania niezwiązane bezpośrednio z zadaniami wskazanymi powyżej. Należą do nich m.in.:

1) prowadzenie ewidencji niepublicznych szkół artystycznych, zgodnie z art. 168 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe. Dodatkowo, zgodnie z art. 168 ust. 3 tej ustawy, ustawodawca umożliwił ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego powierzenie CEA wydawania decyzji o nadaniu oraz cofnięciu niepublicznej szkole artystycznej uprawnień publicznej szkoły artystycznej;
2) opiniowanie wniosków o założenie publicznej szkoły artystycznej przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego albo osobę fizyczną (art. 88 ust. 4a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe);
3) powoływanie przez dyrektora CEA państwowej komisji egzaminacyjnej do przeprowadzenia egzaminu dyplomowego w szkołach artystycznych, zgodnie z art. 44zn ust. 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025 r. poz. 881, z późn. zm.);

4) zadania związane z przeprowadzaniem egzaminów eksternistycznych w szkolnictwie artystycznym, wynikające z przepisów wydanych na podstawie art. 10a ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;

5) zadania obliczania wysokości i przekazywania dotacji dla szkół publicznych prowadzonych przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego albo osobę fizyczną oraz niepublicznych szkół artystycznych. CEA weryfikuje i przeprowadza kontrole prawidłowości pobrania i wykorzystania dotacji. Dyrektor CEA wydaje jako organ pierwszej instancji decyzje o zwrocie dotacji, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (art. 41a ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2026 r. poz. 650).

Należy zatem zauważyć, iż obecne zadania CEA wykraczają znacząco poza zakres wskazany w art. 53 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe. Ustawodawca w odrębnych uregulowaniach określił na gruncie kilku ustaw (nie tylko w tej ustawie) zadania o charakterze nadzorczo-finansowym, ewidencyjnym i organizacyjnym, w tym wskazał dyrektora CEA jako organ wydający decyzje administracyjne oraz powołujący państwowe komisje egzaminacyjne. Uregulowanie zawarte w projekcie ustawy proponuje więc rozwiązanie utrwalone już w systemie prawa i efektywnie funkcjonujące od lat. Warto podkreślić, że decyzje wydawane przez dyrektora specjalistycznej jednostki nadzoru podlegały weryfikacji sądów administracyjnych, które nigdy nie negowały statusu CEA ani właściwego umocowania dyrektora CEA do ich wydawania.

Nowelizacja art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe zakłada zatem ograniczenie zakresu spraw powierzanych ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego do obligatoryjnego utworzenia, w drodze rozporządzenia, specjalistycznej jednostki nadzoru, a także do określenia zakresu powierzonych zadań związanych ze sprawowaniem nadzoru pedagogicznego oraz zadań organu prowadzącego. Rozporządzenie to będzie więc zgodnie z art. 92 ust. 1 Konstytucji jako wydawane w celu wykonania ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, czyli określenia zakresu powierzanych zadań z zakresu nadzoru pedagogicznego, jak i zadań organu prowadzącego.

Zakres spraw związanych z organizacją specjalistycznej jednostki nadzoru proponuje się określić w drodze zarządzenia ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, przez nadanie jednostce statutu. Zgodnie bowiem z art. 93 ust. 1 Konstytucji zarządzenia ministrów mają charakter wewnętrzny i obowiązują tylko jednostki organizacyjne

podległe organowi wydającemu te akty, jak ma to miejsce w przypadku CEA nadzorowanej przez Ministra.

Specjalistyczna jednostka nadzoru będzie nadal wykonywała zadania nadzoru pedagogicznego, a zatem jej dyrektor, zgodnie z § 29 ust. 1 pkt 3 lit. a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego będzie musiał posiadać kwalifikacje pedagogiczne umożliwiające sprawowanie nadzoru pedagogicznego. W strukturze specjalistycznej jednostki nadzoru przewiduje się również stanowiska wicedyrektorów, którzy będą wspomagać dyrektora w poszczególnych zakresach zadań jednostki, w tym zadaniach wynikających z projektowanej ustawy.

Biorąc pod uwagę systemowe miejsce specjalistycznej jednostki nadzoru, która z racji swych zadań posiada rozległą wiedzę na temat działalności kulturalnej i artystycznej w Polsce, w tym także kwalifikacji zawodowych posiadanych przez uczestników tej działalności, właściwe wydaje się powierzenie tej jednostce zadań wynikających z projektu ustawy. CEA, wykonując zadania zarówno organu nadzoru pedagogicznego, jak i organu prowadzącego, analizuje kwalifikacje posiadane przez osoby zatrudniane w szkolnictwie artystycznym. Jako jednostka realizująca zadania placówki doskonalenia zawodowego nauczycieli szkół artystycznych prowadzi prace analityczne służące diagnozowaniu potrzeb tego doskonalenia czy wypracowaniu priorytetów doskonalenia. Zadaniem placówki doskonalenia jest także współpraca z podmiotami krajowymi i zagranicznymi, w tym przede wszystkim środowiskiem akademickim, ale także organizacjami zawodowymi związanymi z zawodami szkolnictwa artystycznego. Wykonując swoje zadania, analizuje zmieniającą się sytuację społeczną i wypracowuje rozwiązania pozwalające na skuteczne reagowanie na te zmiany w ramach systemu szkolnictwa artystycznego. Jest więc również przygotowane do obsługi działań analityczno-programowych przewidzianych w projektowanej ustawie.

Art. 64 projektu dotyczy zmian w ustawie z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1848), zgodnie z którą Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który jest płatnikiem składek za artystów zawodowych z prawem do dopłaty, nie opłaca za nich składki na Fundusz Solidarnościowy. Natomiast artyści zawodowi bez prawa do tej dopłaty będą nadal opłacali sami składki na ten Fundusz na ogólnych zasadach, gdyż w myśl art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym do składek na ten Fundusz mają odpowiednie zastosowanie przepisy ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia dotyczące obowiązkowych składek na Fundusz Pracy.

Art. 65 projektu dotyczy zmian w ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia o charakterze wynikowym i określa płatnika składek na Fundusz Pracy.

- **Rozdział 7 – Przepisy przejściowe, przepis dostosowujący i końcowy**

Przepis projektowanego art. 66 ust. 1 pełni funkcję przejściową i ma na celu zapewnienie płynnego oraz sprawiedliwego wdrożenia nowych regulacji dotyczących statusu artysty zawodowego. Odnosi się on do osób, które w dniu wejścia w życie projektowanej ustawy już podlegają ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i zdrowotnemu z tytułu prowadzenia działalności jako twórca lub artysta. Zastosowanie wobec nich przepisów sus w zakresie dotyczącym artysty zawodowego bez prawa do dopłaty przez okres 36 miesięcy ma na celu zapewnienie ciągłości ubezpieczenia i uniknięcie sytuacji, w której osoby te zostałyby nagle pozbawione ochrony socjalnej w wyniku zmiany przepisów. Jednocześnie przepis ten daje czas na dostosowanie się do nowego systemu – umożliwia uregulowanie sytuacji formalnej, w tym ewentualne ubieganie się o status artysty zawodowego zgodnie z nowymi kryteriami. Takie rozwiązanie sprzyja spójności systemowej i zapobiega powstaniu dwóch odrębnych reżimów prawnych dla osób wykonujących podobną działalność, a jednocześnie pozwala państwu na stopniowe wprowadzenie mechanizmu dopłat, bez nadmiernego obciążenia budżetu. Przepis ten chroni więc zarówno interesy indywidualnych twórców, jak i interes publiczny, zapewniając stabilność wdrażania nowego systemu wsparcia dla artystów. Art. 66 ust. 2 nakazuje natomiast przekazanie dyrektorowi Instytucji przez ZUS informacji o osobach podlegających ubezpieczeniom na podstawie dotychczasowych regulacji jako twórcy lub artyści, co pozwoli dyrektorowi Instytucji na podjęcie czynności w postępowaniach dotyczących tych osób.

Celem przepisu art. 67 ust. 1 projektu ustawy jest automatyczne i uproszczone potwierdzenie statusu artysty zawodowego dla osób, w stosunku do których zostały wydane decyzje o uznaniu działalności za artystyczną lub twórczą przez Komisję do spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców. Przepis zapewnia ciągłość i uznanie praw nabytych – osoby te nie muszą ponownie przechodzić całego procesu weryfikacji. Ich status artysty zawodowego zostanie potwierdzony z urzędu, czyli bez konieczności składania wniosku. Takie rozwiązanie pozwala na ograniczenie biurokracji i odciążenie administracji, redukuje więc obciążenie zarówno dla wnioskodawców, jak i dla organów (dyrektora Instytucji). Jednocześnie, jeśli w stosunku do konkretnego artysty wydano taką decyzję, jednak osoba taka nie zgłosiła się dotychczas do

ubezpieczeń społecznych, osoba taka w ciągu 24 miesięcy może złożyć wniosek o potwierdzenie statusu artysty zawodowego do dyrektora Instytucji.

Celem przepisów art. 68 projektu jest zapewnienie płynności i ciągłości postępowań administracyjnych oraz sądowych, które zostały wszczęte przed wejściem w życie projektowanej ustawy, ale nie zostały jeszcze zakończone decyzją ostateczną. Zgodnie z tym przepisem dyrektor Instytucji będzie kontynuował prowadzenie tych postępowań zgodnie z dotychczas obowiązującymi przepisami, zapewniając tym samym spójność działań administracyjnych. Ponadto przepis przewiduje, że w sprawach sądowych, administracyjnych, sądowo-administracyjnych oraz egzekucyjnych, dotyczących decyzji wydanych przez Komisję do spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców, stroną lub uczestnikiem postępowania staje się dyrektor Instytucji, co ma na celu uregulowanie statusu prawnego nowego organu w kontekście toczących się postępowań.

Zgodnie z art. 68 ust. 3 z dniem wejścia w życie projektowanej ustawy akta spraw rozpatrywanych przez Komisję do spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców przejmuje Instytucja, co ma na celu uporządkowanie archiwizacji oraz dalsze prowadzenie spraw przez nowy organ w sposób ciągły i bez zakłóceń. Wszystkie te zmiany mają na celu zapewnienie efektywności i sprawiedliwości w postępowaniach administracyjnych i sądowych, które już się rozpoczęły, a także zagwarantowanie przejrzystości i spójności działań nowej instytucji w zakresie przejmowania odpowiedzialności za rozpatrywane sprawy. Komisja do spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców ma ulec likwidacji w dniu wejścia w życie projektowanej ustawy.

Przepis art. 69 ust. 1 projektu wprowadza obowiązek powołania członków Rady Programowej oraz Komisji Opiniującej przez Ministra niepóźniej niż w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie projektowanej ustawy, co zapewnia szybkie uruchomienie procedur związanych z funkcjonowaniem tych ciał doradczych. Dla pierwszych naborów do Rady Programowej i Komisji Opiniującej przewidziano odrębne regulacje w zakresie ogłoszenia o możliwości kandydowania – ogłoszenie publikowane przez Ministra w Biuletynie Informacji Publicznej niepóźniej niż w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Ogłoszenie to zawiera w szczególności miejsce i termin zgłaszania kandydatur na członków Rady Programowej oraz Komisji Opiniującej, niedłuższy niż 14 dni od dnia publikacji ogłoszenia.

Celem przepisu art. 70 projektu jest zapewnienie odpowiedniego i stabilnego finansowania realizacji nowych zadań nałożonych na Zakład Ubezpieczeń Społecznych w związku

z wprowadzeniem dopłat do składek ubezpieczeniowych dla artystów zawodowych. Ustalenie kosztów realizacji tych zadań na poziomie 4,1 % kwoty przeznaczonej na dopłaty dla artystów zawodowych w latach 2027–2029 oraz 1 % kwoty przeznaczonej na dopłaty dla artystów zawodowych w latach kolejnych i ich pełne pokrycie z budżetu państwa ma na celu ochronę środków własnych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz zapewnienie, że nowe obowiązki nie będą realizowane kosztem już istniejących zadań Zakładu. W ramach przedstawionych powyżej kosztów obsługi zadania zostaną sfinansowane w szczególności: koszty osobowe/pracownicze (wynagrodzenia pracowników zaangażowanych w obsługę nowego zadania, w tym dodatki, godziny nadliczbowe), koszty związane z obsługą klienta, prowadzeniem postępowań wyjaśniających, wydawaniem decyzji w zakresie przyznawania prawa do dopłaty oraz przede wszystkim koszty informatyczne związane z dostosowaniem systemów informatycznych do obsługi nowego procesu oraz koszty związane z serwisem i utrzymaniem systemów IT, które będą wymagały modyfikacji i dostosowania do obsługi zadania[3)]. Ze względu na konieczność pokrycia nakładów na modyfikację systemów IT Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w pierwszych latach uzasadniona jest zwiększona wysokość prowizji.

Przepisy art. 71 projektu określają maksymalne limity wydatków będących skutkiem finansowym projektowanej ustawy w okresie 10 lat budżetowych zgodnie z wymogami wynikającymi z art. 50 ust. 1a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Limity wydatków zostały określone odrębnie dla dwóch podmiotów realizujących zadania wynikające z ustawy, tj. dla ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Rozdzielenie tych limitów wynika z faktu, że oba podmioty ponoszą różnego rodzaju koszty związane z realizacją nowych zadań przewidzianych w projektowanej regulacji.

W przypadku ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego limity wydatków obejmują łączne koszty ponoszone przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz Centrum Edukacji i Pracy Artystycznej, wynikające z realizacji zadań przewidzianych w projektowanej ustawie, w szczególności koszty związane z zatrudnieniem nowych pracowników w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego (MKiDN) i w Centrum Edukacji i Pracy Artystycznej oraz koszty pozostałej działalności tych

[3)] Dane przekazane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

podmiotów związanej z wdrożeniem i funkcjonowaniem systemu wsparcia. Limit stanowi więc sumę tych dwóch składników, np. w roku 2027 limit wydatków ustalono na 11,11 mln zł, co obejmuje 10,73 mln zł przewidywanych kosztów Instytucji oraz 0,38 mln kosztów MKiDN. Limity wydatków na kolejne lata uwzględniają prognozowany wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej według wskaźników opublikowanych w dokumencie Ministra Finansów *Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja – lipiec 2025 r.* oraz zmiany w przewidywanym zatrudnieniu liczby osób związanych z realizacją zadań wynikających z projektu w Instytucji oraz MKiDN.

Limity wydatków określone dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych dotyczą natomiast kosztów realizacji zadań związanych z obsługą dopłat do składek, prowadzeniem odpowiednich rozliczeń i obsługi systemowej oraz kosztów modyfikacji systemów teleinformatycznych.

Przepisy wprowadzają również mechanizmy monitorowania wykorzystania limitów wydatków oraz mechanizmy korygujące na wypadek zagrożenia ich przekroczenia w danym roku budżetowym. W przypadku ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego obowiązek monitorowania limitu wydatków oraz wdrożenia mechanizmu korygującego został przypisany temu ministrowi, natomiast w odniesieniu do limitu dotyczącego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych – Prezesowi Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Mechanizm korygujący polega na ograniczeniu wydatków na realizowane zadania do poziomu zgodnego z maksymalnym limitem wydatków przewidzianym dla danego roku budżetowego.

Projekt przewiduje, że projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 9 miesięcy od dnia ogłoszenia. Jest to okres niezbędny do przygotowania zarówno systemów teleinformatycznych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, jak i organizacji przyjmowania wniosków.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projektowana regulacja nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.) i nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.

Projektowana regulacja nie będzie wymagała notyfikacji Komisji Europejskiej w trybie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2026 r. poz. 500).

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677, z późn. zm.) oraz zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404) projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Nie odnotowano zgłoszeń lobbingowych do projektu.

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do projektowanej ustawy środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Nazwa projektu Ustawa o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny **Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące** Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego ministerstwa współpracujące: Ministerstwo Finansów Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej **Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu** Maciej Wróbel, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego **Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu** Maciej Dydo, Dyrektor Departamentu Prawa Autorskiego i Filmu e-mail: mdydo@kultura.gov.pl; tel.: +48 22 8293120 w zakresie przekształcenia i reorganizacji Centrum Edukacji Artystycznej: Agnieszka Hejduk-Domańska, Dyrektor Departamentu Szkolnictwa Artystycznego e-mail: ahejduk@kultura.gov.pl; tel.: +48 22 8293106	**Data sporządzenia** 21 maja 2026 r. **Źródło:** **Priorytet Rządu** **Nr w wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów UD212**

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Od wielu lat narasta problem osób wykonujących zawody artystyczne oraz pracowników sektora kultury i sektora kreatywnego, wynikający przede wszystkim z braku adekwatności formy wykonywania przez nich działalności do comiesięcznego obowiązku płatności składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. W efekcie, jak pokazuje m.in. badanie liczebności oraz zatrudnienia i przychodów artystów, przeprowadzone przez zespół badawczy Uniwersytetu SWPS pod kierunkiem prof. Doroty Ilczuk[1)], tytuł do ubezpieczenia tej grupy społecznej w ogromnej części nie wynika ze stabilnej formy zatrudnienia. Artyści oraz pracownicy sektora kultury i sektora kreatywnego borykają się z niestabilnymi, nieregularnymi lub niewystarczającymi dochodami. Odpowiedzią projektodawcy na wyzwania związane z funkcjonowaniem artystów zawodowych w systemie ubezpieczeń społecznych jest wprowadzenie mechanizmu gwarantującego im stałe ubezpieczenie, jeśli ich dochód nie pozwala na samodzielne pokrycie składek.

Sytuacja ekonomiczna znaczącej grupy artystów (około 62 400 osób zawodowo wykonujących działalność artystyczną plus około 2500 absolwentów uczelni artystycznych rocznie) jest trudna. Około 69 % z nich ma przychody poniżej średniej krajowej, natomiast ok. 30 % osiąga średnie przychody poniżej minimalnego wynagrodzenia. Jednocześnie system ubezpieczeń społecznych wymaga opłacania comiesięcznych składek, nieadekwatnych do rodzaju prowadzonej przez nich działalności. Jedynie 8,3 % tej grupy zawodowej pozostaje w stosunku pracy na czas nieokreślony, ponad połowa zaś (ok. 51 %) posiada przychody z umów zlecenia i o dzieło. W efekcie takiej struktury zawieranych umów duża część artystów nie jest w ogóle ubezpieczona i w związku z tym nie może korzystać ze świadczeń czy to publicznej służby zdrowia czy zasiłku związanego z chorobą i macierzyństwem. Według danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, zwanego dalej „ZUS", (stan na 30 września 2025 r.) w ubezpieczeniach społecznych pozostawało zgłoszonych 86 osób z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności jako twórcy lub artyści.

Wskazane powyżej dane wynikają z ww. opracowanego w 2024 r. badania liczebności oraz zatrudnienia i przychodów artystów. Metoda szacowania liczby artystów, twórców i wykonawców w Polsce została opracowana zgodnie z autorską metodą badawczą zespołu i została oparta na zasadzie triangulacji danych rozumianej jako korzystanie z przynajmniej trzech niezależnych źródeł danych dla każdej z grup zawodowych. Zastosowano model trójfazowy badania: faza pierwsza – stworzenie autorskiej metody; faza druga – przeprowadzenie ankietowych badań online i pozyskiwanie odpowiednich baz danych oraz faza trzecia, która objęła właściwe szacowanie liczebności środowiska oraz analizę uzyskanych wyników w postaci raportu. Wykorzystano szeroką gamę niezależnych źródeł danych: od wcześniej przeprowadzonych badań liczebności środowiska artystów (2018 r.), przez informacje pochodzące od centralnych jednostek statystycznych, stowarzyszeń twórczych i branżowych, aż po szacunki liczby osób pobierających tantiemy. Ponadto przeprowadzono studium na temat liczby żyjących twórców, których dzieła sprzedano w 2023 r. na aukcjach. Określono również progi reprezentatywności dla każdej z branż – stanowiące o rzetelności badania i umożliwiające

1) *Policzone, policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce*. Dorota Ilczuk, Anna Karpińska, Warszawa 2024.

wiarygodne opisanie sytuacji całego środowiska. Analizę danych wsparto techniką uspójniania źródeł, dążąc do maksymalnej porównywalności danych pochodzących z różnych baz. Nawiązano współpracę z ponad 600 organizacjami, instytucjami oraz podmiotami gospodarczymi. Ponad 70 z nich było jednocześnie dostarczycielami danych liczbowych. W badaniu uzyskano reprezentatywność dla całego środowiska artystycznego – przy bardzo niskim, bo wynoszącym 1 %, maksymalnym błędzie statystycznym.

Z badań wynika następująca szacunkowa liczebność poszczególnych profesji artystycznych:

– architektura 13 693 osoby,
– film 6996 osób,
– literatura 3010 osób,
– muzyka 16 346 osób,
– taniec 3222 osoby,
– teatr 3960 osób,
– sztuki wizualne 13 176 osób,
– twórczość ludowa 2020 osób.

Łącznie: 62 423 osoby

Badania potwierdziły duże zróżnicowanie przychodów artystów: bardzo wysokie zarobki jednostek i pozostawanie poniżej płacy minimalnej przez niemal 1/3 populacji. Szacuje się, że z ok. 62 400 twórców i artystów w Polsce, 8,3 % jest zatrudnionych na umowy o pracę na czas nieokreślony, a 2,7 % na czas określony (ponad 6864 twórców i artystów). Z szacunków wynika, że 18,7 % artystów prowadzi działalność gospodarczą, a 13,9 % utrzymuje się z umów zleceń. Oznacza to, że ubezpieczeniami jest objętych obecnie 43,6 % osób. Pozostałe osoby to osoby pracujące na umowy o dzieło (37 %), bez żadnego tytułu prawnego (15,3 %) albo też deklarujące jako formę zatrudnienia „inne", niedoprecyzowane w badaniu (ok. 4 %).

Na specyfikę zawodów artystycznych w tym zakresie zwrócił uwagę Parlament Europejski w Rezolucji z dnia 21 listopada 2023 r. zawierającej zalecenia dla Komisji w sprawie unijnych ram dotyczących sytuacji społecznej i zawodowej artystów i pracowników sektora kultury i sektora kreatywnego (2023/2051(INL)) (Dz. Urz. UE C z 24.07.2024, str. 4208), w której zwrócił się do państw członkowskich o ułatwienie tym osobom dostępu do ochrony socjalnej, dostępu do której są pozbawieni w związku z nietypowymi modelami zatrudnienia w tych branżach oraz wysokim stopniem mobilności zawodowej. Rezolucja zwraca uwagę na fakt, że osoby te często mają przez pewne okresy niewystarczające, nieregularne lub niepewne dochody.

Przedmiotowy projekt stanowi również realizację priorytetu rządu „Wprowadzenie zabezpieczenia socjalnego dla osób wykonujących zawód artystyczny" (ID P50).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Założenia

Celem projektowanej ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny, zwanej dalej „projektem ustawy", jest włączenie artystów zawodowych do systemu zabezpieczenia społecznego. Projekt ustawy ma zatem funkcję socjalną, a bezpośrednim wsparciem objęci zostaną artyści o najniższych dochodach.

Uregulowanie statusu ubezpieczeniowego artystów nastąpi przez stworzenie możliwości aplikowania o przyznanie im uprawnienia do otrzymania dopłaty celem uzupełnienia finansowania ich składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne do poziomu składek wynikających z minimalnego wynagrodzenia za pracę. Dopłata ma obejmować również składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Emerytur Pomostowych. Artyści osiągający tym samym najniższe dochody będą uprawnieni do wsparcia finansowego w opłaceniu składek w okresach, w których ich własne dochody nie będą pozwalać na pokrycie składek.

Projekt ustawy tworzy podstawowe ramy instytucjonalne. Kluczowym pojęciem projektu ustawy jest artysta zawodowy. Osoby wykonujące w sposób stały, profesjonalny zawód artystyczny, a także legitymujące się weryfikowalnym dorobkiem będą mogły otrzymać status artysty zawodowego w drodze decyzji administracyjnej. Wówczas, po otrzymaniu tego tytułu, instytucja realizująca zadania wynikające z projektu ustawy, zwana dalej „Instytucją", przekazuje do ZUS informacje o przyznaniu statusu artysty celem ustalenia przez ZUS prawa do dopłaty i zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego (jeśli dochody własne artysty będą poniżej progu uprawniającego do dopłaty). ZUS z urzędu weryfikuje prawo do dopłaty. Dopłata przysługuje na dany rok i ustalana jest na podstawie danych przekazanych przez Krajową Administrację Skarbową – jest jednak możliwe złożenie wniosku o kolejne okresy.

Projekt ustawy określa:

1. Instytucję, której dyrektor jako organ administracji będzie wydawał decyzje w sprawie statusu artysty zawodowego, po uzyskaniu opinii Komisji Opiniującej do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny, zwanej dalej „Komisją Opiniującą"; nadzór nad Instytucją sprawować będzie Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zwany dalej „Ministrem"; projekt ustawy określa również zadania i organy Instytucji w

związku z realizacją zadań wynikających z ustawy; zgodnie z projektem ustawy Instytucją jest specjalistyczna jednostka nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.), a więc obecnie Centrum Edukacji Artystycznej, które w związku z wejściem w życie projektowanej ustawy ulegnie reorganizacji i przekształceniu w Centrum Edukacji i Pracy Artystycznej;
2. procedurę administracyjną prowadzącą do uzyskania statusu artysty zawodowego, a także zawieszenia i wygaśnięcia statusu artysty zawodowego;
3. procedurę uzyskania uprawienia do dopłaty do składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz procedurę zawieszenia i pozbawienia uprawienia do dopłaty;
4. zasady zgłaszania artystów zawodowych do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, zasady rozliczania i opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne przez artystów zawodowych;
5. sposób finansowania dopłat do składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne artystów zawodowych, które będą rozliczane na zasadach analogicznych, jak w przypadku np. osób korzystających z urlopów wychowawczych.

Artysta zawodowy

Artystą zawodowym może zostać osoba fizyczna, która:

1. wykonuje w sposób stały i profesjonalny zawód artystyczny w następujących dziedzinach: muzyka, sztuki wizualne (do których może być również zaliczana m.in. architektura oraz sztuki plastyczne), sztuki performatywne, sztuki cyrkowe, teatr, film, literatura, taniec, twórczość audiowizualna oraz twórczość ludowa;

2. legitymuje się weryfikowalnym dorobkiem, którym jest udokumentowane w dowolnej formie na dowolnym nośniku wykonywanie zawodu artystycznego, obejmujące w szczególności czynności związane z powstawaniem i wykonywaniem utworu lub dzieła na każdym jego etapie (w tym także czynności realizowane w toku kształcenia osoby wykonującej zawód artystyczny);

3. w każdym z poprzednich 3 lat podatkowych osiągnęła przychody, należności lub wynagrodzenie w związku z wykonywaniem zawodu artystycznego, z uwzględnieniem uzasadnionych przerw w wykonywaniu działalności artystycznej.

Ocena w zakresie tego, czy wykonywanie zawodu artystycznego stanowi istotną część aktywności zawodowej będzie dokonywana w każdym przypadku indywidualnie, biorąc pod uwagę proporcję aktywności o charakterze artystycznym do ogólnej aktywności zawodowej wnioskującego i charakterystykę danego zawodu – zarówno w zakresie wysokości dochodów, jak i czasu poświęconego na aktywność artystyczną.

Za wykonywanie zawodu artystycznego uważa się profesjonalną, wykonywaną osobiście działalność zawodową w dziedzinie kultury, prowadzoną w sposób stały, nastawioną na zewnętrzny odbiór, prowadzącą bezpośrednio lub pośrednio do powstania utworu w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 24) albo artystycznego wykonania utworu.

Zawody artystyczne

Zawody artystyczne wyznaczają ramy dziedzin artystycznych uprawniających do aplikowania o przyznanie statusu artysty zawodowego.

Projekt ustawy uznaje za artystyczne następujące dziedziny: muzyka, sztuki wizualne (w tym sztuki plastyczne), sztuki performatywne, sztuki cyrkowe, teatr, film, literatura, taniec, twórczość audiowizualna oraz twórczość ludowa. Dziedziny te mają swoje odzwierciedlenie w obecnych formach działalności kulturalnej, która również, zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (Dz. U. z 2026 r. poz. 457), jest definicją zakresową.

Muzyka to aktywność obejmująca zawody muzyczne, w tym w szczególności komponowanie i wykonywanie muzyki, studyjnie lub na żywo przed publicznością, reprezentującej różnorodne gatunki i estetyki muzyczne, od muzyki klasycznej, w tym współczesnej, do muzyki popularnej.

Dziedzina sztuki wizualne obejmuje twórczość artystyczną odbieraną przez widzów wzrokowo, w tym w ramach dziedzin tradycyjnych, takich jak: malarstwo, grafika, fotografia artystyczna i rzeźba, po nowe zjawiska w sztuce, takie jak: wideo-art., instalacja czy performance. Twórczość sztuk wizualnych jest materią tworzenia wystaw artystycznych oraz przedmiotem budowania kolekcji publicznych i prywatnych.

Sztuki performatywne obejmują dyscypliny artystyczne wykonywane na żywo przed publicznością, bez lub z towarzyszeniem muzyki, takie jak: teatr, taniec, pantomima.

Kolejnym blokiem aktywności artystycznej są film oraz twórczość audiowizualna. Filmem jest utwór dowolnej długości, w tym utwór dokumentalny lub animowany, złożony z serii następujących po sobie obrazów z dźwiękiem lub bez dźwięku, utrwalonych na jakimkolwiek nośniku umożliwiającym wielokrotne odtwarzanie, wywołujących wrażenie ruchu i składających się na oryginalną całość, wyrażającą akcję (treść) w indywidualnej formie, zrealizowany w formie filmu fabularnego, dokumentalnego lub animowanego. Twórczość audiowizualna jest pojęciem szerszym i oprócz filmów obejmuje również inne postaci utworów przyjmujących postać serialu fabularnego, dokumentalnego lub

animowanego oraz produkcji powstających w obszarze nowych mediów, takich jak: cinematic VR, interaktywny dokument, esej filmowy oraz cyfrowe artystyczne publikacje multimedialne.

Sztuki cyrkowe są związane z prowadzeniem aktywności przez cyrk i zwiększeniem jej artystycznego znaczenia. Sztuka cyrkowa to obecnie zorganizowany rodzaj widowiska, podczas którego są prezentowane niezwykłe umiejętności artystów, obejmujące w szczególności akrobatykę.

Literatura to kategoria twórczości obejmująca aktywności pisarskie czy poetyckie, zmierzające do wydania swojego dzieła w formie druku, obejmująca zarówno beletrystykę, poezję, publikacje eseistyczne, problemowe, reportażowe, dramaturgiczne, komiksowe, diarystyczne i epistolarne, jak również te, które swobodnie poruszają się między gatunkami i rodzajami literackimi.

Twórczość ludowa to aktywność artystyczna związana z kulturami tradycyjnymi funkcjonującymi na poziomie lokalnym, regionalnym lub ogólnopolskim. Odnosi się także do kultur mniejszości narodowych i etnicznych oraz tradycji środowiskowych.

Zasady nadawania statusu artysty zawodowego i przyznawania prawa do dopłaty

Status artysty zawodowego będzie przyznawany decyzją administracyjną, wydaną w I instancji przez dyrektora Instytucji. Od tej decyzji przysługiwać będzie odwołanie do Ministra, natomiast decyzja wydana w II instancji przez Ministra będzie mogła zostać zaskarżona na drodze postępowania sądowo-administracyjnego. Według założeń projektu ustawy decyzja będzie wydawana na wniosek zainteresowanego złożony do Instytucji.

Status artysty zawodowego będzie przyznawany na okres 5 lat. Po nieprzerwanym, trzykrotnym okresie posiadania statusu artysty zawodowego (na podstawie kolejnych decyzji administracyjnych), będzie on mógł zostać przyznany na dalsze okresy ośmioletnie, jeśli artysta zawodowy deklaruje zaangażowanie przez okres co najmniej kolejnych 24 miesięcy w aktywności związane z wykonywaniem zawodu artystycznego.

Sam status artysty nie będzie wiązał się z automatycznym uzyskaniem uprawnienia do dopłaty do składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Prawo do dopłaty może przysługiwać artyście zawodowemu, który spełnił określone przesłanki, w szczególności w zakresie uzyskiwanego dochodu. Uprawnienie do dopłaty jest przyznawane każdorazowo odrębnie, corocznie na dany rok. Wniosek o przyznanie dopłaty może być ponawiany. Decyzja administracyjna o przyznaniu statusu artysty zawodowego nie będzie w swojej treści określała, w jakim zawodzie artystycznym jest ten status przyznany. Dziedziny artystyczne są elementem badania formalnego – w uzasadnieniu takiej decyzji zatem konieczne będzie wskazanie, czy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy mieści się w ustawowym zakresie dziedzin artystycznych, a więc czy aktywność wnioskodawcy mieści się w ramach określonych przepisami ustawy. Artyści i twórcy w znacznej mierze nie wykonują wyłącznie jednego zawodu, a w związku z tym nie pozostają na stałe do niego przypisani i przynależni, jest to anachronizm, którego nie potwierdzają współczesne badania o wielozadaniowości artystów. Dlatego też w projekcie ustawy odstąpiono od takiego kreowania systemu i określania statusu dla konkretnego zawodu.

Pierwszy wniosek o przyznanie dopłaty do składek może być składany przez artystę zawodowego do ZUS za pośrednictwem Instytucji. W celu przyznania przez ZUS prawa do dopłaty, po otrzymaniu informacji z Instytucji oraz od Szefa Krajowej Administracji Skarbowej, ZUS wyda decyzję, w której potwierdzi przyznanie prawa do dopłaty lub jego braku, informując o tym wnioskodawcę na profilu informacyjnym danego artysty zawodowego utworzonym w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez ZUS.

Status artysty zawodowego będzie mógł zostać przyznany osobie fizycznej wykonującej zawód artystyczny, która posiada udokumentowany dorobek artystyczny, po zasięgnięciu opinii Komisji Opiniującej działającej w ramach Instytucji. Projekt ustawy nie przewiduje wprowadzenia rejestru artystów. Status artysty zawodowego będzie mógł zostać przyznany wyłącznie osobie, która nie prowadzi pozarolniczej działalności gospodarczej na podstawie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.) oraz nie podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Artysta zawodowy będzie mógł uzyskać prawo do dopłaty, jeżeli będzie posiadał ostateczną decyzję administracyjną stwierdzającą nabycie statusu artysty zawodowego, a jego dochód osiągany w trzech poprzednich rozliczonych latach podatkowych nie przewyższa średniorocznie 125 % minimalnego wynagrodzenia w roku, w którym przyznano prawo do dopłaty. ZUS poinformuje Szefa Krajowej Administracji Skarbowej o osobach, którym wydano decyzję o statusie artysty zawodowego. Szef Krajowej Administracji Skarbowej poinformuje ZUS o przekroczeniu bądź nie ww. progu oraz o fakcie uzyskania dochodów związanych z wykonywaniem zawodu artystycznego. Dopłata będzie uzupełniać wysokość składek do wysokości składek należnych z tytułu minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego i ogłoszonego na podstawie przepisów o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

Próg 125 % minimalnego wynagrodzenia został ustalony, biorąc pod uwagę niskie zarobki artystów i twórców wykazane w ww. badaniu „Policzone, policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce" zrealizowanym pod kierownictwem prof. Doroty Ilczuk. Należy podkreślić, że przyjęcie progu na niższym poziomie, w szczególności na poziomie minimalnego wynagrodzenia, stwarzałoby ryzyko zbyt uproszczonego i szybkiego wyeliminowania z systemu wsparcia artystów, którzy osiągają zarobki zbliżone do wynagrodzenia minimalnego lub nieco wyższe, lecz w sposób

nieregularny. Należy tu wyraźnie podkreślić, że dopłata będzie przysługiwać artystom wyłącznie w okresach, w których poziom składek będzie niższy niż wynikający z minimalnego wynagrodzenia za pracę. Konieczne było więc przyjęcie progu wyższego niż minimalne wynagrodzenie, jednak mniejszego niż średnie wynagrodzenie, jak również niższego niż średnie wynagrodzenie wśród artystów. Próg 125 % minimalnego wynagrodzenia w ocenie projektodawcy jest odpowiedni, zabezpieczając i stabilizując artystów zarabiających nieregularnie.

Status artysty zawodowego i prawo do dopłaty w kontekście ubezpieczeń społecznych

Jak wspominano powyżej, pierwszym krokiem jest włączenie artystów do systemu ubezpieczeń społecznych (obowiązkowe ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe) i ubezpieczenia zdrowotnego, dlatego też decyzja o przyznaniu statusu artysty zawodowego zostaje skorelowana z uzyskaniem tytułu do ubezpieczenia społecznego i ubezpieczenia zdrowotnego.

1. Status artysty zawodowego (w przypadku braku możliwości uzyskania dopłaty) będzie stanowić tytuł do objęcia ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym, a płatność składek będzie dokonywana przez takiego artystę samodzielnie. Artysta zawodowy, zarówno z prawem do dopłaty, jak i bez tego prawa, może być objęty samodzielnym tytułem do objęcia ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, jeśli nie ma ustalonego prawa do emerytury lub renty. Dodatkowo obie grupy ubezpieczonych artystów zawodowych, którzy będą mieli inny tytuł do ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, będą podlegać obowiązkowo tym ubezpieczeniom jako artysta zawodowy, jeżeli łączna podstawa wymiaru składek z innych tytułów będzie niższa od kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Zgodnie z obowiązującymi regułami systemowymi obligatoryjne będzie opłacanie składki zdrowotnej przez osobę posiadającą ten status (tj. obowiązkowe podleganie ubezpieczeniu zdrowotnemu).

Podstawą wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu statusu artysty zawodowego bez prawa do dopłaty będzie kwota odpowiadająca sumie przychodów z tytułu umów o dzieło lub innych umów o świadczenie usług, do których zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2025 r. poz. 1071, z późn. zm.) stosuje się przepisy dotyczące umowy o dzieło, zawieranych w ramach prowadzonej działalności artystycznej w danym miesiącu, niemniej niż kwota odpowiadająca wysokości minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu 1 stycznia danego roku. Podstawa wymiaru składek na tym poziomie pozwoli uniknąć nieuzasadnionego, preferencyjnego traktowania tej grupy w stosunku do innych grup odprowadzających składki na ubezpieczenie zdrowotne, takich jak osoby prowadzące działalność gospodarczą. Artyści zawodowi, którzy nie otrzymają prawa do dopłaty, powinni bowiem osiągać dochody umożliwiające pokrycie składki w tej wysokości, podobnie jak inne grupy zawodowe, w odróżnieniu od artystów zawodowych, którzy otrzymają prawo do dopłaty.

Podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu statusu artysty zawodowego bez prawa do dopłaty będzie kwota minimalnego wynagrodzenia, jeśli osoby te nie posiadają innych obowiązkowych tytułów ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, albo kwota stanowiąca różnicę między minimalnym wynagrodzeniem a sumą podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z innych tytułów.

Podsumowując powyższe, należy wskazać, że status artysty zawodowego będzie przyznawany na okres 5 lat. Po nieprzerwanym, trzykrotnym okresie posiadania statusu artysty zawodowego (na podstawie kolejnych decyzji administracyjnych) będzie on mógł zostać przyznany na dalsze ośmioletnie okresy, jeśli artysta zawodowy deklaruje zaangażowanie przez okres co najmniej kolejnych 24 miesięcy w aktywności związane z wykonywaniem zawodu artystycznego.

2. W przypadku przyznania prawa do dopłaty przez ZUS powstanie nowy tytuł do objęcia ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym – tytuł artysty zawodowego z prawem do dopłaty. W przypadku tego tytułu posiadanie innego obligatoryjnego tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi będzie powodowało różnicowanie wysokości podstawy wymiaru składek z tytułu bycia artystą zawodowym z prawem do dopłaty (dla określenia wysokości dopłaty) w zależności od wysokości podstawy wymiaru składek uzyskanej z innego tytułu w celu osiągnięcia łącznie podstawy wymiaru składek co najmniej w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę. Będzie to zatem system, w którym artysta zawodowy z prawem do dopłaty może uzyskać dopłatę w wysokości do 100 % składek należnych od minimalnego wynagrodzenia przy braku innego tytułu do ubezpieczeń. W przypadku posiadania innego tytułu do ubezpieczeń w danym okresie podstawa wymiaru składek z tego tytułu pomniejszałaby podstawę wymiaru składek z tytułu artysty zawodowego z prawem do dopłaty, a w konsekwencji wysokość przysługującej dopłaty. Dodatkowo dopłata będzie obejmować składki na Fundusz Pracy, o których mowa w ustawie z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620, z późn. zm.), oraz składki na Fundusz Emerytur Pomostowych opłacanych za artystę zawodowego, wykonującego prace w szczególnych warunkach tancerza zawodowego, o których mowa w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1696).

Projektowany system wsparcia jest przeznaczony dla artystów, którzy osiągają stosunkowo niskie dochody, osiągają je bardzo nieregularnie albo też nie osiągają ich w ogóle. Uzasadnia to ustanowienie odmiennej wysokości podstawy składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne dla artystów, którzy wykażą swoją trudną sytuację i uzyskają prawo do dopłaty. Celem projektu jest zapewnienie dla takich osób włączenia do systemu ubezpieczeń, nie zaś osiąganie z niego nadmiernych korzyści ani też obciążanie ich składkami o dużej wysokości. Zasadne jest więc, aby podstawa wymiaru składek dla takich osób pozostawała na poziomie minimalnym.

Posiadanie innego tytułu do ubezpieczeń społecznych w danym okresie i przekroczenie z tego tytułu podstawy wymiaru wysokości minimalnego wynagrodzenia wyłącza obowiązek ubezpieczeń społecznych z tytułu posiadania statusu artysty zawodowego.

1) Prawo do dopłaty będzie zatem przysługiwać artyście zawodowemu, którego istotną część aktywności zawodowej stanowi wykonywanie zawodu artystycznego oraz
2) dochód osiągany w trzech poprzednich latach podatkowych nie przewyższa średnio rocznie 125 % minimalnego wynagrodzenia.

Szef Krajowej Administracji Skarbowej będzie na wniosek ZUS podawał dane obejmujące:

a) przychody podlegające opodatkowaniu na zasadach określonych w art. 27, art. 29, art. 30b, art. 30c i art. 30e ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 592) lub w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, pomniejszone o koszty uzyskania przychodów oraz składki na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne,
b) przychody (dochody) wolne od podatku dochodowego od osób fizycznych na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 46, 63a, 63b, 148 i 152–154 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych,
c) kwalifikowane dochody z kwalifikowanych praw własności intelektualnej, o których mowa w art. 30ca ust. 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych,
d) dochody opodatkowane na zasadach określonych w art. 30f ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych

– wykazane odpowiednio w imiennych informacjach i zeznaniach, o których mowa w art. 34 ust. 8, art. 39 ust. 1, art. 42 ust. 2 i art. 45 ust. 1–1aa ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, oraz w zeznaniu, o którym mowa w art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. z 2025 r. poz. 843).

Dodatkowo artysta zawodowy będzie informował o uzyskaniu:

a) przychodów, o których mowa w art. 30 ust. 1 pkt 5a i pkt 15–17 oraz w art. 30a ust. 1 pkt 1–2a i 4–5a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych,
b) przychodów, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 157 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych,
c) dochodów z gospodarstwa rolnego w rozumieniu ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1208, z późn. zm.).

Definicja dochodu obejmuje bowiem te dwie kategorie (art. 4 pkt 3 projektu ustawy).

Taka definicja dochodu pozwoli na odzwierciedlenie realnej sytuacji finansowej artystów zawodowych.

Z uwagi na dokonywanie cyklicznej weryfikacji przez ZUS dla ustalenia miesięcznego prawa do dopłaty dla artystów zawodowych z prawem do dopłaty, ZUS będzie dokonywać zgłoszeń do ubezpieczeń oraz sporządzać dokumenty rozliczeniowe. Ustalony zostanie nowy termin na dokonanie rozliczeń i opłacanie składek – do 25. dnia każdego miesiąca. Artysta zawodowy bez prawa do dopłaty będzie płatnikiem składek z tego tytułu.

Dopłata będzie stanowić uzupełnienie składek do kwoty odpowiadającej składkom należnym w przypadku minimalnego wynagrodzenia. Wysokość dopłaty będzie weryfikowana indywidualnie przez ZUS. Dopłata będzie zwolniona z podatku dochodowego od osób fizycznych. Finansowanie składek w odniesieniu do artysty zawodowego bez prawa do dopłaty będzie realizowane z własnych środków, natomiast dopłata będzie finansowana ze środków budżetowych (omówione w dalszej części OSR).

Procedura

Procedura będzie obejmować złożenie wniosku do dyrektora Instytucji przez zainteresowanego, następnie zaś jego weryfikację formalną. Będzie to zatem postępowanie wnioskowe. Instytucja będzie dokonywać wstępnej weryfikacji złożonej dokumentacji, a dopiero po sprawdzeniu formalnym, przedkładać wniosek o opinię.

W postępowaniu o przyznanie statusu artysty zawodowego dyrektor Instytucji będzie zatem wnioskować do Komisji Opiniującej (która nie będzie organem, o którym mowa w art. 106 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691)) o opinię potwierdzającą dorobek artystyczny wnioskodawcy. Umożliwi to udział środowiska artystycznego w procedurze nadania statusu artysty zawodowego. Przewodniczący Komisji Opiniującej w stosunku do każdego wniosku wyznaczy zespół opiniujący, w skład którego wejdzie co najmniej trzech członków Komisji Opiniującej wyznaczonych z uwzględnieniem rodzaju działalności artystycznej wnioskodawcy. Do zespołu opiniującego w tym samym składzie będą mogły być kierowane wnioski z tej samej dziedziny, ocena wniosków pod kątem doboru składu zespołu będzie jednak miała charakter indywidualny przez m.in. badanie pod kątem konfliktu interesów. Zespół będzie wydawać opinię bezwzględną większością głosów w obecności wszystkich swoich członków; opinia będzie podlegać uzasadnieniu. Dyrektor Instytucji będzie mógł złożyć wniosek o wydanie drugiej opinii przez odrębny zespół w innym składzie w terminie 30 dni. Następnie dyrektor Instytucji wyda decyzję o przyznaniu albo odmowie przyznania statusu artysty zawodowego. Decyzja o przyznaniu

statusu artysty zawodowego będzie doręczana wnioskodawcy. Do ZUS zaś będzie przekazywana informacja w formie elektronicznej o:

– uzyskaniu przez daną osobę statusu artysty zawodowego (w wyniku ostatecznej decyzji),
– okresie, na jakiten status został przyznany,
– zawieszeniu albo wygaśnięciu statusu artysty zawodowego.

Decyzja o odmowie przyznania statusu artysty zawodowego będzie mogła zostać zaskarżona do Ministra. Decyzja Ministra wydana w II instancji będzie natomiast mogła zostać zaskarżona do właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego, jako do sądu I instancji.

Po zbadaniu przez ZUS prawa do dopłaty ZUS wyda decyzję o przyznaniu uprawnienia do dopłaty na dany rok albo decyzję o odmowie przyznania uprawnienia do dopłaty. Decyzja ta będzie mogła zostać zaskarżona do właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego, jako do sądu I instancji. W kolejnych latach posiadania statusu artysty zawodowego ZUS będzie natomiast wydawać odrębne decyzje w przedmiocie uprawnienia do dopłaty na dany rok.

Wygaśnięcie statusu artysty zawodowego lub prawa do dopłaty oraz zawieszenie statusu artysty zawodowego

Dyrektor Instytucji będzie mógł wydać decyzję o wygaśnięciu statusu artysty zawodowego, działając z urzędu lub na wniosek artysty zawodowego. Artysta zawodowy może złożyć do dyrektora Instytucji wniosek o wszczęcie postępowania o wygaśnięcie statusu artysty zawodowego, wskazując termin, od którego zaprzestał stałego wykonywania zawodu artystycznego. Przesłanką wygaśnięcia statusu artysty zawodowego będzie trwałe zaprzestanie wykonywania zawodu artystycznego. Status artysty zawodowego wygasa w przypadku trwałego zaprzestania wykonywania zawodu artystycznego, co objawiać może się utratą jej profesjonalnego charakteru lub zaprzestaniem prowadzenia działalności artystycznej w sposób stały, jak również w przypadku podjęcia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz objęcia artysty zawodowego ubezpieczeniem społecznym rolników.

Wygaśnięcie statusu artysty zawodowego będzie jednocześnie powodować wygaśnięcie uprawnienia do dopłaty. ZUS dokona wówczas wyrejestrowania z ubezpieczeń z urzędu i zobowiąże do zapłaty składek wraz z odsetkami. Dochodzenie tych należności będzie odbywać się na takich zasadach, jak w przypadku składek na ubezpieczenia społeczne.

Artyści zawodowi pobierający dopłatę będą podlegać okresowej, corocznej, obligatoryjnej, zautomatyzowanej weryfikacji uprawnienia do dopłaty przez wymianę informacji o przychodach uzyskanych przez artystę zawodowego między ZUS a KAS.

Projekt ustawy przewiduje również możliwość zawieszenia statusu artysty zawodowego w przypadku czasowego, faktycznego zaprzestania działalności artystycznej, na wniosek artysty zawodowego, na okres od 1 miesiąca do 36 miesięcy. W każdym momencie status artysty zawodowego będzie mógł być wznowiony na wniosek artysty. Postępowanie w tym zakresie prowadzi dyrektor Instytucji, a zawieszenie oraz wznowienie statusu artysty następuje w drodze decyzji dyrektora Instytucji, od której przysługuje odwołanie do Ministra, składane za pośrednictwem dyrektora Instytucji. W okresie zawieszenia statusu artysta zawodowy nie uzyskuje dopłaty i nie przysługuje mu tytuł do objęcia ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym. Wydanie decyzji w sprawie zawieszenia jest równoznaczne z wydłużeniem terminu ważności decyzji o potwierdzeniu lub aktualizacji statusu artysty zawodowego. Ważność decyzji podlega wydłużeniu o okres, w którym uprawnienia były zawieszone, jednakże niedłuższy niż 8 lat od wydania decyzji o potwierdzeniu lub aktualizacji statusu artysty zawodowego.

Organizacja Instytucji (w zakresie dotyczącym projektu ustawy)

Zgodnie z projektem ustawy zadaniem Instytucji będzie prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawie przyznawania statusu artysty zawodowego. Instytucją będzie specjalistyczna jednostka nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, a więc obecnie Centrum Edukacji Artystycznej, które funkcjonuje na podstawie rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie specjalistycznej jednostki nadzoru (Dz. U. z 2024 r. poz. 329). W związku z wejściem w życie projektowanej ustawy Centrum Edukacji Artystycznej ulegnie reorganizacji i przekształceniu. Instytucja zachowa obecne zadania Centrum Edukacji Artystycznej oraz dodatkowo realizować będzie zadania związane z zabezpieczeniem socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny określone w projekcie ustawy.

Instytucja będzie współpracować z ZUS w zakresie przekazywania drogą elektroniczną informacji dotyczących przyznania statusu artysty zawodowego. Instytucja dodatkowo będzie badać sytuację oraz możliwe kierunki aktywizacji zawodowej i podnoszenia kompetencji artystów, jak również analizować i rekomendować narzędzia wsparcia artystów, współpracując z organizacjami zrzeszającymi te osoby oraz z ośrodkami naukowymi i badawczymi.

Nadzór nad Instytucją sprawować będzie Minister.

Do zadań Instytucji będzie należeć, poza zadaniami realizowanymi dziś przez Centrum Edukacji Artystycznej:

1) wydawanie decyzji w sprawie przyznawania statusu artysty zawodowego (decyzje wydawane przez dyrektora Instytucji);

2) realizacja zadań w zakresie wydawania decyzji potwierdzających czas trwania i charakter działalności twórczej lub artystycznej (przejęcie obecnych zadań Komisji do spraw Zabezpieczenia Emerytalnego Twórców);
3) współpraca z ZUS;
4) badanie sytuacji i możliwych kierunków rozwoju osób wykonujących zawód artystyczny;
5) analizowanie i rekomendowanie narzędzi wsparcia osób wykonujących zawód artystyczny;
6) analizowanie i rekomendowanie narzędzi podnoszących kompetencje osób wykonujących zawody artystyczne;
7) współpraca z organizacjami zrzeszającymi osoby wykonujące zawód artystyczny.

Organami Instytucji wprowadzanymi projektem ustawy będą:

1. Rada Programowo-Naukowa do spraw Osób Wykonujących Zawód Artystyczny

Rada Programowo-Naukowa do spraw Osób Wykonujących Zawód Artystyczny, zwana dalej „Radą", ma być organem, w skład którego wejdzie 15 członków – przedstawicieli środowisk osób wykonujących zawód artystyczny lub osób posiadających wiedzę o jego wykonywaniu, w tym po jednym przedstawicielu wskazanym przez Ministra, ministra właściwego do spraw gospodarki, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz ministra właściwego do spraw pracy. Kadencja Rady będzie trwać 4 lata, jej członkowie będą powoływani przez Ministra. Posiedzenia Rady odbywać się będą nierzadziej niż raz na kwartał. Członkowie Rady mają otrzymywać wynagrodzenie za udział w posiedzeniu, niewyższe niż 25 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski" (za posiedzenie). Łączne wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Rady w jednym roku kalendarzowym nie może przekroczyć 150 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski". Minister, w drodze rozporządzenia, określi wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, wiceprzewodniczącego oraz członków Rady, mając na uwadze zakres ich zadań oraz ich znaczenie dla efektywnego działania Rady.

Do zadań Rady będzie należeć:

1) diagnozowanie potrzeb osób wykonujących zawód artystyczny, w tym potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych oraz potrzeb w zakresie pomocy socjalnej wynikających z trudnej sytuacji życiowej ubóstwa, bezrobocia, bezdomności, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy domowej, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
2) prowadzenie badań i analiz dotyczących zawodów, w szczególności zawodów artystycznych istotnych dla prowadzenia działalności kulturalnej, o której mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

Zadania Rady będą mogły być realizowane przez:

1) współpracę z podmiotami, o których mowa w art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2024 r. poz. 1571, z późn. zm.), w zakresie kształcenia oraz prowadzenia działalności naukowej;
2) współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie dotyczącym osób wykonujących zawód artystyczny;
3) współpracę z urzędami obsługującymi Ministra oraz ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania, w zakresie kształcenia w zawodach istotnych dla kultury w ramach systemu oświaty;
4) współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze kultury, w szczególności w zakresie edukacji kulturalnej, upowszechniania kultury, promocji twórczości artystycznej oraz wspierania osób wykonujących zawód artystyczny.

Rada będzie mogła przedstawiać Ministrowi lub dyrektorowi Instytucji opinie w sprawach sytuacji zawodowej albo ubezpieczeniowej osób wykonujących zawód artystyczny, w tym opinie wydane na podstawie prowadzonych badań i analiz.

Rada zgodnie z założeniami projektu ustawy ma przygotować założenia pod ewaluację wprowadzonych rozwiązań ustawowych. W wyniku przyjętych założeń nie jest tworzona obecnie dedykowana wyłącznie artystom instytucja. Dlatego też w celu ograniczenia kosztów nie jest możliwe stworzenie ośrodka analitycznego badającego tę grupę zawodową. Dlatego projektodawca uznał, iż badania będzie prowadzić grupa ekspercka, obsługiwana przez Instytucję. Należy podkreślić, że w Polsce nie działa obecnie żadne ciało, którego zadaniem byłoby diagnozowanie i monitorowanie potrzeb kwalifikacyjno-naukowych osób wykonujących zawody artystyczne, jak również badanie w tym zakresie rynku pracy. Są to natomiast działania niezbędne do planowania i projektowania dalszych kroków władzy publicznej w zakresie wsparcia artystów zawodowych, a szerzej – wspierania kultury. Ustanowienie Rady jest wobec powyższego w ocenie projektodawcy konieczne.

2. Komisja Opiniująca do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny

Komisja Opiniująca ma być organem, w skład którego wejdzie 120 członków rekomendowanych przez organizacje zrzeszające osoby wykonujące zawody artystyczne w dziedzinach kultury, w których jest wykonywany zawód artystyczny, 10 członków rekomendowanych przez organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub prawami pokrewnymi, 5 członków wskazanych przez Ministra, 5 członków wskazanych przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego i 5 członków wskazanych przez Prezesa ZUS. Aby zachować reprezentatywność środowisk, Komisja Opiniująca będzie gronem licznym. Komisję Opiniującą ma powoływać Minister na 4-letnią kadencję, uwzględniając reprezentatywność zawodową. Jej zapewnienie będzie możliwe przez ujęcie danych grup zawodowych proporcjonalnie do ich udziału w gronie artystów, np. na podstawie badań. Pracami Komisji Opiniującej ma kierować Przewodniczący Komisji Opiniującej, zwany dalej „Przewodniczącym", a w razie jego nieobecności ma go zastępować jeden z dwóch wiceprzewodniczących. Pierwsze posiedzenie Komisji Opiniującej zwołuje i prowadzi Minister. Na posiedzeniu tym członkowie Komisji Opiniującej dokonują wyboru Przewodniczącego oraz dwóch wiceprzewodniczących ze swojego grona. Wybór Przewodniczącego oraz wiceprzewodniczących jest dokonywany większością 2/3 głosów. W przypadku braku wyboru Przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego Minister zarządza głosowanie większością zwykłą. W przypadku niedokonania wyboru Przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego na pierwszym posiedzeniu Komisji Opiniującej, Przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego powołuje Minister, w terminie 30 dni od dnia zakończenia pierwszego posiedzenia Komisji Opiniującej.

Do zadań Komisji Opiniującej będzie należeć wydawanie opinii potwierdzających wykonywanie zawodu artystycznego oraz posiadanie dorobku artystycznego.

W postępowaniu o przyznanie statusu artysty zawodowego dyrektor Instytucji będzie wnioskować do Komisji Opiniującej o opinię w sprawie wykonywania zawodu artystycznego przez wnioskodawcę. Przewodniczący będzie wyznaczać zespół składający się z trzech członków Komisji Opiniującej, uwzględniając rodzaj działalności artystycznej wnioskodawcy, z możliwością zwiększenia liczby członków w uzasadnionych przypadkach. Zespół będzie wydawać opinię bezwzględną większością głosów w obecności wszystkich swoich członków. Przewodniczący oraz wiceprzewodniczący nie biorą udziału w wydawaniu opinii.

Przewodniczącemu, wiceprzewodniczącemu oraz członkom Komisji Opiniującej będzie przysługiwać wynagrodzenie. Wysokość miesięcznego wynagrodzenia Przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego nie będzie przekraczać przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski".

Członkowie Komisji Opiniującej mają natomiast otrzymywać wynagrodzenie za każdą wydaną opinię. Wynagrodzenie za jedną opinię nie będzie mogło przekroczyć 2 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski". Minister określi, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy tryb wydawania opinii w sprawach wykonywania zawodu artystycznego oraz posiadania dorobku artystycznego przez Komisję Opiniującą;
2) wysokość i termin wypłaty wynagrodzenia:
   a) Przewodniczącemu i wiceprzewodniczącemu Komisji Opiniującej,
   b) członkowi Komisji opiniującej

– mając na uwadze zakres zadań Komisji Opiniującej, sprawność i terminowość wydawania opinii oraz transparentność finansowania wynagrodzeń członków Komisji Opiniującej.

Do członków Komisji Opiniującej będzie miał odpowiednie zastosowanie art. 24 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, regulujący podstawy wyłączenia pracownika organu administracji publicznej od udziału w postępowaniu. Da to gwarancję zapewnienia bezstronności i obiektywizmu w wydawaniu opinii zgodnie ze standardami postępowania administracyjnego.

3. Dyrektor Instytucji

Dyrektora Instytucji będzie powoływać i odwoływać Minister w trybie przewidzianym w przepisach regulujących ustrój Instytucji.

Do zadań dyrektora Instytucji związanych z realizacją zadań wynikających z projektu ustawy ma należeć wydawanie decyzji w sprawie przyznania statusu artysty zawodowego oraz prowadzenie postępowań administracyjnych w tym zakresie.

Pomimo faktu, że decyzję administracyjną o przyznaniu statusu ma wydawać dyrektor, ważną rolę pełnić będzie czynnik społeczny (omówiony powyżej), który będzie brać udział w zakresie opiniowania dorobku zawodowego. W procedurze wydawania decyzji obligatoryjna będzie bowiem opinia Komisji Opiniującej w zakresie spełnienia przesłanki posiadania dorobku artystycznego.

Rola Ministra

Minister będzie sprawował nadzór nad Instytucją. Minister będzie powoływać dyrektora Instytucji, członków Rady, Komisji Opiniującej i rozpatrywać odwołania od decyzji dyrektora Instytucji. Powoduje to konieczność stworzenia w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zwanym dalej „MKiDN", komórki dedykowanej tym zadaniom, gdyż liczba odwołań od decyzji może być znacząca, zwłaszcza w pierwszych latach funkcjonowania projektowanej ustawy. Wydane w II instancji decyzje Ministra będą zaskarżalne do wojewódzkiego sądu administracyjnego. Minister określi również, w drodze rozporządzenia:

1) szczegółowy tryb wydawania opinii w sprawach wykonywania zawodu artystycznego oraz posiadania dorobku artystycznego przez Komisję Opiniującą;
2) wysokość i termin wypłaty wynagrodzenia:
   a) Przewodniczącemu i wiceprzewodniczącemu Komisji Opiniującej,
   b) członkowi Komisji Opiniującej

– mając na uwadze zakres zadań Komisji Opiniującej, sprawność i terminowość wydawania opinii oraz transparentność finansowania wynagrodzeń Komisji Opiniującej, a także

3) wysokość wynagrodzenia przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i członków Rady oraz termin wypłaty wynagrodzenia tych osób, mając na uwadze zakres ich zadań i ich znaczenie dla efektywnej realizacji celów ustawy.

Przekwalifikowanie artysty zawodowego

Projekt ustawy przewiduje możliwość ustanawiania programów (o charakterze fakultatywnym) w zakresie podnoszenia lub uzyskania nowych kwalifikacji przez osoby wykonujące zawód artystyczny. Program będzie mógł ogłosić Minister w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy. Dodatkowo program będzie mógł zostać przyjęty uchwałą Rady Ministrów, w przypadku gdyby obejmował inne działy administracji rządowej. Minister będzie mógł opracować program samodzielnie, jak również powierzyć jego opracowanie nadzorowanym podmiotom, w tym państwowym instytucjom kultury, Instytucji oraz innym jednostkom nadzorowanym na podstawie przepisów szczególnych. Minister będzie mógł powierzyć realizację programu tym podmiotom albo też ogłosić konkurs ofert na wykonanie programu.

Program będzie finansowany z budżetu państwa, z części której dysponentem jest Minister. Program może być finansowany również z innych części budżetowych, jeśli obejmuje zakres zadań danego działu administracji rządowej.

Likwidacja Komisji do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców

Projektowana ustawa zakłada likwidację Komisji do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców, zwanej dalej „Komisją". Postępowania wszczęte i niezakończone przez Komisję będzie prowadzić na podstawie przepisów dotychczasowych dyrektor Instytucji. Osobom, w stosunku do których zostały wydane decyzje o uznaniu działalności za artystyczną lub twórczą przez Komisję, w terminie 24 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy dyrektor Instytucji potwierdzi, z urzędu w drodze decyzji, status artysty zawodowego na okres 3 lat.

Do osób podlegających ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzenia działalności jako twórca lub artysta na dzień wejścia w życie projektowanej ustawy odpowiednie zastosowanie będą mieć przepisy w zakresie dotyczącym artysty zawodowego bez prawa do dopłaty przez okres 36 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Komisja ulegnie likwidacji z dniem wejścia w życie projektowanej ustawy.

W związku z wejściem w życie projektowanej ustawy artyści zawodowi będą mogli, na wniosek złożony do ZUS, samodzielnie opłacić składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za wybrane miesiące, w których nie podlegali ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym, w okresie pięciu lat poprzedzających miesiąc, w którym projektowane przepisy weszły w życie.

Finansowanie zadania

Koszty ponoszone przez ZUS z tytułu obsługi zadań wynikających z projektu ustawy oraz dopłaty dla artystów będą finansowane z budżetu państwa w ramach wydatków budżetu państwa w części, której dysponentem jest ZUS.

Należy podkreślić, że nie jest możliwe ustanowienie innych, alternatywnych źródeł finansowania realizacji zadań określonych w projekcie ustawy. W szczególności należy wskazać, że zbadano możliwości przeznaczenia na ten cel części środków z opłaty reprograficznej. Nie jest to jednak możliwe przeznaczenie tych środków na finansowanie kosztów projektu naruszałoby przepisy Dyrektywy 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym (Dz. Urz. UE L 167 z 22.06.2001, str. 10). W związku z tym istnieje wysokie ryzyko zaskarżenia takiego rodzaju finansowania do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej przez organizacje zrzeszające uprawnionych do otrzymywania opłaty reprograficznej (w szczególności gdy ich członkami są wyłącznie podmioty gospodarcze, a nie osoby fizyczne), jak i jej płatników.

W projekcie przewidziano 10-letni maksymalny limit wydatków – odrębnie dla wydatków Ministra (wydatki dotyczące kosztów Instytucji oraz MKiDN) oraz ZUS – zgodnie z wymogiem wynikającym z art. 50 ust. 1a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483, z późn. zm.), w tym przewidziano mechanizmy korygujące polegające na tym, że w przypadku zagrożenia przekroczeniem przyjętego na dany rok budżetowy maksymalnego limitu wydatków zostaną one ograniczone do poziomu zgodnego z limitem przyjętym na dany rok.

Alternatywne opcje w zakresie systemu instytucjonalnego

Projektodawca rozważał inne opcje w zakresie systemu instytucjonalnego, takie jak finansowanie dopłat bezpośrednio przez budżet MKiDN, jak również system polegający na wykorzystaniu programów stypendialnych MKiDN. Żadne z analizowanych rozwiązań nie gwarantowało jednak odpowiedniego nadzoru nad przepływem środków publicznych. Analizy przeprowadzone w MKiDN potwierdziły, że nie jest możliwa realizacja zadań wynikających z projektu bezpośrednio przez MKiDN, ponieważ urząd ten nie dysponuje odpowiednimi kadrami, jak również nie jest w stanie zapewnić czynnika partycypacji środowisk artystycznych w wydawaniu decyzji w stopniu, w jakim może to zrealizować Instytucja. Obecnie stałą obsługą administracyjną Komisji w MKiDN zajmuje się 1 osoba (Biuro Kadr i Szkolenia). Ponadto 1 osoba (zatrudniona w Biurze Dyrektora Generalnego) realizuje zadania w trybie odwoławczym (w przypadku wpływu odwołania od decyzji Komisji). Dla powyższych pracowników zadania związane z obsługą Komisji lub organu odwoławczego stanowią jedynie 1/8 realizowanego czasu pracy.

Jednocześnie na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się coraz mniejsze zainteresowanie artystów/twórców uzyskaniem decyzji Komisji, gdyż w wielu przypadkach wydanie pozytywnej decyzji Komisji wywołuje negatywne skutki, np. obowiązek zapłaty składek (za okres 5 lat od daty wydania decyzji) z jednoczesnym brakiem przyznania świadczenia emerytalnego lub brakiem możliwości zwiększenia wysokości już przyznanego świadczenia. Liczbę spraw realizowanych w latach 2022–2024 pokazuje poniższa tabela:

rok	decyzje pozytywne	decyzje negatywne	decyzje umarzające (wycofanie wniosku)	decyzje zmieniające	postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania
2024	1	3	1	0	0
2023	5	1	5	1	2
2022	6	1	0	0	1

Również obecnie istniejące instytucje nie są w stanie przyjąć tego zadania bez przekształcenia, choć ich liczba jest obecnie przez MKIDN ograniczana. Żadna z nadzorowanych przez Ministra instytucji nie posiada gotowej, zatrudnionej już kadry mogącej zrealizować to zadanie. Nie istnieje zatem formalna możliwość wykorzystania zasobów już posiadanych, a koszty realizacji zadań wynikających z projektu ustawy były szacowane przez Instytucję na podstawie dostępnych, porównywalnych instytucji.

Zakłada się, że przyjęcie projektowanych rozwiązań powinno zmniejszyć szarą strefę i zwiększyć liczbę osób odprowadzających składki na ubezpieczenia.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Rzeczpospolita Polska nie jest jedynym państwem, w którym projektowano zmiany ustawodawcze mające na celu uregulowanie lub wspieranie artystów zawodowych w opłacaniu składek na ubezpieczenie społeczne. Rozwiązanie zaproponowane w projekcie ustawy nie powiela jednak istniejących w innych krajach modeli, jest bowiem dostosowane do specyfiki polskiego systemu ubezpieczeń społecznych. Poniższa analiza pokazuje jednak, że nie tylko polski ustawodawca musiał zmierzyć się z wyzwaniami dotyczącymi funkcjonowania artystów na rynku pracy. Należy podkreślić, że każde z państw reguluje kwestie związane ze wsparciem artystów w sposób odpowiadający systemowi prawnemu tego państwa, w szczególności w kontekście całego funkcjonującego w nim systemu zabezpieczenia społecznego.

Trudna sytuacja pracowników w sektorze kultury spowodowała w wielu krajach dyskusję nad potrzebą poprawy ich sytuacji. Różne kraje wprowadziły (lub są w trakcie prac zmierzających do wprowadzenia) reformy mające na celu poprawę warunków pracy artystów i pracowników kultury. Ustawodawstwo zagraniczne nie przewiduje spójnych i tożsamych ze sobą rozwiązań wspólnego systemowego rozwiązania omawianego problemu, które przyjęte byłyby jednolicie we wszystkich lub w większości krajów członkowskich OECD/UE. Pojawiają się zatem różne formuły określania statusu artysty oraz udzielanego artystom wsparcia (np. w Irlandii, Hiszpanii, Luksemburgu, Portugalii i Rumunii), obok modeli, które istnieją już od dłuższego czasu (np. w Belgii, Niemczech, Francji, na Litwie).

Analiza różnych rozwiązań w zakresie statusu prawnego artystów przyjętych w krajach UE wykazuje, że większość państw członkowskich zdecydowała się na podjęcie środków związanych z systemem samozatrudnienia, takich jak: specjalne systemy ubezpieczeń od bezrobocia dla niezależnych artystów, dostęp do ubezpieczenia emerytalnego, rentowego i zdrowotnego, dedykowane rozwiązania podatkowe, specjalne systemy składek (np. Niemcy, Chorwacja,

Słowenia). Niektóre państwa członkowskie opracowały systemy związane z reżimem pracowniczym, takie jak: ochrona pracy przerywanej i zasiłki dla bezrobotnych artystów (np. Belgia i Francja). Istnieją także systemy *sui generis* dla artystów, mające zastosowanie niezależnie od ich reżimu pracy. Jeszcze inne kraje nie zdecydowały się na przyjęcie żadnego konkretnego systemu dotyczącego statusu zawodowego artystów (np. Szwecja). Artyści podlegają wówczas istniejącym ogólnym ramom i są wspierani za pomocą innych środków, takich jak: granty, dotacje lub wsparcie pośrednie przez dotacje dla instytucji kulturalnych.

Niektóre państwa członkowskie pracują obecnie nad nowymi przepisami i rozwiązaniami prawnymi dotyczącymi statusu artystów (np. Czechy, Cypr, Malta, Polska, Rumunia, Bułgaria i Słowacja), a także nad innymi szczególnymi środkami wspierającymi artystów (Estonia, Irlandia, Łotwa i inne).

W krajach, w których jest przyznawany status artystów, można zaobserwować dwa podejścia: albo status tworzy wyraźną granicę między twórcami/wykonawcami sztuki a innymi pracownikami sektora kultury, albo pracownicy sektora kultury mają taki sam status jak artyści.

Kilka państw członkowskich UE uwzględniło w swoich krajowych planach odbudowy i zwiększania odporności reformy związane z warunkami pracy artystów: Czechy (środki dotyczące statusu artystów), Grecja (reforma pracy w sektorze kultury), Hiszpania (rozwój statusu artysty i promowanie inwestycji, sponsoringu i uczestnictwa w kulturze) oraz Rumunia (reforma systemu finansowania sektora kultury).

Poniżej znajduje się bardziej szczegółowy przegląd obecnie stosowanych rozwiązań[2)]:

Belgia

W Belgii nie ma jednego aktu prawnego regulującego całościowo sytuację artystów, kwestie te regulują odrębne przepisy w zakresie opieki społecznej, bezrobocia (*Arrêté royal du 25 novembre 1991 relatif au chômage*), a także przepisy ustanawiające Komisję ds. Artystów (*Wet van 16 december 2022 tot oprichting van de Commissie Werken in de Kunsten en tot verbetering van de welvaart van de werknemers in de kunsten (flam.)* lub *Loi du 16 décembre 2022 portant création de la Commission Travail dans les Arts et améliorant le bien-être des travailleurs des arts (fr.)*), która potwierdza zatrudnienie w sektorze artystycznym, poza artystami obejmujące także osoby pełniące funkcje pomocnicze i techniczne.

Niedawno zreformowany system ochrony socjalnej dla artystów przewiduje, między innymi, innowacyjne rozwiązania dotyczące uznania za profesjonalnego pracownika artystycznego i dostępu do określonych świadczeń socjalnych.

Od 1 stycznia 2024 r. Komisja ds. Pracy w Sztuce jest odpowiedzialna za:

1. wydawanie trzech rodzajów „certyfikatów pracy w sztuce" (starter, standard lub plus), z których każdy ma określone wymagania i daje dostęp do określonych praw;
2. informowanie osób pracujących w branży artystycznej o ich prawach i obowiązkach w zakresie zabezpieczenia społecznego na ich wniosek;
3. pełnienie funkcji centrum wiedzy specjalistycznej i punktu kontaktowego w zakresie wszystkich społeczno-ekonomicznych aspektów pracy w branży artystycznej w ramach administracji federalnej, w szczególności przez tworzenie anonimowych statystyk dotyczących osób pracujących w branży artystycznej;
4. wspieranie i informowanie federacji artystycznych i innych organizacji, które zapewniają pomoc osobom pracującym w dziedzinie sztuki;
5. opracowanie i prowadzenie rejestru działań i kryteriów stosowanych przez Komisję;
6. doradztwo w zakresie projektów ustaw, dekretów i wszystkich projektów norm przedłożonych przez ich autorów.

Połowę składu Komisji ds. Pracy w Sztuce stanowią eksperci wyznaczeni przez federacje artystyczne. Drugą połowę stanowią:

1. przedstawiciele administracji federalnej;
2. przedstawiciele wyznaczeni przez międzybranżowe związki zawodowe;
3. przedstawiciele organizacji pracodawców lub związków zawodowych osób samozatrudnionych.

Świadectwo pracy w dziedzinie sztuki gwarantuje, że jego posiadacz kwalifikuje się do określonych systemów zabezpieczenia społecznego, ale dostęp do samych świadczeń (takich, jak zasiłki dla bezrobotnych pracowników artystycznych) nadal podlega dodatkowym wymogom i zasadom. Certyfikat ten jest zatem warunkiem koniecznym, ale niewystarczającym do uzyskania dostępu do świadczeń.

Zakres kwalifikowalności działalności artystycznej został rozszerzony. Obejmuje on działalność artystyczną, techniczną i pomocniczą w dziedzinie sztuk audiowizualnych, sztuk wizualnych, muzyki, literatury, rozrywki, teatru, choreografii i komiksu. Działania te muszą być niezbędne do stworzenia lub wykonania dzieła artystycznego. Działania związane ze wsparciem administracyjnym, sprzedażą, komunikacją, wsparciem prawnym, marketingiem, logistyką lub wsparciem IT w kontekście tworzenia pozostają poza zakresem ustawy.

[2)] źródło: Sprawozdanie Grupy Roboczej ekspertów z Państw Członkowskich pt. „Status i warunki pracy artystów i pracowników sektora kultury i sektora kreatywnego", publikacja Unii Europejskiej, czerwiec 2023 r.

Uzasadnienia decyzji dotyczących spełniania kryteriów objęcia statusem artysty są wprowadzane do rejestru prowadzonego na bieżąco przez sekretariat Komisji. Rejestr zawiera podsumowanie różnych kryteriów stosowanych do oceny działań artystycznych, technicznych działań artystycznych i wsparcia artystycznego oraz listę działań spełniających te kryteria.

Wnioski o uznanie za pracownika artystycznego będą wprowadzane na platformie cyfrowej. Artyści muszą udowodnić praktykę zawodową w dziedzinie sztuki (pod względem poświęconego czasu i dochodów), która musi być wystarczająca do częściowego utrzymania. W swojej ocenie Komisja weźmie pod uwagę między innymi honoraria otrzymane w ciągu ostatnich 5 lat, inwestycję czasu i, w stosownych przypadkach, niewidoczną pracę (poszukiwanie grantów, udział w castingach, pisanie książki itp.).

Bułgaria

W Bułgarii nie ma jednego aktu prawnego regulującego całościowo sytuację artystów, kwestie te regulują odrębne przepisy ujęte w kodeksie pracy (*Кодекс на труда*), rozporządzeniu w sprawie zabezpieczenia społecznego osób wykonujących wolny zawód (*Наредба за обществено осигуряване на лицата, упражняващи свободна професия*), prawie autorskim (*Закон за авторското право и сродните му права*) oraz ustawach podatkowych.

Kodeks pracy stanowi, że artyści (osoby wykonujące wolny zawód) są traktowani w zakresie zabezpieczenia społecznego na równi z przedsiębiorcami. W ustawie o prawie autorskim istnieje możliwość zawarcia przez niezależnych artystów umowy prawnoautorskiej, która umożliwia im samodzielne opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne. Takie osoby mogą rozliczać się przy założeniu 40 % kosztów uzyskania przychodów.

Obecnie Bułgaria pracuje nad rozszerzeniem uprawnień dla artystów w zakresie ubezpieczeń społecznych. Obecnie nie są znane jednak projektowane rozwiązania.

Chorwacja

Definicja niezależnego artysty ujęta w ustawie o prawach twórców niezależnych oraz promowaniu twórczości kulturalnej i artystycznej (*Zakon o pravima samostalnih umjetnika i poticanju kulturnog i umjetničkog stvaralaštva*) obejmuje samozatrudnionych artystów, którzy angażują się w tworzenie i działalność artystyczną jako swój jedyny i główny zawód. Ustawa ta zapewnia niezależnym artystom dostęp do emerytur oraz ubezpieczenia rentowego i zdrowotnego.

Czechy

W Czechach istnieją dwa równoległe systemy ubezpieczeń społecznych: jeden dla pracowników i jeden dla osób samozatrudnionych wszystkich zawodów. Nie ma specjalnego systemu tylko dla artystów, należą oni do jednej albo drugiej kategorii albo do obu. Osoby samozatrudnione są zobowiązane do opłacania ubezpieczenia zdrowotnego, podczas gdy pracodawca opłaca wszystkie składki za pracowników. Czeski rząd przygotowuje się do procesu legislacyjnego mającego na celu przyjęcie przepisów wprowadzających status artysty do końca 2025 r., obecnie nie ma szczegółowych przepisów w tym zakresie.

Estonia

Przepisy estońskie (ustawa o twórcach i stowarzyszeniach artystycznych z 2004 r. – *Loovisikute ja loomeliitude seadus*) zapewniają czasowe wsparcie dla osób wykonujących działalność twórczą (w tym gwarancje socjalne dla autorów lub wykonawców) w ośmiu dziedzinach kultury, w przypadku utraty dochodów. Pomoc wynosi od 6 do 12 miesięcy estońskiej płacy minimalnej i jest wypłacana za pośrednictwem stowarzyszenia artystycznego lub bezpośrednio przez Ministerstwo Kultury, jeśli wnioskodawca nie jest członkiem żadnego stowarzyszenia.

Francja

We Francji nie istnieje precyzyjna, ustawowa definicja artysty. Niemniej osoby działające w obszarze sztuki mogą dołączyć do jednego z dwóch ogólnokrajowych stowarzyszeń twórców, powołanych w latach 70. XX wieku, które zajmują się m.in. kwestiami ubezpieczeń społecznych. Są to: *La Maison des Artistes – Sécurité Sociale des artistes-auteurs (MDA)*, przeznaczone dla artystów sztuk wizualnych, oraz *AGESSA*, zrzeszające autorów, takich jak pisarze i kompozytorzy. Członkostwo w tych organizacjach zapewnia określone uprawnienia oraz możliwość korzystania z ubezpieczeń społecznych. Dodatkowo zrzeszeni artyści posiadają specjalne karty członkowskie, które gwarantują im dodatkowe przywileje, takie jak łatwiejszy dostęp do instytucji kultury czy zniżki na różnego rodzaju usługi, np. porady prawne lub podatkowe.

Przyznanie członkostwa w jednym z tych stowarzyszeń jest równoznaczne z potwierdzeniem statusu „artysty-wykonawcy" lub „artysty-twórcy". Artyści-wykonawcy korzystają z domniemania, że są pracownikami najemnymi i zgodnie z francuskim kodeksem pracy mają dostęp do środków zabezpieczenia społecznego i zasiłków dla bezrobotnych mimo nieciągłego zatrudnienia. Zasady systemu są dostosowane do nieciągłego charakteru pracy artystów wykonawców. System ubezpieczenia na wypadek bezrobocia dla artystów wykonawców podlega szczególnym zasadom, które różnią się od ogólnego systemu mającego zastosowanie do pracowników. Stawki składek na ubezpieczenie społeczne są ustalone na poziomie 70 % stawek systemu ogólnego. Artyści-twórcy to samozatrudnieni artyści, których dochód opiera się na twórczości artystycznej. Są oni objęci ogólnym systemem ubezpieczeń społecznych dla pracowników. W rezultacie mają dostęp do ubezpieczenia społecznego i świadczeń rodzinnych w taki

sam sposób jak pracownicy, z wyjątkiem ubezpieczenia na wypadek bezrobocia i ochrony przed wypadkami przy pracy. Mają oni specjalny uzupełniający system emerytalny. Jeśli nie kwalifikują się do statusu artysty-twórcy, posiadają status osoby samozatrudnionej powiązanej z systemem zabezpieczenia społecznego dla osób samozatrudnionych.

Podatki

We Francji istnieje wiele przywilejów podatkowych dla osób wykonujących działalność artystyczną. Wśród nich są np.:

1) całkowite zwolnienie od podatku od działalności gospodarczej (*taxe professionnelle*) osób wykonujących niektóre zawody artystyczne;
2) ryczałtowe odliczanie kosztów uzyskania dochodu (do maksymalnej kwoty 7600 euro) dla enumeratywnie wymienionych przypadków;
3) traktowanie w uprzywilejowany sposób działalności kulturalnej i artystycznej także w zakresie pobierania podatku od towarów i usług.

Ubezpieczenia

Artyści odprowadzają składki ubezpieczeniowe za pośrednictwem wyżej wspomnianych organizacji zrzeszających, które pośredniczą w odprowadzaniu składek ubezpieczeniowych przez wszystkich artystów deklarujących wykonywanie zawodu artysty. W przypadku artystów prowadzących własną działalność (tzw. *non-salariés*) czy wykonujących „wolny zawód" (*profession libérale* – specjalny status we Francji dla niektórych zawodów), składki odprowadzane są w innym systemie *RIS – Régime social des indépendants*. Artyści mogą mieć status *affilié* (osoba ubezpieczona w sposób pełny) bądź *assujetti* (osoba ubezpieczona niepełnie) w zależności od przychodów. Żeby być *affilié*, należy osiągnąć przychód z działalności artystycznej (zgłoszony organowi podatkowemu) wyższy niż 8703 euro rocznie. Status *affilié* musi być regularnie odnawiany – za każdym razem na podstawie zgłoszonych uzyskanych dochodów artystycznych.

Od pewnego czasu można zauważyć wzrastające wsparcie dla artystów w zakresie dostępu do ubezpieczeń społecznych. Dotyczy to jednak głównie twórców związanych ze sztukami performatywnymi i audiowizualnymi, takimi jak: radio, telewizja czy multimedia, a także specjalistów technicznych i administracyjnych działających w tych branżach. System ten, potocznie określany jako *intermittents du spectacle*, stanowi specyficzne rozwiązanie pośrednie między zatrudnieniem etatowym a bezrobociem. Opiera się na założeniu, że choć artyści sceniczni oraz pracownicy techniczni działają w trybie okresowym (np. w ramach spektakli czy kontraktów na czas określony), to w kwestiach zabezpieczeń społecznych traktowani są jak stali pracownicy. Dzięki temu zyskują prawo do szeregu świadczeń, takich jak: ubezpieczenie zdrowotne, zasiłki dla bezrobotnych, świadczenia z tytułu czasowej niezdolności do pracy, emerytury, dodatki mieszkaniowe i rodzinne, a także urlop macierzyński. Co więcej mają możliwość skorzystania ze szkoleń umożliwiających przekwalifikowanie się. Dodatkowo, w okresach przerw w zatrudnieniu, przysługuje im specjalny zasiłek kompensacyjny.

Hiszpania

W Hiszpanii nie ma jednej ustawy o statusie artystów. Zastosowanie ma cały zestaw środków z zakresu prawa pracy, zabezpieczenia społecznego oraz podatkowych, których celem jest wzmocnienie aktywności artystów i twórców, przy jednoczesnym uznaniu nieciągłości, zróżnicowania i niestabilności zawodów artystycznych. Przepisy przewidują specjalne rozwiązania mające na celu polepszenie sytuacji podatkowej artystów (w tym obniżenie stawki VAT) i zapewnienie im środków zabezpieczenia społecznego przez opłacanie ich składek w okresach braku aktywności zawodowej. Wśród wspomnianych rozwiązań znajdują się: specjalny model umowy na czas określony dla sektora artystycznego, w tym dla osób wykonujących funkcje techniczne i pomocnicze; specjalne zasiłki dla bezrobotnych artystów oraz szczególne regulacje dotyczące dostosowania emerytur do wykonywanej działalności artystycznej.

Irlandia

Wprowadzone rozwiązanie w zakresie wsparcia artystów obejmuje bezwarunkowe świadczenia bazowe dla osób wykonujących zawody artystyczne w Irlandii. Świadczenie wynosi 325 euro tygodniowo (około sto euro więcej, niż zasiłek dla bezrobotnych), jest bezwarunkowe, wypłacane pilotażowo do sierpnia 2025 r. Koszt takiego rozwiązania dla finansów publicznych to około 35 mln euro rocznie. Jest ono wypłacane osobom wykonującym szeroko rozumiane zajęcia artystyczne i twórcze.

Najważniejszymi obecnie kwestiami są kwestia wpływu świadczeń na system opieki społecznej oraz praktyczne aspekty stosowania systemu (ocena wniosków, kwestie podatkowe, wypłata świadczeń). Ustalanie osób, którym wypłacane są świadczenia, następuje na podstawie faktur za usługi o charakterze artystycznym lub po przedstawieniu portfolio twórczości. Dzieła nie podlegają ocenie.

System nadal działa pilotażowo. Prowadzone badania wykazują wzrost aktywności artystycznej, spadek aktywności w innych dziedzinach (gdzie dotychczas artyści zmuszeni byli pracować), wzrost wydatków na materiały niezbędne do twórczości artystycznej, przestrzeń artystyczną, marketing i reklamę, wzrost satysfakcji życiowej, zmniejszenie wskaźnika depresji.

Litwa

Na Litwie kwestie zabezpieczenia socjalnego artystów reguluje szereg aktów prawnych: ustawa o statusie twórców i ich organizacji (*Menininkų ir jų organizacijų statuso įstatymas*), ustawa o profesjonalnych sztukach scenicznych (*Profesionalaus scenos meno įstatymas*), Program Zabezpieczenia Społecznego dla Artystów (*Menininkų socialinės apsaugos programa*), ustawa o emeryturach państwowych (*Valstybinių pensijų įstatymas*) oraz ustawa o działalności charytatywnej i wsparciu (*Paramos ir labdaros įstatymas*). Od 2011 r. na Litwie realizowany jest program zabezpieczenia społecznego twórców sztuki, zapewniający wsparcie finansowe i socjalne (emerytura, opieka zdrowotna, macierzyństwo/ojcostwo) artystom o niskich i nieregularnych dochodach lub artystom posiadającym status twórcy sztuki, którzy doświadczają przerwy w swojej działalności artystycznej, niezależnie od tego, czy jest to zatrudnienie czy działalność indywidualna. Artyści posiadający status artysty, niezależnie od tego, czy są pracownikami czy samozatrudnionymi, są uprawnieni do takiego wsparcia. „Płatności za przestoje twórcze" wypłacane przez 3 miesiące są głównym środkiem wsparcia finansowego dla artystów. W latach 2020–2021 liczba osób otrzymujących takie wsparcie wzrosła od czterech do sześciu razy, ponieważ rząd litewski złagodził wymagania dla wnioskodawców i zwiększył budżet programu w celu złagodzenia skutków pandemii. Od 2017 r. osoby posiadające status artysty mają dostęp do dodatkowego źródła dochodu – mogą przyjmować wsparcie finansowe od innych osób fizycznych (podatnicy mogą przekierować do 1,2 % zapłaconego podatku dochodowego od osób fizycznych na wybranego artystę). Jedynym warunkiem jest uzyskanie przez artystę statusu beneficjenta. Obecnie na ogólnodostępnej liście znajduje się ponad 1700 artystów posiadających status beneficjenta.

Luksemburg

Profesjonalni artyści mogą korzystać ze znacznych środków finansowych, które mają pomóc im w niezależnym i swobodnym wykonywaniu zawodu i rozwoju. To wsparcie kariery opiera się na ustawie przyjętej w 1999 r. w celu poprawy sytuacji artystów zgodnie z zaleceniem UNESCO z 1980 r. w sprawie statusu artysty (*Loi du 19 décembre 2014 portant (1) des mesures en faveur des artistes professionnels indépendants et des intermittents du spectacle et (2) la promotion de la création artistique (telle qu'elle a été modifiée en 2016, 2020 et 2022)*.

Ustawa ta nie zapewnia bezpośredniego ubezpieczenia społecznego, ale ciągłą pomoc finansową, o którą mogą ubiegać się artyści i pracownicy krótkoterminowi w przemyśle rozrywkowym. Wnioskodawcy muszą być ubezpieczeni we Wspólnym Centrum Zabezpieczenia Społecznego Wielkiego Księstwa Luksemburga zanim środki wsparcia zaczną obowiązywać. Średnia miesięczna wypłata z Ministerstwa Kultury stanowi jednak ponad dwukrotność składki na ubezpieczenie społeczne (w oparciu o dochód brutto równy luksemburskiej płacy minimalnej), a zatem jest sposobem na zwiększenie dochodów i pośrednie zapewnienie uprawnień do świadczeń z tytułu zabezpieczenia społecznego i emerytur. W marcu 2023 r. weszła w życie reforma wspomnianej ustawy. Zmiany zostały opracowane w ramach podejścia partycypacyjnego i mają na celu złagodzenie wymagań wstępnych i dostosowanie systemu wsparcia do realiów pracy. Dotacja dla początkujących artystów, którzy rozpoczynają pracę po ukończeniu studiów wyższych w dziedzinie artystycznej, oraz dostosowane warunki dla starszych beneficjentów mają na celu zaspokojenie potrzeb związanych z różnymi etapami kariery. Od 50. roku życia obowiązują bardziej elastyczne warunki odnawiania praw, a od 55. roku życia następuje wzrost świadczeń finansowych, jako wyraz uznania i docenienia osiągnięć.

Niemcy

Według ustawy o społecznym ubezpieczeniu artystów **(***Künstlersozialversicherungsgesetz (KSVG)*) artystą jest ten, kto wykonuje zawód muzyka, artysty plastyka lub artysty performatywnego albo naucza któregoś z tych zawodów. Publicystą jest ten, kto pracuje i tworzy jako pisarz lub dziennikarz albo w formach przypominających pisarstwo i dziennikarstwo. Osoby, które uczą dziennikarstwa, także podlegają ubezpieczeniu na mocy *KSVG*. Pracę artystyczną i publicystyczną osoba objęta tym ubezpieczeniem musi wykonywać profesjonalnie i powinna ona stanowić podstawę komercyjnego działania.

Podatki

Niemieckie regulacje podatkowe nie przewidują specjalnego statusu artysty w obszarze prawa podatkowego. Niebezpośrednie wsparcie kultury i sztuki w postaci ulg podatkowych nie jest spisane w osobnej samodzielnej ustawie, składa się z wielu regulacji i praw dotyczących różnych dziedzin.

Ubezpieczenia

Przepisy zapewniają niezależnym artystom i publicystom ochronę w zakresie zabezpieczenia społecznego porównywalną do tej, z której korzystają pracownicy. W rezultacie podlegają oni obowiązkowym składkom na ubezpieczenie społeczne i są ubezpieczeni w ramach powszechnego ubezpieczenia emerytalnego, ustawowego ubezpieczenia zdrowotnego i długoterminowego ubezpieczenia społecznego. W tym systemie część składek na ubezpieczenia społeczne, które zazwyczaj opłaca pracodawca, finansowana jest przez przedsiębiorstwa regularnie kupujące i wprowadzające na rynek dzieła artystyczne oraz publicystyczne. Firmy te zwiększają wypłacane honoraria o 5,2 %, a uzyskaną w ten sposób nadwyżkę przeznaczają na składki ubezpieczeniowe dla artystów. Dodatkowe fundusze na tę część zobowiązań pracodawcy pochodzą również z dotacji landów, które obecnie pokrywają 40 % wydatków kasy socjalnej artystów.

Portugalia

Portugalia wprowadziła „status profesjonalisty w dziedzinie kultury" (a nie „status artysty", „*Estatuto do Profissional da Cultura*") z szeroką definicją zawodów związanych z kulturą, w tym projektantów stron internetowych, stylistów, koordynatorów castingów i techników oświetlenia, aby wymienić tylko kilka przykładów. Status ten zaczął obowiązywać w styczniu 2022 r. i od tego czasu zarejestrowało się ponad 2000 artystów. Ustawa ta reguluje umowy o pracę i system zabezpieczenia społecznego oraz wprowadza nowy zasiłek z tytułu nieciągłości, odpowiedni dla profesjonalistów bez regularnej działalności.

Słowacja

Prowadzony jest krajowy rejestr artystów i innych osób zawodowo zajmujących się kulturą. Obecnie jest w nim zrejestrowanych ponad 2700 artystów. Istnieją dwie kategorie: „artysta zawodowy" i „inny pracownik sektora kultury". Rejestr został uruchomiony podczas pandemii w 2020 r., kiedy okazało się, że nie ma wiarygodnego zbioru danych dotyczących poszczególnych pracowników w sektorze, w celu zapewnienia ukierunkowanego wsparcia finansowego. Definicja pracowników sektora kultury jest szeroka i obejmuje na przykład inżynierów dźwięku, disc jockeyów, techników scenicznych i menedżerów wydarzeń kulturalnych. Słowacka Rada Sztuki (organ niezależny) zarządza rejestrem i zatwierdza wnioski na podstawie dowodów działalności kulturalnej.

Słowenia

Ministerstwo Kultury Republiki Słowenii umożliwia samozatrudnionym specjalistom w dziedzinie kultury zarejestrowanie swojej działalności zawodowej przez wpisanie się do publicznego rejestru samozatrudnionych specjalistów w dziedzinie kultury. Rejestracja samozatrudnionych specjalistów w dziedzinie kultury oraz warunki uzyskania prawa do składek na ich ubezpieczenie społeczne są określone w specjalnej ustawie o wykonywaniu zadań publicznych w dziedzinie kultury (*Uredba o samozaposlenih v kultury*). Związane z tym warunki i procedury są bardziej szczegółowo uregulowane w dekrecie w sprawie samozatrudnionych specjalistów w dziedzinie kultury.

Węgry

Ustawodawstwo węgierskie (*2005. évi CXX. törvény az egyszerűsített közteherfizetési módról*) zapewnia korzystniejsze warunki i uproszczone procedury związane z ubezpieczeniem społecznym w odniesieniu do listy zawodów, zazwyczaj w sektorze kultury.

Austria

Podstawowym aktem prawnym w omawianym zakresie jest ustawa o ubezpieczeniu społecznym artystów (*Künstler-Sozialversicherungsgesetz (K-SVVG)*).

Austria jest krajem o bardzo wysokim wskaźniku wydatków publicznych na kulturę. W ramach polityki kulturalnej wdrożono szeroki wachlarz instrumentów wspierających artystów, obejmujących: stypendia, nagrody i wyróżnienia, zakup dzieł, specjalne rozwiązania prawne i bodźce podatkowe, oferty na rynku pracy, mechanizmy ochrony praw autorskich czy też ulgi podatkowe dla prywatnych inicjatyw kulturalnych oraz wydatków na kulturę i sponsoring.

Definicja artysty profesjonalnego

Zgodnie z ustawą o ubezpieczeniu społecznym artystów artysta profesjonalny to osoba, która:

1. tworzy dzieła sztuki i prezentuje swoją działalność artystyczną w ramach sztuk plastycznych, muzyki, literatury, kinematografii lub innych współczesnych form sztuki;
2. posiada wyższe wykształcenie artystyczne i jest zdolna do tworzenia dzieł sztuki zgodnie z nabytymi kompetencjami. Status artysty profesjonalnego potwierdza opinia ekspercka wydawana przez Komisję Twórców.

Wsparcie ekonomiczne

Podatki:

1. Na podstawie Federalnej Ustawy o wspieraniu sztuki (*Bundesgesetz über die Förderung der Kunst*) niektóre formy wsparcia finansowego (stypendia, nagrody i dotacje Austriackiego Instytutu Filmowego przyznawane za koncepcje filmowe i scenariusz) są zwolnione z podatku.
2. Przychody z pracy twórczej mogą być rozliczane w cyklu trzyletnim, co pozwala na równomierne rozłożenie obciążeń podatkowych.
3. Aby skorzystać z ulg, konieczne jest posiadanie statusu artysty oraz rejestracja działalności w odpowiednich organach podatkowych.

Prawo autorskie

Na mocy austriackiej Ustawy o prawach autorskich (*Urheberrechtsgesetz*) połowa środków zebranych przez organizacje zbiorowego zarządzania jest przekazywana do funduszy wspierających projekty kulturalne i socjalne, druga część przekazywana jest bezpośrednio twórcom.

Ubezpieczenia społeczne

1. Rząd powołał Fundusz Zabezpieczenia Społecznego Artystów (*Künstler-Sozialversicherungsfonds*), który dofinansowuje koszty ubezpieczenia społecznego do kwoty 143,50 euro miesięcznie (1722 euro rocznie).

2. Dopłaty do ubezpieczenia rosną w przypadku artystów posiadających dzieci.
3. Około 4,5–5 tys. artystów rocznie otrzymuje subsydia z tego funduszu.
4. Środki na fundusz pochodzą m.in. z podatku pobieranego wraz z miesięczną opłatą za abonament radiowo-telewizyjny.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Artyści: film	6996 osób	Badanie liczebności oraz zatrudnienia i przychodów artystów przeprowadzone przez niezależny zespół badawczy Uniwersytetu SWPS pod kierunkiem prof. Doroty Ilczuk.	Uregulowanie sytuacji przez stworzenie możliwości uzyskania statusu artysty zawodowego i związanych z tym uprawnień.
Artyści: literatura	3010 osób	Jw.	Jw.
Artyści: muzyka	16 346 osób	Jw.	Jw.
Artyści: taniec	3222 osoby	Jw.	Jw.
Artyści: teatr	3960 osób	Jw.	Jw.
Artyści: sztuki wizualne	13 176 osób	Jw.	Jw.
Artyści: twórczość ludowa	2020 osób	Jw.	Jw.
Artyści: architektura	13 693 osoby	Jw.	Jw.
Beneficjenci systemu – osoby, które uzyskają status artysty zawodowego bez prawa do dopłaty	ok. 28 153 osób	Dane własne na podstawie raportu „Policzone i policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce" przygotowanego przez zespół badawczy Uniwersytetu SWPS pod kierunkiem prof. Doroty Ilczuk.	Osoby, które uzyskają status artysty zawodowego bez prawa do dopłaty, zyskają tytuł do objęcia ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym odpowiadający specyfice pracy twórczej. Będzie się to wiązać z koniecznością odprowadzania składek na poziomie określonym w projekcie ustawy. Dla części tej grupy, która obecnie nie odprowadza składek na ubezpieczenia, może to oznaczać obowiązek ponoszenia nowych kosztów, co jednak będzie się wiązać z benefitami wynikającymi z posiadania ubezpieczeń.
Beneficjenci systemu – osoby, które uzyskają status artysty zawodowego z prawem do dopłaty	ok. 34 270 osób	Dane własne na podstawie raportu „Policzone i policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce" przygotowanego przez zespół badawczy Uniwersytetu SWPS pod kierunkiem prof. Doroty Ilczuk.	Osoby, które uzyskają status artysty zawodowego z prawem do dopłaty, zyskają tytuł do objęcia ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym odpowiadający specyfice pracy twórczej. Będzie się to wiązać z koniecznością odprowadzania składek na poziomie określonym w projekcie, jednak w miesiącach, w których odprowadzane przez nich składki nie osiągną poziomu składek odpowiadających minimalnemu

			wynagrodzeniu za pracę, otrzymają uzupełnienie składek do tej wysokości w postaci dopłaty. Dla części tej grupy, która obecnie nie odprowadza składek na ubezpieczenia, a jednocześnie osiąga dochody powyżej minimalnego wynagrodzenia, może to oznaczać obowiązek ponoszenia nowych kosztów, co jednak będzie się wiązać z benefitami wynikającymi z posiadania ubezpieczeń.
Centrum Edukacji Artystycznej	1	Dane własne.	Przekształcenie w nową jednostkę – reorganizacja i dostosowanie do realizacji nowych zadań wynikających z projektu ustawy.
MKiDN	1	Dane własne.	Nowe zadania w związku ze sprawowaniem nadzoru nad Instytucją w zakresie realizacji zadań wynikających z projektu ustawy oraz rozpatrywaniem odwołań od decyzji dyrektora Instytucji.
ZUS	1	Dane własne.	Nowe zadania związane z obsługą procesu dopłat dla artystów zawodowych i współpracą z Instytucją.
Krajowa Administracja Skarbowa	1	Dane własne.	Nowe zadania związane z przekazywaniem do ZUS informacji w zakresie spełnienia przez wnioskodawców kryteriów dochodowych uprawniających do uzyskania prawa do dopłaty.
Narodowy Fundusz Zdrowia	1	Dane własne.	Wpływ dodatkowych środków w związku z objęciem obowiązkiem opłacania składki zdrowotnej przez grupę artystów zawodowych.
Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej	1	Dane własne.	Nowe zadania związane z funkcjonowaniem Instytucji.
Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie	1	Dane własne.	Wzrost liczby rozpatrywanych spraw – w związku ze skargami na decyzje dotyczące statusu artysty zawodowego.
Naczelny Sąd Administracyjny	1	Dane własne.	Wzrost liczby rozpatrywanych spraw – w związku ze skargami na decyzje dotyczące statusu artysty zawodowego.
Sądy Okręgowe	47	Dane własne.	Wzrost liczby rozpatrywanych spraw – w związku z odwołaniami od decyzji ZUS dotyczących dopłat do składek

			na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.
Sądy Apelacyjne	11	Dane własne.	Wzrost liczby rozpatrywanych spraw – w związku z odwołaniami od decyzji ZUS dotyczących dopłat do składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Celem polityki państwa realizowanym m.in. przez działania Ministra jest wsparcie i rozwój kultury, aby zapewnić jej dostępność i różnorodność. Celem mecenatu państwa jest jednak równolegle zapewnienie artystom bezpieczeństwa socjalnego. W ramach deklaracji politycznej „100 konkretów na 100 dni" przedstawiono m.in. założenia dotyczące kultury i artystów, w tym postulat włączenia twórców i artystów w system ubezpieczeń społecznych oraz ułatwienia twórcom i artystom dostępu do świadczeń socjalnych i zdrowotnych, co ma na celu zapewnienie im minimum zabezpieczenia socjalnego oraz godziwych warunków życia i pracy.

W poprzednich latach prowadzono prace nad projektem ustawy o artystach zawodowych. Projekt ten poddano gruntownej analizie i zidentyfikowano w nim szereg niespójności oraz istotne ryzyko braku efektywności proponowanego wówczas rozwiązania. W nowo przygotowanym projekcie ustawy w szczególności zaproponowano nowy, prostszy i efektywniejszy mechanizm dopłat.

W dniach 5–7 czerwca 2024 r. odbyły się prekonsultacje projektu ustawy, które poprzedziło spotkanie wstępne, w którym uczestniczyli przedstawiciele MKiDN, prof. Dorota Ilczuk oraz Dyrektor Narodowego Instytutu Fryderyka Chopina Artur Szklener. Celem spotkania wstępnego było przekazanie uczestnikom podstawowych założeń leżących u podstaw obecnego projektu ustawy, do których należą m.in.: uproszczenie procedur administracyjnych, oparcie się na istniejących systemach informatycznych, zapewnienie udziału czynnika społecznego w postaci organizacji reprezentatywnych i indywidualnych artystów, monitorowanie rozwoju zawodowego artystów w celu zwiększenia odporności na problemy rynku pracy oraz odstąpienie od idei tworzenia rejestru artystów.

W spotkaniach w ramach prekonsultacji wzięli udział przedstawiciele filmowców, plastyków, twórców ludowych, literaci, ludzie teatru, animatorzy kultury, muzycy, tancerze i cyrkowcy. Wśród zaproszonych do prekonsultacji organizacji znalazły się:

1. DJ Union Polskie Stowarzyszenie Prezenterów Muzyki
2. Gildia Montażu i Postprodukcji
3. Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej
4. Ogólnopolski Związek Zawodowy Artystów Tancerzy
5. Polska Gildia Producentów
6. Polski Związek Chórów i Orkiestr
7. Polskie Stowarzyszenie Jazzowe
8. Polskie Stowarzyszenie Montażystów
9. Polskie Stowarzyszenie Muzyki Elektroakustycznej PSeME
10. Polskie Stowarzyszenie Realizatorów Dźwięku
11. Polskie Towarzystwo Taneczne
12. Stowarzyszenie Akordeonistów Polskich
13. Stowarzyszenie Animatorów i Animatorek Kultury „Forum Kraków"
14. Stowarzyszenie Architektów Polskich
15. Stowarzyszenie Architektów Wnętrz
16. Stowarzyszenie Artystów Ceramików
17. Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych
18. Stowarzyszenie Autorów Zdjęć Filmowych PSC
19. Stowarzyszenie DJ-ów Licencjonowanych
20. Stowarzyszenie Dyrektorów Teatrów
21. Stowarzyszenie Filmowców Polskich
22. Stowarzyszenie Pisarzy Polskich
23. Stowarzyszenie Polskich Artystów Karykatury
24. Stowarzyszenie Polskich Artystów Muzyków
25. Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kameralistów
26. Stowarzyszenie Producentów Polskiej Animacji
27. Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury
28. Stowarzyszenie Tłumaczy Polskich

29. Stowarzyszenie Twórców Grafiki Użytkowej (STGU)
30. Stowarzyszenie Twórców Ludowych
31. Stowarzyszenie Unia Literacka
32. Unia Polskich Teatrów
33. Związek Artystów Scen Polskich ZASP
34. Związek Autorów i Producentów Audiowizualnych ZAPA
35. Związek Kompozytorów Polskich
36. Związek Literatów Polskich
37. Związek Polskich Artystów Fotografików
38. Związek Polskich Artystów Malarzy i Grafików
39. Związek Polskich Artystów Plastyków
40. Związek Polskich Autorów i Kompozytorów
41. Związek Pracodawców Cyrku i Rozrywki
42. Związek Producentów Audio-Video ZPAV
43. Związek Zawodowy Aktorów Polskich ZZAP
44. Związek Zawodowy Filmowców
45. Związek Zawodowy Gildia Polskich Reżyserek i Reżyserów Teatralnych
46. Związek Zawodowy Kostiumografów i Pracowników Pionu Kostiumograficznego
47. Związek Zawodowy Muzyków RP
48. Związek Zawodowy Polskich Artystów Muzyków Orkiestrowych
49. Związek Zawodowy Reżyserów Polskich – Gildia Reżyserów Polskich
50. Związek Zawodowy Scenarzystów Polskich – Gildia Scenarzystów

Za najważniejsze kwestie uczestnicy prekonsultacji uznali kwestię stworzenia preferencyjnej, niskiej i ryczałtowej składki na ubezpieczenie społeczne artystów (wzorowanej np. na rozwiązaniach ubezpieczenia rolników) – kwestia ta była szczególnie istotna dla środowiska filmowego, samorządu architektów oraz środowiska muzyków – oraz kwestię planowanego wprowadzenia składki na ubezpieczenia społeczne od umów o dzieło jako istotnego problemu.

Część uczestników spotkania (w szczególności środowisko filmowe, przedstawiciele architektów oraz środowisko muzyków) zwróciło uwagę na fakt, że pozbawienie projektu ustawy preferencyjnej stawki ryczałtowej spowoduje brak szerszego zainteresowania artystów złożeniem wniosków o nadanie statusu artysty zawodowego i uczestnictwem w systemie. Zwracano również uwagę na fakt, że specyfika wykonywania zawodów artystycznych powoduje, że artyści nie powinni być traktowani w podobny sposób jak przedsiębiorcy. Dodatkowo podkreślano, że ustanowienie stawki preferencyjnej było podstawowym celem projektu ustawy w jej poprzednim kształcie, zaś dopłaty miały stanowić jedynie uzupełnienie. Dyskusji podlegała ewentualność ustalenia progresywnej stawki, zależnej od deklarowanych dochodów danego artysty (uzależnionej od dochodów). Padały również argumenty, że Polska powinna się wzorować w tym zakresie na rozwiązaniach przyjętych i z sukcesem funkcjonujących w innych krajach UE (jako przykład podawano system obowiązujący we Francji i na Litwie). Były jednak także głosy przekonujące, że sama możliwość dopłat do składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne osób wykonujących zawody artystyczne będzie wystarczającą zachętą dla wielu z nich do wstąpienia do systemu, w szczególności w sytuacji, w której wejście do proponowanego w projekcie ustawy systemu gwarantuje uczestnikowi wszelkiego rodzaju zabezpieczenia społeczne. W dyskusji dały się zauważyć opozycyjne stanowiska przedstawicieli filmowców, muzyków i artystów lepiej zarabiających oraz przedstawicieli artystów zarabiających nisko i mających problem z terminowym i pełnym opłacaniem składek lub w ogóle ich niepłacących.

Spośród pozostałych najważniejszych kwestii podnoszonych w ramach prekonsultacji wymienić należy problem sytuacji artystów, którzy już osiągnęli wiek emerytalny, a którzy przez wiele lat nie opłacali składek na ubezpieczenie społeczne i stąd nie mogą obecnie liczyć na świadczenia w wystarczającej wysokości.

Wyżej wskazane kwestie były przedmiotem analiz i oceny dokonywanej przez projektodawcę wraz z innymi resortami (Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwem Finansów i Ministerstwem Zdrowia), w których toku uznano powyższe postulaty za niezasadne lub przedwczesne i uznano, że jest możliwe ich zrealizowanie za pomocą innych środków niż ustawa.

Jako interesującą propozycję przedstawiono możliwość przygotowania „mapy drogowej", w której proponowany w projekcie ustawy system byłby punktem wyjścia, a który obejmowałby też przewidziane do realizacji w kolejnych latach dalsze kroki mające na celu stworzenie kompleksowego systemu wsparcia osób wykonujących zawody artystyczne.

Przeprowadzono również konsultacje z Uniwersytetem SWPS, prof. Dorotą Ilczuk i pozostałymi autorami raportu „Policzone i policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce".

Projekt ustawy został skierowany do konsultacji publicznych i opiniowania przez organizacje obejmujące zarówno zawody artystyczne, jak i inne podmioty działające w gospodarce.

Konsultacje publiczne rozpoczęły się 29 kwietnia 2025 r., tj. z dniem opublikowania ogłoszenia o ich uruchomieniu w Biuletynie Informacji Publicznej MKiDN (link do strony https://bip.mkidn.gov.pl/pages/legislacja/wykaz-projektow-poddawanych-konsultacjom-publicznym.php). Konsultacje publiczne projektu zakończyły się 30 maja 2025 r. W wyniku konsultacji do MKiDN wpłynęło łącznie 79 stanowisk od organizacji zbiorowego zarządzania i innych organizacji zrzeszających twórców i wydawców, instytucji kultury, wydawców, organizacji bibliotecznych, organizacji społecznych. W konsultacjach wzięły także licznie udział osoby fizyczne.

Konsultacje miały charakter publiczny, a w szczególności skierowano zaproszenie do następujących podmiotów:

1. DJ Union Polskie Stowarzyszenie Prezenterów Muzyki
2. EC1 Łódź – Miasto Kultury w Łodzi
3. ECF Camerimage
4. Federacja Związków Zawodowych Pracowników Kultury i Sztuki
5. Film Produkcja
6. Filmoteka Narodowa – Instytut Audiowizualny
7. Fundacja Indie Games Polska
8. Fundacja Siła Społeczna
9. Forum Środowisk Sztuki Tańca
10. Gildia Montażu i Postprodukcji
11. Gildia Polskich Charakteryzatorów Filmowych, Telewizyjnych i Teatralnych
12. Gildia Polskich Reżyserek i Reżyserów Obsady
13. Inicjatywa Kobiety Filmu
14. Instytut Adama Mickiewicza
15. Kino Świat sp. z o.o.
16. Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji KIGEIT
17. Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych
18. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji
19. Krakowski Klaster Filmowy
20. Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej
21. Ogólnopolski Związek Zawodowy Artystów Tancerzy
22. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego
23. Polska Akademia Filmowa
24. Polska Gildia Producentów
25. Polski Instytut Sztuki Filmowej
26. Polska Izba Radiodyfuzji Cyfrowej
27. Polski PEN Club
28. Polski Związek Chórów i Orkiestr
29. Polski Związek Kaskaderów
30. Polskie Stowarzyszenie Jazzowe
31. Polskie Stowarzyszenie Montażystów
32. Polskie Stowarzyszenie Muzyki Elektroakustycznej PSeME
33. Polskie Stowarzyszenie Nowe Kina
34. Polskie Stowarzyszenie Realizatorów Dźwięku
35. Polskie Towarzystwo Taneczne
36. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego
37. Sieć Kin Studyjnych i Lokalnych
38. Stowarzyszenie Akordeonistów Polskich
39. Stowarzyszenie Aktorów, Statystów i Epizodystów Filmowych i Telewizyjnych
40. Stowarzyszenie Animatorów i Animatorek Kultury „Forum Kraków”
41. Stowarzyszenie Architektów Polskich
42. Stowarzyszenie Architektów Wnętrz
43. Stowarzyszenie Artystów Ceramików

44. Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych
45. Stowarzyszenie Autorów ZAiKS
46. Stowarzyszenie Autorów i Autorek Zdjęć Filmowych PSC
47. Stowarzyszenie Dramatopisarzy i Dramaturgów Polskich
48. Stowarzyszenie Dyrektorów Teatrów
49. Stowarzyszenie Dystrybutorów Filmowych
50. Stowarzyszenie Filmowców Polskich
51. Stowarzyszenie Kin Studyjnych
52. Stowarzyszenie Kina Polskie
53. Stowarzyszenie Kreatywna Polska
54. Stowarzyszenie Pisarzy Polskich
55. Stowarzyszenie Polska Gildia Producentów
56. Stowarzyszenie Polskich Artystów Karykatury
57. Stowarzyszenie Polskich Artystów Muzyków
58. Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kameralistów
59. Stowarzyszenie Polskie Gry
60. Stowarzyszenie Postproducentów Polskich
61. Stowarzyszenie Producentów Polskiej Animacji
62. Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury
63. Stowarzyszenie Tłumaczy Polskich
64. Stowarzyszenie Twórców dla Rzeczypospolitej
65. Stowarzyszenie Twórców Grafiki Użytkowej (STGU)
66. Stowarzyszenie Twórców Ludowych
67. Stowarzyszenie Twórczyń Filmowych
68. Stowarzyszenie Unia Literacka
69. Studio Filmów Rysunkowych
70. Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza
71. Unia Polskich Teatrów
72. Wytwórnia Filmów Dokumentalnych i Fabularnych
73. Wytwórnia Filmów Fabularnych
74. Związek Polskich Artystów Fotografików
75. Związek Artystów Scen Polskich ZASP
76. Związek Autorów i Producentów Audiowizualnych ZAPA
77. Związek Kompozytorów Polskich
78. Związek Literatów Polskich
79. Związek Polskich Artystów Fotografików
80. Związek Polskich Artystów Malarzy i Grafików
81. Związek Polskich Artystów Plastyków
82. Związek Pracodawców Cyrku i Rozrywki
83. Związek Pracodawców Prywatnych Mediów [Konfederacja Lewiatan]
84. Związek Producentów Audio-Video ZPAV
85. Związek Zawodowy Aktorów Polskich ZZAP
86. Związek Zawodowy Filmowców
87. Związek Zawodowy Gildia Polskich Reżyserek i Reżyserów Teatralnych
88. Związek Zawodowy Kostiumografów i Pracowników Pionu Kostiumograficznego
89. Związek Zawodowy Muzyków RP
90. Związek Zawodowy Polskich Artystów Muzyków Orkiestrowych
91. Związek Zawodowy Polskich Reżyserów Dokumentalnych – Gildia Polskich Reżyserów Dokumentalnych

92. Związek Zawodowy Reżyserów Polskich – Gildia Reżyserów Polskich

93. Związek Zawodowy Scenarzystów Polskich – Gildia Scenarzystów

Pomimo szeregu krytycznych, acz konstruktywnych, uwag w toku konsultacji publicznych projekt ustawy spotkał się z szerokim poparciem środowisk twórczych. W szczególności doceniono jego systemowy charakter oraz dostosowanie rozwiązań do specyfiki pracy artystycznej, w tym nieregularnych dochodów i braku stałego zatrudnienia. Podkreślano, że projekt ustawy odpowiada na długo zgłaszane postulaty o włączenie artystów do systemu ubezpieczeń społecznych, co może przyczynić się do poprawy ich sytuacji życiowej i ograniczenia zjawiska prekaryzacji.

Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury, Unia Literacka, Polska Izba Książki oraz SAWP wskazywały na znaczenie dopłat do składek dla twórców o niskich dochodach, finansowanych z budżetu państwa, a także na automatyzację procesu, która minimalizuje obciążenia formalne. Za istotne uznano także ustalenie jasnych, mierzalnych i obiektywnych kryteriów przyznawania statusu artysty zawodowego oraz kluczową rolę organizacji twórczych w procesie opiniowania. Związek Kompozytorów Polskich pozytywnie ocenił rezygnację z finansowania systemu poprzez dochody z praw autorskich.

Ogółem, zgłaszający opinie wyrazili wysokie uznanie dla projektu ustawy jako przełomowego kroku w stronę realnego zabezpieczenia socjalnego artystów i artystek w Polsce.

Projekt ustawy, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677, z późn. zm.) oraz z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404), został udostępniony na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Na etapie uzgodnień międzyresortowych projektu nie wpłynęły żadne zgłoszenia w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2026 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	*Łącznie (0-10)*
Dochody ogółem	0	253,19	268,64	284,49	294,26	303,67	313,4	323,42	333,11	342,78	352,38	3069,36
budżet państwa	0	0,04	0,03	0,01	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,22
JST	0	0,22	0,15	0,08	0,11	0,11	0,12	0,12	0,12	0,13	0,13	1,30
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	252,93	268,46	284,4	294,13	303,54	313,26	323,28	332,97	342,63	352,23	3067,84
– Fundusz Pracy	0	6,54	6,73	6,91	7,12	7,22	7,42	7,62	7,82	8,02	8,22	73,63
– Fundusz Solidarnościowy	0	0,06	0,04	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,33
– Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	0	212,65	226,04	239,80	247,99	256,05	264,28	272,77	280,98	289,16	297,28	2586,99
– NFZ	0	33,68	35,65	37,67	38,99	40,24	41,53	42,86	44,14	45,42	46,70	406,89
Wydatki ogółem	0	374,86	394,46	414,84	420,38	433,71	447,46	461,67	475,4	489,08	502,67	4414,53
budżet państwa	0	273,76	287,09	301,03	302,7	312,26	322,13	332,32	342,17	351,99	361,74	3187,19
– wydatki cz. 73 budżetu państwa (dopłaty do składek na FUS, FEP i FP)	0	252,31	267,95	284,03	293,69	303,09	312,78	322,79	332,48	342,12	351,70	3062,94
– wydatki cz. 73 budżetu państwa (koszty ZUS – obsługa systemu oraz koszt modyfikacji	0	10,34	10,99	11,65	2,94	3,03	3,13	3,23	3,32	3,42	3,52	55,57

systemów informatycznych)												
– wydatki cz. 24 budżetu państwa (koszt nowych etatów w MKiDN)	0	0,38	0,40	0,43	1,11	1,14	1,18	1,22	1,25	1,29	1,32	9,72
– wydatki cz. 24 budżetu państwa (MKiDN w zakresie kosztów Centrum Edukacji Artystycznej/ Centrum Edukacji i Pracy Artystycznej)	0	10,73	7,75	4,92	4,96	5,00	5,04	5,08	5,12	5,16	5,20	58,96
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	101,10	107,37	113,81	117,68	121,45	125,33	129,35	133,23	137,09	140,93	1227,34
– Fundusz Pracy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
– Fundusz Solidarnościowy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
– Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	0	101,10	107,37	113,81	117,68	121,45	125,33	129,35	133,23	137,09	140,93	1227,34
- NFZ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	-121,67	-125,82	-130,35	-126,12	-130,04	-134,06	-138,25	-142,29	-146,3	-150,29	-1345,17
budżet państwa	0	-273,72	-287,06	-301,02	-302,68	-312,24	-322,11	-332,3	-342,15	-351,97	-361,72	-3186,97
JST	0	0,22	0,15	0,08	0,11	0,11	0,12	0,12	0,12	0,13	0,13	1,30
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	151,83	161,09	170,59	176,45	182,09	187,93	193,93	199,74	205,54	211,3	1840,50
– Fundusz Pracy	0	6,54	6,73	6,91	7,12	7,22	7,42	7,62	7,82	8,02	8,22	73,63
– Fundusz Solidarnościowy	0	0,06	0,04	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,33
– Fundusz Ubezpieczeń Społecznych	0	111,55	118,67	125,99	130,31	134,6	138,95	143,42	147,75	152,07	156,35	1359,66
– NFZ	0	33,68	35,65	37,67	38,99	40,24	41,53	42,86	44,14	45,42	46,70	406,89

Źródła finansowania	Źródła finansowania – budżet państwa: część 24 – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego; część 73 (skutki finansowe dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych). Środki na wydatki dla części 24 – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego wynikające z wejścia w życie projektowanej ustawy, począwszy od roku 2027 zostaną zabezpieczone w rezerwie celowej. Wszystkie skutki finansowe w zakresie ochrony zdrowia zostaną zabezpieczone w ramach limitów wydatków przeznaczonych na finansowanie zadań w obszarze zdrowia określonych zgodnie z art. 131c ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1461, z późn. zm.) i bez możliwości ubiegania się o dodatkowe środki z budżetu państwa. **Szacując wpływ projektu ustawy na sektor finansów publicznych, ze względu na posiadane dane, w tym w szczególności wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę, jako rok bazowy przyjęto rok 2026. Ustawa wejdzie w życie po upływie 9 miesięcy od dnia ogłoszenia,**

	wobec czego pomimo powyższego założenia, pierwszym rokiem obowiązywania ustawy będzie rok 2027. **Biorąc pod uwagę powyższe, wszelkie koszty wynikające z projektu, określone na pierwszy rok jego obowiązywania (2027) zostały zwaloryzowane według wskaźnika opublikowanego w dokumencie Ministra Finansów *Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja – lipiec 2025 r.*, w którym założono wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2027 r. o 106,2 %. Szacując koszty na lata kolejne, również posłużono się wskaźnikami wynikającymi z tego dokumentu, to jest: 2028 – 106,2; 2029 – 106,0; 2030 – 103,4; 2031 – 103,2; 2032 – 103,2; 2033 – 103,1; 2034 –103; 2035 – 102,9; 2036 – 102,8.** Jednocześnie przyjęto na potrzeby wyliczeń finansowych, że projektowany system będzie w pełni funkcjonował od początku 2027 r. W przypadku ZUS założono, że koszty ponoszone przez ZUS na realizację zadań wynikających z projektu ustawy wynoszą: 1) przez pierwsze 3 lata (2027–2029) kwotę odpowiadającą 4,1 % szacowanej wysokości dopłat do składek oraz 2) w kolejnych latach 1 % szacowanej wysokości dopłat do składek. Podstawą wyszacowania kosztów była prognozowana wartość dopłaty do składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy, szacowana na 237,58 mln zł w roku bazowym (tj. roku 2026, gdyby system rozpoczął funkcjonowanie już w roku tworzenia przepisów) oraz 252,31 mln zł w pierwszym roku realnego funkcjonowania systemu (2027). Łączna wysokość prowizji ZUS w ujęciu 10-letnim wyniesie ok. 55,57 mln zł. W ramach przedstawionych powyżej kosztów obsługi zadania zostaną sfinansowane w szczególności: koszty osobowe/pracownicze (wynagrodzenia pracowników zaangażowanych w obsługę nowego zadania, w tym dodatki, godziny nadliczbowe), koszty związane z obsługą klienta, prowadzeniem postępowań wyjaśniających, wydawaniem decyzji w zakresie przyznawania prawa do dopłaty oraz przede wszystkim koszty informatyczne związane z dostosowaniem systemów informatycznych do obsługi nowego procesu oraz koszty związane z serwisem i utrzymaniem systemów IT, które będą wymagały modyfikacji i dostosowania do obsługi zadania[3)]. Ze względu na konieczność pokrycia nakładów na modyfikację systemów IT ZUS w pierwszych latach uzasadniona jest zwiększona wysokość prowizji. Podstawę wartości dopłat do składek policzonych w poszczególnych latach stanowi kwota bazowa właściwa dla 2026 r. oszacowana na poziomie 237,58 mln zł, aktualizowana następnie w kolejnych latach o współczynniki ujęte w wytycznych Ministra Finansów – w pierwszym roku funkcjonowania systemu (2027) wysokość dopłat oszacowano na 252,31 mln zł. Łącznie koszty związane z wejściem w życie projektowanej ustawy w pierwszym pełnym roku funkcjonowania systemu oszacowano na 374,86 mln zł. Założono wzrost wysokości kosztów związanych z projektem ustawy, w tym wysokości dopłat do składek oraz kosztów administracyjnych funkcjonowania Instytucji, MKiDN i ZUS w kolejnych latach, uwzględniając prognozowany wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej według wskaźników opublikowanych w dokumencie Ministra Finansów *Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja – lipiec 2025 r.*, gdzie założono wzrosty wynagrodzeń przeciętnych w gospodarce narodowej według następujących współczynników: 2027 – 106,2; 2028 – 106,2; 2029 – 106,0; 2030 – 103,4; 2031 – 103,2; 2032 – 103,2; 2033 – 103,1; 2034 –103; 2035 – 102,9; 2036 – 102,8. Wydatki budżetu państwa z przeznaczeniem na finansowanie Instytucji i dopłaty oraz wydatki na dodatkowe etaty w MKiDN oraz wzrost funduszu wynagrodzeń i dostosowanie systemów informatycznych w ZUS będą stanowić podstawę do zwiększenia limitu wydatków w odpowiednich częściach budżetu państwa. Taki sposób finansowania będzie neutralny dla rynku, a jednocześnie będzie dawał gwarancje stabilnego finansowania dla dopłaty. Obliczenia dotyczące kosztów z tytułu składek zostały wykonane na podstawie danych z raportu „Policzone i Policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce.” przygotowanego pod kierownictwem prof. Doroty Ilczuk oraz danych MF, ZUS i GUS.

[3)] Dane przekazane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

	Przyjęto następujące założenia do obliczeń: 1. Dopłata do składek może przysługiwać wyłącznie osobom, które w trzech poprzednich latach podatkowych osiągały średniorocznie dochód niewyższy niż 125 % minimalnego wynagrodzenia za pracę. Biorąc pod uwagę: a) minimalnie wynagrodzenie za pracę w roku 2024 w wysokości 4242 zł brutto w okresie od stycznia do czerwca 2024 r. i 4300 zł brutto w okresie od lipca do grudnia 2024, b) minimalne wynagrodzenie za pracę w roku 2025 w wysokości 4666 zł oraz c) uwzględniając minimalne wynagrodzenie za pracę w roku 2026 r. w wysokości 4806 zł – za kwotę dochodu umożliwiającą wejście do systemu dopłat w roku 2027 należy uznać uzyskiwanie w okresie 2024–2026 średnich dochodów niewyższych niż 68 715 zł rocznie – to jest niewięcej niż średnio 5726,25 zł miesięcznie. 2. Dopłata uzupełnia wysokość składek na ubezpieczenia społeczne (w tym składki na Fundusz Pracy i Fundusz Emerytur Pomostowych) i ubezpieczenie zdrowotne maksymalnie do wysokości składek należnych od minimalnego wynagrodzenia. Wobec tego, przyjmując obecną kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę, maksymalna dopłata może wynieść 1941,93 zł, z czego: – 1520,63 zł – suma składek na ubezpieczenia społeczne, – 373,24 zł – składka zdrowotna oraz – 48,06 zł – składka na Fundusz Pracy. 3. Do nowego systemu uzyskiwania dopłaty do składek mogą wejść osoby, które nie opłacały do tej pory składek na ubezpieczenia społeczne oraz część osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych. Do systemu nie wejdą osoby prowadzące działalność gospodarczą oraz ubezpieczeni w KRUS. 4. Jedynie bardzo mała część osób opłacających składki w związku z prowadzeniem działalności gospodarczej zrezygnuje ze swojej działalności z zamiarem ubiegania się o prawo do dopłaty. Prowadzenie działalności gospodarczej daje znaczne benefity w zakresie podatków (w tym koszty uzyskania przychodu) czy ulgi dotyczące płatności składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. Dodatkowo należy uznać, że jeżeli artysta prowadzi działalność gospodarczą, to co do zasady osiąga dochody przekraczające próg uzyskania prawa do dopłaty. Przedsiębiorcy często posiadają długotrwałe zobowiązania, które nie mogą zostać nagle porzucone, lub też nie będzie to wystarczająco opłacalne (np. umowy leasingu, długoterminowe umowy najmu czy współpracy, korzystanie ze środków publicznych – w tym rozliczanie dotacji). Z tych względów utrzymanie statusu przedsiębiorcy będzie dla niemal wszystkich artystów prowadzących działalność gospodarczą znacznie bardziej atrakcyjne niż wejście w system dopłaty do składek. 5. Zakłada się, że marginalna liczba osób, które opłacają obecnie składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne w związku z zatrudnieniem w oparciu o umowę o pracę, skorzysta z prawa do dopłaty i osoby te będą odprowadzały składki nadal co do zasady na tym samym poziomie. Umowa o pracę, nawet na część etatu, zapewnia stabilność zatrudnienia oraz pewność posiadania ubezpieczeń, wobec czego dla zdecydowanej większości osób bardziej atrakcyjne będzie utrzymanie zatrudnienia na etacie. Jednocześnie należy podkreślić, że kwestia ta będzie dotyczyć bardzo małej grupy osób, bowiem wyłącznie osób zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy. Biorąc pod uwagę dane dotyczące ogólnej populacji podawane przez GUS (raporty: „Pracujący, bezrobotni i bierni zawodowo. Wyniki wstępne Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności" za 2 i 3 kwartał 2024 r.), jedynie 6,8 % osób zatrudnionych jest w niepełnym wymiarze czasu pracy. Biorąc pod uwagę, że zgodnie z raportem „Policzone, policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce." zatrudnienie na podstawie umowy o pracę posiada ok. 11 % artystów, jedynie marginalna liczba osób zatrudnionych na umowie o pracę skorzysta z systemu dopłat (maksymalnie 6,8 % z 11 % artystów osiągających dochody poniżej 125 % minimalnego wynagrodzenia – maksymalnie 256 osób, zakładając, że zrobią to wszystkie osoby w tej sytuacji). 6. Dodatkowo, jako koszt projektu ustawy, należy uwzględnić orientacyjną kwotę zasiłków chorobowych wynikających z absencji chorobowej artystów zawodowych w wysokości ok. 47,6 mln rocznie oraz zasiłków opiekuńczych, macierzyńskich i pozostałych świadczeń wypłacanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w wysokości ok. 47,6 mln zł rocznie. Kwoty te w kolejnych latach zostały powiększone według wskaźników opublikowanych w

	dokumencie Ministra Finansów *Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja – lipiec 2025 r.* (wskaźnik dla roku 2027 w wysokości 106,2%). Kryteria przyznania statusu artysty zawodowego z prawem do dopłaty zawierają kryteria dla artysty zawodowego bez prawa do dopłaty oraz dodatkowo dopłata będzie przysługiwać osobie wykonującej zawód artystyczny, jeżeli: 1. posiada status artysty zawodowego; 2. dochód osiągany w trzech poprzednich latach podatkowych nie przewyższa średnio rocznie 125 % minimalnego wynagrodzenia w roku złożenia wniosku; 3. w każdym z poprzednich trzech lat podatkowych osiągnęła dochody w związku z wykonywaniem zawodu artystycznego. Zakłada się, że przyjęcie projektowanych rozwiązań powinno zmniejszyć szarą strefę i zwiększyć liczbę osób odprowadzających składki na ubezpieczenia. Zasady opłacania składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne przez artystów zawodowych co do zasady nie zmienią się w stosunku do zasad obecnych. Celem projektu ustawy nie jest bowiem utworzenie odrębnego systemu opłacania składek dla artystów zawodowych, a włączenie ich do systemu istniejącego. Status artysty zawodowego będzie tytułem do objęcia ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym. Dzięki mechanizmowi wsparcia ze strony państwa dojdzie do zalegalizowania części uzyskiwanych obecnie przez artystów dochodów uzyskiwanych dotychczas w szarej strefie.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Dane liczbowe dotyczące liczby osób wykonujących działalność artystyczną w poszczególnych branżach artystycznych oraz wysokość wynagrodzeń pochodzą z opracowanego w 2024 r. badania liczebności oraz zatrudnienia i przychodów artystów „Policzone, policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce.", przeprowadzonego przez zespół badawczy Uniwersytetu SWPS pod kierunkiem prof. Doroty Ilczuk. **Szacując wpływ projektu na sektor finansów publicznych, ze względu na posiadane dane, w tym w szczególności wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę, jako rok bazowy przyjęto rok 2026. Ustawa wejdzie w życie po upływie 9 miesięcy od dnia ogłoszenia, wobec czego, mimo powyższego założenia, pierwszym rokiem obowiązywania ustawy będzie rok 2027.** **Biorąc pod uwagę powyższe, wszelkie koszty wynikające z projektu, określone na pierwszy rok jego obowiązywania (2027) zostały zwaloryzowane według wskaźnika opublikowanego w dokumencie Ministra Finansów *Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja – lipiec 2025 r.*, gdzie założono wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2027 r. o 106,2 %. Szacując koszty na lata kolejne, również posłużono się wskaźnikami wynikającymi z tego dokumentu, to jest: 2028 – 106,2; 2029 – 106,0; 2030 – 103,4; 2031 – 103,2; 2032 – 103,2; 2033 – 103,1; 2034 –103; 2035 – 102,9; 2036 – 102,8.** W związku z nowymi zadaniami nakładanymi przez projekt ustawy na Ministra, takimi jak m.in. nadzór nad Instytucją, współpraca z Radą i Komisją Opiniującą czy rozpatrywanie odwołań od decyzji dotyczących statusu artysty zawodowego i prawa do dopłaty, jest planowane zatrudnienie w MKiDN 2 osób ze średnim mnożnikiem 3,7. Ponadto w wydatkach z budżetu państwa uwzględniono wzrost kosztów funkcjonowania Instytucji, jak również koszty prowadzonych przez Instytucję badań oraz wynagrodzenie członków Komisji Opiniującej funkcjonującej w Instytucji. **Analiza pracochłonności Instytucji i MKiDN** Instytucja W związku z wejściem w życie ustawy przewidziano nowe zadania Instytucji, obejmujące: 1) wydawanie decyzji w sprawie przyznawania statusu artysty zawodowego (decyzje wydawane przez dyrektora Instytucji); 2) realizację zadań w zakresie wydawania decyzji potwierdzających czas trwania i charakter działalności twórczej lub artystycznej (przejęcie obecnych zadań Komisji do spraw Zabezpieczenia Emerytalnego Twórców); 3) obsługę Rady i Komisji Opiniującej; 4) współpracę z ZUS;

5) badanie sytuacji i możliwych kierunków rozwoju osób wykonujących zawód artystyczny;
6) analizowanie i rekomendowanie narzędzi wsparcia osób wykonujących zawód artystyczny;
7) analizowanie i rekomendowanie narzędzi podnoszących kompetencje osób wykonujących zawody artystyczne;
8) współpracę z organizacjami zrzeszającymi osoby wykonujące zawód artystyczny.

Na podstawie danych wynikających z raportu „Policzone, Policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce." przygotowanego pod kierownictwem prof. Doroty Ilczuk oraz z informacji dodatkowych przekazanych przez autorów raportu, ok. 27 861 artystów osiąga dochód w wysokości do 125 % wynagrodzenia minimalnego oraz jednocześnie nie prowadzi działalności gospodarczej. Są to osoby, które będą mogły uzyskać w związku z wejściem w życie projektowanej ustawy prawo do dopłaty do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Należy założyć, że odpowiada to liczbie wniosków o nadanie statusu artysty zawodowego, które wpłyną do Instytucji w okresie jednego roku (ok. 2322 spraw miesięcznie).

Biorąc pod uwagę doświadczenia projektodawcy w zakresie prowadzenia spraw administracyjnych, szacuje się, że w okresie jednego miesiąca jedna osoba będzie w stanie wykonać czynności prowadzące do wydania decyzji w ok. 100 sprawach, w tym m.in. zapoznanie się z aktami, przygotowanie projektu decyzji, czynności administracyjne i techniczne. Sprawne rozpatrywanie spraw przez Instytucję wymagać będzie więc zaangażowania ok. 23 osób.

Należy wskazać, że konieczne będzie również zapewnienie obsługi pozostałych, wskazanych wyżej zadań Instytucji. Część kwestii techniczno-organizacyjnych związanych z funkcjonowaniem Instytucji będzie mogła być realizowana przez obecną kadrę Centrum Edukacji Artystycznej, w tym obsługa sekretariatu, systemów teleinformatycznych, archiwum, zabezpieczenia danych osobowych, czy księgowości. Dodatkowo należy założyć, że kierownictwo obecnego Centrum Edukacji Artystycznej będzie musiało zostać poszerzone w związku z realizacją nowych zadań o co najmniej 1 osobę.

Jednocześnie należy założyć, że powyższe ma zastosowanie do pierwszego roku funkcjonowania projektowanej ustawy. W kolejnych latach praca Instytucji będzie znacznie mniej intensywna, ze względu na mniejszą liczbę rozpatrywanych spraw i wniosków. Projektodawca zakłada więc, że w drugim roku Instytucja zatrudniać będzie ok. 18 osób na potrzeby związane z realizacją zadań wynikających z projektu, natomiast od trzeciego roku funkcjonowania ustawy będzie to 7 osób.

<u>MKiDN</u>

Należy założyć, że odwołania do Ministra zostaną wniesione w ok. 10 % spraw, a następnie decyzje Ministra mogą zostać zaskarżone do wojewódzkiego sądu administracyjnego. Konieczna będzie również obsługa w zakresie pozostałych zadań Ministra w związku z projektem (w szczególności nadzór nad Instytucją, w tym powoływanie i odwoływanie członków Rady i Komisji Opiniującej). Należy oszacować, że do obsługi postępowań konieczne jest zatrudnienie dodatkowo około 2 pracowników, przy czym w przypadku, gdy okaże się to niewystarczające, należy przewidzieć możliwość utworzenia dodatkowych 3 etatów na potrzeby związane z realizowaniem zadań wynikających z projektu ustawy, niewcześniej niż 3 lata po wejściu projektu ustawy w życie.

<u>Szacunkowy koszt utworzenia i funkcjonowania administracji na poziomie MKiDN</u>: 2 etaty* mnożnik 3,7 + 10 % dodatek stażowy.

Kwota bazowa na 2026 r. wynosi 2 842,77 zł

* mnożnik 3,7 = 10 518,25 zł

+ 10 % dodatku stażowego = 11 570,08 zł

Uwzględniając koszty pracodawcy: 0 zł

* 2 etaty = 27 879,28 zł

* 13 miesięcy [uwzględniono trzynaste wynagrodzenie] = **362 430,63 zł/rok**

Łącznie: ok. 0,36 mln zł/rok – roczny bazowy koszt administracji na poziomie MKiDN

Biorąc pod uwagę prognozowany wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej według wskaźników opublikowanych w dokumencie Ministra Finansów *Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania*

skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja – lipiec 2025 r. (wskaźnik dla roku 2027 w wysokości 106,2 %), **koszt w pierwszym roku pełnego funkcjonowania systemu to 0,38 mln zł**.

Koszty ZUS

Wydatki związane z realizacją zadań wynikających z projektu ustawy obejmować będą:

1) przez pierwsze 3 lata (2027–2029) kwotę odpowiadającą 4,1 % szacowanej wysokości dopłat do składek oraz
2) w kolejnych latach 1 % szacowanej wysokości dopłat do składek.

W ramach przedstawionych powyżej kosztów obsługi zadania, które będą stanowić przychody dla ZUS jako osoby prawnej, zostaną sfinansowane w szczególności: koszty osobowe/pracownicze (wynagrodzenia pracowników zaangażowanych w obsługę nowego zadania, w tym dodatki, godziny nadliczbowe), koszty związane z obsługą klienta, prowadzeniem postępowań wyjaśniających w zakresie ustalonej podstawy wymiaru do dopłaty do składek, wydawaniem decyzji w zakresie przyznawania prawa do dopłaty oraz przede wszystkim koszty informatyczne związane z dostosowaniem systemów informatycznych do obsługi nowego procesu oraz koszty związane z serwisem i utrzymaniem systemów IT, które będą wymagały modyfikacji i dostosowania do obsługi zadania. Niezależnie od wysokości prowizji dla obsługi zadania pokrywającej tzw. koszty stałe, w projekcie ustawy powinny zostać zabezpieczone odrębne uregulowania umożliwiające ZUS refundacje wydatków, które zostaną poniesione na modyfikację i dostosowanie systemów IT ZUS do obsługi zadania. Prowizja w wysokości 4,1 % w okresie pierwszych 3 lat oraz 1 % w kolejnych latach pozwoli na pokrycie ww. wydatków. Ze względu na konieczność pokrycia nakładów na modyfikację systemów IT ZUS w pierwszych latach uzasadniona jest zwiększona wysokość prowizji.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez ZUS szacuje się, że koszt modyfikacji systemów teleinformatycznych ZUS wyniesie łącznie ok. 25,15 mln zł, w tym:

– koszt KSI ZUS ok. 17 932 186,80 zł,
– koszt PUE/eZUS: 491 891,40 zł,
– koszt dwóch interfejsów wymiany danych: 6 724 570,05.

Łącznie: 25 148 648,25 zł

W związku z wejściem w życie ustawy przewidziano nowe zadania ZUS, obejmujące:

- obsługę procesu wydawania decyzji związanych z prawem do przyznania dopłaty dla osób wykonujących zawód artysty,

Działania	Udział w rocznym wolumenie wniosków o dopłatę	Wolumen w szt.
Przyjęcie i weryfikacja wniosku wymagająca decyzji pracownika	5,0 %	1 393
Wydawanie decyzji, w tym odmów, wymagających decyzji pracownika	5,0 %	1 393
Obsługa odwołań, w tym postępowania wyjaśniającego przed sądem realizowane przez pracowników	1,0 %	279
Obsługa ręczna wyroków sądowych i trybu specjalnego	1,0 %	279

Działania	Wolumen w szt.	Jednostkowy czas obsługi w min.

Przyjęcie i weryfikacja wniosku będzie systemowa, tylko sprawy wymagające decyzji pracownika będą kierowane do użytkowników – maksymalnie 10 % spraw.	1 393	60
Wydawanie decyzji, w tym odmów, będzie systemowe, tylko sprawy wymagające decyzji pracownika będą kierowane do użytkowników – maksymalnie 10 % spraw.	1 393	180
Obsługa odwołań, w tym postępowanie wyjaśniające przed sądem realizowane przez pracowników.	279	360
Przewiduje się obsługę wyroków sądowych ręcznie i trybu specjalnego (sprawy wymagające autoryzacji poza systemowymi regułami decyzyjnymi).	279	120

- koszty serwisu i utrzymania systemów informatycznych ZUS,
- obsługę klienta związaną z udzielaniem informacji w zakresie prawa do dopłaty (obsługa bezpośrednia – sala obsługi klienta, obsługa telefoniczna – Centrum Kontaktu Klientów, obsługa zapytań mailowych),
- obsługę procesu prowadzenia postępowań administracyjnych związanych z wysokością ustalonej podstawy wymiaru składek do dopłaty na tle zbiegów tytułów do ubezpieczeń,
- obsługę współpracy z KAS i Instytucją,
- obsługę dokumentów ubezpieczeniowych artystów.

Dla porównania wysokość prowizji dla nowych zadań zleconych, realizowanych przez ZUS od 2019 r., została ukształtowana w przepisach prawa na następującym poziomie:

- 0,1 % w przypadku świadczenia wychowawczego 800+ (prognozowane przychody w 2025 r. to 64 mln zł),
- 0,4 % dla świadczenia „Aktywny rodzic" (prognozowane przychody w 2025 r. to 37 mln zł),
- 0,5 % dla wypłaty 13. emerytury oraz 14. emerytury (prognozowane przychody w 2025 r. to 130 mln zł),
- 1 % dla Rodzinnego Kapitału Opiekuńczego (prognozowane przychody w 2025 r. to 1,9 mln zł – świadczenie wygasające),
- 2 % dla świadczenia uzupełniającego dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (prognozowane przychody w 2025 r. to 43 mln zł),
- 2 % w latach 2024–2026, a następnie 1 % w kolejnych latach dla świadczenia wspierającego dla osób niepełnosprawnych (prognozowane przychody w 2025 r. to 109 mln zł),
- 2,5 % w przypadku rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego Mama 4+ (prognozowane przychody w 2025 r. to 19 mln zł).

Projekt ustawy zakłada przystosowanie systemów informatycznych do automatycznej obsługi artystów zawodowych, w tym tworzenie automatyczne dokumentów ubezpieczeniowych za artystów zawodowych z prawem do dopłaty.

Koszt funkcjonowania Instytucji (w pierwszym pełnym roku funkcjonowania projektu):

1. 3 mln zł – dodatkowe koszty stałe związane z funkcjonowaniem Instytucji (najem, media, materiały, koszty administracyjne)/rok;
2. 0,5 mln zł – na prowadzenie badań, monitorowanie sytuacji zawodowej osób wykonujących zawód artystyczny/rok;
3. Wynagrodzenia członków Rady oraz wynagrodzenia członków Komisji Opiniującej za wydanie opinii, z uwzględnieniem minimalnej liczby czterech posiedzeń Rady w roku kalendarzowym: 2,5 mln/rok;
4. Wynagrodzenia osób zatrudnionych w Instytucji zajmującej się realizacją zadań wynikających z projektowanej ustawy: 4,1 mln/rok.

Projektodawca zakłada, że w związku z realizacją zadań wynikających z projektu ustawy konieczne będzie zaangażowanie przez Instytucję w pierwszym roku funkcjonowania systemu ok. 29 osób, przy czym część zadań wykonywać mogą obecni pracownicy Instytucji. Dodatkowo projektodawca zakłada, że w pierwszych latach funkcjonowania ustawy liczba wniosków o nadanie statusu artysty zawodowego będzie prawdopodobnie znacznie wyższa niż w latach późniejszych, co spowoduje nierównomierne rozłożenie zapotrzebowania na pracę. W związku z powyższym, o ile częściowo zatrudnienie nowej kadry powinno mieć charakter stały, za dopuszczalne należy uznać zlecanie rozpatrywania wniosków wpływających do Instytucji przez osoby wykonujące umowy zlecenia. Kwestia ta powinna zostać poddana ocenie dyrektora Instytucji, który prowadząc racjonalną politykę kadrową powinien kształtować ją w zależności od realnego zapotrzebowania w danym okresie.

Jednocześnie projektodawca zakłada, że powyższe ma zastosowanie do pierwszego roku funkcjonowania projektowanej ustawy. W kolejnych latach praca Instytucji będzie znacznie mniej intensywna, ze względu na mniejszą liczbę rozpatrywanych spraw i wniosków. Projektodawca zakłada więc, że w drugim roku Instytucja będzie zatrudniać ok. 18 osób na potrzeby związane z realizacją zadań wynikających z projektu ustawy, natomiast od trzeciego roku funkcjonowania projektowanej ustawy będzie to 7 osób.

Zakładając średni miesięczny koszt zatrudnienia jednej osoby w Instytucji oszacowano, że jej wynagrodzenie będzie odpowiadać wynagrodzeniu w służbie cywilnej z mnożnikiem 3,2. Miesięczny koszt wynagrodzenia pracownika Instytucji wyniesie wobec tego 10 959,90 zł, uwzględniając koszt pracodawcy. Biorąc pod uwagę szacowaną liczbę 29 nowych zatrudnionych osób w pierwszym roku funkcjonowania projektu, roczny koszt to 10 959,90*29*13= 4 131 882,3 zł.

Maksymalna wysokość wynagrodzeń członków Rady oraz Komisji Opiniującej została określona w przepisach projektu ustawy, przy czym będzie ona wskazywana bezpośrednio w przepisach aktów wykonawczych. Obecnie projektodawca zakłada, że:

1) Przewodniczący Komisji Opiniującej otrzyma wynagrodzenie w wysokości 7500 zł miesięcznie, a jej wiceprzewodniczący w wysokości 7000 zł miesięcznie;
2) Członek Komisji Opiniującej otrzyma wynagrodzenie w wysokości 50 zł za wydanie jednostkowej opinii;
3) Przewodniczący Rady otrzyma wynagrodzenie w wysokości 1000 zł za udział w jednym posiedzeniu Rady;
4) Wiceprzewodniczący Rady otrzyma wynagrodzenie w wysokości 800 zł za udział w jednym posiedzeniu Rady;
5) Członek Rady niepełniący funkcji przewodniczącego albo wiceprzewodniczącego otrzyma wynagrodzenie w wysokości 500 zł za udział w jednym posiedzeniu Rady.

Koszty stałe utrzymania Instytucji zostały oszacowane na podstawie danych własnych MKiDN.

Łącznie: 10,1 mln/rok (w roku bazowym 2026)

Biorąc pod uwagę prognozowany wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej według wskaźników opublikowanych w dokumencie Ministra Finansów *Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja – lipiec 2025 r.* (wskaźnik dla roku

2027 w wysokości 106,2 %), **koszt w pierwszym roku pełnego funkcjonowania systemu to 10,73 mln zł.**

Znaczna część kosztów Instytucji będzie miała charakter stały, w tym w szczególności najem siedziby, koszt mediów, materiałów roboczych, koszty administracyjne, prowadzenie badań, monitorowanie sytuacji zawodowej osób wykonujących zawód artystyczny, wynagrodzenia członków Rady, członków Komisji Opiniującej oraz pracowników Instytucji. Koszty te zostały oszacowane, biorąc pod uwagę koszty innych państwowych osób prawnych oraz średnie koszty wynagrodzeń pracowników administracji publicznej. Jednocześnie projektodawca, w związku z zakładanym spadkiem liczby osób zatrudnionych w Instytucji w związku z realizacją zadań wynikających z projektu ustawy w drugim oraz trzecim roku funkcjonowania projektowanych regulacji, zakłada, że koszty stałe również ulegną analogicznemu zmniejszeniu – w drugim roku ok. 38 % oraz w trzecim roku o ok. 61 %, proporcjonalnie do zmniejszenia zatrudnienia.

Jednocześnie wskazane wyżej koszty nie uwzględniają obecnych kosztów funkcjonowania Centrum Edukacji Artystycznej, które pozostaną na obecnym poziomie. Uwzględniono więc jedynie koszty dodatkowe, powstałe w związku z realizacją zadań wynikających z projektu ustawy.

Jedynym kosztem, który nie będzie miał charakteru stałego, będzie początkowy koszt utworzenia nowych stanowisk pracy i zakupu sprzętu niezbędnego do ich funkcjonowania. Należy podkreślić, że koszty Instytucji stanowią niewielką część wszystkich wydatków związanych z projektem.

<u>Koszt dopłat:</u>

Założenia:

1. Dopłata do składek może przysługiwać wyłącznie osobom, które w trzech poprzednich latach podatkowych osiągały średniorocznie dochód niewyższy niż 125 % minimalnego wynagrodzenia za pracę. Za kwotę dochodu umożliwiającą wejście do systemu dopłat w roku 2027 należy uznać uzyskiwanie w okresie 2024–2026 średnich dochodów niewyższych niż 68 715 zł rocznie – to jest niewięcej niż średnio 5726,25 zł miesięcznie.
2. Dopłata uzupełnia wysokość składek na ubezpieczenia społeczne (w tym składki na Fundusz Pracy i Fundusz Emerytur Pomostowych) i ubezpieczenie zdrowotne maksymalnie do wysokości składek należnych od minimalnego wynagrodzenia. Wobec tego, przyjmując obecną kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę, maksymalna dopłata może wynieść 1941,93 zł, z czego:
   - 1520,63 zł – suma składek na ubezpieczenia społeczne,
   - 373,24 zł – składka zdrowotna oraz
   - 48,06 zł – składka na Fundusz Pracy.
3. Znaczna część osób, które są zatrudnione na podstawie umów o pracę, umów zlecenia, samozatrudnionych, osób wskazujących w ramach badania „Policzone i policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce" jako formę zatrudnienia „inne" bądź „brak", nie uzyska prawa do dopłaty. Zakłada się, że osoby, które płaciły do tej pory składki na ubezpieczenia społeczne i składkę zdrowotną w związku z zatrudnieniem w oparciu o umowy o pracę, nie zmienią formy zatrudnienia i nie skorzystają z dopłaty. Dane, na podstawie których dokonano obliczeń, nie dają jednak podstawy do założenia, jaka część tych osób nie skorzysta z systemu dopłat, wobec czego obliczenia nie uwzględniają tej okoliczności.
4. Do systemu nie wejdą osoby bez odpowiedniego dorobku artystycznego – na obecnym etapie nie jest możliwe oszacowanie, jak wiele osób nie spełni tego kryterium, wobec czego ostateczna szacowana liczba artystów mogących ubiegać się o prawo do dopłaty nie została skorygowana o ten czynnik.
5. Ze względu na posiadane dane dotyczące liczby i dochodów artystów, na potrzeby oszacowania, ilu artystów może otrzymać status artysty zawodowego z prawem do dopłaty, przyjęto wartości adekwatne do danych zawartych w badaniu „Policzone, policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce" pod red. prof. D. Ilczuk. Założono, że nie zmieniła się liczbą artystów oraz że zmianie nie uległy osiągane przez nich przychody, jak również taka sama liczba artystów jak w okresie badania osiąga przychody umożliwiające otrzymanie prawa do dopłaty oraz przychody umożliwiające otrzymywanie dopłaty do składek.

6. Szacowana liczebność artystów mogących ubiegać się o prawo do dopłaty z uwzględnieniem ich przychodów (niezależnie od obecnej formy zarobkowania):

Przychody w PLN	**LICZBA OSÓB OSIĄGAJĄCYCH PRZYCHODY OGÓŁEM (narastająco)**	**LICZBA OSÓB OSIĄGAJĄCYCH PRZYCHÓD W DANYM ZAKRESIE**
do 1000	6867	6867
od 1000,01 do 2000	10 737	3870
od 2000,01 do 3000	16 417	5680
od 3000,01 do 4000	23 533	7116
od 4000,01 do 5000	32 148	8615
od 5000,01 do 6000	38 078	5930
od 6000,01 do 7000	42 885	4807
od 7000,01 do 8000	47 130	4245
od 8000,01 do 9000	49 377	2247
od 9000,01 do 10000	53 496	4119
>10000	62 423	8927

Przychody w PLN	**LICZBA OSÓB OSIĄGAJĄCYCH PRZYCHODY OGÓŁEM**
do 4806,00	26 218
do 5726,25	34 270

Dane w tabeli na podstawie raportu „Policzone i policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce" oraz na podstawie informacji przekazanych przez zespół autorów raportu w ramach dodatkowych konsultacji.

Należy podkreślić, że zgodnie z założeniami projektu ustawy o prawo do dopłaty nie będą mogły ubiegać się osoby prowadzące działalność gospodarczą, które stanowią 18,7 % artystów (dane na podstawie raportu „Policzone i policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce"). Biorąc to pod uwagę, liczba artystów mogących wejść do systemu dopłaty jest następująca:

Przychody w PLN	**LICZBA OSÓB OSIĄGAJĄCYCH PRZYCHODY OGÓŁEM**
do 4806,00	21 316
do 5726,25	27 861

7. Założono, że biorąc pod uwagę maksymalną kwotę dopłaty do składek na ubezpieczenia społeczne (nieuwzględniając Funduszu Pracy, co oszacowano odrębnie poniżej) w wysokości 1520,63 zł, dla poszczególnych progów przychodów wyniesie ona:

	Zarobki do 1000 zł	**Zarobki 1000,01–2000 zł**	**Zarobki 2000,01–3000 zł**	**Zarobki 3000,01–4000 zł**	**Zarobki 4000,01–5000 zł**

średnia wysokość dopłaty w % miesięcznie	89,29 %	67,86 %	46,42 %	24,99 %	3,56 %
średnia wysokość dopłaty w PLN miesięcznie	1357,71	1031,90	705,88	380,01	54,13

Średnią wysokość dopłat dla każdego z przedziałów wynagrodzenia oszacowano, uwzględniając proporcjonalnie różnicę średnich składek uiszczanych przez osobę z danego przedziału oraz składek należnych od minimalnego wynagrodzenia.

Założono więc, że:

– przeciętna osoba z przedziału do 1000 zł opłaci samodzielnie składki od kwoty 500 zł,
– przeciętna osoba z przedziału 1000,01–2000 zł opłaci samodzielnie składki od kwoty 1500 zł,
– przeciętna osoba z przedziału 2000,01–3000 zł opłaci samodzielnie składki od kwoty 2500 zł,
– przeciętna osoba z przedziału 3000,01–4000 zł opłaci samodzielnie składki od kwoty 3500 zł,
– przeciętna osoba z przedziału 4000,01–5000 zł opłaci samodzielnie składki od kwoty 4500 zł.

8. Biorąc pod uwagę liczbę artystów w poszczególnych progach przychodów oraz średnią wysokość dopłaty dla poszczególnych progów, oszacowano następujący roczny koszt dopłat według następującego wzoru:

(L1*D1+L2*D2+L3*D3+L4*D4+L5*D5)*12, gdzie:

L1 – liczba osób o wynagrodzeniu poniżej 1000 zł,
D1 – średnia wysokość dopłaty dla osoby o przychodzie do 1000 zł,
L2 – liczba osób o wynagrodzeniu od 1000,01 zł do 2000 zł,
D2 – średnia wysokość dopłaty dla osoby o przychodzie od 1000,1 zł do 2000 zł,
L3 – liczba osób o wynagrodzeniu od 2000,01 zł do 3000 zł,
D3 – średnia wysokość dopłaty dla osoby o przychodzie od 2000,1 zł do 3000 zł,
L4 – liczba osób o wynagrodzeniu od 3000,01 zł do 4000 zł,
D4 – średnia wysokość dopłaty dla osoby o przychodzie od 3000,1 zł do 4000 zł,
L5 – liczba osób o wynagrodzeniu od 4000,01 zł do 5000 zł,
D5 – średnia wysokość dopłaty dla osoby o przychodzie od 4000,1 zł do 5000 zł.

Dodatkowo należy skorygować koszt dopłat o odsetek przedsiębiorców (18,7 % według danych z raportu „Policzone, policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce"), którzy nie będą mogli zgodnie z projektem ustawy uzyskać statusu artysty zawodowego, a więc również ubiegać się o dopłatę. Oszacowany koszt dopłat należy wobec tego końcowo przemnożyć przez 81,3 %.

Koszt dopłat do składek na ubezpieczenia społeczne w skali roku:

(6867*1357,77+3870*1031,9+5680*705,88+7116*380,01+8615*54,13)*12*81,3%=~199 768 624 zł.

Szacując koszt dopłat do składek na ubezpieczenie zdrowotne uwzględnić należy, że biorąc pod uwagę ogólną zasadę wynikającą z art. 82 ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zgodnie z którą składka zdrowotna finansowana z budżetu państwa jest opłacana tylko wtedy, gdy nie ma innego tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego. W konsekwencji dopłata do składki zdrowotnej wystąpi wyłącznie w przypadku, gdy artysta zawodowy z prawem do dopłaty w danym miesiącu nie odprowadzi tej składki z żadnego innego tytułu. Będzie to więc również zawsze składka w tej samej wysokości, której wymiar odpowiada minimalnemu wynagrodzeniu za pracę – w 2026 r. jest to 373,24 zł. Należy więc założyć, że dopłatę do składki zdrowotnej

	otrzyma mniejsza grupa osób – niewiększa niż liczba osób osiągających przychody w granicy do progu ubóstwa (do 776 zł). Zgodnie z badaniem „Policzone i Policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce.” przygotowanym pod kierownictwem prof. Doroty Ilczuk takie przychody osiąga 9 % artystów, czyli ok. 5618 osób. Powyższą kwotę, analogicznie do składek na ubezpieczenia społeczne, skorygować należy o odsetek artystów niebędących przedsiębiorcami (81,3 %). **Biorąc pod uwagę powyższe, koszt dopłat do składki zdrowotnej wyniesie w skali roku:** **573,24 zł * 5618 osób * 12 miesięcy *81,3% = ~31 418 830 zł.** **Koszt dopłat do składek na Fundusz Pracy oraz Fundusz Emerytur Pomostowych** Fundusz Pracy Zakładając wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2026 r. na poziomie 4806 zł oraz biorąc pod uwagę dane dotyczące liczby osób uprawnionych do dopłat i wysokość składki (1 % podstawy wymiaru składek), oszacowano koszt dopłat do składek na Fundusz Pracy ze środków budżetu państwa (część 73) do składek w kolejnych latach na: 1) w 2027 r. – 6,5 mln zł; 2) w 2028 r. – 6,7 mln zł; 3) w 2029 r. – 6,9 mln zł; 4) w 2030 r. – 7,1 mln zł; 5) w 2031 r. – 7,2 mln zł; 6) w 2032 r. – 7,4 mln zł; 7) w 2033 r. – 7,6 mln zł; 8) w 2034 r. – 7,8 mln zł; 9) w 2035 r. – 8 mln zł; 10) w 2036 r. – 8,2 mln zł. **Łącznie – 73,04 mln zł.** Fundusz Emerytur Pomostowych Projektodawca wskazuje, że koszt dopłat ze środków budżetu państwa do składek na Fundusz Emerytur Pomostowych dla artystów zawodowych z prawem do dopłaty będzie znikomy. Obowiązek opłacenia składek na przedmiotowy fundusz, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, może zrealizować się wyłącznie w odniesieniu do skonkretyzowanej grupy artystów zawodowych, tj. tancerzy zawodowych, wykonujących po dniu wejścia w życie projektowanej ustawy prace związane z bardzo ciężkim wysiłkiem fizycznym (art. 3 ust. 6 w związku z art. 35 ust. 1 powołanej ustawy). Z danych projektodawcy wynika, że wśród 62 423 artystów zawodowych 3222 osoby wykonują działalność artystyczną w obszarze tańca. Projektodawca szacuje, że wśród tej grupy ubezpieczonych liczba tancerzy zawodowych spełniających warunki do opłacenia obowiązkowo składek na Fundusz Emerytur Pomostowych będzie kształtować się na poziomie ok. 500 ubezpieczonych, przy czym nie jest możliwe ustalenie, jak duża część tej grupy spełni warunki umożliwiające otrzymanie dopłaty oraz jaka będzie średnia wysokość dopłaty w tej grupie. **Koszt zasiłków chorobowych** Dodatkowo jako koszt projektu ustawy należy wskazać orientacyjną kwotę zasiłków chorobowych wynikających z absencji chorobowej artystów zawodowych oraz zasiłków opiekuńczych i macierzyńskich. Kwotę tę ustalono przez obliczenie proporcji między całkowitym kosztem zasiłków chorobowych wynikających z absencji chorobowej finansowanej zarówno z funduszy zakładów pracy, jak i FUS oraz zasiłków opiekuńczych i macierzyńskich wśród ogółu pracującej populacji za 2023 r. oraz w odniesieniu do przewidywanej populacji artystów korzystających z systemu z prawem do dopłaty (21 316 osób). Liczba pracujących w gospodarce narodowej w 2023 r. – 15 100 000 osób Przewidywana liczba artystów korzystających z systemu z prawem do dopłaty – 21 316 osób Koszty absencji chorobowej finansowanej przez zakłady pracy w 2023 r. – 11 039 000 000 zł Koszty absencji chorobowej finansowanej z FUS w 2023 r. – 15 703 000 000 zł Koszty zasiłków opiekuńczych w 2023 r. – 1 648 000 000 zł Koszty zasiłków macierzyńskich w 2023 r. – 9 538 000 000 zł Łącznie koszty: 37 928 000 000 zł

	W przeliczeniu na jednego pracownika koszt ten wynosi ok. 2512 zł (rocznie), co przy uwzględnieniu przewidywanej liczby artystów korzystających z systemu z prawem do dopłaty (21 316 osób) oznacza, że łącznie koszty absencji chorobowej, zasiłków opiekuńczych i macierzyńskich wśród uprawnionych artystów wyniosą ok. 53 545 000 zł[4)] rocznie, w roku bazowym 2026. Należy podkreślić, że ok. 11 % artystów jest zatrudnionych na podstawie umowy o pracę, w związku z czym posiadają oni uprawnienia w zakresie świadczeń związanych z absencją chorobową z tego tytułu. Szacowany koszt należy więc skorygować o ten odsetek: 53 545 000 zł*89 % = 47 655 050 zł. **Łącznie: ok. 47,6 mln zł/rok** Koszt wypłat pozostałych świadczeń związanych z tym, że artyści zawodowi będą podlegać ubezpieczeniom społecznym nie jest możliwy do oszacowania ze względu na brak miarodajnych danych. W szczególności nie jest możliwe oszacowanie, jaki będzie koszt związany ze świadczeniami wynikającymi z objęcia artystów zawodowych ubezpieczeniem wypadkowym, gdyż żadne dane nie wskazują na częstotliwość i potencjalne skutki takich wypadków w grupie artystów, a w konsekwencji nie sposób ustalić, jaka będzie szacunkowa wartość wypłacanych świadczeń. Należy jednak wskazać, że koszty z tego tytułu wystąpią. **Na obecnym etapie projektodawca zakłada, że łączna kwota tych świadczeń wypłacanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nieuwzględniając zasiłków chorobowych, wyniesie tyle, ile odrębny koszt zasiłków chorobowych, a więc ok. 47,6 mln zł rocznie. W konsekwencji roczny koszt świadczeń z FUS należy oszacować jako 95,2 mln zł (w roku bazowym 2026). W pierwszym roku funkcjonowania systemu (2027) będzie to 101,10 mln zł.** **<u>Koszt świadczeń emerytalnych i rentowych</u>** Artyści zawodowi, ze względu na podleganie ubezpieczeniom społecznym, nabędą prawo do świadczeń emerytalnych i rentowych. Projektodawca nie dysponuje jednak żadnymi danymi, które pozwoliłyby na miarodajne, chociażby przybliżone, oszacowanie realnego wpływu projektu ustawy na wysokość tych świadczeń. Nie sposób ustalić w szczególności, jaka będzie przeciętna część składek i okresów składkowych i nieskładkowych pochodzących z nowych tytułów ubezpieczeniowych dla artystów emerytów i rencistów w poszczególnych latach. Należy założyć, że wprowadzane projektem ustawy nowe tytuły do objęcia ubezpieczeniami będą miały marginalny wpływ na wysokość tych świadczeń w okresie pierwszych kilkunastu lat od wejścia w życie ustawy, w tym w okresie pierwszych 10 lat, których szacowanie nakazuje Ocena Skutków Regulacji. Wpływ ten będzie zwiększał się z czasem i koszty związane z wypłatą świadczeń emerytalnych i rentowych pojawią się w przyszłości, jednak obecnie nie ma podstaw do oszacowania, ile będą one wynosiły. Należy wskazać, że zgodnie z danymi ZUS w październiku 2025 r. liczba osób pobierających emerytury i renty twórców wyniosła 3,1 tys., z tego pobierających: – emerytury – 2,4 tys., – renty z tytułu niezdolności do pracy – 0,1 tys., – renty rodzinne – 0,6 tys. Powyższe dane nie pozwalają na oszacowanie, jaki wpływ na liczbę artystów i twórców pobierających świadczenia emerytalne będzie miało wejście w życie projektowanej ustawy. Wskazują jednak na to, że liczba artystów i twórców pobierających świadczenia z tego tytułu jest obecnie niewielka i generuje marginalne koszty. Należy więc uznać, że artyści i twórcy pobierają co do zasady emerytury i renty w związku z ubezpieczeniami z innych tytułów, np. prowadzenia działalności gospodarczej czy umowy o pracę. **<u>Wpływy ze składek opłacanych przez artystów zawodowych</u>** Uzyskanie tytułów ubezpieczeniowych artysty zawodowego oraz artysty zawodowego z prawem do dopłaty będzie wiązać się z obowiązkiem uiszczania składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne. W ocenie MKiDN nie jest możliwe oszacowanie realnych przychodów w związku z wpływem składek na ubezpieczenia pochodzących od artystów zawodowych z prawem do dopłaty po

[4)] Informacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o świadczeniach pieniężnych z funduszu ubezpieczeń społecznych oraz o niektórych świadczeniach z zabezpieczenia społecznego IV kwartał / okres I-XII 2023 r.

wejściu w życie projektowanej ustawy. Osoby te najczęściej już obecnie odprowadzają składki na ubezpieczenia z różnych tytułów i nie sposób wskazać, jak sytuacja ta zmieni się w przypadku uzyskania prawa do dopłaty. Jednocześnie duża część ich składek będzie pokrywana na podstawie dopłaty. Należy wskazać, że w ocenie projektodawcy nastąpi pewien wpływ z tytułu opłacania przez te osoby składek na ubezpieczenia, jednak ze względu na brak danych nie został on oszacowany i uwzględniony. Mogłoby to bowiem, bez żadnych podstaw, wywołać wrażenie obniżenia kosztów projektu ustawy przez wywołanie wpływu środków, podczas gdy projektodawca od początku prac podejmuje starania w celu oszacowania możliwych kosztów maksymalnych projektu ustawy.

W ocenie projektodawcy jedynie niewielka część artystów osiągających wynagrodzenie wykraczające poza 125 % minimalnego wynagrodzenia (a więc osób, które stałyby się artystami zawodowymi bez prawa do dopłaty) zdecyduje się na wejście do systemu i uzyskanie nowego, przewidzianego projektem ustawy tytułu do objęcia ubezpieczeniami.

Zgodnie z danymi ZUS według stanu na dzień 30 września 2025 r. liczba osób zgłoszonych do ubezpieczeń społecznych jako twórcy i artyści na obecnych zasadach wynosi 86 osób. Biorąc pod uwagę, że tytuł artysty zawodowego bez prawa do dopłaty będzie co do zasady odpowiednikiem obecnych tytułów ubezpieczeniowych twórcy i artysty, projektodawca szacuje, że liczba osób, które uzyskają nowy tytuł nie zmieni się.

Biorąc pod uwagę, że w przypadku artystów zawodowych bez prawa do dopłaty:

a) podstawą składek na ubezpieczenie zdrowotne jest kwota odpowiadająca sumie przychodów z tytułu umów o dzieło lub innych umów o świadczenie usług, do których zgodnie z ustawą z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny stosuje się przepisy dotyczące umowy o dzieło, zawieranych w ramach prowadzonej działalności artystycznej w danym miesiącu, niemniej niż kwota odpowiadająca wysokości minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w dniu 1 stycznia danego roku, na potrzeby szacowania wpływu z tytułu składek projektodawca przyjął kwotę odpowiadającą przeciętnemu miesięcznemu wynagrodzeniu w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” – 8181,72 zł,
b) podstawą składek na ubezpieczenia społeczne jest kwota minimalnego wynagrodzenia, jeśli osoby te nie posiadają innych obowiązkowych tytułów ubezpieczeń emerytalnego i rentowych, albo kwota stanowiąca różnicę między minimalnym wynagrodzeniem a sumą podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z innych tytułów, na potrzeby szacowania wpływu z tytułu składek projektodawca przyjął kwotę odpowiadającą minimalnemu wynagrodzeniu w roku bazowym 2026 – 4806 zł

– należy przyjąć, że miesięczna kwota składek uiszczanych przez jedną osobę będzie wynosić łącznie 2156,03 zł, z czego: 1520,63 zł – suma składek na ubezpieczenia społeczne oraz 635,40 zł – składka zdrowotna.

Biorąc pod uwagę zakładaną liczbę 86 osób, roczny wpływ z tytułu składek opłacanych przez artystów zawodowych bez prawa do dopłaty wyniesie:

2081,86 zł*86*12 = **2 225 022,96 zł,**

z czego:

1446,46 zł*86*12 = 1 569 290,16 zł – suma składek na ubezpieczenia społeczne,

635,40 zł*86*12 = 655 732,8 zł – suma składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Wpływy związane z zatrudnieniem nowych osób w MKiDN oraz w Instytucji

Projektodawca zakłada, że w związku z zatrudnieniem nowych osób w MKiDN oraz w Instytucji nastąpią dodatkowe wpływy do budżetu państwa oraz jednostek samorządu terytorialnego (z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych), NFZ (składka zdrowotna), Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (składka emerytalna, rentowa, wypadkowa, chorobowa) i Funduszu Pracy. Zgodnie z informacją przekazaną przez Ministerstwo Finansów= wskazano na to, że 15 % wpływów z PIT zostanie przekazanych do budżetu państwa, natomiast 85 % wpływów z PIT zostanie przekazanych jednostkom samorządu terytorialnego.

Wpływy oszacowano, zakładając zatrudnienie 31 osób w pierwszym roku (2 MKiDN+29 Instytucja), 20 osób w drugim roku (2 MKiDN+18 Instytucja) oraz 12 osób od trzeciego roku (5 MKiDN+7 Instytucja) oraz biorąc pod uwagę średnie wynagrodzenie w MKiDN w wysokości 11 570,08 zł brutto, oraz średnie wynagrodzenie pracownika Instytucji w wysokości

	9096,86 zł brutto. Uwzględniono również prognozowany wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej według wskaźników opublikowanych w dokumencie Ministra Finansów *Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja – lipiec 2025 r.* Wnioski: 1. Do systemu dopłat wchodzą tylko osoby, które w trzech poprzednich latach podatkowych osiągały średniorocznie dochód niewyższy niż 125 % minimalnego wynagrodzenia za pracę. Za kwotę dochodu umożliwiającą wejście do systemu dopłat w roku 2027 należy uznać uzyskiwanie w okresie 2024–2026 średnich dochodów niewyższych niż 68 715 zł rocznie – to jest niewięcej niż średnio 5726,25 zł miesięcznie. Osoby te jednocześnie nie mogą prowadzić działalności gospodarczej oraz nie będą ubezpieczone na innej podstawie, w tym w szczególności w KRUS – ok. 27 861 osób. Wskazano przedziały przychodów, do których przyporządkowano artystów mogących uzyskać uprawnienie do dopłaty. 2. Dopłata stanowi uzupełnienie wysokości składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy i Fundusz Emerytur Pomostowych do wysokości składek należnych w przypadku minimalnego wynagrodzenia za pracę. Jej wysokość dla każdego artysty może więc różnić się w każdym miesiącu roku, w szczególności biorąc pod uwagę bardzo dużą nieregularność przychodów w tej grupie. Oszacowano ogólne, średnie wysokości dopłat dla poszczególnych przedziałów przychodów. **3. Łączny koszt dopłat szacowany jest na 237,58 mln zł w roku bazowym 2026 (ok. 19,80 mln zł miesięcznie), przy czym pierwszym rokiem działania systemu jest rok 2027.** **4. Kosztem systemu będą również koszty świadczeń z FUS (w tym koszt absencji chorobowej) oszacowany na ok. 95,2 mln zł rocznie w roku bazowym 2026.** **5. Dodatkowo koszt obsługi administracyjnej i instytucjonalnej systemu oszacowano na 20,20 mln zł w roku bazowym 2026.** **6. Projektowana ustawa wejdzie w życie po 9 miesiącach od dnia jej ogłoszenia, a w konsekwencji oszacowany koszt należy skorygować, biorąc pod uwagę prognozowany wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej według wskaźników opublikowanych w dokumencie Ministra Finansów Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja – lipiec 2025 r. (wskaźnik dla roku 2027 w wysokości 106,2 %).** Koszt całkowity roczny systemu policzony według danych na rok bazowy 2026: Administracja na poziomie MKiDN: ok. 0,36 mln zł/rok Koszty ZUS: 9,74 mln zł/rok (zakładając prowizję w wysokości 4,1 % kosztu dopłat) Instytucja: 10,1 mln zł/rok Dopłaty (uwzględniając Fundusz Pracy): ok. 237,58 mln zł/rok – w tym koszt dopłaty do składki zdrowotnej ok. 31,42 mln zł/rok Koszty absencji chorobowej artystów oraz innych świadczeń z FUS: ok. 95,2 mln zł/rok **Łącznie: ok. 352,98 mln zł/rok** **Biorąc pod uwagę, że projektowana ustawa wejdzie w życie w roku 2027, zakładając, że będzie to pierwszy pełen rok funkcjonowania systemu dopłat, poniżej oszacowano koszt projektu z uwzględnieniem prognozowanego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej według wskaźników opublikowanych w dokumencie Ministra Finansów *Wytyczne dotyczące stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw. Aktualizacja – lipiec 2025 r.* – wskaźnik dla roku 2027 w wysokości 106,2 %.** **Koszt całkowity roczny systemu policzony według danych na 2027 r.:** Administracja na poziomie MKiDN: ok. 0,38 mln zł/rok Koszty ZUS: ok. 10,34 mln zł/rok Instytucja: ok. 10,73 mln zł/rok Dopłaty (uwzględniając Fundusz Pracy): ok. 252,31 mln zł/rok – w tym koszt dopłaty do składki zdrowotnej ok. 33,37 mln zł/rok

	Koszty absencji chorobowej artystów oraz innych świadczeń z FUS: ok. 101,10 mln zł/rok **<u>Łącznie: ok. 374,86 mln zł/rok</u>** **<u>Szacowana struktura kosztów w roku 2027:</u>** **Koszty instytucji (MKiDN, ZUS, Instytucja)** 0,38 mln zł (MKiDN) + 10,34 mln zł (ZUS) + 10,73 mln zł (Instytucja) = <u>21,45 mln zł</u> / 374,86 mln zł (koszt całkowity) Koszt ten stanowić będzie ok. 5,72 % wszystkich kosztów. **Koszty dopłaty do składki zdrowotnej** 33,40 mln zł / 374,86 mln zł (koszt całkowity) = ok. 8,89 % wszystkich kosztów. **Koszty dopłaty do składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy** 219,15 mln zł / 374,86 mln zł (koszt całkowity) = ok. 58,45 % wszystkich kosztów. **Koszty absencji chorobowej i świadczeń z FUS** 101,10 mln zł / 374,86 mln zł (koszt całkowity) = ok. 26,94 % wszystkich kosztów. W związku z tym, że dopłata do składek stanowi uzupełnienie wysokości składek w minimalnej wysokości szacuje się, że po spełnieniu ustawowych przesłanek artyści korzystający z dopłaty będą otrzymywać świadczenia emerytalne na minimalnym określonym ustawowo poziomie. Należy zwrócić uwagę, że bez wprowadzenia nowych regulacji i zagwarantowania emerytur i rent na minimalnym poziomie część artystów po zakończeniu działalności stałaby się zapewne beneficjentami pomocy społecznej lub też konieczne byłoby dopłacanie z budżetu państwa do ich emerytur w celu osiągnięcia poziomu emerytury minimalnej.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Skutki

Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	*Łącznie (0-10)*
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2024 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	0	0	0	0	0	0
	artyści zawodowi (łączna szacowana wartość dopłaty do składek oraz świadczeń w związku z absencją chorobowa)	0	376,02 mln	399,34 mln	423,30 mln	451,69 mln	524,14 mln	4 564,75 mln
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak wpływu.						
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Objęcie artystów zawodowych systemem ubezpieczeń społecznych w szczególności umożliwi korzystanie przez osoby ubezpieczone ze świadczeń wypłacanych z ubezpieczeń społecznych, np. z tytułu choroby oraz macierzyństwa, wypadków przy pracy, rent i emerytur. Będzie również możliwe objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym artysty zawodowego oraz członków jego rodziny na zasadach ogólnych.						
	artyści ubiegający się o potwierdzenie dorobku	Przewiduje się, że do systemu będzie chciała wejść duża część populacji twórców i artystów. Osoby te będą musiały uzyskać potwierdzenie dorobku, tj. udokumentowaną w dowolnej formie, na dowolnym nośniku, działalność						

		artystyczną lub twórczą, oraz uzyskać potwierdzenie statusu artysty zawodowego w postaci decyzji wydawanej w postępowaniu administracyjnym.
	osoby, które uzyskają status artysty zawodowego	Osoby, które uzyskają status artysty zawodowego bez prawa do dopłaty, zyskają tytuł do objęcia ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym odpowiadający specyfice pracy twórczej. Będzie się to wiązać z koniecznością odprowadzania składek na poziomie określonym w projekcie ustawy. Dla części tej grupy, która obecnie nie odprowadza składek na ubezpieczenia, może to oznaczać obowiązek ponoszenia nowych kosztów, co jednak będzie się wiązać z wszelkimi benefitami wynikającymi z posiadania ubezpieczeń. Osoby, które uzyskają status artysty zawodowego z prawem do dopłaty, zyskają tytuł do objęcia ubezpieczeniami społecznymi i ubezpieczeniem zdrowotnym odpowiadający specyfice pracy twórczej. Będzie się to wiązać z koniecznością odprowadzania składek na poziomie określonym w projekcie ustawy, jednak w miesiącach, w których odprowadzane przez nie składki nie osiągną poziomu składek odpowiadających minimalnemu wynagrodzeniu za pracę, otrzymają uzupełnienie składek do tej wysokości w postaci dopłaty. Dla części tej grupy, która obecnie nie odprowadza składek na ubezpieczenia, a jednocześnie osiąga dochody powyżej minimalnego wynagrodzenia, może to oznaczać obowiązek ponoszenia nowych kosztów, co jednak będzie się wiązać z wszelkimi benefitami wynikającymi z posiadania ubezpieczeń.
	Osoby wykonujące zawody artystyczne	Opierając się na badaniu „Policzone, policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce" zrealizowanym pod kierownictwem prof. Doroty Ilczuk można wskazać, że projektowana ustawa będzie miała największy wpływ na osoby wykonujące zawody artystyczne w dziedzinach twórczości ludowej, sztuk wizualnych i plastycznych, tańca i literatury. Są to bowiem grupy osiągające najniższe przychody i w związku z tym częściej spełniać będą warunki niezbędne do otrzymania dopłaty do składek. Projektowana ustawa będzie natomiast w mniejszym stopniu oddziaływać na osoby wykonujące zawody artystyczne w dziedzinach filmu i muzyki, które co do zasady osiągają przychody wyższe.
	nowi pracownicy Instytucji, osoby powołane do Komisji Opiniującej oraz Rady	W związku z wykonywaniem przez Instytucję zadań wynikających z projektu ustawy grupa nowych pracowników Instytucji, osób powołanych do Komisji Opiniującej oraz Rady uzyska korzyści finansowe w postaci wynagrodzenia.
Niemierzalne		Przyjęcie projektowanych rozwiązań zmniejszy szarą strefę i zwiększy liczbę osób odprowadzających składki do ZUS oraz NFZ. Jednocześnie poprawienie sytuacji artystów zwiększy gospodarczy sektor kultury i poprawi jego rentowność. Zwiększeniu ulegnie także poziom bezpieczeństwa artystów, którzy wejdą w zakres ubezpieczeń społecznych.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projekt ustawy nie wprowadza dla przedsiębiorców nowych obowiązków i nie spowoduje konieczności ponoszenia dodatkowych kosztów. Zgodnie z projektem ustawy przedsiębiorcy nie będą mogli uzyskać statusu artysty zawodowego, a więc również dopłaty do składek na ubezpieczenia. Wejście w życie projektowanej ustawy będzie miało pozytywny wpływ na sytuację ekonomiczną i społeczną rodziny, której częścią jest osoba, która uzyska status artysty zawodowego. Projektowana ustawa będzie miała także pozytywny wpływ na sytuację osób niepełnosprawnych oraz osób starszych, w przypadku gdy będą to osoby, które uzyskają status artysty zawodowego. Wprowadzana regulacja umożliwi bowiem takim osobom dostęp do dopłaty do składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.	

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ -nie ☐ nie dotyczy

☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Projekt ustawy wprowadza nowe procedury, w tym w zakresie nadawania i zawieszania statusu artysty zawodowego. Jednocześnie jednak nie można uznać ich za obciążenia regulacyjne, gdyż projekt ustawy nie przewiduje obowiązku ubiegania się o status artysty zawodowego, a jego uzyskanie jest związane z korzyściami dla jednostki.

9. Wpływ na rynek pracy

Projekt ustawy może pośrednio wpłynąć na zmniejszenie się szarej strefy i zwiększenie liczby osób opłacających składki do ZUS i NFZ.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☒ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☒ zdrowie
☒ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ inne:	

Omówienie wpływu	Projekt ustawy poprawi sytuację artystów, również tych żyjących w małych miejscowościach, zatem wpłynie na dostęp do dóbr kultury. Dzięki zaprojektowanym mechanizmom zwiększy się stabilność środowisk artystycznych i powinna zmniejszyć się ucieczka wykształconych artystów do innych zawodów. Dodatkowo w ramy zawodów artystycznych włączono twórców i artystów kultury ludowej, co szczególnie wzmocni dostępność ich działalności i wytworów w małych miejscowościach o charakterystycznej kulturze regionalnej. Ze względu na to, że decyzja Ministra, jako organu administracyjnego II stopnia, w przedmiocie rozpatrzenia odwołania od decyzji dyrektora Instytucji podlega zaskarżeniu do wojewódzkiego sądu administracyjnego, a jego wyrok może zostać następnie ewentualnie zaskarżony do Naczelnego Sądu Administracyjnego, wejście w życie projektowanej ustawy spowoduje wzrost spraw wpływających do wskazanych wyżej sądów. Analogiczny wpływ należy wskazać w odniesieniu do sądów powszechnych – sądów pracy i ubezpieczeń społecznych w związku z wydawaniem przez Prezesa ZUS decyzji w przedmiocie dopłaty.

11.Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Wykonanie przepisów proponowanego aktu prawnego będzie zależeć od poszczególnych celów projektu ustawy. W zakresie definicji artystów zawodowych i ich uprawnień, uregulowania procedur nadawania i zawieszania statusu artysty zawodowego na podstawie ich potwierdzonego dorobku artystycznego oraz określenia zasad dostępu artystów zawodowych do systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych wykonanie planuje się na czas wejścia w życie projektowanej ustawy. Projektowana ustawa wejdzie w życie po upływie 9 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Wykonanie celów aktu prawnego w postaci poprawy sytuacji najmniej zarabiających artystów, w tym w szczególności żyjących poza dużymi ośrodkami miejskimi, poszerzenia dostępu do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego osób wykonujących zawody artystyczne, a także w konsekwencji poprawy bytu artystów i zwiększenia atrakcyjności wykonywania zawodów artystycznych oraz zwiększenia stabilności środowisk artystycznych, ograniczenia rezygnacji z pracy artystycznej wykształconych twórców będzie zależeć od sprawności działania zakładanych przez projekt ustawy procedur oraz od liczby wniosków o przyznanie statusu artysty zawodowego. Przewiduje się, że pierwsze pozytywne efekty będą obserwowalne w ciągu roku od wypłaty pierwszych dopłat do składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

W najdłuższym terminie obserwowalne będą długofalowe skutki wejścia w życie projektowanej ustawy, czyli poszerzenie dostępu społeczeństwa do dóbr kultury, rozkwit kultury regionalnej i ludowej. Uwidoczni się także wpływ projektowanych regulacji na ogólną sytuację środowiska artystów, formy zatrudnienia artystów, gospodarcze wzmocnienie sektora kultury i poprawę jego rentowności.

W związku z wdrożeniem projektowanej ustawy konieczne będzie wydanie trzech aktów rangi rozporządzenia:

1) w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia przewodniczącego, wiceprzewodniczącego oraz członków Rady oraz terminu jego wypłaty;

2) w sprawie trybu wydawania opinii przez Komisję Opiniującą oraz wysokości i terminu wypłaty wynagrodzenia jej członkom;
3) w związku z koniecznością przekształcenia i reorganizacji Centrum Edukacji Artystycznej – specjalistycznej jednostki nadzoru, o której mowa w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, która funkcjonuje na podstawie rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie specjalistycznej jednostki nadzoru.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Trzy lata po wejściu w życie projektowanej ustawy zostanie dokonana przez Instytucję ocena, czy projektowana regulacja poprawiła sytuację środowiska artystów. W ramach ewaluacji planowane jest przeprowadzenie badań, których zakres obejmie wpływ regulacji na formy zatrudnienia artystów oraz policzenie liczby artystów, którzy skorzystali z wynikających z projektu ustawy regulacji. Ponadto zostanie zbadane, czy wprowadzenie tego modelu opłacania składek wpłynęło na rezygnację z pracy na etacie bądź działalności gospodarczej.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

1. Raport z konsultacji publicznych;
2. Ocena skutków projektu dla ochrony danych osobowych (DPIA).

Warszawa, 22 grudnia 2025r.

RAPORT Z KONSULTACJI PUBLICZNYCH

Projekt ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny UD212

I. INFORMACJE O SPOSOBIE I TRYBIE PRZEPROWADZENIA KONSULTACJI

1. Zgodnie z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) projekt ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny pod numerem UD212.

2. Konsultacje publiczne rozpoczęły się 29 kwietnia 2025 r. tj. z dniem opublikowania ogłoszenia o ich uruchomieniu w Biuletynie Informacji Publicznej MKiDN (link do strony https://bip.mkidn.gov.pl/pages/legislacja/wykaz-projektow-poddawanych-konsultacjom-publicznym.php).

3. Konsultacje publiczne projektu ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny zakończyły się 30 maja 2025 r.

4. W wyniku konsultacji do MKiDN wpłynęło łącznie 79 stanowisk od organizacji zbiorowego zarządzania i innych organizacji zrzeszających twórców i wydawców, instytucji kultury, wydawców, organizacji bibliotecznych, organizacji społecznych, a także licznie wzięły w nich udział osoby fizyczne.

5. Konsultacje miały charakter publiczny, a w szczególności skierowano zaproszenie do następujących podmiotów:

1. DJ Union Polskie Stowarzyszenie Prezenterów Muzyki
2. EC1 Łódź - Miasto Kultury w Łodzi
3. ECF Camerimage
4. Federacja Związków Zawodowych Pracowników Kultury i Sztuki
5. Film Produkcja
6. Filmoteka Narodowa - Instytut Audiowizualny
7. Fundacja Indie Games Polska
8. Fundacja Siła Społeczna
9. Forum Środowisk Sztuki Tańca
10. Gildia Montażu i Postprodukcji
11. Gildia Polskich Charakteryzatorów Filmowych, Telewizyjnych i Teatralnych
12. Gildia Polskich Reżyserek i Reżyserów Obsady
13. Inicjatywa Kobiety Filmu
14. Instytut Adama Mickiewicza
15. Kino Świat sp. z o.o.
16. Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji KIGEIT
17. Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych
18. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji
19. Krakowski Klaster Filmowy
20. Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej
21. Ogólnopolski Związek Zawodowy Artystów Tancerzy
22. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego
23. Polska Akademia Filmowa
24. Polska Gildia Producentów
25. Polski Instytut Sztuki Filmowej
26. Polska Izba Radiodyfuzji Cyfrowej
27. Polski PEN Club
28. Polski Związek Chórów i Orkiestr
29. Polski Związek Kaskaderów
30. Polskie Stowarzyszenie Jazzowe
31. Polskie Stowarzyszenie Montażystów

32. Polskie Stowarzyszenie Muzyki Elektroakustycznej PSeME
33. Polskie Stowarzyszenie Nowe Kina
34. Polskie Stowarzyszenie Realizatorów Dźwięku
35. Polskie Towarzystwo Taneczne
36. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego
37. Sieć Kin Studyjnych i Lokalnych
38. Stowarzyszenie Akordeonistów Polskich
39. Stowarzyszenie Aktorów, Statystów i Epizodystów Filmowych i Telewizyjnych
40. Stowarzyszenie Animatorów i Animatorek Kultury „Forum Kraków”
41. Stowarzyszenie Architektów Polskich
42. Stowarzyszenie Architektów Wnętrz
43. Stowarzyszenie Artystów Ceramików
44. Stowarzyszenie Artystów Wykonawców Utworów Muzycznych i Słowno-Muzycznych
45. Stowarzyszenie Autorów ZAiKS
46. Stowarzyszenie Autorów i Autorek Zdjęć Filmowych PSC
47. Stowarzyszenie Dramatopisarzy i Dramaturgów Polskich
48.Stowarzyszenie Dyrektorów Teatrów
49. Stowarzyszenie Dystrybutorów Filmowych
50. Stowarzyszenie Filmowców Polskich
51. Stowarzyszenie Kin Studyjnych
52. Stowarzyszenie Kina Polskie
53. Stowarzyszenie Kreatywna Polska
54. Stowarzyszenie Pisarzy Polskich
55. Stowarzyszenie Polska Gildia Producentów
56. Stowarzyszenie Polskich Artystów Karykatury
57. Stowarzyszenie Polskich Artystów Muzyków
58. Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kameralistów
59. Stowarzyszenie Polskie Gry
60. Stowarzyszenie Postproducentów Polskich
61. Stowarzyszenie Producentów Polskiej Animacji
62. Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury
63. Stowarzyszenie Tłumaczy Polskich
64. Stowarzyszenie Twórców dla Rzeczypospolitej
65. Stowarzyszenie Twórców Grafiki Użytkowej (STGU)
66. Stowarzyszenie Twórców Ludowych
67. Stowarzyszenie Twórczyń Filmowych
68. Stowarzyszenie Unia Literacka
69. Studio Filmów Rysunkowych
70. Towarzystwo Literackie im. Adama Mickiewicza
71. Unia Polskich Teatrów
72. Wytwórnia Filmów Dokumentalnych i Fabularnych
73. Wytwórnia Filmów Fabularnych
74. Związek Polskich Artystów Fotografików
75. Związek Artystów Scen Polskich ZASP
76. Związek Autorów i Producentów Audiowizualnych ZAPA
77. Związek Kompozytorów Polskich
78. Związek Literatów Polskich
79. Związek Polskich Artystów Fotografików
80. Związek Polskich Artystów Malarzy i Grafików
81. Związek Polskich Artystów Plastyków
82. Związek Pracodawców Cyrku i Rozrywki
83. Związek Pracodawców Prywatnych Mediów [Konfederacja Lewiatan]
84. Związek Producentów Audio-Video ZPAV
85. Związek Zawodowy Aktorów Polskich ZZAP
86. Związek Zawodowy Filmowców
87. Związek Zawodowy Gildia Polskich Reżyserek i Reżyserów Teatralnych
88. Związek Zawodowy Kostiumografów i Pracowników Pionu Kostiumograficznego
89. Związek Zawodowy Muzyków RP

90. Związek Zawodowy Polskich Artystów Muzyków Orkiestrowych
91. Związek Zawodowy Polskich Reżyserów Dokumentalnych - Gildia Polskich Reżyserów Dokumentalnych
92. Związek Zawodowy Reżyserów Polskich – Gildia Reżyserów Polskich
93. Związek Zawodowy Scenarzystów Polskich - Gildia Scenarzystów

II. INFORMACJE O ZGŁOSZONYCH UWAGACH

W trakcie konsultacji publicznych uwagi do projektu zostały zgłoszone przez: Stowarzyszenie Reżyserów Polskich, Fundację Archiprawo, Związek Polskich Autorów i Kompozytorów "ZAKR", Sąd Najwyższy, Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, Stowarzyszenie Pisarzy Polskich, Gildię Polskich Reżyserek i Reżyserów Obsady, Krajową Izbę Gospodarczą Elektroniki i Telekomunikacji, Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury, Stowarzyszenie Unia Literacka, Związek Kompozytorów Polskich, Związek Polskich Artystów Plastyków, Związek Zawodowy Muzyków Rzeczypospolitej Polskiej, Związek Zawodowy - Gildia Polskich Reżyserek i Reżyserów Teatralnych, Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej, Stowarzyszenie Autorek i Autorów Zdjęć Filmowych, Stowarzyszenie Kreatywna Polska, Stowarzyszenie Artystów Wykonawców SAWP, Krajową Izbę Producentów Audiowizualnych, Fundację Siła Społeczna, Izbę Wydawców Prasy oraz Stowarzyszenie Dziennikarzy i Wydawców Repropol, Darię Gosek-Popiołek Posłankę na Sejm RP, Forum Środowisk Sztuki Tańca, Związek Zawodowy Scenarzystów Polskich - Gildia Scenarzystów, Fundację Exodus, Polską Izbę Książki, Federację Związków Zawodowych Pracowników Kultury i Sztuki, Stowarzyszenie Filmowców Polskich, Krajową Izbę Biur Rachunkowych, Związek Zawodowy Reżyserów Polskich Gildia Reżyserów Polskich, Związek Zawodowy Polskich Artystów Muzyków Orkiestrowych, Stowarzyszenie Producentów Polskiej Animacji, Instytut Adama Mickiewicza, Rzecznika Małych i Średnik Przedsiębiorców, Kancelarię doradztwa podatkowego ALO-2, Stowarzyszenie Autorów „ZAiKS", Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.

Zgłoszone uwagi miały zarówno charakter ogólny, odnoszący się do całości projektu ustawy, jak i szczegółowy, dotyczący poszczególnych przyjętych rozwiązań.

Projekt ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny poparły:
1. Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury
2. Związek Zawodowy Polskich Artystów Muzyków Orkiestrowych
3. Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej
4. Unia Literacka
5. Związek Zawodowy Aktorów Polskich
6. Polska Izba Książki
7. Instytut Adama Mickiewicza
8. Stowarzyszenie Artystów Wykonawców

Tabelaryczny wykaz uwag zgłoszonych w procesie konsultacji publicznych do projektu ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny wraz ze stanowiskiem MKiDN stanowi załącznik do niniejszego dokumentu. Tabela zawiera uwagi zgłoszone do konkretnych zamierzeń ujętyóch w projekcie. Wszystkie uwagi nie zostały ujęte w tabeli, bowiem często powtarzały swoją treść . Poniżej przedstawiono zbiorcze omówienie ich głównych zastrzeżeń.

Poniżej przedstawiono podsumowanie stanowisk zgłoszonych w ramach konsultacji publicznych, które miały charakter ogólny lub polemiczny i nie zawierały szczegółowych uwag umożliwiających projektodawcy odniesienie się do ich treści.

Spostrzeżenia ogólne

Wśród uwag ogólnych szczególnie mocno wybrzmiewa krytyka założenia, że wsparcie dla artystów ma zależeć od osiąganego dochodu. Zdaniem uczestników konsultacji, takie podejście jest sprzeczne z deklarowanym celem ustawy, czyli poprawą stabilności finansowej twórców i ich włączeniem do systemu ubezpieczeń społecznych. Wskazano, że wiele form wartościowej działalności artystycznej – zwłaszcza w obszarze sztuki wysokiej – nie przynosi dochodów, a publiczne granty i stypendia są niepewne i uzależnione od decyzji politycznych. W rezultacie aktywni twórcy mogą zostać wykluczeni z systemu wsparcia tylko dlatego, że nie czerpią dochodu ze swojej pracy.

Zwrócono również uwagę, że wielu artystów od lat funkcjonuje w niestabilnych warunkach ekonomicznych, często łącząc działalność twórczą z dorywczym zatrudnieniem. Obecny kształt ustawy

może utrwalić to wykluczenie, zamiast je zniwelować. Związek Zawodowy Muzyków RP podkreśla, że projekt nie tworzy trwałego systemu zabezpieczenia socjalnego, lecz mechanizm tymczasowy, który nie obejmie wszystkich artystów – zwłaszcza tych, którzy przez lata pozostawali poza systemem ubezpieczeń i dziś nie mają prawa do świadczeń emerytalnych. Wnosi o wprowadzenie rozwiązań zapewniających godne warunki pracy i starości dla wszystkich artystów, z preferencyjnym dostępem do ubezpieczeń społecznych.

Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji postuluje natomiast, by projekt ustawy był prowadzony przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Zdaniem Izby, korzystniejsze byłoby włączenie artystów do ogólnego systemu wsparcia dla niskodochodowych pracowników, co pozwoliłoby uniknąć tworzenia nowej instytucji i uprościć integrację z systemem ZUS.

Związek Polskich Autorów i Kompozytorów "ZAKR" wskazał, że projekt nie uwzględnia zróżnicowania zawodowego artystów i twórców, wynikającego z odmiennych dziedzin twórczości oraz różnorodnych form zatrudnienia, co może prowadzić do nierównego traktowania poszczególnych grup.

Niewystarczające wsparcie

Wielu konsultantów zwraca uwagę na niewystarczający zakres wsparcia przewidzianego w projekcie ustawy dla osób wykonujących zawody artystyczne. Stowarzyszenie Kreatywna Polska wskazuje, że projekt nie zachęca artystów do formalnego uzyskania statusu zawodowego, m.in. przez brak gwarancji zwolnienia z oskładkowania umów zlecenia i o świadczenie usług po nadaniu tego statusu. Krytykuje się także brak szczegółów dotyczących programów szkoleniowych dla artystów kończących karierę, ich dostępności, priorytetów i finansowania, a także brak jasnej strategii wspierania artystów na rynkach krajowych i globalnych.

Postuluje się także wsparcie dla artystek będących matkami, w tym dofinansowanie opieki nad dziećmi podczas pracy twórczej oraz prawo do dofinansowanego urlopu macierzyńskiego niezależnie od dochodów czy formy zatrudnienia, co ma zapewnić stabilność w okresie ciąży i macierzyństwa. Wskazuje się też na potrzebę ułatwień w powrocie do zawodu po przerwie związanej z koniecznością podjęcia innej pracy zarobkowej, zwłaszcza że wielu twórców posiada podwójne wykształcenie artystyczne i praktyczne.

Związek Zawodowy – Gildia Polskich Reżyserek i Reżyserów Teatralnych podkreśla brak zabezpieczenia dla osób długo pozostających poza systemem ubezpieczeń zdrowotnych i emerytalnych, zwracając uwagę na skutki likwidacji Komisji do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców. Stowarzyszenie Kreatywna Polska wskazuje, że obowiązkowe składki w systemie ZUS mogą być dużym obciążeniem dla artystów o nieregularnych i niskich dochodach, co może zniechęcać młodych twórców do przystąpienia do programu.

Fundacja Siła Społeczna podnosi brak dodatkowych świadczeń zdrowotnych, zwłaszcza że niektóre zawody artystyczne wiążą się z ryzykiem urazów i problemów zdrowotnych, proponując utworzenie specjalnego pakietu zdrowotnego obejmującego rehabilitację, konsultacje psychiatryczne, psychoterapię i wsparcie foniatryczne.

Nadmierne skomplikowanie ustawy, niejasność zasad, ryzyko nieefektywności systemu

Szereg zgłaszających, w tym Związek Zawodowy - Gildia Polskich Reżyserek i Reżyserów Teatralnych a także Związek Zawodowy Aktorów Polskich są zdania, że projekt ustawy wymaga dopracowania redakcyjnego - albowiem pełne ustalenie zakresu, treści i funkcjonalności proponowanych rozwiązań wymaga często łącznego analizowania projektu, jego uzasadnienia oraz OSR – podczas gdy w praktyce stosowania Ustawy kluczowa będzie jej treść, bez odwoływania się do dokumentów dodatkowych.

Zgłaszane wątpliwości dotyczą m.in. niejasności związanych z rezygnacją ze statusu artysty zawodowego oraz zasadami opłacania składek, zwłaszcza wobec osób z zadłużeniem lub zmieniających formę zatrudnienia. Niejasne są również warunki utraty statusu z powodu przekroczenia dochodu oraz możliwości samodzielnego opłacania składek.

Wielu opiniodawców podkreśla brak jednoznacznych przepisów dotyczących wysokości dopłat dla artystów, co utrudnia ocenę opłacalności przystąpienia do systemu. Izba Wydawców Prasy i Stowarzyszenie Repropol postulują wprowadzenie preferencyjnego systemu ubezpieczeń społecznych i ulg podatkowych, wzorem innych krajów, zamiast obecnego rozwiązania.

Pojawiły się także postulaty doprecyzowania definicji artysty i zakresu zawodów objętych ustawą, aby uniknąć nadużyć i rozmycia pojęcia twórczości. Konsultanci wskazują na potrzebę wyraźnego rozgraniczenia artystów od innych pracowników kultury, takich jak animatorzy czy rzemieślnicy, co ma chronić prestiż zawodu.

Konsultanci publiczni zwrócili uwagę, że obecna procedura przyznawania statusu artysty zawodowego przez Dyrektora Instytucji, uzależniona od opinii Komisji Opiniującej, może prowadzić do zbędnej biurokratyzacji. Wskazano, że w przypadku osób przedstawiających odpowiednie dokumenty potwierdzające wykonywanie zawodu twórcy lub artysty, dodatkowe etapy oceny są nieefektywne i czasochłonne. Przy relatywnie niewielkiej liczbie potencjalnych beneficjentów – około 67 tysięcy osób w skali kraju – rekomenduje się uproszczenie procedury, na przykład poprzez uznanie przedstawionej dokumentacji za wystarczającą podstawę do nadania statusu. Takie podejście mogłoby ograniczyć koszty administracyjne, skrócić czas rozpatrywania wniosków oraz wyeliminować potrzebę subiektywnej oceny wartości artystycznej dorobku, co może prowadzić do nieuzasadnionego hierarchizowania twórców.

Zgłoszono również potrzebę wprowadzenia bardziej elastycznego systemu, w którym utrata statusu następowałaby jedynie w przypadku rezygnacji z wykonywania zawodu lub trwałej zmiany miejsca zamieszkania poza granice kraju. Weryfikacja prawa do dopłat powinna natomiast odbywać się corocznie, na podstawie realnych dochodów oraz prognoz finansowych. Jako przykład sprawnie funkcjonującego modelu wskazano system niemiecki, gdzie wsparcie publiczne jest uzależnione od prognozowanych przychodów, a następnie weryfikowane i korygowane na podstawie danych urzędowych, co zapewnia większą sprawiedliwość i efektywność systemu.

Biurokracja, zbędna rozbudowa aparatu administracyjnego, koszty funkcjonowania systemu

W ramach konsultacji publicznych, szereg organizacji zwróciło uwagę na wysokie koszty wprowadzenia projektowanej ustawy oraz na nadmierną rozbudowę planowanych struktur administracyjnych. Krajowa Izba Biur Rachunkowych podkreśliła ryzyko odpływu dochodów do szarej strefy w związku z systemem dopłat. Stowarzyszenie Filmowców Polskich oraz ZAiKS wskazali, że środki przeznaczone na wsparcie artystów mogą zostać w dużej mierze skonsumowane przez koszty utrzymania nowo powołanych instytucji (Rada Programowo-Naukowa, Komisja Opiniująca), co nie przełoży się realnie na poprawę sytuacji artystów. Krytykowano również brak bardziej systemowych i efektywnych rozwiązań, jak np. mechanizmy znane z innych krajów europejskich.

Pojawiły się też wątpliwości co do funkcjonalności systemu dopłat obsługiwanego przez ZUS, w tym obciążenia artystów biurokracją oraz niejasności związane z ochroną danych osobowych. Związek Polskich Artystów Plastyków uznał tworzenie nowych organów za zbędne i kosztowne, postulując przekazanie zadań już istniejącym podmiotom lub samorządom. Podnoszono również, że środowisko artystyczne samodzielnie dba o rozwój zawodowy, a tworzenie urzędniczych struktur do wspierania tego procesu jest nieefektywne. Krytykowano również możliwość nadużyć przy rozliczaniu dopłat oraz wskazywano na lepsze wykorzystanie środków – np. poprzez obniżenie składek na ubezpieczenia społeczne lub uproszczony system dopłat. Wskazywano, że system powinien opierać się na zaufaniu społecznym i wykorzystywać już istniejące dane ZUS, zamiast tworzyć nowe, kosztowne mechanizmy weryfikacyjne.

Obawy o równość, podziały w środowisku, ryzyko wykluczenia

Konsultanci, w tym Stowarzyszenie Autorów ZAiKS, Stowarzyszenie Filmowców Polskich, Związek Zawodowy Muzyków RP oraz Stowarzyszenie Reżyserów Polskich podkreślali, że ustawa koncentruje się wyłącznie na artystach o najniższych dochodach, pomijając tych, którzy – mimo przekroczenia progów – nadal funkcjonują w warunkach niestabilności finansowej. Zwrócono również uwagę na brak uwzględnienia specyfiki różnych dziedzin artystycznych, co może prowadzić do nierównego traktowania.

Pojawiły się też obawy dotyczące arbitralności przyznawania statusu artysty zawodowego – brak jasnych kryteriów i transparentnych procedur oceny budzi wątpliwości co do możliwych nadużyć, uznaniowości i zależności od środowisk artystycznych czy instytucji kultury. Pytano jakie konsekwencje karne grożą za ewentualne nadużycia Komisji Opiniującej.

Krytykowano również fakt, że projekt wprowadza nowe podziały w środowisku twórczym – na artystów posiadających lub nieposiadających statusu, czy też uprawnionych lub nie do otrzymania dopłat. Podkreślano, że wsparcie ma charakter selektywny i socjalny, zamiast tworzyć systemowe, powszechne rozwiązania – jak ma to miejsce np. we Francji czy Niemczech.

Stowarzyszenie Reżyserów Polskich postulowało całkowite odrzucenie projektu, wskazując m.in. na wadliwe kryterium dochodowe, które wyklucza część artystów i de facto penalizuje osoby osiągające godziwe, ale nieregularne dochody.

Problem artystów w wieku przedemerytalnym

W głosach wyrażonych w ramach konsultacji publicznych zwrócono uwagę na niedostateczne zabezpieczenie sytuacji artystów seniorów. Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury podkreśliło, że projekt ustawy koncentruje się głównie na osobach młodszych, które dopiero rozpoczną gromadzenie składek, pomijając osoby starsze, które nie mają już na to realnych szans. Związek Polskich Artystów Plastyków zauważył, że projekt nie przewiduje statusu „twórcy zawodowego" dla emerytowanych artystów nadal aktywnych twórczo. Związek Zawodowy Muzyków RP postulował stworzenie mechanizmów umożliwiających płynne przejście z aktywności zawodowej na emeryturę artystyczną. Fundacja Siła Społeczna wskazała na wykluczenie wielu zasłużonych artystów w wieku emerytalnym, którzy nie mieli możliwości odkładania składek i obecnie żyją w trudnych warunkach, postulując utworzenie funduszu wsparcia (np. renty artystycznej) dla tej grupy.

Stowarzyszenie Unia Literacka podkreśla, że choć ustawa rozwiązuje problem niewidoczności artystów w systemie ubezpieczeń, pomija twórców i twórczynie zbliżających się do wieku emerytalnego. Wskazano, że mimo wieloletniej aktywności zawodowej osoby te często nie mają wymaganego stażu składkowego uprawniającego do minimalnej emerytury, co powinno zostać objęte szczególnymi rozwiązaniami.

Problem młodych artystów

W ramach konsultacji publicznych zgłoszono m.in. potrzebę doprecyzowania przepisów dotyczących sytuacji osób rozpoczynających karierę artystyczną, które nie spełniają warunków przyznania statusu artysty zawodowego. Związek Zawodowy – Gildia Polskich Reżyserek i Reżyserów Teatralnych pyta, w jaki sposób młodzi artyści mogą ubiegać się o taki status, na jaki okres może być on przyznawany oraz czy możliwe jest uzyskanie dopłat do składek w przypadku niespełniania kryteriów ustawowych.

Podsumowanie

Pomimo szeregu krytycznych, acz konstruktywnych uwag, w toku konsultacji publicznych projekt ustawy o zabezpieczeniu socjalnym artystów spotkał się z szerokim poparciem środowisk twórczych. W szczególności doceniono jego systemowy charakter oraz dostosowanie rozwiązań do specyfiki pracy artystycznej, w tym nieregularnych dochodów i braku stałego zatrudnienia. Podkreślano, że projekt odpowiada na długo zgłaszane postulaty o włączenie artystów do systemu ubezpieczeń społecznych, co może przyczynić się do poprawy ich sytuacji życiowej i ograniczenia zjawiska prekaryzacji.

Stowarzyszenie Tłumaczy Literatury, Unia Literacka, Polska Izba Książki oraz SAWP wskazywały na znaczenie dopłat do składek dla twórców o niskich dochodach, finansowanych z budżetu państwa, a także na automatyzację procesu, która minimalizuje obciążenia formalne. Za istotne uznano także ustalenie jasnych, mierzalnych i obiektywnych kryteriów przyznawania statusu artysty zawodowego oraz kluczową rolę organizacji twórczych w procesie opiniowania. Związek Kompozytorów Polskich pozytywnie ocenił rezygnację z finansowania systemu poprzez dochody z praw autorskich.

Ogółem, zgłaszający opinie wyrazili wysokie uznanie dla projektu jako przełomowego kroku w stronę realnego zabezpieczenia socjalnego artystów i artystek w Polsce.

Załącznik:

- tabelaryczny zbiór głównych uwag zgłoszonych w procesie konsultacji publicznych do projektu ustawy.

ZBIORCZE ZESTAWIENIE – konsultacje publiczne, stan na dzień 22.12.2025 r.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
1.	Uwaga ogólna	Powinna istnieć możliwość dobrowolnego przystąpienia do systemu (nawet z przyznanym statusem artysty zawodowego); zachowanie pełnej dobrowolności w przypadku dochodów powyżej 125% minimalnego wynagrodzenia.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy przewiduje obowiązkowy charakter systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób posiadających status artysty zawodowego, co służy zapewnieniu powszechnej ochrony socjalnej oraz stabilności finansowej środowiska artystycznego i zapobiega wykluczeniu najbardziej potrzebujących. Wprowadzenie dobrowolności przy wyższych dochodach mogłoby prowadzić do fragmentaryzacji systemu i utrudniać jego efektywne zarządzanie. Należy przy tym podkreślić, że samo uzyskanie statusu artysty zawodowego jest całkowicie dobrowolne i pozostaje indywidualną decyzją wnioskodawcy.
2.	Uwaga ogólna	Artyści potrzebują jasnych i konkretnych zapisów, co daje im wejście do systemu, ile będą wynosić dopłaty i czy będą one dla nich atrakcyjne.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy przewiduje system dopłat do składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, które będą wyrównywane do poziomu minimalnego wynagrodzenia, a także automatyczne ewidencjonowanie tych dopłat w ZUS, co daje artystom realną szansę na wejście do systemu zabezpieczenia społecznego. Jednocześnie przepisy ustawy określają kryteria dochodowe (do 125% minimalnego wynagrodzenia w trzech ostatnich latach podatkowych), co stanowi konkretny, mierzalny próg uprawniający do wsparcia. Choć szczegółowe kwoty dopłat nie są wyszczególnione w tekście projektu, ramy są określone. Projekt przepisów nie przewiduje tworzenia indywidulanych symulacji dla konkretnych osób, takie rozwiązania będą tworzone na etapie wdrażania.
3.	Uwaga ogólna	Państwo powinno w całości przejąć koszty składek ZUS dla artystów. Art. 30-35 ustalają jedynie „dopłaty” do składek ZUS, pozostawiając artystów z częściowym obciążeniem kosztów. SRP uważa, że to niedopuszczalne w państwie, które deklaruje wsparcie kultury.	Stowarzyszenie Reżyserów Polskich	Projekt ustawy przewiduje mechanizm dopłat do składek ZUS, co stanowi wyważone rozwiązanie o charakterze socjalnym, zgodne z zasadami finansowania systemu ubezpieczeń społecznych. Celem jest realne wsparcie artystów zawodowych, przy jednoczesnym zachowaniu ich współodpowiedzialności za część kosztów – co jest standardem w systemach zabezpieczenia społecznego. Całkowite przejęcie składek przez państwo oznaczałoby istotne obciążenie budżetu publicznego i mogłoby zakłócić jego równowagę. Proponowane dopłaty zapewniają pomoc adekwatną do sytuacji dochodowej, wzmacniając bezpieczeństwo socjalne artystów bez nadmiernej ingerencji finansowej.
4.	Uwaga ogólna	Z całego tekstu ustawy proponuję usunąć określenie „status artysty zawodowego" i zastąpić je „uprawnieniami artystów zawodowych", gdyż odmowa przyznania statusu ma charakter dotkliwy, wykluczający i stygmatyzujący.	Stowarzyszenie Pisarzy Polskich	Termin „status artysty zawodowego” jest precyzyjnie zdefiniowany w projekcie ustawy i służy jednoznacznemu określeniu uprawnień oraz kryteriów dostępu do świadczeń socjalnych. Zastąpienie go określeniem „uprawnienia artystów zawodowych” mogłoby wprowadzić niejasności prawne i utrudnić stosowanie przepisów. Warto również podkreślić, że część

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
				środowiska artystycznego jest przywiązana do obecnie stosowanej terminologii.
5.	Uwaga ogólna	Zawód artysty wiąże się z dużym stresem i niestabilnością, co wpływa na kondycję psychiczną. Ustawa nie zawiera żadnych rozwiązań w tym zakresie. Proponuję wprowadzenie finansowanego dostępu do pomocy psychologicznej dla artystów korzystających z dopłat lub uczestniczących w programach aktywizacyjnych.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy skupia się na zabezpieczeniu socjalnym i finansowym osób wykonujących zawód artystyczny, a kwestie zdrowia psychicznego, choć istotne, wykraczają poza zakres niniejszej regulacji. Wsparcie psychologiczne jest ważne, jednak jego organizacja i finansowanie należą do kompetencji innych instytucji i programów dedykowanych ochronie zdrowia publicznego.
6.	Uwaga ogólna	Przedstawiony do konsultacji projekt ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (projekt, projekt ustawy), oparty o założenie „dopłaty" do obowiązkowego ubezpieczenia społecznego przekazywanej niektórym z osób wykonujących zawody artystyczne w rzeczywistości prowadzić może do pogłębienia już istniejącego problemu. Nadal sytuacja osób twórczych, które nie osiągają stałego dochodu na określonym poziomie, a więc pozostających w sytuacji wymagającej wsparcia, pozostaje nierozwiązana. Poza systemem „dopłat" oraz bez możliwości uzyskania statusu artysty zawodowego pozostaną twórcy, którzy „nie osiągnęli w każdym z poprzednich 3 lat podatkowych dochodów z związku z wykonywaniem zawodu artystycznego". Zwłaszcza doświadczenia środowiska pisarzy ale również kompozytorów muzyki poważnej, świadczą o tym, że ich utwory nie powstają „w każdym roku podatkowym" albo w roku podatkowym nie są wykorzystywane.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy przewiduje mechanizm wsparcia socjalnego w postaci dopłat do składek na ubezpieczenie społeczne dla osób wykonujących zawód artystyczny, które uzyskały status artysty zawodowego. Kryterium uzyskania tego statusu, w tym wymóg uzyskiwania dochodów z działalności artystycznej w co najmniej jednym z trzech poprzednich lat podatkowych, ma na celu zapewnienie, że wsparcie trafia do osób faktycznie aktywnych zawodowo w sferze kultury. Ustawa wprowadza rozwiązania elastyczne, które biorą pod uwagę specyfikę pracy artystycznej, nie przewiduje jednak całkowitego oderwania kryteriów wsparcia od jakiejkolwiek aktywności zawodowej, co mogłoby osłabić celowość systemu.
7.	Uwaga ogólna	Projekt ustawy może budzić zastrzeżenia natury społecznej, ponieważ przyznaje szczególne uprawnienia jednej grupie zawodowej – osobom wykonującym zawód artystyczny – bez wyraźnych podstaw merytorycznych lub ekonomicznych. Takie rozwiązanie stoi w sprzeczności z zasadą sprawiedliwości społecznej, zakładającą równe traktowanie wszystkich uczestników życia gospodarczego i społecznego.	Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji	Projekt ustawy odpowiada na specyficzne potrzeby osób wykonujących zawód artystyczny, których charakter zatrudnienia i warunki pracy różnią się istotnie od innych grup zawodowych. Przyznanie im szczególnych uprawnień socjalnych jest uzasadnione zarówno ze względu na niestabilność dochodów, jak i specyfikę rynku pracy w sektorze kultury. Wsparcie to ma na celu wyrównanie szans i umożliwienie trwałego funkcjonowania artystów w społeczeństwie, co jest zgodne z zasadą sprawiedliwości społecznej, a nie jej naruszeniem.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
8.	Uwaga ogólna	Niedostateczne zabezpieczenie artystów niezależnych. Osoby spoza instytucji (freelancerzy) są szczególnie narażone na wykluczenie z systemu wsparcia. Postulujemy uproszczoną ścieżkę uzyskania statusu dla artystów niezależnych oraz możliwość łączenia dochodów artystycznych z innych źródeł (np. edukacyjnych, animacyjnych), jeśli wynikają z pracy twórczej.	Fundacja Siła Społeczna	Celem ustawy jest objęcie systemem ubezpieczeń społecznych wszystkich artystów zawodowych, niezależnie od tego, czy wykonują działalność artystyczną w ramach instytucji, czy też samodzielnie. Ustawa w sposób szczegółowy i szeroki określa katalog źródeł przychodów, obejmujący zasadniczo wszystkie przychody wskazane w art. 10 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Należy przy tym podkreślić, że brak jest możliwości jednoznacznego i precyzyjnego określenia warunków, jakie musi spełniać artysta, aby został zakwalifikowany jako freelancer.
9.	Uwaga ogólna	Nie jest jasne, czy twórca, który ma zabezpieczoną starość np. z wynajmu nieruchomości i nie oczekuje emerytury może jak dotychczas pozostać poza ZUS-em?	Związek Polskich Artystów Plastyków	Uzyskanie statusu artysty zawodowego jest całkowicie dobrowolne i pozostaje indywidualną decyzją wnioskodawcy.
10.	Uwaga ogólna	Nie jest jasne, czy nadal będzie można skorzystać z innych form ubezpieczenia czyli tzw. ubezpieczenia dobrowolnego, którego opłacanie może być przerywane i wznawiane bez żadnych dodatkowych warunków?	Związek Polskich Artystów Plastyków	Nadal można skorzystać z dobrowolnego ubezpieczenia emerytalnego, które można dobrowolnie zawieszać (precyzyjnie mówiąc – wyrejestrować się i później ponownie zarejestrować). Z kolei w przypadku ubezpieczenia zdrowotnego może być naliczona opłata dodatkowa.
11.	Uwaga ogólna	Brak rozwiązań dla artystów w wieku emerytalnym i przedemerytalnym. Nowa ustawa powinna uwzględnić możliwość uzyskania zaległych uprawnień emerytalnych lub stworzyć specjalny fundusz rekompensacyjny dla artystów bez świadczeń, którzy przez lata wykonywali twórczą działalność zawodową. Brak jest w projekcie ustawy rozwiązań wspierających artystów, którzy przez wiele lat działalności twórczej nie mieli możliwości odkładania składek na ubezpieczenia społeczne. Szczególnie niepokojący jest brak rozwiązań dla artystów w wieku przedemerytalnym lub emerytalnym, którzy z powodów systemowych, zwłaszcza w okresie PRL, nie mogli uczestniczyć *w systemie ubezpieczeń społecznych.*	Związek Zawodowy Muzyków Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszenie Artystów Wykonawców SAWP, Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Odnosząc się do zgłoszonej uwagi, należy podkreślić, że projektowana ustawa stanowi pierwszy etap budowy kompleksowego systemu zabezpieczenia socjalnego artystów zawodowych. Jej zasadniczym celem jest włączenie twórców w obowiązujący system ubezpieczeń społecznych, tak aby zapewnić im bieżącą ochronę oraz możliwość nabywania uprawnień w przyszłości. Jednocześnie dostrzegamy, że sytuacja artystów znajdujących się w wieku przedemerytalnym i emerytalnym, którzy w przeszłości – z przyczyn systemowych, w tym w szczególności w okresie PRL – nie mieli możliwości odkładania składek, wymaga odrębnych rozwiązań. Zagadnienie to wykracza jednak poza zakres niniejszego projektu i pozostaje przede wszystkim w kompetencjach Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, odpowiedzialnego za system emerytalno-rentowy. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego traktuje jednak ten problem z najwyższą powagą i deklaruje, że w kolejnych etapach prac nad systemem wsparcia artystów podejmie współpracę z właściwymi resortami w celu wypracowania możliwych mechanizmów rekompensacyjnych lub innych form wsparcia dla twórców, którzy ze względu na uwarunkowania historyczne nie zostali objęci ochroną ubezpieczeniową.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
12.	Uwaga ogólna	Poziom dochodów uprawniających do skorzystania z systemu dodatkowego wsparcia powinien być wskazany nie na poziomie 125% minimalnego wynagrodzenia, lecz poniżej 100%. W przeciwnym wypadku traci się logikę wsparcia pracowników do opłacania składek. Należy także wyraźnie wskazać, że wynagrodzenie na poziomie minimalnego wynagrodzenia za pracę uzyskuje ponad 3,5 mln osób w Polsce. Uprzywilejowanie jednej grupy zawodowej kosztem innych – w tym przedsiębiorców, użytkowników treści i konsumentów – prowadzi do pogłębiania nierówności społecznych oraz osłabia zaufanie do instytucji publicznych. W związku z powyższym sugerujemy rozważenie zgłaszanych postulatów w ramach kompleksowych prac nad ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych.	Krajowa Izba Gospodarcza Elektroniki i Telekomunikacji	Proponowany próg dochodowy na poziomie 125% minimalnego wynagrodzenia został ustalony celowo, aby objąć wsparciem tych artystów, których dochody są na granicy lub nieco powyżej minimum egzystencjalnego, co odpowiada specyfice nieregularnych i sezonowych przychodów w zawodach artystycznych. Obniżenie progu do 100% minimalnego wynagrodzenia mogłoby znacząco ograniczyć dostęp do pomocy. Sytuacja ekonomiczna znaczącej grupy artystów jest trudna. Około 69% z nich ma przychody poniżej średniej krajowej, natomiast ok. 30% osiąga średnie przychody poniżej minimalnego wynagrodzenia. Jednocześnie system ubezpieczeń społecznych wymaga opłacania comiesięcznych składek, nieadekwatnych do rodzaju prowadzonej przez nich działalności. Jedynie 8,3% tej grupy zawodowej pozostaje w stosunku pracy na czas nieokreślony, ponad połowa zaś (około. 51%) posiada przychody z umów zlecenia i o dzieło. W efekcie takiej struktury zawieranych umów duża część artystów nie jest w ogóle ubezpieczona i w związku z tym nie może korzystać ze świadczeń czy to publicznej służby zdrowia czy zasiłku związanego z chorobą i macierzyństwem.
13.	Uwaga ogólna	Wprowadzenie obowiązkowych składek dla artystów, którzy dotychczas nie byli objęci systemem ubezpieczeń społecznych, może stanowić dodatkowe obciążenie finansowe, szczególnie dla tych o nieregularnych dochodach . Czy Ustawodawca przewiduje ulgi jak dla nowych przedsiębiorców, czy widzi inne rozwiązanie?	Osoba fizyczna	Projekt ustawy przewiduje mechanizmy wsparcia dla osób wykonujących zawód artystyczny, uwzględniając specyfikę nieregularnych dochodów, między innymi poprzez dopłaty do składek oraz programy aktywizacyjne. Wprowadzenie obowiązkowych składek ma na celu zapewnienie stabilności socjalnej i zabezpieczenia emerytalnego tej grupy zawodowej. Ulgi podobne do tych dla nowych przedsiębiorców nie zostały przewidziane, ponieważ system wsparcia dostosowano do szczególnych warunków zawodu artysty. Jednocześnie projekt ustawy stanowi dopiero I etap planowanych całościowych zmian regulacyjnych, mających na celu rozwiązanie pozostałych problemów tej grupy zawodowej.
14.	Uwaga ogólna	Proponuję usunięcie Rozdziału 5, zatytułowanego Programy podnoszenia lub uzyskania nowych kwalifikacje przez osoby wykonujące zawód artystyczny, który dotyczy innej materii niż ubezpieczenia.	Stowarzyszenie Pisarzy Polskich	Rozdział 5, dotyczący programów podnoszenia lub uzyskania nowych kwalifikacji, jest integralną częścią kompleksowego systemu zabezpieczenia socjalnego osób wykonujących zawód artystyczny. Ma on jednak charakter fakultatywny i pozwala tworzyć dedykowane danym grupom artystów programy, w miarę posiadanych na ten cel środków budżetowych. Zapewnienie dostępu do edukacji i rozwoju kompetencji zawodowych jest

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
				kluczowe dla stabilności zawodowej i adaptacji artystów do zmieniających się warunków rynku pracy.
15.	Uwaga ogólna	W obawie przed nadużyciami systemu, zwracamy uwagę na potrzebę stworzenia mechanizmu chroniącego przed wejściem do proponowanego systemu zabezpieczeń osób, które nie są artystami, ale mogą np. w toku odwołania administracyjnego podważać decyzje negatywne.	Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej	Projekt ustawy przewiduje przyznanie statusu „artysty zawodowego" na podstawie decyzji administracyjnej wydawanej po uzyskaniu opinii Komisji Opiniującej, co stanowi konkretny, formalny mechanizm weryfikacji uprawnień. Ostateczna decyzja administracyjna – wymagana do przyznania dopłaty – zabezpiecza system przed nadużyciami poprzez kontrolę formalną i merytoryczną, a więc już w obecnym kształcie projekt uwzględnia konieczność wprowadzenia takiego mechanizmu weryfikacji.
16.	Uwaga ogólna	Zdecydowana większość artystów w Polsce, w tym liczni członkowie SAWP, utrzymuje się z wynagrodzeń opartych na umowach o dzieło, które nie podlegają obowiązkowym składkom na ubezpieczenia społeczne. Projekt ustawy w obecnej formie uzależnia możliwość uzyskania dopłat do składek od faktu podlegania ubezpieczeniom społecznym, co automatycznie eliminuje tę grupę artystów z systemu wsparcia. Jest to rozwiązanie dyskryminujące i sprzeczne z ideą, która powinna przyświecać ustawie mającej na celu poprawę sytuacji wszystkich artystów zawodowych. Umowy o dzieło są dominującą formą współpracy w sektorze kultury, szczególnie w dziedzinach takich jak muzyka, sztuki sceniczne czy wizualne ze względu na specyfikę pracy artystycznej - projektowy, nieregularny charakter zleceń oraz brak stałego zatrudnienia. Wykluczenie artystów pracujących na podstawie takich umów z systemu dopłat nie tylko ogranicza skuteczność ustawy, ale także pogłębia nierówności w środowisku artystycznym faworyzując tych, którzy prowadzą działalność gospodarczą lub podpisują umowy zlecenia bądź umowy o pracę	Stowarzyszenie Artystów Wykonawców SAWP	Celem ustawy jest zwiększenie realnego zabezpieczenia socjalnego, co możliwe jest jedynie poprzez uczestnictwo w systemie ubezpieczeń. Umowy o dzieło, zgodnie z obowiązującym prawem, nie stanowią tytułu do objęcia ubezpieczeniem społecznym, co wyklucza możliwość dopłat w tym trybie. Ustawa nie dyskryminuje tej grupy, lecz wskazuje kierunek systemowego włączenia artystów do powszechnego systemu zabezpieczenia społecznego.
17.	Uwaga ogólna	W projekcie ustawy nie wyjaśniono zagadnienia ozusowania umów w przypadku uzyskania przez artystę statusu artysty zawodowego i wejścia do systemu ZUS. Wydaje się konieczne przeprowadzenie szerokich szkoleń dla artystów z zakresu	Związek Zawodowy Scenarzystów	Rozwiązanie takie zostanie wzięte pod uwagę na etapie wdrażania.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		wypełniania dokumentów. Być może takie zadania powinno być obligatoryjne, jako integralna cześć procesu uzyskiwania statusu artysty zawodowego i znajdować się pod kontrolą Rady Programowej.	Polskich - Gildia Scenarzystów	
18.	Uwaga ogólna	Największe wątpliwości budzi wysokość składki na zabezpieczenie socjalne - niemal dwukrotnie wyższej niż koszty pracy pracowników najemnych o minimalnych zarobkach (ustawowe 4666 zł brutto w 2025 roku) i wysokość dopłat państwa do tej składki. Przykładowo, artysta zawodowy zarabiający ok. 5000 brutto miesięcznie nie otrzyma, lub otrzyma śladową dopłatę do wymaganych ok. 1800 zł, co spowoduje że - po uiszczeniu podatków - „w ręku" pozostanie mu ok. 2900 zł., czyli mniej niż pracownikowi zarabiającemu minimalną pensji. Nie sądzimy, by tak skonstruowany system skłonił artystów o dochodach bliskich minimalnej płacy do wejścia do niego - w większości przypadków spowodowałoby to raczej ich bankructwo niż ustabilizowanie sytuacji życiowej. Rekomendujemy zatem modyfikację przedstawionego przez MKiDN rozwiązania, czyli stopniowego zmniejszania państwowych dopłat do obowiązkowej składki w miarę wzrostu dochodu artysty. Dopłaty malałyby jednak znacznie wolniej: począwszy od 100% dla artystów najmniej zarabiających, przy osiągnięciu przez artystę miesięcznego dochodu 5000 zł dopłata państwa wynosiłaby ok. 70% wymaganej składki, a znikała zupełnie dopiero przy osiągnięciu dochodów w wys. ok. 15 tys. zł. W takiej sytuacji artysta osiągający poziom dochodów zbliżony do minimalnej płacy odprowadzałby do systemu ok. 600 zł, a dopiero osiągając 15 tys. dochodu - pełną składkę ok. 1800 zł. „W kieszeni" zostawałoby nieco więcej niż u zarabiającego podobnie pracownika najemnego, ale pamiętać należy, że specyfika zawodów artystycznych wymaga nieporównanie większego zaangażowania sił i środków w organizowaniu sobie pracy.	Związek Kompozytorów Polskich	Projekt ustawy przewiduje zróżnicowany poziom dopłat do składek na ubezpieczenia społeczne, uwzględniający dochody osób wykonujących zawód artystyczny, przy jednoczesnym zachowaniu proporcjonalności i sprawiedliwości społecznej. Celem jest wspieranie tych artystów, którzy rzeczywiście znajdują się w trudnej sytuacji finansowej, bez nadmiernego uprzywilejowania wobec innych grup zawodowych. Wskazany w uwadze model wsparcia, zakładający utrzymywanie dopłat nawet przy relatywnie wysokich dochodach, oznaczałby znaczne wydłużenie okresu subsydiowania i większe obciążenie budżetu państwa, co osłabia zasadność redystrybucji środków publicznych. Obecny system został zaprojektowany tak, by zapewnić realną pomoc przy dochodach bliskich minimalnemu wynagrodzeniu oraz zachęcać artystów do aktywności zawodowej i wzrostu dochodów. Proponowane w projekcie progi oraz zasady wyliczania dopłat (na podstawie przeciętnego miesięcznego dochodu) tworzą mechanizm transparentny, adekwatny do celów ustawy i ograniczeń finansowych państwa. Jednocześnie projekt przewiduje możliwość ubiegania się o okresową pomoc finansową i wsparcie aktywizacyjne, co stanowi dodatkową formę zabezpieczenia osób w najtrudniejszej sytuacji.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
19.	Uwaga ogólna	Ustawa nadal wydaje się być pułapką na dożywotnie związanie się z ZUS -em naiwniaka zwracającego się raz o dopłatę. Jeśli przestanie mu przysługiwać dopłata zostanie zmuszony do opłacania pełnej składki do końca zawodowego życia lub kłamliwego złożenia oświadczenia zaprzestaniu twórczości i przejście z nią do konspiracji (jak to ma miejsce obecnie). Bardzo groźne jest łączenie zawodowstwa z zapotrzebowaniem na dopłatę. Ten, który nie ma zapotrzebowania na dopłatę w oczach ewentualnych zleceniodawców przestaje być zawodowcem?	Związek Polskich Artystów Plastyków	Projekt ustawy nie wprowadza obowiązku dożywotniego opłacania składek do ZUS na podstawie jednorazowego skorzystania z dopłaty. Przystąpienie do systemu zabezpieczenia socjalnego artystów nie odbiera prawa do rezygnacji z wykonywania zawodu artystycznego, co skutkuje ustaniem obowiązku opłacania składek w tym trybie. Ponadto, dopłaty mają charakter pomocowy i są przyznawane warunkowo, w oparciu o sytuację dochodową, bez wpływu na ocenę statusu zawodowego artysty przez potencjalnych zleceniodawców. Ubieganie się o status artysty zawodowego pozostaje zawsze dobrowolną decyzja wnioskodawcy. Należy wskazać, że również w przypadku innych podstaw opłacania składek, ten obowiązek skorelowany jest m.in. z okresem trwania umowy czy prowadzenia działalności gospodarczej. Jest to jedna z zasad systemu ubezpieczeń społecznych.
20.	Uwaga ogólna	Proponowany system naliczeń wysokości dopłat jest niezwykle skomplikowany. Kontrolowanie wysokości średniej miesięcznej przychodów i zawiadomienie właściwych organów o przekroczeniu limitu dopłat we właściwym czasie może się okazać niemożliwe. Rozumiemy potrzebę zwrotu lub rozliczenia dopłat w następnym roku podatkowym. Ale naliczanie odsetek uważamy za niewłaściwe.	Gildia Polskich Reżyserek i Reżyserów Obsady	Zgodnie ze stanowiskiem MRPiPS brak jest podstaw do różnicowania płatników składek w zakresie obowiązku uiszczenia odsetek za zwłokę w sytuacji nieterminowego opłacenia składek. W tym zakresie do artystów zawodowych zastosowanie znajdą ogólne reguły wynikające z art. 23 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 350 z późn. zm.).
21.	Uwaga ogólna	Projekt ustawy nie przewiduje innych niż prawo do dopłaty zachęt dla artystów do porzucenia „szarej strefy" i złożenia wniosku o uzyskanie statusu artysty zawodowego, w szczególności nie zawiera gwarancji zwolnienia z obowiązku oskładkowania umów zlecenia i umów o świadczenie usług w ramach działalności artystycznej w przypadku objęcia ubezpieczeniem na zasadach określonych w Projekcie ustawy.	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	W zakresie swojej właściwości MRPiPS wyjaśniło, że jeśli umowa zlecenia albo umowa o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy o zleceniu jest wykonywana w ramach działalności artystycznej nie stanowi ona wówczas odrębnego tytułu do ubezpieczeń. Analogiczna zasada w systemie ubezpieczeń społecznych obowiązuje w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, a w stosunku do tych osób również nie ma szczególnej normy prawnej obejmującej ten stan faktyczny.
22.	Uwaga ogólna	Postulat: Zapewnienie artystom prawa do korzystania z 8% ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, mimo że ich działalność nie generuje wysokich kosztów uzyskania przychodu. Ze względu na specyfikę pracy artystów - nieregularną, sezonową i często odbywającą się w warunkach mobilnych – umożliwienie prostego i korzystnego rozliczenia podatkowego jest uzasadnione i ułatwi funkcjonowanie tej grupy zawodowej, istotnym jest ustalenie progu dochodowego (np. średniorocznie kwota nie może przekraczać 6000 zł netto miesięcznie).	Fundacja Exodus	Zgodnie ze stanowiskiem MF, nie przewiduje się zmiany zasad opodatkowania podatkiem dochodowym. Postulat pozostaje poza zakresem projektu i poza właściwością MKiDN.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
23.	Uwaga ogólna	Wprowadzenie do ustawy o PIT przepisu wyłączającego z obowiązku podatkowego dobrowolne datki przekazywane artystom – do określonej rocznej kwoty (np. 10 000 zł). Wiele form działalności artystycznej, w tym zwłaszcza sztuka uliczna, nie opiera się na tradycyjnych umowach czy fakturach, lecz na bezpośrednim wsparciu publiczności. Dobrowolne datki są formą uznania społecznego i wsparcia twórczości, a ich niewielka wysokość – o ile nie przekracza ustalonego progu – nie powinna generować obowiązku podatkowego ani formalności, które zniechęcają do legalnej działalności. Proponuje się również uznanie działalności artystów ulicznych za formę niematerialnego dziedzictwa kulturowego, zgodnie z założeniami Konwencji UNESCO z 2003 r. o ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Sztuka uliczna, mająca w Polsce i na świecie długą tradycję, pełni istotną funkcję kulturotwórczą i estetyczną w przestrzeni miejskiej.	Fundacja Exodus	Zgodnie ze stanowiskiem MF, nie przewiduje się zmiany zasad opodatkowania podatkiem dochodowym należności uzyskanych za występy uliczne.
24.	Uwaga ogólna	Wprowadzenie uproszczonej i dostosowanej do specyfiki pracy artystów formy rozliczeń podatkowych (np. jednolity ryczałt, rozliczenia kwartalne). Artyści często pracują w systemie projektowym, z wieloma drobnymi źródłami dochodu. Uproszczenie przepisów podatkowych pomogłoby im funkcjonować legalnie i uniknąć obciążeń administracyjnych nieadekwatnych do skali ich działalności.	Fundacja Exodus	Zgodnie z uzyskanym stanowiskiem MF, nie przewiduje się zmiany zasad opodatkowania podatkiem dochodowym.
25.	Uwaga ogólna	Zapewnienie pełnego pokrycia składek na ZUS i ubezpieczenie zdrowotne w pierwszym roku prowadzenia działalności artystycznej przez osoby do 26. roku życia. Młodzi artyści często nie mają zaplecza finansowego ani możliwości uzyskania stabilnych dochodów w pierwszym okresie kariery. Pełne wsparcie państwa w tym zakresie zwiększy ich szanse na rozwój artystyczny oraz pozostanie w zawodzie.	Fundacja Exodus	MRPiPS nie planuje rozszerzania przyjętego w projekcie ustawy katalogu podmiotów uprawnionych do dopłaty. Celem projektu jest wsparcie artystów zawodowych, nie zaś osób prowadzących działalność gospodarczą – w świetle przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 350 z późn. zm.) przedmiotowe formy wykonywania działalności zarobkowej stanowią odrębne tytuły do ubezpieczeń społecznych.
26.	Uwaga ogólna	Stowarzyszenie Filmowców Polskich postuluje o dokonanie odpowiednich zmian w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w celu zapewnienia artystom zawodowym korzystającym z instytucji zawieszenia statusu artysty zawodowego możliwości uzyskania statusu osoby bezrobotnej, a w konsekwencji — prawa do zasiłku dla bezrobotnych, na zasadach analogicznych do obowiązujących dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą.	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	W ocenie MRPiPS aktualne brzmienie przepisów ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620) zapewnia bezrobotnym, również artystom zawodowym taką możliwość, która wynika z brzmienia art. 218 ust. 2 pkt 4 powołanej ustawy, stanowiącego, że do okresów, od których uzależnione jest prawo bezrobotnego do zasiłku za każdy dzień kalendarzowy od dnia zarejestrowania się w PUP, zalicza się również okresy, za które były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy, jeżeli podstawę wymiaru składek stanowiła kwota wynosząca co najmniej minimalne wynagrodzenie za pracę. Warunkiem jest wszakże,

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
				aby przedmiotowe okresy w okresie 18 miesięcy bezpośrednio poprzedzających dzień zarejestrowania trwały łącznie przez okres co najmniej 365 dni. Należy zatem przyjąć, że zakres tego przepisu obejmie również artystów zawodowych. Należy przypomnieć, że bezrobotny, zgodnie z art. 2 pkt 1 lit. l o rynku pracy i służbach zatrudnienia, oznacza osobę niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem osoby uczącej się w szkole dla dorosłych, branżowej szkole II stopnia w formie stacjonarnej lub zaocznej, w szkole policealnej w formie stacjonarnej lub zaocznej, lub przystępującej do egzaminów eksternistycznych z zakresu programu nauczania szkoły dla dorosłych lub branżowej szkoły II stopnia, lub kształcącej się na studiach niestacjonarnych, lub uczącej się w szkole artystycznej realizującej wyłącznie kształcenie artystyczne, niemającą stałego źródła dochodu, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zawodzie lub w danej służbie albo innej pracy zarobkowej albo jeżeli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy, zarejestrowaną w powiatowym urzędzie pracy, która nie podlega, na podstawie odrębnych przepisów, obowiązkowi ubezpieczeń społecznych, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników. W związku z powyższym z chwilą objęcia bezrobotnego artysty zawodowego obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym utraci on status bezrobotnego oraz prawo do zasiłku dla bezrobotnych. Jednocześnie wyjaśniamy, że oprócz zmiany do art. 259 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (aktualnie art. 47 projektu ustawy), polegającej na dodaniu ZUS jako podmiotu zobowiązanego do opłacania składek na Fundusz Pracy za artystę zawodowego z prawem do dopłaty, pozostałe przepisy dotyczące obowiązku opłacania składek na FP i FS nie ulegają zmianie. Oznacza to, że zgodnie z ogólną zasadą, artyści zawodowi bez prawa do dopłaty będą mieli obowiązek opłacania składki na FP (art. 259 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia) oraz na Fundusz Solidarnościowy (art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 23 października 2018 r. o funduszu solidarnościowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 1615).
27.	Uwaga ogólna	Prosimy o doprecyzowanie jak będą traktowane wedle tej ustawy umowy o dzieło, czyli umowy od których nie odprowadza się składek ZUS i NFZ.	Związek Zawodowy - Gildia Polskich	Zgodnie z opinią MRPiPS, zakładając, że intencją Związku Zawodowego było wyjaśnienie wpływu osiągania przychodu z tytułu umów o dzieło na już przyznane artyście zawodowemu prawo do dopłaty wyjaśniamy, że projekt

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		Czy w przypadku osoby z prawem do dopłaty przy automatycznym kalkulowaniu dopłat do składek brane są pod uwagę tylko umowy oskładkowane, czyli np. umowy zlecenie? Jeśli nie - kto i w jaki sposób powinien odprowadzać składki od umów o dzieło lub ich poszczególnych transz? Osoba zatrudniająca czy zatrudniana? Jeśli to osoba zatrudniana powinna odprowadzać składki - w jaki sposób powinna wyliczyć ich wielkość? Czy w przypadku osoby bez prawa do dopłaty jako podstawa obliczania składek będą brane pod uwagę umowy o dzieło? Jeśli tak - w jaki sposób osoba o statusie artysty zawodowego bez prawa do dopłaty powinna wyliczyć wielkość składki?	Reżyserek i Reżyserów Teatralnych	ustawy nie wprowadza żadnych zmian w zakresie obowiązującej dotychczas zasady braku oskładkowania osób wykonujących umowy o dzieło. Oznacza to, że osiągany z tego tytułu przychód w odniesieniu do artysty zawodowego z prawem do dopłaty pozostaje bez wpływu na wysokość przyznanej dopłaty (nie będzie ona pomniejszana o wartość tego przychodu). Również w odniesieniu do artysty zawodowego bez prawa do dopłaty fakt równoległego osiągania przychodu z tytułu umowy o dzieło nie będzie miał wpływu na wysokość odprowadzanych przez niego do ZUS składek, których wysokość będzie ustalana od kwoty zadeklarowanej nie niższej niż kwota minimalnego wynagrodzenia. Przyjmując natomiast, że przyczyną zgłoszonej wątpliwości jest wpływ osiąganego przez artystę zawodowego przychodu z tytułu umowy o dzieło na warunki dochodowe, których spełnienie determinuje przyznanie prawa do dopłaty projektodawca wyjaśnia, że ze względu na opodatkowanie przychodu z umowy o dzieło, będzie on uwzględniany do obliczenia wysokości średniorocznych dochodów, o których mowa ustawie. Z uwagi na finansowanie dopłat z budżetu państwa, do obliczenia kryterium dochodowego powinny być uwzględniane wszystkie przychody osiągnięte w danym okresie, niezależnie od ich rodzaju, źródła pochodzenia czy uprzedniego oskładkowania w wyniku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Stanowią one bowiem realne środki finansowe, które pozostają w dyspozycji ubezpieczonego.
28.	Uwaga ogólna	Wnioskujący o dopłatę powinien mieć prawo poznania decyzji o ewentualnej dopłacie do przyszłej składki ZUS zanim stanie się płatnikiem ZUS. Zwracamy uwagę na to, że stając się płatnikiem ZUS zostajemy obciążeni koniecznością płacenia składek do końca zawodowego życia (dopłaty mogą przestać przychodzić a artystę może nie być stać na płacenie pełnej składki).	Związek Polskich Artystów Plastyków	Zgodnie z projektem status artysty zawodowego przyznawany jest **na wniosek artysty,** na określony czas. Natomiast miesięczna wysokość przyznawanej przez ZUS dopłaty (maksymalnie na 12 miesięcy) zmieniać się będzie w zależności od tego, jakie przychody uzyska artysta w danym miesiącu. Jeśli artysta zawodowy nie uzyska żadnych dodatkowych przychodów, to uzyska dopłatę do składek na ubezpieczenia społeczne obliczonych od podstawy ich wymiaru w wysokości minimalnego wynagrodzenia. Dopłata do składek na ubezpieczenia społeczne jest w całości finansowana z budżetu państwa. Wynika to z dodawanego ust. 4b do art. 16 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Natomiast w danym miesiącu jej wysokości będzie uzależniona od wysokości przychodów, jakie uzyska artysta zawodowy w danym miesiącu.
29.	Uwaga ogólna	Umożliwienie korzystania z ustawy osobom prowadzącym działalność gospodarczą. Wnoszę o dopisanie jednoznacznej	Osoba fizyczna	Projekt ustawy przewiduje szeroki zakres form wykonywania zawodu artystycznego, w tym umowy cywilnoprawne, jednak wprowadzenie jednoznacznej klauzuli dotyczącej działalności gospodarczej wymagałoby

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		klauzuli, że forma rozliczania (umowy cywilnoprawne, JDG) nie wyklucza możliwości uzyskania statusu artysty zawodowego.		szczegółowej analizy prawnej i fiskalnej, która wykracza poza zakres obecnego projektu. Obecne regulacje zakładają możliwość uzyskania statusu artysty zawodowego niezależnie od formy zatrudnienia, przy jednoczesnym zachowaniu spójności i czytelności systemu zabezpieczenia socjalnego. Rozszerzenie tego zapisu mogłoby prowadzić do komplikacji w stosowaniu ustawy oraz obniżenia skuteczności jej wdrożenia.
30.	Uwaga ogólna	Dla środowiska reprezentowanego przez naszą Gildię szczególne znaczenie miały zapowiedzi objęcia nowym systemem ubezpieczeń artystów prowadzących jednoosobową działalność gospodarczą. W ostatnich latach wielu filmowców zdecydowało się na taką formę pracy, m.in. ze względu na zmiany w zasadach rozliczania kosztów uzyskania przychodu przy umowach o dzieło. Niestety, obciążenia składkowe wynikające z przepisów tzw. „Polskiego ładu" okazały się dla tej grupy nie do udźwignięcia. Włączenie artystów przedsiębiorców do nowego systemu było więc oczekiwane jako niezbędny krok w kierunku stworzenia rozwiązań dostosowanych do specyfiki pracy twórczej, w tym nieregularnych dochodów. Z przykrością odnotowujemy, że zapowiedzi te nie znalazły odzwierciedlenia w projekcie Ustawy.	Związek Zawodowy Reżyserów Polskich Gildia Reżyserów Polskich	W zakresie swojej właściwości MRPiPS wskazał, że projektując przepisy ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny w zakresie zasad podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu artysty zawodowego z prawem do dopłaty i artysty zawodowego bez prawa do dopłaty przyjęto koncepcję odrębnego traktowania tych tytułów w relacji do prowadzenia działalności gospodarczej (np. jednoosobowo). Wynika to ze specyfiki ww. tytułów, wyrażającej się m.in. odrębnymi zasadami podlegania ubezpieczeniom, rozstrzygania zbiegów tytułów do ubezpieczeń, ustalania wysokości podstawy wymiaru składek, czy korzystania z preferencji w zakresie finansowania składek na ubezpieczenia społeczne. Od indywidualnej decyzji artysty zawodowego będzie zatem zależeć, z którego tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych będzie on chciał podlegać, tj. z tytułu powiązanego ze statusem artysty zawodowego (artysty zawodowego bez prawa do dopłaty, artysty zawodowego z prawem do dopłaty) czy z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. W konsekwencji od subiektywnej oceny artysty zawodowego będzie uzależnione, który z tych tytułów będzie dla niego korzystniejszy i do jakich preferencji w ramach tych tytułów będzie on uprawniony (np. prawa do preferencji w opłacaniu składek dla prowadzących działalność gospodarczą przy założeniu, że mają one charakter czasowy, czy do opłacania składek od podstawy wymiaru składek w wysokości minimalnego wynagrodzenia i potencjalnego prawa do skorzystania z możliwości dopłaty do składek). Głównym celem projektu jest włączenie jak najszerszej grupy artystów zawodowych do systemu zabezpieczenia społecznego, przy uwzględnieniu specyfiki wykonywania tego zawodu, o której mowa w OSR. Projektując przepisy ze swojego obszaru MRPiPS sugerowało się zatem ww. potrzebą, przy jednoczesnym zachowaniu spójności systemowej, a kwestie związane z obciążeniami podatkowymi, które pośrednio wpływają na indywidualne decyzje przedstawicieli środowiska artystycznego co do preferowanej formy prowadzenia działalności zarobkowej nie były brane pod uwagę z przyczyn, o których mowa powyżej.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
31.	Uwaga ogólna	Projekt przewiduje nadawanie statusu artysty zawodowego, a nie konkretnych uprawnień. W związku z tym sugeruje się albo zmianę koncepcji na przyznawanie uprawnień, albo doprecyzowanie, że ustalanie statusu oraz interpretacje dotyczą wyłącznie tej regulacji. Obawy budzi możliwość wykorzystywania tego statusu w innych dziedzinach (np. w prawie autorskim), gdzie kompetencje rozstrzygania mają sądy. Zwrócono też uwagę na potrzebę ustalenia, czy lista zawodów artystycznych będzie otwarta i elastyczna, aby uwzględniała zmiany i rozwój sztuki. Status Artysty Zawodowego nie powinien być w przyszłości wykorzystywany jako kryterium udziału w innych programach, np. stypendialnych, czy grantowych. System zabezpieczeń społecznych, jakkolwiek bardzo potrzebny, nie jest równoznaczny z pełnym opisaniem osób wykonujących działania artystyczne. W związku z tym stosowanie takiego kryterium, stałoby w sprzeczności z zasadą równego dostępu do środków wspierających działalność, i mogło wykluczać wiele potencjalnie bardzo twórczych inicjatyw i osób.	Stowarzyszenie Kreatywna Polska, Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej	Projekt ustawy koncentruje się na regulacjach socjalnych i wprowadza status artysty zawodowego wyłącznie na potrzeby tego aktu prawnego. Nadanie statusu nie będzie równoznaczne z przyznaniem szczególnych uprawnień w innych dziedzinach prawa, takich jak prawo autorskie; nie narusza to kompetencji sądów ani innych właściwych organów. Celem jest umożliwienie dostępu do ubezpieczeń społecznych i wsparcia socjalnego dla twórców i wykonawców, a nie ingerencja w istniejące mechanizmy interpretacyjne w innych obszarach prawnych.
32.	Uwaga ogólna	Postulujemy ujednolicenie formy językowej: preferujemy formę neutralną (osoby artystyczne), lub konsekwentnego użycia formy artyści i artystki.	Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej	Obecnie projekt ustawy konsekwentnie używa sformułowania „osób wykonujących zawód artystyczny” i „artysty zawodowego” jako określenia statusu administracyjnego. Wprowadzenie zaproponowanych form spowodowałoby zbędne wydłużenie projektu, a ponadto byłoby niezgodne z zasadami techniki legislacyjnej.
33.	Uwaga ogólna	Wprowadzenie preferencyjnych zasad składek dla wszystkich artystów, niezależnie od dochodu.	Związek Zawodowy Muzyków Rzeczypospolitej Polskiej	W świetle założeń projektu ustawy, preferencyjne dopłaty do składek są obecnie adresowane wyłącznie do artystów o dochodach nieprzekraczających 125 % minimalnego wynagrodzenia w ostatnich trzech latach – co obejmuje najuboższych, ale pomija tych o wyższych dochodach. Wprowadzenie preferencji składkowych dla wszystkich artystów, niezależnie od poziomu dochodów, oznaczałoby znaczny wzrost kosztów systemu. Aby uwzględnić tę propozycję, konieczne byłoby przeanalizowanie skutków finansowych oraz zaplanowanie nowych źródeł finansowania – np. poprzez wyższe nakłady budżetowe. Bez takich zapewnień projekt może stracić akceptację w resortach finansów i pracy. Wersja obecna – selektywna pomoc – jest kompromisem między wsparciem a realnymi ograniczeniami budżetowymi. Sytuacja ekonomiczna znaczącej grupy artystów jest trudna. Około 69% z nich ma przychody poniżej średniej krajowej, natomiast ok. 30% osiąga średnie przychody poniżej minimalnego wynagrodzenia. Jednocześnie system ubezpieczeń społecznych wymaga opłacania comiesięcznych

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
				składek, nieadekwatnych do rodzaju prowadzonej przez nich działalności. Jedynie 8,3% tej grupy zawodowej pozostaje w stosunku pracy na czas nieokreślony, ponad połowa zaś (około. 51%) posiada przychody z umów zlecenia i o dzieło. W efekcie takiej struktury zawieranych umów duża część artystów nie jest w ogóle ubezpieczona i w związku z tym nie może korzystać ze świadczeń czy to publicznej służby zdrowia czy zasiłku związanego z chorobą i macierzyństwem. To właśnie dla tej grupy przygotowywane są rozwiązania zawarte w projekcie.
34.	Uwaga ogólna	Projekt wprowadza nowa kategorię ubezpieczonych za których składki odprowadza budżet dlatego nie powinien wejść w ogóle w życie. Argumentem ostatnio podnoszonym w przestrzeni publicznej to porównanie do osób zatrudnionych z minimalnym wynagrodzeniem. Uchylenie art. 8 ust. 6 pkt 2 oraz 7-10 ustawy o sus i zastąpienie ubezpieczeniem z dopłatami z budżetu prowadzi do nierówności w systemie ubezpieczeń. Propozycja zmian zamiast projektu Wydłużenie terminu opłacania składek z 20-tego kolejnego miesiąca do 20-tego trzeciego miesiąca po miesiącu powstania obowiązku ubezpieczenia	Kancelaria doradztwa podatkowego ALO-2	Zmiana ta wprowadziłaby nieakceptowalne ryzyko opóźnień i zaburzeń płynności finansowej systemu zabezpieczenia społecznego. Ubezpieczyciel – głównie ZUS – traciłby możliwość terminowej realizacji świadczeń, co mogłoby wpłynąć na zaległości i zwiększyć koszty obsługi administracyjnej. Rozszerzenie okresu rozliczeniowego osłabiłoby mechanizmy egzekwowania obowiązku składkowego, osłabiając dyscyplinę płatniczą w gronie beneficjentów. Ponadto, obecne założenia ustawy zakładają dopłaty mające zapewnić minimalne świadczenia, ale ich skuteczność opiera się na przewidywalnych i terminowych wpłatach składkowych.
35.	Uwaga ogólna	Nie została w ogóle przeanalizowana kwestia obowiązku opłacania FP i FŚ, a co za tym idzie kwestia prawa do bezrobocia.	Kancelaria doradztwa podatkowego ALO-2	Zgodnie ze stanowiskiem przedstawionym przez MRPiPS, projekt ustawy został doprecyzowany w odniesieniu do ww. funduszy. Jednocześnie wyjaśniamy, że stosownie do treści projektowanej ustawy za artystów zawodowych z prawem do dopłaty składki na FP i FS będzie opłacał ZUS, natomiast artyści bez prawa do dopłaty będą zobowiązani do opłacania składek na te fundusze samodzielnie.
36.	Uwaga ogólna	Projektowane zmiany, oprócz dotacji z budżetu z tytułu składek będą rodziły gigantyczne koszty ich utrzymania (Rada Programowa i Komisja Opiniująca) i nałoży ogrom obowiązków na ZUS. Proponujemy wycofać całkowicie projekt z prac.	Kancelaria doradztwa podatkowego ALO-2	Uwagi dotyczące kosztów funkcjonowania Rady Programowej i Komisji Opiniującej oraz obciążenia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zostały przeanalizowane. Projekt ustawy przewiduje rozwiązania organizacyjne i proceduralne, które mają na celu zminimalizowanie kosztów administracyjnych, a także zapewnienie sprawnego funkcjonowania nowych instytucji przy możliwie najmniejszym zaangażowaniu zasobów. Należy podkreślić, że projekt nie przewiduje tworzenia nowych organów, lecz wyłącznie wyposażenie istniejących w dodatkowe kompetencje. Rola ZUS ogranicza się do realizacji ustawowych zadań w zakresie ubezpieczeń społecznych i nie wykracza poza standardowe procedury stosowane wobec innych grup zawodowych. Ustawa ma na celu objęcie ochroną socjalną środowiska zawodów artystycznych, które ze względu na specyfikę pracy pozostaje w znacznej mierze poza systemem zabezpieczenia społecznego. Z

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
				tych względów nie znajduje uzasadnienia wniosek o całkowite wycofanie projektu z prac legislacyjnych.
37.	Uwaga ogólna	Ustawa nie uwzględnia specyfiki pracy artystów, którzy mimo braku bieżących dochodów inwestują w rozwój swojej twórczości, zwłaszcza w dziedzinach wymagających długoterminowego procesu (np. rzeźba). Brak odpowiednich mechanizmów wsparcia może prowadzić do wykluczenia najbardziej potrzebujących twórców. Zasugerowano rozważenie zróżnicowania składek ZUS lub stworzenia osobnej ścieżki wsparcia dla artystów pozostających w fazie inwestycyjnej.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy został opracowany z uwzględnieniem specyfiki pracy osób wykonujących zawód artystyczny, w tym nieregularności dochodów i długoterminowego charakteru niektórych dziedzin twórczości. Wprowadzone rozwiązania przewidują elastyczne formy zabezpieczenia socjalnego, które mają na celu wsparcie artystów zarówno w okresach aktywności zarobkowej, jak i inwestycji w rozwój twórczości. Mechanizmy dotyczące składek zostały zaprojektowane tak, by uwzględniać zmienność sytuacji dochodowej, co pozwala na dostosowanie obciążeń do rzeczywistych możliwości finansowych. Propozycja tworzenia odrębnej ścieżki wsparcia lub zróżnicowania składek nie jest zgodna z celem ujednolicenia systemu zabezpieczenia społecznego, a ponadto mogłaby wprowadzać niepotrzebne komplikacje administracyjne i nierówności w dostępie do świadczeń.
38.	Uwaga ogólna	Obecna konstrukcja ustawy niesłusznie wyklucza artystów, którzy z powodów ekonomicznych byli zmuszeni równolegle wykonywać inne zawody, mimo że nie przerwali działalności artystycznej. Zawód artysty to nie tylko forma zarobkowania, ale także wyraz tożsamości i pasji. Dlatego ustawa powinna uwzględniać również osoby, które dokumentują swoją aktywność artystyczną, nawet jeśli nie generowała ona dochodu, np. poprzez udział w wystawach, tworzenie dzieł czy inwestycje w sprzęt. Wniosek: konieczność uznania niezarobkowej, ale udokumentowanej działalności artystycznej oraz stworzenia rozwiązań wspierających powrót artystów do pełnoetatowej praktyki artystycznej.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy został opracowany z uwzględnieniem konieczności precyzyjnego określenia kryteriów uprawniających do zabezpieczenia socjalnego, co wymaga wykazania aktywności zarobkowej w zawodzie artystycznym. Uwzględnienie wyłącznie udokumentowanej, lecz niegenerującej dochodu działalności artystycznej, mogłoby prowadzić do rozmycia celów systemu oraz znacznego zwiększenia liczby beneficjentów, co zagroziłoby jego stabilności finansowej. Ponadto, mechanizmy wsparcia powrotu do pełnoetatowej praktyki artystycznej są przedmiotem odrębnych programów i polityk kulturalnych, bardziej adekwatnych do takich celów niż system zabezpieczenia socjalnego. W związku z tym postulaty rozszerzenia katalogu uprawnionych nie mogą zostać uwzględnione w obecnym projekcie.
39.	Uwaga ogólna	Proponujemy rozważenie wprowadzenia do Projektu ustawy mechanizmu czasowej ulgi składkowej dla artystów zawodowych, którzy nie kwalifikują się do dopłat, wzorowanego na rozwiązaniach stosowanych wobec osób prowadzących działalność gospodarczą. Założenia proponowanego mechanizmu sprowadzają się do przyznania możliwości skorzystania z ulgi raz na 5 lat, w przypadku pogorszenia sytuacji dochodowej artysty, przy czym i) czas trwania ulgi wynosiłby 12 miesięcy; ii) w tym okresie artysta zawodowy mógłby opłacać składki społeczne od podstawy stanowiącej 30% minimalnego wynagrodzenia; iii) składka zdrowotna pozostałaby	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Rozwiązanie wykracza poza zakres przedmiotowy projektu. W opinii MRPiPS dużym wsparciem jest proponowane podstawowe rozwiązanie polegające na sfinansowaniu składek z budżetu państwa za artystów zawodowych, którym przyznano prawo do dopłaty, a w odniesieniu do artystów zawodowych bez prawa do dopłaty – projektowane obniżenie wysokości podstawy wymiaru składek – z obecnie obowiązującej twórców i artystów kwoty co najmniej 60% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia – do wysokości minimalnego wynagrodzenia. W niniejszej kwestii zasięgnięto również opinii Ministra Finansów, zgodnie z którą nie powinno się wprowadzać do projektu ustawy mechanizmu czasowej ulgi składkowej dla artystów zawodowych, którzy nie kwalifikują się do dopłat. Podstawą składek dla artystów jest kwota minimalnego

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		obowiązkowa, a iv) okres ten liczyłby się do stażu emerytalnego jako okres składkowy, z proporcjonalnie niższą podstawą.		wynagrodzenia (w warunkach 2025 r. 4666 zł), zaś dla przedsiębiorców co do zasady 60% przeciętnego wynagrodzenia (w warunkach 2025 r. 5203,80 zł). Artyści są już w uprzywilejowanej pozycji, bo zapłacą składki od niższej podstawy.
40.	Uwaga ogólna	Ustawa nie przewiduje ograniczenia liczby kolejnych wniosków o dopłatę, co może prowadzić do nadmiernego wykorzystywania systemu bez działań aktywizacyjnych. Propozycja: wprowadzenie limitu np. 5 lat wsparcia w ciągu 10 lat, z możliwością przedłużenia w uzasadnionych przypadkach.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy zakłada mechanizmy monitorowania i weryfikacji uprawnień do dopłat, co umożliwia skuteczną ocenę potrzeby dalszego wsparcia bez wprowadzania sztywnych limitów czasowych. Wprowadzenie limitu liczby kolejnych wniosków mogłoby nie uwzględniać specyfiki i zmienności warunków pracy artystów, których aktywność zawodowa często ma charakter projektowy i nieregularny. Obecne rozwiązania zapewniają elastyczność i adekwatność systemu do realiów środowiska artystycznego, unikając jednocześnie nadmiernej biurokracji i ryzyka arbitralnego wykluczania potrzebujących wsparcia.
41.	Uwaga ogólna	Ustawa nie precyzuje, co dzieje się z ubezpieczeniem zdrowotnym artysty w przypadku zawieszenia statusu. Może to skutkować utratą ciągłości świadczeń zdrowotnych. Proponuję uzupełnienie przepisów o możliwość zachowania ubezpieczenia zdrowotnego na wniosek artysty – na własny koszt lub z alternatywnego tytułu	Osoba fizyczna	W przypadku zawieszenia statusu artysty zawodowego ubezpieczenie zdrowotne nie jest automatycznie kontynuowane, chyba że osoba ta opłaca składki z innego tytułu. Przepisy ogólne przewidują jednak możliwość dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego bez konieczności posiadania odrębnego tytułu do ubezpieczeń społecznych, co umożliwia artystom kontynuowanie ochrony zdrowotnej na zasadzie dobrowolności. W związku z tym nie zachodzi potrzeba wprowadzania dodatkowych regulacji w tym zakresie.
42.	Uwaga ogólna	Istnieje konieczność likwidacji podwójnej składki zdrowotnej, którą obciąża się artystów emerytów nadal uprawiających na emeryturze twórczość. Nie jest jasne czy twórca nadal czynny pobierający emeryturę będzie nadal obciążany drugą składką zdrowotną, (o likwidację tego przepisu wobec twórców zwraca się środowisko od lat).	Związek Polskich Artystów Plastyków	Projekt ustawy został opracowany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa dotyczącego ubezpieczeń zdrowotnych, które nie przewidują zwolnień z obowiązku opłacania składek zdrowotnych dla osób pobierających emeryturę i jednocześnie kontynuujących działalność zawodową. Zmiany w tym zakresie wymagają szerokich konsultacji międzyresortowych oraz nowelizacji przepisów ogólnych, wykraczających poza zakres niniejszego projektu. Projekt ustawy nie wprowadza nowych obciążeń, lecz dostosowuje zasady do istniejącego stanu prawnego.
43.	Uwaga ogólna	Powinna istnieć możliwość zamiany składki twórczej lub innej na dobrowolne ubezpieczenie, gdy artysta znajdzie się w trudnej sytuacji finansowej.	Związek Polskich Artystów Plastyków	Wprowadzenie możliwości zamiany składki na dobrowolne ubezpieczenie mogłoby osłabić stabilność systemu i zwiększyć ryzyko jego niewydolności. Należy podkreślić, że w projekcie ustawy nie funkcjonuje pojęcie „składki twórczej”, a obowiązujące przepisy przewidują możliwość zawieszenia statusu artysty zawodowego, co tymczasowo zwalnia z obowiązku opłacania składek. Dodatkowo, w przypadku trudności finansowych dostępne są inne mechanizmy wsparcia, w tym świadczenia socjalne i instrumenty pomocy społecznej. Podkreślenia wymaga, że status artysty zawodowego przyznawany jest na wniosek, a więc wynika z własnej decyzji artysty, który

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
				nie ma obowiązku składania wniosku o przyznanie statusu artysty zawodowego.
44.	Uwaga ogólna	Artysta może odwołać się od decyzji dyrektora Instytucji, ale nie ma realnego wpływu na opinię Komisji, która jest podstawą decyzji. Propozycja: umożliwienie złożenia zastrzeżeń do opinii i uzyskanie drugiej oceny innego zespołu.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy przewiduje procedurę odwoławczą zgodną z Kodeksem postępowania administracyjnego, która umożliwia skuteczne zakwestionowanie decyzji dyrektora Instytucji. Komisja Opiniująca, pozostając częścią struktury Instytucji, nie jest odrębnym organem, a jej opinia stanowi jedynie element materiału dowodowego, niewiążący dla dyrektora. Wprowadzenie dodatkowej oceny przez inny zespół mogłoby wydłużyć procedurę i zwiększyć obciążenia administracyjne, naruszając zasadę sprawnego i przejrzystego postępowania.
45.	Uwaga ogólna	Ustawa nie przewiduje narzędzi do regularnej oceny jej skuteczności i wpływu na sytuację artystów. Proponuję nałożyć obowiązek publikowania corocznych raportów z działania ustawy – np. liczby artystów objętych dopłatą, odrzuconych wniosków, efektywności szkoleń itp.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy przewiduje mechanizmy monitoringu i ewaluacji jej funkcjonowania, opisane w Ocenie Skutków Regulacji, co pozwala na elastyczne dostosowanie metod oceny do zmieniających się potrzeb środowiska artystycznego. Obowiązek corocznego raportowania został pominięty, aby nie generować nadmiernych obciążeń administracyjnych, które mogłyby ograniczyć skuteczność działania systemu. Informacje o realizacji celów ustawy będą dostępne w ramach szerszych sprawozdań ministerialnych.
46.	3 ust. 2	Znając specyfikę wykonywania zawodu aktorki i aktora, pragniemy wskazać kilka przykładów wykonywania zawodu artystycznego, które nie mieszczą się jednoznacznie we wskazanych w projekcie Ustawy dziedzinach kultury: - **lektor (audiobooki, seriale audio**) - jest mnóstwo aktorek i aktorów, którzy wyspecjalizowali się w tej dziedzinie; często lektorami są osoby bez wykształcenia aktorskiego, - **sesje motion capture (głównie do gier komputerowych**) – znane są nam przypadki aktorek i aktorów (absolwentów wyższych szkół artystycznych), dla których jedynym źródłem dochodu jest udział w sesjach motion capture; najczęściej podpisują oni umowy o dzieło z przeniesieniem praw autorskich (prawo do wizerunku - motoryka odgrywanych postaci).	Związek Zawodowy Aktorów Polskich	Projekt ustawy obejmuje szerokie i elastyczne rozumienie wykonywania zawodu artystycznego, co pozwala na uwzględnienie różnorodnych form działalności twórczej, w tym działalności takich osób jak lektorzy czy aktorzy wykonujący sesje *motion capture*. Status artysty zawodowego nie jest ograniczony do ściśle określonych dziedzin, lecz opiera się na ocenie rzeczywistej działalności twórczej i jej charakterze artystycznym. Tym samym obecne przepisy pozwalają na objęcie wsparciem osób działających w wymienionych przez państwa przykładach, niezależnie od formalnego wykształcenia czy specyfiki umów.
47.	3 ust. 2	W nawiązaniu do art. 3 ust. 1 i 2 projektu ustawy definiującego wykonywanie zawodu artystycznego, wniesiono postulat dopisania sztuki opowiadania ustnego do katalogu dziedzin kultury oraz ujęcia **opowiadaczy** jako grupy zawodowej objętej ustawą. Uzasadnienie: 1. Sztuka opowiadania ustnego to forma ekspresji artystycznej o długiej tradycji, łącząca elementy	Osoby fizyczne	Katalog dziedzin twórczości wskazanych projekcie ustawy ma charakter otwarty, co oznacza, że inne formy działalności artystycznej, w tym sztuka opowiadania ustnego, mogą zostać objęte zakresem ustawy, o ile spełniają przesłanki ustawowe. Ustalenie, czy dana działalność ma charakter artystyczny, następuje na podstawie opinii Komisji Opiniującej i decyzji Dyrektora Instytucji, a nie na podstawie enumeratywnego wyliczenia w ustawie.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		literatury, teatru, performansu i edukacji, będąca samodzielną dziedziną twórczości. 2. Zawód opowiadacza spełnia definicję działalności artystycznej zawartą w ustawie – ma charakter twórczy, profesjonalny, realizowany w sposób stały i obejmuje działalność publiczną w różnych instytucjach kultury. 3. Brak ujęcia tej dziedziny w ustawie grozi jej marginalizacją i uniemożliwia opowiadaczom uzyskanie statusu artysty zawodowego. 4. Działalność opowiadaczy bywa niesłusznie redukowana do edukacji lub animacji, mimo że ma charakter autorskiej, interdyscyplinarnej twórczości artystycznej. Wniosek: • Wprowadzenie zapisu w art. 3 ust. 2 ustawy poprzez dodanie: *„sztukę opowiadania ustnego”* po słowach „twórczość ludowa” lub jako osobny punkt: *„12) sztuka opowiadania ustnego”*. • Alternatywnie, ujęcie zawodu opowiadacza w rozporządzeniu wykonawczym Ministra jako zawodu artystycznego uprawniającego do uzyskania statusu artysty zawodowego.		
48.	3 ust. 2	Dziennikarze tworzą obecnie różnego rodzaju materiały, które z powodzeniem można zaliczyć zarówno do literatury (eseje, reportaże), jak i do twórczości audiowizualnej (podcasty, materiały wideo). W związku z tym należałoby uzupełnić treść art. 3 ust. 2 ustawy w następujący sposób: „Art. 3 ust. 2 Dziedziny w których jest wykonywany zawód artystyczny obejmują: muzykę, sztuki wizualne, sztuki performatywne, sztuki cyrkowe, teatr, film, literaturę (w tym eseje i reportaże), taniec, twórczość audiowizualną (w tym podcasty) oraz twórczość ludową”.	Izba Wydawców Prasy oraz Stowarzyszenie Dziennikarzy i Wydawców Repropol	Katalog dziedzin wskazanych w projekcie ustawy ma charakter otwarty, co umożliwia objęcie zakresem ustawy również działalności twórczej dziennikarzy, o ile spełnia ona przesłanki ustawowe. Ostateczne potwierdzenie artystycznego charakteru takiej działalności odbywa się na podstawie opinii Komisji Opiniującej i decyzji Dyrektora Instytucji, zgodnie z procedurą przewidzianą w ustawie. Rozszerzenie katalogu o dodatkowe przykłady nie jest konieczne i mogłoby prowadzić do niezamierzonego zawężenia interpretacyjnego pozostałych kategorii działalności artystycznej.
49.	3 ust. 2	Potrzeba doprecyzowania zakresu pojęcia „twórczość audiowizualna” W art. 2 ust. 1 projektu ustawy ujęto „twórczość audiowizualną” jako jedną z dziedzin objętych ustawą. To słuszny kierunek. Jednak brak rozwinięcia tego pojęcia w uzasadnieniu lub załączniku może prowadzić do niejednolitej interpretacji i arbitralnych decyzji Komisji Opiniującej przy ocenie statusu artysty zawodowego. Zgodnie z art. 2 ustawy o	Osoby fizyczne, Fundacja Siła Społeczna	Ustawa celowo nie zawiera definicji szczegółowych dziedzin twórczości, w tym „twórczości audiowizualnej”, ponieważ przyjęto rozwiązanie o charakterze ogólnym, zapewniającym elastyczność i możliwość uwzględniania zmian w praktyce artystycznej. Ocena, czy dana działalność mieści się w zakresie ustawy, dokonywana jest przez Komisję Opiniującą oraz Dyrektora Instytucji w oparciu o kryteria określone w projekcie ustawy, przy uwzględnieniu opinii organizacji reprezentatywnych. Zbyt szczegółowe

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		prawie autorskim i prawach pokrewnych, adaptacja, tłumaczenie, przeróbka czy lokalizacja utworu są formami opracowania – a więc są chronioną twórczością. Potwierdzają to również definicje Stowarzyszenia ZAiKS, gdzie adaptator czy tłumacz traktowani są jako twórcy dzieł zależnych, uprawnieni do honorariów autorskich. Dlatego postuluję, aby w uzasadnieniu ustawy lub w przepisach wykonawczych doprecyzować, że: „Twórczość audiowizualna" obejmuje również działalność twórców opracowań i adaptacji utworów audiowizualnych, w tym tłumaczy audiowizualnych, adaptatorów dialogów filmowych, autorów lokalizacji gier, scenarzystów dubbingu, redaktorów, adiustatorów oraz innych specjalistów pracujących twórczo przy treściach audiowizualnych. Taki zapis nie tylko odpowiada stanowi prawnemu i realiom branży, ale też eliminuje ryzyko wykluczenia całej grupy zawodowych twórców, którzy od lat funkcjonują na rynku medialnym, filmowym i growym – bardzo często bez stabilnych form zatrudnienia, z przychodami poniżej średniej krajowej.		doprecyzowanie mogłoby ograniczyć możliwość interpretacyjnego dostosowania do dynamicznie rozwijających się form działalności twórczej.
50.	Art. 3 ust. 2	Jako organizacja zrzeszająca aktorki i aktorów zawodowych wiemy, że osoby wykonują ten zawód w różnych dziedzinach kultury wskazanych w Art. 3, ust. 2 projektu Ustawy. Zdecydowana większość aktorów i aktorek niezależnych (niezwiązanych umową o pracę) wykonuje zawód zarówno w dziedzinie teatru i filmu, jak i w innych obszarach, które trudno przypisać do wskazanych dziedzin kultury. Nasze wątpliwości budzi zmniejszenie szacunkowej liczby aktorów w badaniu, Policzone i policzeni 2024. Artyści, twórcy i wykonawcy w Polsce "zrealizowanym pod kierunkiem prof. Doroty Ilczuk w stosunku do wcześniejszego badania „Policzone i policzeni. Artyści i artystki w Polsce"(2020) z 5930 do 3432 osób. Oznacza to ubytek rzędu 2500 osób, który według naszej wiedzy jest zupełnie niezrozumiały i nieuzasadniony. Badanie z 2024 r. nie obejmuje np. zawodu wskazanego w badaniu wcześniejszym, czyli aktor filmu. Obawiamy się, że szacunki te mogą mieć ogromny wpływ na reprezentację naszego zawodu w składzie Komisji Opiniującej.	Związek Zawodowy Aktorów Polskich	Zdajemy sobie sprawę, że zawód aktora wykonywany jest w wielu dziedzinach kultury wskazanych w art. 3 ust. 2 projektu ustawy, a w przypadku osób niezwiązanych umową o pracę – często także na pograniczu różnych obszarów artystycznych, trudnych do jednoznacznej klasyfikacji. Pragniemy podkreślić, że status artysty zawodowego uzyskuje się poprzez wskazanie i udokumentowanie własnej aktywności artystycznej w danej dziedzinie. Oznacza to, że o przyznaniu statusu nie decyduje liczebność przedstawicieli danej dziedziny ani zmiany w statystykach, lecz faktyczna działalność twórcza i wykonawcza konkretnej osoby. Z tego względu dane wynikające z badań – choć istotne dla opisu środowiska – nie mają wpływu na indywidualne decyzje Instytucji w zakresie przyznawania statusu artysty zawodowego. Warto przy tym zaznaczyć, że artystą jest osoba, która w sposób twórczy lub wykonawczy uczestniczy w procesie powstawania dzieła kultury – niezależnie od formy zatrudnienia, miejsca wykonywania zawodu czy przynależności instytucjonalnej. Tym samym zarówno aktorki i aktorzy filmowi, teatralni, dubbingowi czy działający w innych obszarach artystycznych mają równorzędne możliwości uzyskania statusu artysty zawodowego.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
51.	3 ust. 2 w zw. z 19 ust. 1	SFP zwraca uwagę na potrzebę doprecyzowania i ograniczenia kompetencji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (dalej „Minister Kultury") w zakresie wydawania tzw. interpretacji ogólnych dotyczących zawodów artystycznych, o których mowa w art. 19 ust. 1 Projektu ustawy. Mając na uwadze, że Projekt ustawy nie przewiduje enumeratywnego katalogu zawodów artystycznych przyznanie w tym kontekście Ministrowi Kultury uprawnienia do określania listy zawodów uprawniających do uzyskania statusu artysty zawodowego jest rozwiązaniem: i) nadmiernym i sprzecznym z logiką Projektu ustawy, która opiera się na uznaniu dorobku artystycznego, a nie urzędowym sklasyfikowaniu profesji, ii) potencjalnie dyskryminującym, ponieważ może prowadzić do arbitralnego wykluczania zawodów niestandardowych, interdyscyplinarnych lub rozwijających się poza tradycyjnymi strukturami instytucjonalnymi oraz iii) niebezpiecznym z punktu widzenia prawa autorskiego, które chroni każdy przejaw twórczości artystycznej, niezależnie od jego formy, medium czy uznania instytucjonalnego. Z tego względu rekomendujemy usunięcie art. 19 Projektu ustawy i wprowadzenie otwartego katalogu dziedzin kultury poprzez zmianę art. 3 ust. 2 Projektu ustawy na poniższe brzmienie: „Dziedziny kultury, w których jest wykonywany zawód artystyczny obejmują w szczególności: muzykę, sztuki wizualne, sztuki performatywne, sztuki cyrkowe, teatr, film, literaturę, taniec, twórczość audiowizualną oraz twórczość ludową."	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Uwaga częściowo uwzględniona, przepis doprecyzowano. Przepis projektu ustawy nie uprawnia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego do arbitralnego tworzenia katalogu zawodów artystycznych, lecz umożliwia wydawanie objaśnień prawnych w celu zapewnienia jednolitości stosowania przepisów ustawy. Uprawnienie to ma charakter porządkujący i służy ułatwieniu pracy Komisji Opiniującej oraz wzmocnieniu przejrzystości systemu. Nie ogranicza ono możliwości uzyskania statusu artysty zawodowego przez osoby wykonujące działalność twórczą o charakterze interdyscyplinarnym lub nietypowym, jeśli spełniają kryteria ustawowe.
52.	3 ust. 2	Alternatywnie, jeśli projektodawca uzna za zasadne wprowadzenie mechanizmu elastycznego rozszerzania katalogu dziedzin kultury, proponujemy, by kompetencja Ministra Kultury ograniczała się wyłącznie do wskazywania nowych dziedzin kultury, a nie zawodów, co zapewni spójność z art. 3 ust. 2 i art. 4 pkt 1. Projektu ustawy, a jednocześnie umożliwi reagowanie na zmiany w sektorze kultury.	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Uwaga nieuwzględniona. W ocenie projektodawcy ustawa powinna jasno wskazywać dziedziny kultury w których możliwe jest wykonywanie zawodów artystycznych.
53.	Art. 4	W celu ułatwienia dokumentowania dorobku artystycznego proponuje się stworzenie dedykowanej platformy, na której artyści będą mogli sami się rejestrować i prezentować swoje osiągnięcia. Taka platforma zmniejszyłaby zapotrzebowanie na zatrudnienie dodatkowych pracowników odpowiedzialnych za weryfikację dorobku oraz stanowiłaby jednocześnie narzędzie	Osoba fizyczna	Uwaga poza zakresem projektu; postulaty tego rodzaju mogą być kierowane do przyszłej Instytucji.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		promocyjne, ułatwiające dostęp do informacji o artystach, muzykach, cyrkowcach i innych twórcach dla potencjalnych zleceniodawców i instytucji.		
54.	4	W art. 4 Projektu ustawy brakuje definicji legalnej „dochodu", mimo że pojęcie to odgrywa kluczową rolę przy określaniu prawa do statusu artysty zawodowego (art. 17 pkt 3) oraz dopłat do składek (art. 31 ust. 3 pkt 1 i 2). Brak jednoznacznej definicji może prowadzić do rozbieżnych interpretacji i nierównego traktowania artystów. Szczególnie istotne jest rozróżnienie między „dochodem" a „przychodem", które w projekcie używane są niekonsekwentnie. Definicja „dochodu" powinna uwzględniać specyfikę przychodów artystycznych, takich jak tantiemy czy stypendia twórcze. Proponujemy ujednolicenie i zdefiniowanie w art. 4 pojęć takich jak: "przychód", "dochód", "wynagrodzenie", "działalność stała". Zauważalny wśród wymienionych definicji jest brak definicji dochodu. Wydaje się pożądane wymienienie źródeł dochodu pod względem formy ich uzyskania (rodzaje umów, JGD i sposób rozliczania) Wnioskodawca zwraca uwagę na niekonsekwencję w posługiwaniu się pojęciami „dochód" i „przychód" w projekcie ustawy. Postuluje, by – analogicznie jak przy kryteriach uzyskania statusu artysty zawodowego i dopłat – dla podstawy wymiaru składki zdrowotnej przyjąć dochód, a nie przychód.	Związek Polskich Artystów Plastyków, Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej, Kancelaria doradztwa podatkowego ALO-2, Stowarzyszenie Filmowców Polskich, Związek Zawodowy Scenarzystów Polskich - Gildia Scenarzystów	Zgodnie z opinią Ministra Finansów, z dotychczasowego brzmienia projektu nie wynikało, że zastosowane pojęcie dochodu należy rozumieć zgodnie z ustawą z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (ustawa PIT), tak jak ma to miejsce między innymi w przepisach o pomocy społecznej, czy świadczeniach rodzinnych (art. 8 ust. 3, 4, 4a, 5-13 ustawy z 12 marca 2024 r. o pomocy społecznej, art. 3 pkt 1 ustawy z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych). Z dotychczasowego brzmienia przepisów projektu nie wynikało również, co ma się składać na średni roczny dochód artysty zawodowego . Mianowicie, czy chodzi o sumę uzyskanych świadczeń niezależnie od: (1) podstawy ich uzyskania (praca na etacie, umowa cywilnoprawna, prawa majątkowe, działalność gospodarcza), (2) charakteru (pieniężne, niepieniężne) lub formy opodatkowania (opodatkowanie dochodu na ogólnych zasadach, czy też opodatkowanie przychodu ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych) czy wyłącznie o działalność artystyczną wymienioną w art. 13 pkt 2 ustawy PIT, podlegającą opodatkowaniu według skali podatkowej. Minister Finansów stwierdził, że ograniczenie średniego rocznego dochodu artysty zawodowego wyłącznie do działalności artystycznej, o której mowa w art. 13 pkt 2 ustawy PIT, tj. działalności wykonywanej osobiście, wydaje się niezasadne, gdyż może nie odzwierciedlać rzeczywistych dochodów artysty zawodowego (np. z praw majątkowych, czy z działalności gospodarczej). Z kolei „rozciągnięcie" tego pojęcia na wszystkie rodzaje dochodów w rozumieniu ustawy PIT – bez wyraźnego wskazania jego zakresu – spowoduje, że obejmie również dochody incydentalne np. ze sprzedaży nieruchomości (wykazywane w PIT-39). W pojęciu tak rozumianych dochodów znajdą się również dochody wolne od podatku, które zasadniczo nie są wykazywane w zeznaniu (Szef KAS nie może potwierdzić tych danych), choć mogą one stanowić istotną pozycję w budżecie domowym artysty zawodowego (przykładem takich dochodów są np. należności do kwoty 85 528 zł rocznie, o których mowa w art. 21 ust. 1 pkt 153 ustawy PIT – tzw. ulga dla rodzin 4+). W związku z tym kwestie te zostały ponownie przeanalizowane przez projektodawcę, z uwzględnieniem celów projektowanej ustawy, potrzeby właściwego zaadresowania wsparcia (dopłaty) oraz danych będących w posiadaniu Szefa KAS.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
				W związku z powyższym do projektu wprowadzono przepis, zgodnie z którym „dochód o którym mowa w ust. 3 pkt 1, obejmuje źródła przychodów o których mowa w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U z 2025 r. poz. 163)". W związku z tym, że definicja „dochodu" jest ograniczona do źródeł wskazanych w art. 10 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, postulaty szerszego zdefiniowania nie mogą być uwzględnione. Podsumowując: Uwaga dotycząca braku definicji „dochodu" została uwzględniona – do projektu wprowadzono przepis odsyłający wprost do źródeł przychodów wskazanych w art. 10 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Rozwiązanie to zapewnia spójność z systemem podatkowym i eliminuje ryzyko rozbieżnych interpretacji. Odnosząc się do dodatkowych postulatów w zakresie ujednolicenia pojęć „wynagrodzenie" oraz „działalność stała": „Wynagrodzenie" nie zostało zdefiniowane w projekcie, gdyż – podobnie jak w innych ustawach – pojęcie to należy rozumieć zgodnie z jego powszechnym znaczeniem językowym oraz w kontekście przepisów prawa pracy i cywilnego (umowy o pracę, umowy cywilnoprawne). W ocenie projektodawcy wprowadzanie odrębnej definicji ustawowej mogłoby prowadzić do nieuzasadnionych rozbieżności względem istniejącego porządku prawnego. „Działalność stała" również nie wymaga odrębnej definicji w projekcie ustawy. Termin ten został użyty w znaczeniu odpowiadającym utrwalonemu rozumieniu w orzecznictwie i praktyce administracyjnej, tj. w odróżnieniu od działalności okazjonalnej lub incydentalnej. Wprowadzenie legalnej definicji mogłoby paradoksalnie zawęzić jej zakres i ograniczyć elastyczność stosowania przepisów wobec różnorodnych form aktywności artystycznej.
55.	4 ust. 3	Uwaga dotycząca doprecyzowania definicji "dorobku artystycznego" oraz katalogu zawodów artystycznych Postulujemy doprecyzowanie definicji „dorobku artystycznego" (Art. 4 pkt 3), tak aby w sposób jednoznaczny obejmowała także działalność **fotograficzną**, **filmową**, **projektowanie graficzne** oraz inne interdyscyplinarne formy aktywności związane ze **sztukami wizualnymi**. Zwracamy uwagę, że wielu twórców nie mieści się w tradycyjnych ramach definicji artysty, mimo że ich działalność ma istotny wymiar kulturowy i twórczy.	Osoby fizyczne, FUNDACJA ARCHIPRAWO, Związek Polskich Artystów Plastyków, Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej,	Projekt ustawy świadomie rezygnuje z zamkniętego lub szczegółowo rozwiniętego katalogu zawodów artystycznych, aby zapewnić elastyczność w ocenie różnorodnych form działalności twórczej. Definicja „dorobku artystycznego" w art. 4 pkt 2 ma charakter ramowy i odnosi się do aktywności o charakterze twórczym i profesjonalnym, uwzględniając zarówno działalność tradycyjną, jak i interdyscyplinarną, cyfrową czy w zakresie nowych mediów. Wnioski o przyznanie statusu artysty zawodowego są indywidualnie oceniane przez Komisję Opiniującą, która uwzględnia specyfikę danej profesji oraz przedstawiony dorobek. Wprowadzenie

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		Proponujemy uwzględnienie w katalogu zawodów artystycznych także takich profesji, jak: • **architekt** – w przypadku realizowania projektów o nowatorskiej i kulturotwórczej wartości, • **grafik** i **projektant** – jeśli wykonują swoje zawody w sposób twórczy i kreacyjny, • **kurator wystaw** – jako osoba odpowiedzialna za tworzenie koncepcji i narracji wystawienniczych, • **krytyk sztuki** lub **krytyk kultury** – jako podmiot aktywnie uczestniczący w dialogu wokół twórczości, • **opowiadacz**, **producent kreatywny**, • **dziennikarz**, w szczególności **dziennikarz zajmujący się kulturą**. Podkreślamy również konieczność uwzględnienia w katalogu: • **artystów interdyscyplinarnych**, • **freelancerów**, • **twórców nowych mediów** oraz **sztuki cyfrowej** – których działalność może nie wpisywać się w tradycyjne ramy zawodowe, ale mieści się w definicji twórczości artystycznej. Dodatkowo apelujemy o jednoznaczne ujęcie w przepisach zawodu **tłumacza audiowizualnego** oraz **adaptatora dialogów** – zarówno w materiałach objaśniających, jak i aktach wykonawczych. Zgodnie z art. 2 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, adaptacja, tłumaczenie czy lokalizacja utworu są formami opracowania, a więc stanowią twórczość chronioną prawem. W związku z tym zawody takie jak: • **tłumacz audiowizualny**, • **adaptator dialogów do dubbingu**, • **tekściarz adaptujący piosenki do dubbingu**, • **lokalizator gier komputerowych**, • **twórca napisów** i **voice-overów** powinny zostać uznane za **zawody artystyczne** w rozumieniu ustawy. Ich pominięcie grozi wykluczeniem istotnej części środowiska twórczego, które wykonuje działalność objętą ochroną prawa autorskiego, zgodnie z definicją twórcy zawartą w obowiązujących przepisach.	Polska Gildia Producentów, Daria Gosek-Popiołek - posłanka na Sejm RP, Stowarzyszenie Producentów Polskiej Animacji, Stowarzyszenie Autorów „ZAiKS”, Stowarzyszenie Artystów Wykonawców SAWP	szczegółowego katalogu mogłoby prowadzić do wykluczenia niektórych twórców i ograniczenia dynamicznie zmieniającego się pola sztuki współczesnej. Proponowane zawody, w tym tłumacz audiowizualny, adaptator dialogów czy lokalizator gier, mogą być uwzględniane w praktyce orzeczniczej Komisji, jeśli charakter ich działalności spełnia kryteria ustawy. Wydanie objaśnień prawnych oraz akty wykonawcze pozwolą na doprecyzowanie niektórych przypadków bez konieczności usztywniania regulacji ustawowej, co byłoby sprzeczne z intencją projektodawcy.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
56.	Rozdział 2	Założone w projekcie ustawy 15-osobowa Rada Programowo-Naukowa i 120-osobowa Komisja Opiniująca to kosztowne i złożone struktury instytucjonalne, które mogą okazać się nieefektywne. Tymczasem funkcjonują już instytucje, które znają specyfikę funkcjonowania artystów, twórców zawodowych, od lat wspierając ich w realizacji ich zawodowych działań artystycznych – to stowarzyszenia twórców (literatów, muzyków, filmowców, plastyków, fotografików i inne), także organizacje zbiorowego zarządu prawami autorskimi.	Stowarzyszenie Kreatywna Polska, Związek Polskich Artystów Plastyków	Proponowany model Rady Programowo-Naukowej oraz Komisji Opiniującej gwarantuje transparentność, pluralizm i profesjonalizm w ocenie dorobku artystycznego oraz przyznawaniu statusu artysty zawodowego. Choć w skład Komisji mogą wchodzić przedstawiciele stowarzyszeń i organizacji twórczych, nie mogą one zastąpić niezależnych mechanizmów oceny. Stowarzyszenia twórców i organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi nie są organami publicznymi, co utrudnia zapewnienie ich reprezentatywności i obiektywizmu decyzji.
57.	Rozdział 2	Wątpliwości budzi liczny skład i dobór członków Rady Programowo-Naukowej oraz Komisji Opiniującej. Wydaje się, iż w miejsce obu kosztownych grup, można przekazać szersze kompetencje organizacjom branżowym, w szczególności izbom gospodarczym oraz organizacjom artystów czy organizacjom zbiorowego zarządzania, czyli podmiotom, które posiadają odpowiednie zasoby oraz wiedzę i szerokie kompetencje do ustalania, czy dana osoba powinna być uznana za osobę wykonującą zawód artystyczny.	Izba Wydawców Prasy oraz Stowarzyszenie Dziennikarzy i Wydawców Repropol, Stowarzyszenie Artystów Wykonawców SAWP	Projekt przewiduje powołanie Rady Programowo-Naukowej oraz Komisji Opiniującej jako niezależnych organów o specjalistycznym charakterze, co zapewnia obiektywność i transparentność weryfikacji statusu artysty zawodowego. Przekazanie tych kompetencji wyłącznie organizacjom branżowym mogłoby ograniczyć pluralizm i wprowadzić ryzyko konfliktu interesów. Organy przewidziane w projekcie ustawy mają również za zadanie stałą analizę i rozwój systemu zabezpieczenia socjalnego, co wykracza poza możliwości jedynie branżowych podmiotów.
58.	6	Nasze największe zastrzeżenia w proponowanym projekcie budzą opisane w Rozdziale 2 projektu Ustawy organy operacyjne systemu: Rada Programowo-Naukowa oraz Komisja Opiniująca do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny. W naszym przekonaniu istnienie Rady Programowo-Naukowej nie jest niezbędne i będzie niepotrzebnym obciążeniem budżetu systemu. Stoimy także na stanowisku, że kompetencje przypisane obecnie nowo powołanej Komisji Opiniującej z powodzeniem mogłyby być przypisane już istniejącym organizacjom branżowym. Artyści mają własne bazy, które mogą posłużyć do weryfikacji, np. bazę uprawionych w OZZ-ach, listy członków stowarzyszeń i gildii, listy absolwentów szkół artystycznych etc. Jesteśmy przekonani, że skorzystanie z już istniejących baz danych może oszczędzić czas i pieniądze w nowym systemie.	Związek Zawodowy Reżyserów Polskich Gildia Reżyserów Polskich	Powołanie Rady Programowo-Naukowej oraz Komisji Opiniującej wynika z potrzeby zapewnienia niezależnej, eksperckiej oceny i transparentności procesu przyznawania statusu artysty zawodowego. Istniejące organizacje branżowe, choć dysponują bazami danych, nie mają jednolitych standardów ani pełnej neutralności wymaganej do rzetelnej weryfikacji. Dodatkowo organy te pełnią funkcje monitoringu i rozwoju systemu zabezpieczenia socjalnego, co wykracza poza role poszczególnych organizacji, zapewniając kompleksowość i spójność działania systemu.
59.	6 ust. 1	W wyszczególnionych jednostkach do współpracy brakuje NGOS -ów, stowarzyszeń. W wymienionym katalogu brakuje organizacji pozarządowych działających w obszarze kultury, organizacji branżowych jak również związków zawodowych.	Związek Polskich Artystów Plastyków, Daria Gosek-Popiołek -	Propozycja uwzględniona poprzez dodanie w ust. 1 punktu 4 o treści: „współpracę z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze kultury, w szczególności w zakresie edukacji kulturalnej, upowszechniania kultury, promocji twórczości artystycznej oraz wspierania osób wykonujących zawód artystyczny”.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
			posłanka na Sejm RP	
60.	7 ust. 1	Doprecyzowania wymaga Art. 7, ust. 1 projektu Ustawy, w którym zapisano, że na 15 członków Rady Programowej przypada 5 przedstawicieli wskazanych ministerstw. Nie wskazano natomiast grona spośród którego Minister wskaże pozostałych 10 członków. Aby uniknąć nominacji politycznych do Rady Programowej konieczne wydaje się zawężenie tego grona do osób zaproponowanych przez organizacje branżowe.	Związek Zawodowy Aktorów Polskich	Projekt ustawy pozostawia Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego kompetencję do wskazania pozostałych członków Rady Programowej z szerokiego grona ekspertów, co pozwala na elastyczne i merytoryczne dobieranie specjalistów z różnych dziedzin artystycznych oraz administracji publicznej. Zawężenie tego grona wyłącznie do kandydatów proponowanych przez organizacje branżowe mogłoby ograniczyć różnorodność kompetencji i doświadczeń, niezbędnych dla wszechstronnego funkcjonowania Rady. Jednocześnie projekt nie wyklucza zaangażowania środowisk branżowych – organizacje branżowe mogą również zgłaszać kandydatów, co umożliwia ich aktywny udział w kształtowaniu składu Rady, bez wprowadzania sztywnych ograniczeń formalnych.
61.	7 ust. 1	Warto rozważyć wprowadzenie zapisu, aby pozostałych członków Rady wybierać spośród kandydatów zgłaszanych przez organizacje zrzeszające artystów, organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi lub inne podmioty reprezentujące sektor kultury. Taki mechanizm zapewniłby, że Rada Programowa będzie lepiej odzwierciedlać potrzeby i specyfikę pracy artystów w różnych dziedzinach kultury, takich jak muzyka, sztuki wizualne, teatr czy literatura.	Stowarzyszenie Artystów Wykonawców SAWP	Zaproponowany mechanizm znajduje już odzwierciedlenie w projektowanej regulacji. Minister wybiera członków Rady Programowej spośród kandydatów rekomendowanych przez osoby fizyczne i organizacje społeczne działające we wskazanych dziedzinach. Zakres podmiotów uprawnionych do zgłaszania kandydatur jest szeroki, co zapewnia reprezentatywność Rady oraz uwzględnienie specyfiki poszczególnych dziedzin artystycznych, zaś Minister nie działa samodzielnie, lecz w granicach przedstawionych rekomendacji.
62.	7 ust. 1	Obecna regulacja przewiduje powoływanie członków Rady Programowej przez Ministra oraz wskazywanie ich przez innych ministrów, co stwarza ryzyko obsadzenia stanowisk ze względu na sympatie polityczne lub zaufanie, a nie kompetencje. Zaleca się wprowadzenie transparentnego, opartego na otwartym konkursie trybu powoływania członków Rady, z jasno określonymi wymaganiami merytorycznymi i formalnymi. Taki system pozwoli wyłonić zespół specjalistów o odpowiednich kwalifikacjach, niezależnych od bieżącej polityki, reprezentujących pluralistyczne środowisko artystyczne. Członkostwo powinno opierać się na wiedzy i doświadczeniu w zawodach artystycznych, co jest szczególnie ważne z uwagi na szeroką różnorodność dziedzin twórczości. System konkursowy umożliwi wybór rzeczywistych przedstawicieli środowisk artystycznych i ograniczy ryzyko powołań o charakterze politycznym czy administracyjnym, zwiększając tym samym wiarygodność i zaufanie do Rady oraz jej decyzji.	Osoba fizyczna	Uwaga częściowo uwzględniona. Zaproponowany w projekcie ustawy mechanizm powoływania członków Rady Programowej zakłada, że Minister wybiera kandydatów spośród osób rekomendowanych przez podmioty reprezentujące środowisko artystyczne oraz osoby fizyczne, co ogranicza możliwość arbitralnych decyzji personalnych. Minister nie działa samodzielnie, lecz w oparciu o przedstawione kandydatury, co zapewnia pluralizm i równowagę. Wprowadzenie otwartego konkursu nie jest możliwe z uwagi na ograniczone zasoby organizacyjne i finansowe, natomiast obecny tryb gwarantuje odpowiedni poziom transparentności i udziału środowisk twórczych.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
63.	7 ust. 3 pkt 1	art. 7 ust. 3 pkt 1 wymaga szerokiego i szczegółowego określenia wymagań stawianych takiej osobie pod kątem kwalifikacji i znajomości chociażby specyfiki zawodu artysty, praktyk artystycznych, ścieżek kariery artystycznej oraz jej rodzajów a także szeregu innych, ściśle określonych wymagań	Osoba fizyczna	Obecne rozwiązanie w wystarczającym stopniu spełnia ten postulat.
64.	7 ust. 3 pkt 4	Członkiem Rady Programowej może być osoba spełniająca łącznie następujące kryteria: (...) sugerujemy dodać: "Jest osobą pełnoletnią". Określenie stanu zdrowia umożliwiającego sprawowanie funkcji członka Rady Programowej powinno być określane przez regulamin.	Forum Środowisk Sztuki Tańca, osoba fizyczna	Projekt ustawy zakłada, że członkowie Rady Programowej będą powoływani zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, które już określają pełnoletniość jako podstawowy wymóg do pełnienia funkcji publicznych. Dodanie odrębnego zapisu o pełnoletniości jest zatem zbędne, ponieważ jest to standardowa i powszechnie rozumiana przesłanka prawna, implikowana przez inne akty normatywne. Wprowadzenie takiego zapisu nie wnosi dodatkowej wartości regulacyjnej ani praktycznej. W odniesieniu do kwestii określenia stanu zdrowia - szczegółowe zasady działania Rady określać będzie regulamin organizacyjny, jednak zakres regulaminu nie powinien obejmować oceny stanu zdrowia członków, ponieważ mogłoby to naruszać zasady równego dostępu do funkcji publicznych i prowadzić do dyskryminacji. Wymogi dotyczące zdrowia nie są standardowo stosowane wobec tego typu organów opiniodawczo-doradczych.
65.	7 ust. 3 pkt 7	Wynagrodzenia dla Rady Programowej, złożonej z przedstawicieli różnych ministerstw i urzędów, spotykającej się raz na kwartał – mają charakter synekury i nie są potrzebne.	Stowarzyszenie Pisarzy Polskich	Wynagrodzenia dla członków Rady Programowej są uzasadnione ze względu na ich odpowiedzialność i wkład merytoryczny w nadzór nad realizacją programu. Choć Rada spotyka się kwartalnie, pełni kluczową rolę w ocenie jakości działań Instytucji. Obecnie nie funkcjonuje żaden zewnętrzny ośrodek badawczy, dlatego to Instytucja – poprzez Radę – odpowiada m.in. za ewaluację systemu, co zostało przewidziane w uzasadnieniu projektu oraz w ocenie skutków regulacji (OSR).
66.	7 ust. 4	Dodanie możliwości odwołania członka Rady Programowej przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Osoba fizyczna	Uwaga uwzględniona, projekt odpowiednio dostosowano.
67.	7 ust. 4	Członkostwo w Radzie Programowej ustaje z powodu sugerujemy dodać: "Trzykrotnej nieuzasadnionej pisemnej odmowy udziału w pracach Rady" (tak jak w przypadku członków Komisji Opiniującej).	Forum Środowisk Sztuki Tańca	Działalność Rady Programowej i Komisji Opiniującej ma odmienny charakter stąd odmienne są przepisy w tym zakresie. Wyżej opisana zmiana w sposób wystarczający reguluje omawiany temat.
68.	8 ust. 4	art. 8 ust. 4 Określenie "Inne osoby" jest rażąco ogólne i umożliwia właściwie bez ograniczeń uzasadnianie potrzeb uczestnictwa takiej osoby/osób w posiedzeniach; ten punkt powinien być dokładnie doprecyzowany włączenie z	Osoba fizyczna	W projekcie ustawy określenie „Inne osoby" zostało celowo użyte w szerokim zakresie, aby zapewnić elastyczność i możliwość zapraszania ekspertów czy specjalistów z różnych dziedzin w zależności od aktualnych potrzeb i tematyki posiedzeń. Doprecyzowanie tego zapisu mogłoby ograniczyć możliwość korzystania z wiedzy merytorycznej niezbędnej do

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		predyspozycjami merytorycznymi uzasadniającymi uczestnictwo takiej osoby w obradach.		podejmowania kompleksowych i właściwych decyzji, co byłoby sprzeczne z celami ustawy i jej efektywną realizacją.
69.	9 ust. 1	Art. 9 ust 1 powinien zawierać również określenie możliwości zwołania posiedzenia w sytuacji nadzwyczajnej na uzasadniony wniosek środowisk artystycznych w kluczowych sprawach ze względu na ich wpływ na funkcjonowanie tych środowisk.	Osoba fizyczna	Taka możliwość już występuje; środowiska artystyczne w każdym czasie mogą kierować taki wniosek.
70.	9 ust. 1	Zapis, że posiedzenia Rady Programowej mają się odbywać nie rzadziej niż raz na kwartał, wydaje się zbyt częsty i generujący zbędne koszty organizacyjne. Optymalnym rozwiązaniem byłoby ustalenie częstotliwości posiedzeń na poziomie nie rzadziej niż raz na pół roku, co pozwoli na efektywne zarządzanie zasobami i zmniejszy obciążenia administracyjne.	Osoba fizyczna	Częstotliwość posiedzeń Rady Programowej ustalona na minimum raz na kwartał jest uzasadniona koniecznością bieżącego monitorowania i reagowania na potrzeby środowiska artystycznego oraz skutecznego realizowania zadań ustawowych. Rzadziej organizowane posiedzenia mogłyby ograniczyć zdolność Rady do terminowego podejmowania decyzji i analizowania ważnych spraw, co jest kluczowe dla dynamicznego charakteru ochrony socjalnej osób wykonujących zawód artystyczny. Optymalizacja kosztów administracyjnych nie powinna odbywać się kosztem efektywności działania organu.
71.	10	Proponujemy doprecyzowanie, że aplikację osoby artystycznej z danej dziedziny rozpatrują członkowie KO reprezentujący daną dziedzinę.	Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej	Tego rodzaju rozwiązanie możliwe jest do wprowadzenia w akcie wykonawczym. Minister w drodze rozporządzenia określi szczegółowy tryb pracy Komisji Opiniującej, w tym może wprowadzić postulowaną zasadę. Nie wymaga to zmian w obecnej treści projektu.
72.	10	Ustawa nie precyzuje, ani nawet nie wspomina, o kryteriach, jakimi posługiwała się będzie Komisja Opiniująca, przy wydawaniu opinii. Postulujemy, by ustawodawca odniósł się do tego braku i w klarowny sposób opisał proces weryfikacji kandydatów i kandydatek w procesie aplikacyjnym.	Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej	Przepisy projektowanej ustawy mają charakter ramowy i celowo nie przesądzają szczegółowych kryteriów działania Komisji Opiniującej, pozostawiając możliwość ich określenia w przepisach wykonawczych oraz praktyce stosowania ustawy. Należy podkreślić, że nie jest możliwe w przepisach ustawowych ujęcie wszystkich aspektów proceduralnych, w tym szczegółowego opisu procesu weryfikacji. Takie rozwiązanie zapewnia elastyczność i możliwość dostosowania działania Komisji do zmieniających się realiów środowiska artystycznego.
73.	10	Zadanie Komisji Opiniującej wydaje się zbędne i generujące niepotrzebne koszty administracyjne. Taką opinię mógłby przygotować odpowiednio wykwalifikowany pracownik na poziomie samorządowym, a następnie przekazać ją do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz Rady Programowej. Warto zwrócić uwagę na praktyki zagraniczne, np. w Niemczech, gdzie wystarczające jest przedstawienie dyplomu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe lub strony internetowej. Wprowadzenie dodatkowego organu opiniującego oznacza jedynie wzrost biurokracji i kosztów, bez wyraźnego usprawnienia procesu. Prawo powinno opierać się na zaufaniu społecznym, a	Osoba fizyczna	Komisja Opiniująca pełni istotną rolę w zapewnieniu merytorycznej i specjalistycznej oceny wniosków artystów, co wykracza poza jedynie weryfikację formalną dokumentów, jak dyplomy czy dane z ZUS. Jej zadaniem jest uwzględnienie specyfiki różnych dziedzin artystycznych oraz weryfikacja rzeczywistego wykonywania zawodu artystycznego, co nie jest możliwe do pełnego zrealizowania przez pracownika samorządowego czy ZUS. Dlatego utrzymanie Komisji jest konieczne dla zachowania rzetelności i jakości procesu.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		informacje o zatrudnieniu osób zainteresowanych są już dostępne w systemie ZUS, co czyni dodatkową kontrolę redundantną.		
74.	11	Postulujemy wprowadzenie, na ile to możliwe, mechanizmu utrudniającego swobodne powoływanie osób do Komisji Oceniającej – jako zabezpieczenie przed dowolnością (a więc uznaniowością która może doprowadzić do upolitycznienia) wybierania organizacji, które będą rekomendowały osoby do komisji oceniającej. Zwracamy się z prośbą do Ministerstwa o doprecyzowanie takiegoż mechanizmu w treści Ustawy.	Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej	Uwaga kierunkowo uwzględniona. Rozwiązanie przyjęte w obecnym kształcie projektu zapewnia, że członkowie komisji będą wybierani na podstawie kwalifikacji oraz rzeczywistych rekomendacji branżowych organizacji, co wzmocni zaufanie środowiska artystycznego do funkcjonowania Komisji.
75.	11	Należy doprecyzować, czym są „organizacje zrzeszające osoby wykonujące zawody artystyczne", uprawnione do wskazania 120 członków Komisji Opiniującej – czy obejmuje to wyłącznie stowarzyszenia, czy również związki zawodowe. Funkcjonujące w sektorze kultury organizacje mają różnorodne formy prawne, a wykluczenie związków zawodowych z tej procedury byłoby niezgodne ze stanem faktycznym i skutkowałoby brakiem reprezentatywności części środowisk artystycznych. Obecne ograniczenie roli związków zawodowych jedynie do puli 10 miejsc, z zastrzeżeniem ich reprezentatywności w rozumieniu ustawy o Radzie Dialogu Społecznego, nie odzwierciedla ich realnego udziału w reprezentowaniu artystów. Proponuje się wprowadzenie zapisów zwiększających udział związków zawodowych w pracach Komisji Opiniującej oraz uzupełnienie projektu o jasną procedurę zgłaszania kandydatów – wraz z określeniem podmiotów uprawnionych i zasad wyłaniania członków Komisji w kolejnych kadencjach.	Federacja Związków Zawodowych Pracowników Kultury i Sztuki, Związek Zawodowy Aktorów Polskich	Projektodawca jest zdania, że pojęcie „organizacje zrzeszające osoby wykonujące zawody artystyczne" jest wystarczająco doprecyzowane i nie ogranicza podmiotów działających w sektorze kultury, odnosi się więc zarówno do stowarzyszeń, związków zawodowych czy innych form zrzeszania się. Projekt ustawy określa zasady powoływania Komisji Opiniującej, przyjęte w projekcie parytety gwarantują zachowanie należytej reprezentatywności.
76.	11 ust. 1	Należy doprecyzować zakres obowiązków oraz kompetencji członków Komisji, aby zapewnić jasność ich roli w procesie opiniowania. Wskazane jest określenie, czy będą odpowiedzialni wyłącznie za kwestie związane z ubezpieczeniami społecznymi artystów, czy również za inne aspekty. Transparentność i precyzyjne określenie ich zadań jest kluczowe dla efektywności i przejrzystości działania Komisji.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy w sposób wystarczający określa zakres zadań i kompetencji członków Komisji Opiniującej, koncentrując się na aspektach związanych z zabezpieczeniem socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny. Rozszerzanie zakresu obowiązków Komisji poza ramy ubezpieczeń społecznych mogłoby niepotrzebnie komplikować jej funkcjonowanie i osłabić specjalizację. Zachowanie jasnego i wąskiego profilu kompetencji Komisji sprzyja skuteczności oraz przejrzystości jej działań zgodnie z celem ustawy.
77.	11	Apelujemy by poszerzyć skład Komisji Opiniującej do 130 osób i dodać: „co najmniej 10 członków spośród kandydatów zgłoszonych przez organizacje twórcze posiadające osobowość prawną: Stowarzyszenia" oraz wskazać Ustawę je regulującą.	Forum Środowisk Sztuki Tańca	Projekt ustawy przewiduje już udział przedstawicieli organizacji twórczych w Komisji Opiniującej poprzez szeroką reprezentację różnych środowisk artystycznych. W projekcie określono, że kandydatów do Komisji mogą zgłaszać m.in. organizacje zrzeszające osoby wykonujące zawód artystyczny.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		Wiele środowisk twórczych nie zrzesza się w związkach zawodowych, apelujemy by do Komisji włączyć stowarzyszenia twórcze, jakie jak m.in. nasze Stowarzyszenie.		Oznacza to, że stowarzyszenia twórcze posiadające osobowość prawną również są uprawnione do zgłaszania kandydatów, podobnie jak i inne organizacje, niezależnie od formy działania. Proponowana zmiana jest zatem zbędna, a dodatkowe zwiększenie liczby członków Komisji do 130 osób, wybranych spośród kandydatów wskazanych przez organizacje, byłoby nieproporcjonalne i obniżyłoby efektywność jej działania.
78.	10-16	Autor uwagi postuluje zniesienie Komisji Opiniującej, której powołanie przewiduje projekt ustawy (art. 10–16). Wskazuje na ryzyko politycznych nadużyć i braku obiektywizmu w przyznawaniu statusu artysty zawodowego. Krytykuje mechanizm powoływania członków Komisji przez organizacje artystyczne zatwierdzane przez ministra, uznając to za potencjalne narzędzie politycznej kontroli, nepotyzmu i eliminowania nieprzychylnych twórców. Zamiast Komisji autor proponuje wprowadzenie przejrzystych, prawnych kryteriów statusu artysty.	Stowarzyszenie Reżyserów Polskich	Projekt ustawy przewiduje utworzenie Komisji Opiniującej jako gwaranta rzetelnej i eksperckiej oceny spełniania przesłanek uzyskania statusu artysty zawodowego, przy zachowaniu pluralizmu środowisk twórczych. W skład Komisji wchodzą osoby zgłaszane przez organizacje reprezentujące różne dziedziny sztuki, co przeciwdziała koncentracji wpływu i ogranicza ryzyko upolitycznienia. Sam mechanizm powoływania nie daje Ministrowi dowolności, lecz zakłada szerokie upodmiotowienie środowisk artystycznych. Rezygnacja z Komisji na rzecz wyłącznie ustawowych kryteriów nie uwzględnia specyfiki pracy artystycznej, która wymaga elastycznej i merytorycznej oceny.
79.	11 ust. 4	„Funkcję członka Komisji Opiniującej można sprawować nie więcej niż przez dwie następujące po sobie kadencje". Dwie kadencje to bardzo długo; z uwagi na fakt, że zarówno sztuka, rynek artystyczny jak również zawody artystyczne są obszarami dynamicznie rozwijającymi się w niemożliwy do przewidzenia w dłuższej perspektywie sposób funkcję członka komisji powinna być ograniczona czasowo do jednej kadencji	Osoba fizyczna	Projekt ustawy przewiduje możliwość pełnienia funkcji członka Komisji Opiniującej przez maksymalnie dwie następujące po sobie kadencje, co stanowi rozwiązanie wyważone – z jednej strony zapewniające rotację i dopływ nowych osób, z drugiej zaś umożliwiające zachowanie ciągłości i korzystanie z doświadczenia członków, którzy nabyli wiedzę o procedurach i specyfice oceny dorobku artystycznego. Jedna kadencja mogłaby ograniczać stabilność działania Komisji oraz skutkować utratą know-how i kompetencji. Obecne rozwiązanie pozostaje adekwatne do potrzeb i charakteru ciała opiniującego.
80.	12 ust. 2	Członek Komisji „posiada wiedzę lub doświadczenie zawodowe związane z wykonywaniem zawodu artystycznego **lub** w zakresie zabezpieczenia społecznego". Postulujemy zamianę drugiego „lub" na "i" - taki członek po prostu musi mieć wiedzę lub praktykę artystyczną; osoba która ma tylko wiedzę w zakresie zabezpieczenia społecznego może zwyczajnie nie znać specyfiki pracy twórczej.	Osoba fizyczna	Treść projektu w obecnym brzmieniu zapewnia odpowiedni balans między wiedzą z zakresu zabezpieczenia społecznego a doświadczeniem w wykonywaniu zawodu artystycznego. Intencją ustawodawcy jest, aby skład Komisji był zróżnicowany i merytorycznie komplementarny, co umożliwia ocenę wniosków zarówno z perspektywy specyfiki pracy artystycznej, jak i obowiązujących mechanizmów wsparcia socjalnego. Wprowadzenie obligatoryjnego połączenia obu kompetencji mogłoby znacząco ograniczyć możliwość powołania specjalistów o wysokich kwalifikacjach w jednej z tych dziedzin, co nie służyłoby skuteczności działania Komisji.
81.	Art. 16	Sugerujemy dodanie pkt. 4 o treści: „Dyrektor wydaje zarządzenia, komunikaty i inne akty wewnętrzne regulujące pracę oraz tryb realizacji zadań wynikających z projektowanej ustawy". Prawnicy związani ze stowarzyszeniami funkcjonującymi w obszarze kultury zwracają uwagę, że	Daria Gosek-Popiołek - posłanka na Sejm RP,	Uwaga uwzględniona, dodano przepis: „Dyrektor, w celu zapewnienia sprawnej realizacji zadań wynikających z niniejszej ustawy wydaje zarządzenia, komunikaty, instrukcje oraz inne akty o charakterze wewnętrznym, określające organizację pracy, sposób wykonywania zadań oraz tryb postępowania wewnątrz jednostki".

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		proponowany zapis zapewniłby adekwatne ustawowe umocowanie Dyrektora do realizacji ewentualnych nowych zadań Instytucji związanych z wdrożeniem projektowanej ustawy, a niewymienionych wprost w ustawie.	Stowarzyszenie Unia Literacka	
82.	Rozdział 3	Przyznanie stałego, zdefiniowanego statusu zawodowego artystów (bez konieczności odnawiania co 3–5 lat).	Związek Zawodowy Muzyków Rzeczypospolitej Polskiej	Projekt ustawy przewiduje konieczność odnawiania statusu artysty zawodowego co pewien okres, co ma na celu zapewnienie aktualności danych oraz potwierdzenie, że dana osoba nadal wykonuje działalność artystyczną w sposób profesjonalny. Czasowe nadanie statusu służy także ochronie systemu przed nadużyciami oraz umożliwia elastyczne reagowanie na zmieniające się realia rynku pracy artystycznej. Stałe przyznanie statusu bez konieczności okresowej weryfikacji mogłoby prowadzić do sytuacji, w której osoby nieaktywne zawodowo nadal korzystałyby z mechanizmów wsparcia.
83.	15 ust. 3	W projekcie zaproponowano, że „wybór Przewodniczącego oraz wiceprzewodniczących jest dokonywany większością 2/3 głosów". Naszym zdaniem ten próg jest zbyt wysoki dla tak szerokiego grona osób (155), które nigdy wcześniej ze sobą nie współpracowało. W naszej ocenie będzie to zapis martwy. Postulujemy o obniżenie progu.	Związek Zawodowy Aktorów Polskich	Ustalenie progu większości 2/3 głosów dla wyboru Przewodniczącego i wiceprzewodniczących Komisji Opiniującej ma na celu zapewnienie szerokiego poparcia dla osób pełniących te funkcje i wzmocnienie ich mandatu do reprezentowania całego składu Komisji. Obniżenie tego progu mogłoby prowadzić do powoływania osób przy braku wyraźnego konsensusu, co mogłoby w przyszłości skutkować kwestionowaniem ich rozstrzygnięć i osłabieniem autorytetu Komisji. Pomimo że skład Komisji jest liczny, ustanowiony mechanizm sprzyja transparentności i stabilności jej działania. Dopiero w przypadku braku wyboru przewodniczącego i wiceprzewodniczącego większością 2/3 głosów, zarządza się głosowanie większością zwykłą.
84.	15	Procedura wyboru Przewodniczącego Komisji Opiniującej (art. 15 ust. 2, 3, 4) Postulat: W przypadku braku wyboru 2/3 głosów, wprowadzić powtórzenie głosowania z niższą większością.	Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej	Uwaga uwzględniona.
85.	16 ust. 2 i 3	Potrzebne są wynagrodzenia za poważną pracę ekspertów Komisji Opiniującej.	Stowarzyszenie Pisarzy Polskich	Członkom Komisji Opiniującej przysługują wynagrodzenia.
86.	17	Uwaga podkreśla, że kryteria z art. 17 („istotna część aktywności zawodowej" i „dorobek artystyczny") są nieprecyzyjne i mogą prowadzić do arbitralnych decyzji. Pojawia się obawa, że niektóre formy działalności artystycznej — jak performance krytykujący rząd czy protest-songi rapera — mogą zostać odrzucone przez komisję pod pretekstem „braku istotności", co otwiera pole do potencjalnej cenzury lub dyskryminacji.	Stowarzyszenie Reżyserów Polskich, Kancelaria doradztwa podatkowego ALO-2	Pojęcia „istotnej części aktywności zawodowej" oraz „dorobku artystycznego" są celowo sformułowane w sposób elastyczny, by uwzględniać różnorodność praktyk artystycznych. Ocena dokonywana będzie przez niezależny organ o pluralistycznym składzie, co minimalizuje ryzyko arbitralności i zapewnia uwzględnienie szerokiego spektrum działań twórczych. Wprowadzenie sztywnych definicji ograniczyłoby zdolność systemu do reagowania na zmieniające się formy ekspresji artystycznej. Pojęcie „istotna część" zostało też wyjaśnione w uzasadnieniu do projektu, gdzie stwierdzono m. in. „Kryterium „istotnej części" jest pojęciem ocennym,

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
				znanym już polskiemu prawu i podlegającym elastycznej interpretacji, podobnie jak w innych ustawach (np. o dostępie do informacji publicznej). Kluczowe jest, by działalność artystyczna była dominująca i rzeczywista, co musi znajdować potwierdzenie w przebiegu kariery zawodowej danej osoby". Kryterium to służy odróżnieniu artystów profesjonalnych od amatorów i podkreśla znaczenie działalności artystycznej jako głównego elementu pracy zawodowej.
87.	17 pkt 1	Obecne zapisy pozwalają Komisji Opiniującej na szeroką interpretację dorobku artystycznego, co może prowadzić do niejednoznacznych decyzji. Postuluję doprecyzowanie katalogu akceptowanych form dorobku (np. wystawy, koncerty, publikacje, dyplomy, nagrody) i wskazanie minimalnych progów aktywności.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy świadomie pozostawia Komisji Opiniującej pewną elastyczność w ocenie dorobku artystycznego, co jest niezbędne ze względu na różnorodność i specyfikę zawodów artystycznych. Sztywne określenie katalogu i progów mogłoby prowadzić do wykluczenia mniej konwencjonalnych form działalności twórczej, co stoi w sprzeczności z charakterem środowiska artystycznego.
88.	17	Zauważamy, że projekt Ustawy nie rozwiązuje problemu osób, które zbliżają się do końca swojej aktywności zawodowej, a które w okresie swojego zarobkowania nie miały możliwości skorzystania z wprowadzanego systemu zabezpieczeń społecznych. Zdaniem OFSW jest to problem, który należy rozwiązać. Naszą sugestią jest aby na podstawie dorobku świadczącego o wykonywaniu zawodu przez 20 lat, każdemu przysługiwałoby prawo do minimalnej emerytury.	Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej	Projekt ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny nie dotyczy systemu emerytalnego i nie zmienia przepisów o świadczeniach emerytalno-rentowych. Propozycja wprowadzenia minimalnej emerytury na podstawie dorobku artystycznego, bez uwzględnienia składek, pozostaje poza zakresem ustawy i byłaby sprzeczna z zasadą ekwiwalentności obowiązującą w powszechnym systemie ubezpieczeń społecznych. Jednocześnie wskazujemy, że kwestie emerytalne są obecne w agendzie MKiDN jako element szerszego problemu, który będzie rozpatrywany w kolejnych etapach prac nad całościowym wsparciem artystów.
89.	Art. 17	Wykonywanie zawodu artystycznego brzmi niewystarczająco: co wtedy np. z dochodem pasywnym, chociażby np. wykorzystywaniem umiejętności i dorobku artysty przez AI lub prezentację wyników jej działalności twórczej w serwisach streamingowych?	Osoba fizyczna	Projekt ustawy przewiduje elastyczne podejście do źródeł dochodów uzyskiwanych przez osoby wykonujące zawód artystyczny. Zgodnie z treścią projektowanej ustawy, dopuszcza się przedstawienie „innych dowodów uzyskiwania przychodów", co obejmuje również dochody pasywne wynikające z udostępniania dorobku artystycznego w serwisach streamingowych lub wykorzystania twórczości przez sztuczną inteligencję. Przepis ten umożliwia uwzględnienie różnorodnych form wynagradzania działalności artystycznej, także tych nowych i nietypowych, bez konieczności ich wyraźnego wyliczenia w ustawie.
90.	17, 21 ust. 3	Proponowane w projekcie ustawy kryterium dochodu z działalności artystycznej w ciągu ostatnich trzech lat może wykluczać aktywnych artystów, którzy nie osiągnęli jeszcze zysku, lecz ponieśli znaczne nakłady na rozwój swojej twórczości (np. inwestycje w pracownię, materiały, narzędzia). Wskazuje się, że kryterium to nie uwzględnia specyfiki pracy	Osoba fizyczna	Uwaga nie została uwzględniona, ponieważ projektowane przepisy opierają się na założeniu, że jednym z podstawowych dowodów aktywności zawodowej artysty jest osiąganie dochodu z działalności artystycznej. Wprowadzenie kryterium dochodowego ma na celu zapewnienie, że wsparcie socjalne trafia do osób realnie funkcjonujących na rynku sztuki, a nie jedynie deklarujących taką aktywność. Uznanie ponoszonych kosztów,

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		artystycznej, w której dochód często pojawia się z opóźnieniem. W związku z tym postulowane jest **zniesienie sztywnego kryterium dochodowego** na rzecz bardziej elastycznych przesłanek uwzględniających faktyczne prowadzenie działalności artystycznej, nawet przy braku aktualnych przychodów.		inwestycji lub nakładów bez równoczesnych przychodów jako wystarczającej przesłanki do uzyskania statusu artysty zawodowego rodziłoby istotne ryzyko nadużyć i trudności w weryfikacji. Jednocześnie należy zaznaczyć, że ustawa przewiduje możliwość uwzględnienia różnych form dochodów z działalności artystycznej, także tych nieregularnych, co umożliwia elastyczne podejście do różnych modeli pracy twórczej. W ocenie projektodawcy obecne brzmienie przepisów zapewnia równowagę między dostępnością wsparcia a przejrzystością i rzetelnością systemu.
91.	17, 21 ust. 3	Doprecyzowania wymaga określenie "uzasadniona przerwa w wykonywaniu działalności artystycznej" - to zbyt ogólne pojęcie, które nie uwzględnia w pełni specyfiki praktyki artystycznej i twórczości - np. wykonywania dzieła, którego proces powstawania w pełnym kształcie wymaga np. 5 lat (np. film dokumentalny itp.) / Niejasne kryteria przerw w wykonywaniu zawodu artysty - ich powodów i konsekwencji.	Osoba fizyczna, Związek Zawodowy Scenarzystów Polskich - Gildia Scenarzystów	Wprowadzenie pojęcia „uzasadnionej przerwy w wykonywaniu działalności artystycznej” w projektowanych przepisach ma na celu zapewnienie niezbędnej elastyczności, odpowiadającej specyfice zawodów artystycznych, w których okresy intensywnej twórczości mogą być rozdzielone fazami przygotowawczymi, badawczymi lub produkcyjnymi. Ustawodawca celowo zastosował pojęcie otwarte, aby umożliwić indywidualną ocenę sytuacji przez Komisję Opiniującą, z uwzględnieniem charakteru danej dziedziny sztuki oraz specyfiki danego przypadku. Doprecyzowanie ustawowe tego pojęcia poprzez zamknięty katalog przyczyn przerwy w działalności byłoby z jednej strony niewystarczające a z drugiej mogłoby prowadzić do niezamierzonych wykluczeń. Jednocześnie należy podkreślić, że proces tworzenia dzieła – także kilkuletni – nie wyklucza spełnienia kryterium aktywności zawodowej, jeśli wiąże się z jakąkolwiek formą dochodu z działalności artystycznej i da się go potwierdzić innymi dokumentami, np. umowami, grantami, udziałem w procesach produkcyjnych.
92.	17 pkt 3, 21 pkt 7 oraz 31 pkt 3.2	<u>Uwagi do art. 17 pkt 3, art. 21 pkt 7 oraz art. 31 pkt 3.2 ustawy – w zakresie kryterium dochodowego</u> Zgodnie z obecnym brzmieniem przepisów, przy przyznawaniu statusu artysty zawodowego bierze się pod uwagę dochody uzyskane *w każdym z poprzednich trzech lat podatkowych*. Taka konstrukcja nie uwzględnia specyfiki zawodów artystycznych, które cechują się nieregularnością dochodów, etapowym charakterem pracy oraz częstymi opóźnieniami w wypłatach wynagrodzeń. W wielu dziedzinach – w tym literaturze, filmie czy muzyce – jeden większy projekt może być realizowany przez kilka lat i zapewniać utrzymanie na dłuższy czas, bez corocznych wpływów finansowych. W tym kontekście zapis wymuszający dochody w *każdym* z trzech lat wyklucza wiele osób aktywnych	Stowarzyszenie Unia Literacka, Związek Polskich Artystów Plastyków, Związek Zawodowy Aktorów Polskich, Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej, Stowarzyszenie Artystów Wykonawców	Projektowane przepisy opierają się na założeniu, że status artysty zawodowego powinien przysługiwać osobom faktycznie i stale wykonującym działalność artystyczną, której materialnym potwierdzeniem są uzyskiwane dochody. Wymóg wykazania dochodu w każdym z trzech ostatnich lat nie ma na celu dyskryminowania osób z nieregularnymi wpływami, lecz zapewnienie, że pomoc publiczna trafi do osób rzeczywiście aktywnych zawodowo. System zakłada możliwość uwzględnienia dochodów o różnym charakterze i źródłach (w tym tantiem), natomiast całkowity brak dochodów przez trzy kolejne lata wskazuje na przerwę w aktywności artystycznej, co nie uprawnia do otrzymywania dopłat. W odniesieniu do absolwentów szkół artystycznych – projekt przewiduje odrębne kryteria kwalifikacji, uwzględniające specyfikę ich sytuacji zawodowej, jednak automatyczne przyznanie statusu, bez wymogu aktywności artystycznej byłoby sprzeczne z celem ustawy. Analogicznie,

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		zawodowo, a także sankcjonuje wykluczenie artystów z uzasadnionymi przerwami w pracy (spowodowanymi np. kwestiami zdrowotnymi, rodzinnymi lub koniecznością podjęcia innego zatrudnienia). Proponowane rozwiązania: 1. Zmiana brzmienia przepisu na bardziej elastyczne, oddające realia pracy twórczej. Sugerowane brzmienie art. 17 pkt 3: *„W poprzednich trzech latach osiągnęła dochody w związku z wykonywaniem zawodu artystycznego, z uwzględnieniem uzasadnionych przerw w działalności artystycznej.”* 2. Zrezygnowanie z wymogu osiągania dochodów w przypadku absolwentów publicznych uczelni artystycznych, którzy wchodzą dopiero na rynek pracy. Proponuje się, aby takie osoby automatycznie uzyskiwały status artysty zawodowego na okres trzech lat od daty uzyskania dyplomu, z możliwością weryfikacji ich dalszej działalności artystycznej. 3. W przepisach przejściowych należy uwzględnić również absolwentów, którzy ukończyli szkoły artystyczne w ciągu trzech lat przed wejściem ustawy w życie. 4. Dla większej sprawiedliwości społecznej warto określić minimalny próg dochodu z trzech lat, który kwalifikowałby do uzyskania dopłat – tak, by nie wykluczać osób z niższymi, ale rzeczywistymi dochodami artystycznymi. 5. Warto jednoznacznie potwierdzić w przepisach wykonawczych, że: o tantiemy stanowią dochód z działalności artystycznej, o działalność edukacyjna lub gościnna w szkołach artystycznych (niezwiązana ze stosunkiem pracy) może być uznana za argument wspierający przyznanie statusu artysty zawodowego, zwłaszcza w okresach odroczonego wynagrodzenia. Uzasadnienie: Obecne brzmienie przepisów skutkuje wykluczeniem z systemu wsparcia m.in.:	SAWP, Fundacja Siła Społeczna, Daria Gosek-Popiołek - posłanka na Sejm RP, Stowarzyszenie Filmowców Polskich, Związek Zawodowy Reżyserów Polskich Gildia Reżyserów Polskich	zaproponowane złagodzenia dla osób z uzasadnioną przerwą w działalności mogłyby prowadzić do trudnych do weryfikacji roszczeń, co osłabiłoby transparentność systemu. Projektowane przepisy są wynikiem kompromisu pomiędzy potrzebą elastyczności a koniecznością zapewnienia uczciwości i efektywności mechanizmu wsparcia.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		• absolwentów uczelni artystycznych, którzy nie mieli jeszcze okazji osiągać dochodów, • artystów realizujących długoterminowe projekty (np. kilkuletnie prace literackie lub filmowe), • osób przechodzących przez naturalne przerwy w działalności twórczej. Zaproponowane zmiany mają na celu lepsze dostosowanie ustawy do realiów wykonywania zawodu artysty oraz zapewnienie większej równości i dostępności do systemu wsparcia.		
93.	17	Brak uwzględnienia niestabilnych form zatrudnienia. Ponad połowa aktorów pracuje na umowach cywilnoprawnych, a tylko 8% na umowach o pracę ("Policzone/Policzeni 2024"). Umowy te nie dają stałych tytułów do ubezpieczeń. Postulujemy, by przy ocenie statusu uwzględniać wszystkie formy zaangażowania artystycznego, niezależnie od rodzaju umowy, i traktować je równorzędnie.	Fundacja Siła Społeczna	Projekt ustawy uwzględnia różnorodne formy wykonywania działalności artystycznej, niezależnie od podstawy prawnej zatrudnienia. Ocenie podlega faktyczna aktywność artystyczna i związany z nią dochód, a nie forma umowy. Projekt przewiduje możliwość uzyskania statusu artysty zawodowego również przez osoby pracujące na podstawie umów cywilnoprawnych, honorariów czy przychodów z praw autorskich. Intencją ustawodawcy jest objęcie wsparciem całego środowiska artystycznego, w tym osób funkcjonujących w niestabilnych modelach zatrudnienia typowych dla sektora kultury.
94.	17 pkt 3	„Status artysty zawodowego przysługuje osobie fizycznej, wykonującej zawód artystyczny, która spełnia łącznie następujące kryteria: (...) w każdym z poprzednich 3 lat podatkowych osiągnęła dochody w związku z wykonywaniem zawodu artystycznego, z uwzględnieniem uzasadnionych przerw w wykonywaniu działalności artystycznej". Projekt nie precyzuje, o które trzy lata chodzi. Czy poprzedzające bezpośrednio rozpoznawanie wniosku, czy w ogóle jakiekolwiek trzy lata przed złożeniem wniosku. To istotne z uwagi na treść uzasadnienia projektu, gdzie wskazuje się na znaczą liczbę osób, które od wielu lat pozostają bez ubezpieczenia, a przykładowo nie spełniają kryterium dochodowego tylko przez ostatnie trzy lata bezpośrednio przed złożeniem wniosku (dane z uzasadnienia projektu o ilości osób bez świadczeń ubezpieczeniowych).	Stowarzyszenie Autorek i Autorów Zdjęć Filmowych	Zgodnie z intencją projektu, okres ten odnosi się do trzech bezpośrednio poprzedzających złożenie wniosku lat podatkowych; przepis został odpowiednio dostosowany.
95.	17 pkt 3, 21 pkt 7 oraz 31 pkt 3.2	Przy corocznej weryfikacji uprawnienia do dopłaty, należy brać pod uwagę średnią z trzech poprzedzających lat, nie średnią z roku poprzedniego. Wyeliminuje to problem nieregularności dochodów, który inaczej może spowodować, że jeden rok z wysokimi dochodami, może sprawić, że w kolejnym roku (w	Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej	Projekt ustawy przewiduje coroczną weryfikację uprawnień do dopłaty na podstawie dochodu z roku poprzedniego, co wynika z zasady roczności budżetu państwa, która uniemożliwia planowanie wydatków publicznych w oparciu o dane z kilku lat. Uwzględnianie średniej z trzech lat byłoby niezgodne z tą zasadą i utrudniałoby coroczne ustalanie wysokości środków

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		którym osoba osiągnie niskie dochody), osoba artystyczna utraci prawo do dopłaty, właśnie w okresie w którym jest ono jej szczególnie potrzebne.		w ustawie budżetowej. Jednocześnie mechanizm dopłat ma charakter pomocowy i elastyczny – osoby tracące prawo do dopłaty w jednym roku mogą je odzyskać w kolejnym, jeśli spełnią warunki dochodowe.
96.	17 pkt 3, 21 pkt 7 oraz 31 pkt 3.2	Liczone do uzyskania i potwierdzania statusu dochody z twórczości artystycznej powinny uwzględniać także dochody dotyczące jej pośrednio, m.in. w postaci działań edukacyjnych i publicystycznych. W naszym przypadku w szczególności, lecz niewyłącznie, są to: spotkania autorskie, wykłady, warsztaty, publicystyka literacka, redakcja tekstów literackich itp.	Stowarzyszenie Unia Literacka	Projekt ustawy zawiera otwarty katalog dochodów uzyskiwanych z działalności artystycznej, które będą brane pod uwagę przy potwierdzaniu statusu artysty zawodowego. Wskazano w nim w szczególności dokumenty księgowe potwierdzające świadczenie usług artystycznych, takie jak faktury, rachunki, umowy cywilnoprawne, zestawienia przychodów lub inne dowody uzyskiwania przychodów. Oznacza to, że możliwe będzie uwzględnienie również dochodów z działań edukacyjnych i publicystycznych, o ile są one związane z wykonywanym zawodem artystycznym i stanowią element praktyki zawodowej w danej dziedzinie.
97.	17 pkt 3, 21 ust. 2 pkt 7	W art. 17 pkt 3 lub art. 21 ust. 2 pkt 7 należy wyraźnie wskazać, że tantiemy wypłacane przez organizacje zbiorowego zarządzania są uznawane za dochody z wykonywania zawodu artystycznego.	Stowarzyszenie Artystów Wykonawców SAWP	Nie jest możliwe automatyczne uznawanie tantiem wypłacanych przez organizacje zbiorowego zarządzania za dochód z wykonywania zawodu artystycznego. Tantiemy stanowią dochód, jednakże ich charakter nie pozwala jednoznacznie uznać ich za dowód uzyskiwania dochodu z działalności artystycznej, między innymi z uwagi na możliwość ich odziedziczenia. W konsekwencji, mogą one stanowić jedynie dowód pośredni w potwierdzeniu wykonywania zawodu artystycznego, a nie dowód bezpośredni.
98.	17 pkt 3	Dodatkowo w tym kontekście należy zwrócić uwagę na rozbieżność, która znalazła się w Projekcie. Otóż na potrzeby ustalenia statusu artysty zawodowego okoliczność uzasadnionych przerw w wykonywaniu działalności artystycznej nie stanowi przeszkody dla przyznania statusu artysty zgodnie z art. 17 pkt 3 Projektu. Natomiast w art. 21 ust. 3 Projektu mowa jest o tym, że okres ten nie jest uwzględniany. Wymaga to zmiany i ujednolicenia.	Związek Polskich Artystów Plastyków	Przepisy są zharmonizowane. Należy jednak tytułem wyjaśnienia podkreślić, że wskazane przepisy odnoszą się do odmiennych celów. Pierwszy ze wskazanych przepisów dotyczy oceny warunków uzyskania statusu artysty zawodowego i dopuszcza uwzględnienie uzasadnionych przerw w działalności, co ma na celu elastyczne podejście do specyfiki pracy twórczej. Natomiast drugi odnosi się do okresu, za który przysługuje świadczenie socjalne, i wymaga realnego braku dochodu w danym roku. Różnice wynikają z odmiennych funkcji przepisów, nie z niekonsekwencji legislacyjnej.
99.	17 pkt 3	Zwracamy także uwagę, że ostatnia część zdania (po przecinku) przewidująca „uzasadnione przerwy w wykonywaniu działalności artystycznej” jest sprzeczna z treścią art. 3.1 Ustawy, w którym mówi się: „Za wykonywanie zawodu artystycznego uważa się profesjonalną działalność twórczą, artystyczną, rzemieślniczą lub podobną, w dziedzinie kultury, prowadzoną w sposób stały.”. W związku z tym proponujemy usunięcie z art. 3.1 zapisu „prowadzoną w sposób stały”. W pkt. 2 cytowanego wyżej zapisu projektu Ustawy („ istotną część jej aktywności zawodowej stanowi…”) proponujemy słowo wykreślić „istotną”.	Związek Zawodowy Reżyserów Polskich Gildia Reżyserów Polskich	Przepis o „prowadzeniu działalności w sposób stały” w art. 3 ust.1 ustawy nie wyklucza istnienia przerw, o ile nie oznaczają one trwałego zaprzestania działalności. Ujęcie to odzwierciedla specyfikę zawodów artystycznych, które cechują się cyklicznością i zmiennym natężeniem pracy. Przepis o „uzasadnionych przerwach” stanowi wyjątek, który nie pozostaje w sprzeczności z definicją stałości, lecz ją dookreśla i umożliwia elastyczne stosowanie przepisów w praktyce. Pojęcie „istotnej części aktywności zawodowej” jest celowo sformułowane w sposób elastyczny, by uwzględniać różnorodność praktyk artystycznych. Ocena dokonywana będzie przez niezależny organ o pluralistycznym składzie, co minimalizuje ryzyko arbitralności i zapewnia uwzględnienie

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		W naszym odbiorze ma ono charakter ocenny i trudno nam sobie wyobrazić kto i zgodnie z jakimi kryteriami miałby decydować czy jest to istotna czy nieistotna część aktywności zawodowej.		szerokiego spektrum działań twórczych. Wprowadzenie sztywnych definicji ograniczyłoby zdolność systemu do reagowania na zmieniające się formy ekspresji artystycznej. Pojęcie „istotna część" zostało też wyjaśnione w uzasadnieniu do projektu, gdzie stwierdzono m. in. „Kryterium „istotnej części" jest pojęciem ocennym, znanym już polskiemu prawu i podlegającym elastycznej interpretacji, podobnie jak w innych ustawach (np. o dostępie do informacji publicznej). Kluczowe jest, by działalność artystyczna była dominująca i rzeczywista, co musi znajdować potwierdzenie w przebiegu kariery zawodowej danej osoby". Kryterium to służy odróżnieniu artystów profesjonalnych od amatorów i podkreśla znaczenie działalności artystycznej jako głównego elementu pracy zawodowej.
100.	17 pkt 3	W projekcie ustawy dostrzegamy niekonsekwencję legislacyjną w zakresie stosowanej terminologii odnoszącej się do okresów, z których mają być oceniane dochody artysty. W szczególności chodzi o art. 17 pkt. 3 oraz art. 21 ust. 2 pkt. 7. W obu tych przepisach mowa jest o „poprzednich 3 latach podatkowych". Biorąc pod uwagę jednak fakt, że w odniesieniu do prawa do dopłaty o którym mowa w art. 31 ust. 3 ustawodawca posługuje się pojęciem roku kalendarzowego a ponadto projektowana ustawa jest skierowana wyłącznie do osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej dla których rok podatkowy jest tożsamy z rokiem kalendarzowym, postulujemy aby art. 17 pkt 3 Projektu uwzględniał tę kwestię. Używanie dwóch różnych określeń w kontekście tych samych danych finansowych jest niepotrzebne i mylące.	Związek Polskich Artystów Plastyków, Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Zgodnie ze stanowiskiem Ministra Finansów, na gruncie ustawy PIT rok podatkowy oznacza rok kalendarzowy. Zatem rok podatkowy i rok kalendarzowy są tożsamymi określeniami. Nie ma przeszkód, aby w projekcie ustawy stosować tylko jedno z tych określeń. Ponieważ w przypadku osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, rok podatkowy pokrywa się z rokiem kalendarzowym, różnica terminologiczna nie niesie za sobą skutków praktycznych. Dlatego w toku dalszych prac legislacyjnych terminologia w tym zakresie zostanie ujednolicona, z uwzględnieniem faktu, że bardziej zrozumiałym dla odbiorców będzie „rok kalendarzowy"
101.	17 pkt 3 w związku z art. 21 ust. 3	Wskazujemy, że niezbędne jest zarówno doprecyzowanie przepisu, jak i wprowadzenie zmian do uzasadnienia, tak aby jednoznacznie wskazywały, że uzasadnione przerwy w działalności artystycznej są uwzględniane przy ocenie spełnienia kryteriów ustawowych. Postulujemy o zmianę art. 21 ust. 3 Projektu ustawy na poniższe brzmienie: „Do okresu wykonywania zawodu artystycznego wlicza się uzasadnione sytuacją życiową przerwy w wykonywaniu zawodu artystycznego, spowodowane w szczególności opieką nad dzieckiem, członkiem rodziny czy chorobą, albo podobnych sytuacji życiowych uniemożliwiających jednoczesne wykonywanie zawodu artystycznego."	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Uwaga uwzględniona, odnośny przepis przyjął brzmienie: „Do okresu wykonywania zawodu artystycznego nie wlicza się przerw w wykonywaniu zawodu artystycznego spowodowanych uzasadnionymi okolicznościami życiowymi, w szczególności związanych z opieką nad dzieckiem lub innym członkiem rodziny, chorobą, bezrobociem potwierdzonym rejestracją w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna albo poszukująca pracy, a także innymi sytuacjami życiowymi, które obiektywnie uniemożliwiały wykonywanie zawodu artystycznego".

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		Proponowane nowe brzmienie art. 21 ust. 3 Projektu ustawy precyzyjnie wskazuje, że przerwy w wykonywaniu zawodu artystycznego nie wpływają negatywnie na ocenę spełnienia kryteriów do przyznania statusu artysty zawodowego, zachowując elastyczność i zapewniając ochronę socjalną osobom, które tymczasowo zaprzestały działalności z powodów obiektywnych i życiowo uzasadnionych.		
102.	18 ust. 1, 19 ust. 1	Dostrzegamy potrzebę doprecyzowania i ograniczenia kompetencji MKIDN w zakresie wydawania decyzji o przyznaniu statusu artysty zawodowego, o której mowa w art. 18 ust. 1 Projektu oraz interpretacji ogólnych dotyczących zawodów artystycznych, o których mowa w art. 19 ust. 1 Projektu. W szczególności konieczne jest doprecyzowanie, że ustalanie statusu artysty zawodowego oraz stanowisko wyrażone w interpretacji następuje wyłącznie na potrzeby przedmiotowej regulacji.	Związek Polskich Artystów Plastyków, Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Uwaga uwzględniona kierunkowo.
103.	18 ust. 2	Nasze wątpliwości budzi zaproponowany 3-letni okres trwania kwalifikacji artystycznej i ponowna weryfikacja po upływie tego czasu. Uważamy, że to zbyt krótko. Proces przygotowania i realizacji utworu audiowizualnego bywa czasem zdecydowanie dłuższy, co powoduje, że okresy braku dochodu mogą trwać powyżej 1 roku co zaburza 3 letni cykl dokumentowania corocznych przychodów.	Gildia Polskich Reżyserek i Reżyserów Obsady	Długość trwania okresu kwalifikacji artystycznej jest wypadkową potrzeby zachowania równowagi między elastycznością systemu a koniecznością monitorowania aktualności statusu artysty zawodowego. Zbytnie wydłużenie okresu kwalifikacji mogłoby ograniczyć aktualność danych i skuteczność zabezpieczenia socjalnego. Niemniej okres 5 letni wydaje się akceptowalny – kwestia zostanie rozstrzygnięta decyzją Ministra w toku dalszych prac legislacyjnych.
104.	18	Przyznanie statusu artysty zawodowego na okres 3 lat (z możliwością przedłużenia na 5 lat po trzykrotnym okresie), może generować dodatkową biurokrację i niepewność dla artystów, którzy zmuszeni będą do składania wniosków o przedłużenie statusu. Proces ten może być uciążliwy, zwłaszcza dla artystów pracujących w warunkach niestabilności finansowej i zawodowej. W pierwotnych założeniach do ustawy okres przyznania statusu artystom posiadającym stosowny dorobek i historię wykonywania zawodu wynosił 10 lat. I tak powinno pozostać. 5 lat to niewielka różnica w stosunku do 3. Można wprowadzić uproszczony mechanizm weryfikacyjny po 5 latach, lecz okres statusu powinien pozostać dłuższy. Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 18 Projektu ustawy przewiduje się przyznanie statusu artysty zawodowego na okres	Stowarzyszenie Artystów Wykonawców SAWP, Stowarzyszenie Filmowców Polskich, Związek Zawodowy Scenarzystów Polskich - Gildia Scenarzystów	Długość trwania okresu kwalifikacji artystycznej jest wypadkową potrzeby zachowania równowagi między elastycznością systemu a koniecznością monitorowania aktualności statusu artysty zawodowego. Zbytnie wydłużenie okresu kwalifikacji mogłoby ograniczyć aktualność danych i skuteczność zabezpieczenia socjalnego. Niemniej okres 5 letni wydaje się akceptowalny – kwestia zostanie rozstrzygnięta decyzją Ministra w toku dalszych prac legislacyjnych.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		3 lat, a następnie – po nieprzerwanym trzykrotnym okresie posiadania tego statusu – na okres 5 lat. SFP postuluje zmianę projektowanego przepisu określającego okres, na jaki przyznawany jest status artysty zawodowego. O ile rozumiemy zasadność przyznawania statusu po raz pierwszy na okres 3 lat, to sugerujemy, aby każdy kolejny okres obowiązywania statusu wynosił już 5 lat. Proponujemy zatem zmianę brzmienia art. 18 ust. 3 na następujące: „3. Po pierwszym okresie posiadania statusu artysty zawodowego, status ten będzie przyznany na okres 5 lat, o ile nadal spełnione są warunki opisane w art. 17.”		
105.	18	W związku z 4-letnim okresem ochronnym przewidzianym w Kodeksie pracy dla osób w wieku przedemerytalnym, postulujemy uzupełnienie art. 18 projektu ustawy. Osobom, które uzyskały status artysty zawodowego, a jego wygaśnięcie przypada w okresie ochronnym (kobiety od 56., mężczyźni od 61. roku życia), powinien on być przedłużany automatycznie do osiągnięcia wieku emerytalnego, bez konieczności składania kolejnych wniosków i ponownej weryfikacji statusu i prawa do dopłaty.	Związek Zawodowy Aktorów Polskich, Daria Gosek-Popiołek Posłanka na Sejm RP, Stowarzyszenie Pisarzy Polskich, Związek Zawodowy Scenarzystów Polskich - Gildia Scenarzystów	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego dostrzega i rozumie szczególną sytuację osób w wieku przedemerytalnym oraz wynikające z niej obawy dotyczące stabilności uprawnień. Obecne brzmienie przepisów zakłada okresową weryfikację spełniania ustawowych kryteriów, z możliwością przedłużania statusu na uproszczonych zasadach, co znacząco ogranicza obciążenia administracyjne także dla osób starszych. Jednocześnie zgłoszona propozycja może zostać poddana analizie na kolejnych etapach prac systemowych nad sytuacją artystów zawodowych. Należy jednak podkreślić, że powiązanie tej kwestii z regulacjami dotyczącymi umów o pracę – jak w Kodeksie pracy – mogłoby prowadzić do niezamierzonego wykluczenia części artystów, którzy wykonują zawód na podstawie innych form zatrudnienia.
106.	18	Proponujemy umożliwienie przyznania statusu artysty zawodowego na okres 10 lat osobom o szczególnie ugruntowanej pozycji zawodowej lub posiadającym odpowiednie wykształcenie artystyczne. Celem tej propozycji jest zapewnienie długofalowego zabezpieczenia socjalnego dla twórców o trwałym dorobku i stabilnej pozycji w środowisku artystycznym, czego dowodem są m.in. publikacje, nagrody, wystawy i uznanie społeczne.	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Podstawową trudnością jest brak wystarczająco precyzyjnych i obiektywnych kryteriów umożliwiających jednoznaczne określenie „szczególnie ugruntowanej pozycji zawodowej” czy „trwałego dorobku artystycznego”. Choć publikacje, nagrody, wystawy i uznanie społeczne stanowią istotne wskaźniki, w praktyce ich ocena może mieć charakter subiektywny i różnić się w zależności od kontekstu branżowego, rodzaju sztuki czy regionu działania artysty. Wdrożenie rozwiązania opierającego się na tak szerokiej interpretacji mogłoby prowadzić do niejednorodnego stosowania przepisów i potencjalnych wątpliwości w zakresie sprawiedliwości przyznawania statusu. Ponadto wprowadzenie przyznawania statusu artysty zawodowego na tak długi, 10-letni okres mogłoby ograniczać elastyczność systemu wsparcia

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
				socjalnego, który powinien uwzględniać zmieniające się warunki twórcze, artystyczne i ekonomiczne. System długoterminowych uprawnień wymagałby dodatkowych mechanizmów kontroli i aktualizacji, co w praktyce mogłoby generować znaczące obciążenia administracyjne.
107.	18 ust. 1	W art. 18.1 ustala się, że Dyrektor Instytucji przyznaje status artysty zawodowego w drodze decyzji po zasięgnięciu opinii Komisji Opiniującej – tej opinii nie nadano statusu wiążącej dla Dyrektora Instytucji – pozostaje więc pytanie po co Komisja Opiniująca ma funkcjonować.	Związek Zawodowy Reżyserów Polskich Gildia Reżyserów Polskich	Opinia Komisji Opiniującej, choć niewiążąca, pełni istotną funkcję doradczą i ekspercką w procesie przyznawania statusu artysty zawodowego. Jej zadaniem jest zapewnienie merytorycznej oceny spełnienia kryteriów artystycznych, opierając się na wiedzy i doświadczeniu środowisk twórczych. Dyrektor Instytucji, jako organ administracji publicznej, podejmuje decyzję w oparciu o przepisy prawa, jednak z uwzględnieniem tej opinii, co umożliwia zachowanie zarówno przejrzystości, jak i elastyczności decyzyjnej przy rozpatrywaniu indywidualnych przypadków. Taka konstrukcja jest zgodna z zasadą pomocniczości i praktyką administracyjną.
108.	18 ust. 3	Nasze obiekcje budzi również niejasny zapis w Art. 18 ust. 3, a szczególnie jego zakończenie (‚oraz daje rękojmię wykonywania zawodu artystycznego w przyszłości"), które może prowadzić do nadużyć interpretacyjnych. Zapisy art. 18 ust. 3 dotyczące „istotnego dorobku artystycznego" i „dawania rękojmi wykonywania zawodu artystycznego w przyszłości" są nieprecyzyjne. Jest ono niejasne i niezrozumiałe, należąc do kategorii pojęć niedookreślonych, w dodatku wydaje się, że ustawodawca używał zazwyczaj tego sformułowania w odniesieniu do zawodów prawniczych/urzędniczych - czyli w zupełnie innym kontekście niż ten związany z działalnością artystyczną. Wątpliwości dotyczą też pojęcia „stałego zaprzestania" wykonywania działalności artystycznej, „aktywizacji zawodowej" czy też „stabilności zawodowej".	Związek Zawodowy Aktorów Polskich, Stowarzyszenie Artystów Wykonawców SAWP, Daria Gosek-Popiołek - posłanka na Sejm RP, Stowarzyszenie Artystów Wykonawców SAWP, Związek Zawodowy Reżyserów Polskich Gildia Reżyserów Polskich	Sformułowanie „daje rękojmię wykonywania zawodu artystycznego w przyszłości", choć ogólne, pełni ważną funkcję w ocenie kwalifikacji do uzyskania statusu artysty zawodowego w przypadkach, gdy kandydat nie spełnia pozostałych warunków w sposób jednoznaczny, np. z uwagi na przerwy w działalności. Celem tego zapisu jest umożliwienie elastycznego podejścia w ocenie potencjału dalszego wykonywania zawodu artystycznego. Jest to rozwiązanie spotykane także w innych obszarach prawa i nie ogranicza praw osób zainteresowanych, pozostając w zgodzie z celami projektowanej regulacji. „Dawanie rękojmi", zgodnie z wyjaśnieniami zawartymi w uzasadnieniu do projektu, łączyć ma w sobie przesłankę oceny dotychczasowej ścieżki zawodowej artysty z jednoczesna gwarancją, że wykonywaniem zawodu artystycznego jest jedynym planem danej sposobu na przyszłość. Co do kwestii „istotnego dorobku", zgodnie z uzasadnieniem do projektu, co do zasady powinien być to dorobek szczególny, wyróżniający się w danej dziedzinie, ponadprzeciętny, wiążący się z powszechnym uznaniem, mający również podstawę w przyznanych artyście nagrodach oraz jego osiągnięciach. Przewidziane w projekcie objaśnienia prawne wydawane przez Ministra stosowane przy rozpatrywaniu wniosków o nadanie statusu artysty zawodowego zapewnią jednolitość stosowania prawa.
109.	19	Uwaga dotyczy przepisu art. 19 projektu ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (UD212), który przyznaje Ministrowi właściwemu do spraw kultury kompetencję do wydawania interpretacji ogólnych przepisów dotyczących wykonywania zawodów artystycznych, w tym tworzenia listy zawodów uprawniających	Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego	Uwaga częściowo uwzględniona, przepis odpowiednio zmieniony. Przepis ma na celu zapewnienie spójnej i jednolitej praktyki w zakresie stosowania przepisów dotyczących uzyskiwania statusu artysty zawodowego. Nie będzie to dokonywane na podstawie interpretacji ogólnej, lecz Minister zostanie upoważniony do wydawania objaśnień prawnych przepisów regulujących podejmowanie, wykonywanie lub zakończenie wykonywania zawodu

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		do uzyskania statusu artysty zawodowego. Wątpliwości budzi brak jednoznacznego określenia, czy interpretacja ogólna stanowi akt z zakresu administracji publicznej i czy podlega kontroli sądowej. Niejasny pozostaje również charakter prawny postanowienia o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia (art. 19 ust. 5). W ocenie skutków regulacji wskazano bowiem, że przewidywany wzrost spraw dotyczy wyłącznie decyzji o przyznaniu statusu artysty zawodowego, co sugeruje, że zarówno interpretacje ogólne, jak i wskazane postanowienia nie będą podlegać sądowej kontroli administracyjnej.		artystycznego. Objaśnienia stanowią wytyczne stosowane przy rozpatrywaniu wniosków o nadanie statusu artysty zawodowego. Taki charakter objaśnień zapewni jednolitość stosowania prawa bez ingerencji w indywidualne sprawy obywateli. W odniesieniu do art. 21 ust. 5, postanowienie o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia dotyczy sytuacji formalnych i technicznych, a nie merytorycznej odmowy przyznania statusu, dlatego również nie stanowi aktu zaskarżalnego w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Należy podkreślić, że decyzje o przyznaniu bądź odmowie przyznania statusu artysty zawodowego będą podlegały kontroli sądów administracyjnych zgodnie z obowiązującym porządkiem prawnym.
110.	19	Przepis nie przewiduje trybu odwoławczego od tej interpretacji. Jest to istotne, ponieważ zgodnie z art. 19 ust. 6 Minister ma władzę dyskrecjonalną przy wydaniu interpretacji. Nie musi bowiem zasięgać opinii dyrektora i Rady Programowej, a jedynie może. Nadto - co istotniejsze – interpretacja ta jest wiążąca dla Instytucji, Rady i Komisji Opiniującej. W efekcie zatem wykluczono jakąkolwiek realną formę konsultacji czy decydowania kolegialnego. Tryb odwoławczy przysługuje dopiero po wydaniu decyzji w trybie administracyjnym. Ostatecznie czas trwania takiej procedury się wydłuży. Warto dodać, że art. 19.1. tylko przykładowo wymienia określanie listy zawodów jako kompetencję Ministra w zakresie interpretacji ogólnej. Wskazuje jasno, że „Minister dokonuje interpretacji przepisów związanych z wykonywaniem zawodów artystycznych", co oznacza, że w zasadzie może podejmować jednoosobowo każdą decyzję związaną z wykonywaniem zawodów artystycznych, albowiem jego interpretacja jest wiążąca dla Instytucji. Jest to zbyt szeroki zakres wyłącznej (w praktyce) kompetencji, jaką posiada Minister.	Stowarzyszenie Autorek i Autorów Zdjęć Filmowych	Uwaga częściowo uwzględniona, przepis odpowiednio zmieniony. Objaśnienia prawne mają charakter niewładczy i ogólny – nie rozstrzygają spraw indywidualnych, lecz służą zapewnieniu spójnego stosowania przepisów przez Instytucję ds. statusu artysty zawodowego, Radę Programową oraz Komisję Opiniującą. Z tego względu nie przewidziano odrębnego trybu odwoławczego. Zakres kompetencji Ministra odpowiada potrzebie zachowania jednolitości wykładni przepisów.
111.	19	Apelujemy, by całkowicie usunąć z ustawy listę zawodów artystycznych uprawniających do otrzymania statusu artysty zawodowego i pozostawić dziedziny kultury, w których jest wykonywany zawód artystyczny: muzykę, sztuki wizualne, sztuki performatywne, sztuki cyrkowe, teatr, film, literaturę, taniec, twórczość audiowizualną oraz twórczość ludową. (Jak ujęto w Art. 3. pkt. 2). Nie określono, czy lista zawodów będzie tworzona na podstawie klasyfikacji zawodów, czy na innej podstawie. Nie przekazano	Forum Środowisk Sztuki Tańca	Uwaga uwzględniona kierunkowo.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		do konsultacji społecznych listy zawodów. Obecnie zaproponowany system tworzenia listy jest całkowicie w gestii Ministra.		
112.	19 ust. 2	Art. 19 ust. 2 – należy doprecyzować przepis poprzez wskazanie podmiotów uprawnionych do wniesienia wniosku o wydanie interpretacji ogólnej przez ministra.	Federacja Związków Zawodowych Pracowników Kultury i Sztuki	W toku prac legislacyjnych zrezygnowano z wydawania interpretacji ogólnej przez ministra i wprowadzono możliwość wydawania przez Ministra objaśnień prawnych przepisów regulujące podejmowanie, wykonywanie lub zakończenie wykonywania zawodu artystycznego. Zgodnie z projektem wniosek o wydanie objaśnienia może złożyć każda osoba fizyczna, prawna i organizacja działająca w sektorze kultury.
113.	19 ust. 5 pkt 2	Uznanie zawodu za artystyczny lub nieartystyczny nie powinno budzić wątpliwości interpretacyjnych. Dlatego konieczne jest wyraźne wymienienie tych zawodów w ustawie, a nie dopiero ich opisanie w opinii.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy nie zawiera sztywnego wykazu zawodów artystycznych w jej treści, gdyż w ocenie projektodawcy, ze względu na charakter pracy twórczej nie jest możliwe wyczerpujące wskazanie listy zawodów artystycznych. Celem projektu jest zapewnienie elastyczności w reagowaniu na zmieniające się formy działalności artystycznej oraz umożliwia uwzględnianie nowych profesji powstających wraz z rozwojem praktyk twórczych. Jednocześnie, zastosowany mechanizm objaśnień prawnych ma gwarantować jednolitą praktykę stosowania przepisów, ograniczając ryzyko rozbieżności interpretacyjnych przy zachowaniu merytorycznej oceny przez wyspecjalizowane instytucje.
114.	19 ust. 6	„Minister wydając interpretację ogólną może zasięgnąć opinii dyrektora Instytucji oraz Rady Programowej”. Zasięgnięcie opinii powinno być obligatoryjne. Nawet tylko w zakresie listy zawodów, decyzyjność jednoosobowa o tym, czy określona działalność mieści się w kanonie „zawodu artystycznego" powinna być poddana kontroli podmiotu, w którego gremium zasiadają specjaliści i osoby znające konkretne branże.	Stowarzyszenie Autorek i Autorów Zdjęć Filmowych	Minister zostanie upoważniony do wydawania objaśnień prawnych przepisów regulujących podejmowanie, wykonywanie lub zakończenie wykonywania zawodu artystycznego. Objaśnienia będą w znacznej mierze dotyczyły spraw oczywistych, zaś wprowadzenie obowiązku zasięgnięcia opinii znacząco wydłuży proces, co uniemożliwi pożądaną, szybką reakcję.
115.	19	Lista zawodów artystycznych powinna powstać równolegle do Ustawy, skoro zawody te zostały wyszczególnione w OSR Ocena Skutków Regulacji. Projektowany art. 19 zakładający stworzenie listy zawodów artystycznych budzi wątpliwości, ponieważ zamknięty katalog może prowadzić do wykluczeń i nie nadążać za dynamicznymi zmianami na rynku pracy. Zamiast tego proponuje się otwarty katalog zawodów, z zastrzeżeniem „między innymi”, który pozwoli na większą elastyczność i inkluzywność. Uznanie danej osoby za artystę powinno opierać się na analizie dorobku twórczego, źródła utrzymania, samoidentyfikacji oraz posiadania praw autorskich.	Związek Polskich Artystów Plastyków, osoba fizyczna	Uwaga kierunkowo uwzględniona - projekt ustawy nie zawiera sztywnego wykazu zawodów artystycznych w jej treści, pozostawiając ich określenie na dalszym etapie stosowania ustawy. Takie rozwiązanie zapewnia elastyczność w reagowaniu na zmieniające się formy działalności artystycznej oraz umożliwia uwzględnianie nowych profesji powstających wraz z rozwojem praktyk twórczych. Jednocześnie, mechanizm objaśnień prawnych ma gwarantować jednolitą praktykę stosowania przepisów, ograniczając ryzyko rozbieżności interpretacyjnych przy zachowaniu merytorycznej oceny przez wyspecjalizowane instytucje.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
116.	19	Apelujemy o uwzględnienie w interpretacjach ogólnych – wydawanych na podstawie art. 19 ustawy – zawodu producenta kreatywnego jako profesji artystycznej w rozumieniu proponowanych regulacji.	Krajowa Izba Producentów Audiowizualnych	Projekt ustawy nie zawiera sztywnego wykazu zawodów artystycznych w jej treści, pozostawiając ich określenie na dalszym etapie stosowania ustawy. Takie rozwiązanie zapewnia elastyczność w reagowaniu na zmieniające się formy działalności artystycznej oraz umożliwia uwzględnianie nowych profesji powstających wraz z rozwojem praktyk twórczych. Jednocześnie, mechanizm objaśnień prawnych ma gwarantować jednolitą praktykę stosowania przepisów, ograniczając ryzyko rozbieżności interpretacyjnych przy zachowaniu merytorycznej oceny przez wyspecjalizowane instytucje.
117.	20 ust. 1	Postulujemy dodanie do listy osób uprawnionych do korzystania ze Statusu Artysty Zawodowego osób przebywających w Polsce na pobyt czasowy. Zgodnie z zaleceniami rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 7 czerwca 2007 r. w sprawie społecznego statusu artystów oraz rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 21 listopada 2023 r. zawierające zalecenia dla Komisji w sprawie unijnych ram dotyczących sytuacji społecznej i zawodowej artystów i pracowników sektora kultury i sektora kreatywnego - wskazane było uwzględnienie dostępu do ubezpieczenia również dla artystów przebywających czasowo na terytorium RP w tym również dla obywateli krajów spoza obszaru UE. Szczególna uwaga powinna być skierowana na tych artystów i artystki, które realizują pracę twórczą na terytorium RP przebywając w oparciu o czasowe pozwolenia na pobyt.	Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej	Uwaga uwzględniona. Rozszerzenie katalogu uprawnionych zwiększy spójność przepisów z unijnymi standardami oraz odpowie na potrzeby mobilnego środowiska artystycznego.
118.	21	Projekt nie uwzględnia w wystarczającym stopniu realiów pracy twórców i artystów, w tym sezonowości, projektowości oraz nieregularnych dochodów, ani także specyfiki poszczególnych branż, z którą ustawa powinna korespondować, akcentując różnorodność a nie ujednolicając zasady. Wielu artystów nie jest w stanie wykazać dochodów w każdym roku, w niektórych latach mając dochody wysokie (literaci, filmowcy), w innych – nie mając ich wcale, albo na bardzo niskim poziomie. Projekt wyklucza osoby prowadzące działalność gospodarczą, tymczasem wielu artystów, także zarabiających nieregularnie, realizuje swoją pracę twórczą w ramach JDG. Proszę również o uwzględnienie dynamicznych modeli dochodowych twórców — uwzględniających projekty sezonowe, nierówne wpływy z tantiem, opóźnienia wypłat itp. – przy ocenie kryterium dochodowego (art. 21).	Stowarzyszenie Kreatywna Polska, Osoby fizyczne	Projektowane przepisy opierają się na założeniu, że status artysty zawodowego powinien przysługiwać osobom faktycznie i stale wykonującym działalność artystyczną, której materialnym potwierdzeniem są uzyskiwane dochody. Wymóg wykazania dochodu w każdym z trzech ostatnich lat nie ma na celu dyskryminowania osób z nieregularnymi wpływami, lecz zapewnienie, że pomoc publiczna trafi do osób rzeczywiście aktywnych zawodowo. System zakłada możliwość uwzględnienia dochodów o różnym charakterze i źródłach (w tym tantiem), natomiast całkowity brak dochodów przez trzy kolejne lata wskazuje na przerwę w aktywności artystycznej, co nie uprawnia do otrzymywania dopłat. Projekt ustawy przewiduje coroczną weryfikację dochodu w oparciu o dane za rok poprzedni, co jest zgodne z zasadą roczności budżetu i zapewnia przejrzystość oraz przewidywalność mechanizmu dopłat. Jednocześnie konstrukcja przepisów dopuszcza elastyczne podejście do źródeł dochodu, uwzględniając m.in. wpływy z tantiem czy realizację projektów artystycznych o zmiennym charakterze. Osoby, które w danym roku nie spełnią warunku

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
				dochodowego, mogą ponownie uzyskać prawo do dopłaty w kolejnym roku, co pozwala dostosować system do specyfiki pracy twórczej.
119.	21 ust. 2	W art. 21 ust. 2 Projektu ustawy zawarto szczegółowy wykaz dokumentów, które mogą stanowić podstawę przyznania statusu artysty zawodowego, w tym m.in. dokumenty potwierdzające czas trwania i charakter działalności, wykonywanej na podstawie umów cywilnoprawnych czy umowy o pracę. Postulujemy uzupełnienie art. 21 ust. 2 pkt 4 o jednoznaczne wskazanie, że dokumenty potwierdzające czas trwania i charakter działalności artystycznej mogą także dotyczyć działalności wykonywanej w ramach prowadzonej wcześniej przez wnioskodawców działalności gospodarczej.	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Postulat doprecyzowania, że dokumenty potwierdzające czas trwania i charakter działalności artystycznej mogą dotyczyć również działalności wykonywanej w ramach wcześniej prowadzonej działalności gospodarczej, jest zasadny. Intencją projektodawcy było umożliwienie uwzględniania wszystkich form aktywności zawodowej artystów, niezależnie od podstawy prawnej jej wykonywania. Wskazane uzupełnienie pozwoli jednoznacznie rozwiać ewentualne wątpliwości interpretacyjne i zwiększy przejrzystość przepisu. Propozycja zostanie uwzględniona w toku dalszych prac legislacyjnych nad projektem ustawy.
120.		Zasadna jest konieczność uwzględniania w dokumentacji nie tylko tradycyjnych umów, lecz także faktur za usługi realizowane na zlecenie podmiotów gospodarczych.	Osoba fizyczna	Uwaga uwzględniona. Pod uwagę będą brane „w szczególności dokumenty księgowe potwierdzające świadczenie usług artystycznych, takie jak faktury, rachunki, umowy cywilnoprawne, zestawienia przychodów lub inne dowody uzyskiwania przychodów”.
121.	21 ust. 2	Zalecam uproszczenie procedury dokumentowania dochodów oraz działalności zawodowej (Art. 21 ust. 2), zwłaszcza poprzez możliwość przedstawiania cyfrowych portfolio lub linków do realizacji zawodowych dostępnych online, co znacząco zmniejszyłoby obciążenia administracyjne dla freelancerów oraz mikroprzedsiębiorców.	Osoba fizyczna	Uwaga uwzględniona.
122.	21 ust. 2 pkt 3	Art. 21 pkt 1 3) powinien mieć następującą treść „życiorys ze wskazaniem przebiegu wykonywania zawodu artystycznego; lub aktualna strona internetowa”	Osoba fizyczna	Projektowany przepis przewiduje dokumenty potwierdzające czas trwania i charakter działalności artystycznej, w tym życiorys zawodowy. Propozycja rozszerzenia katalogu o „aktualną stronę internetową” nie została uwzględniona, ponieważ dokumentacja formalna powinna opierać się na trwałych, weryfikowalnych źródłach. Strony internetowe mogą ulegać zmianom, co utrudnia rzetelną ocenę. Jednocześnie życiorys pozostaje najbardziej uniwersalnym i sprawdzonym dokumentem potwierdzającym przebieg wykonywania zawodu artystycznego.
123.	21 ust. 2 pkt 4	art. 21 ust 2 pkt 4 to nie jest cały zakres rodzajów umów, na podstawie których wykonywane są w Polsce zawody artystyczne; istnieją kontrakty; ten punkt wymaga również uwzględnienia np. repartycji ZAiKS i należnych z tego tytułu artystom i twórcom wynagrodzeń; ten aspekt również powinien uzasadniać wykonywanie zawodu artystycznego ze względu na	Osoba fizyczna	Projekt ustawy odnosi się do najczęściej stosowanych form zatrudnienia i wykonywania działalności artystycznej, co jest zgodne z obowiązującymi standardami prawnymi. W zakresie uwzględnienia repartycji ZAiKS podkreślić należy, że tantiemy stanowią dochód, jednakże ich charakter nie pozwala jednoznacznie uznać ich za dowód uzyskiwania dochodu z działalności artystycznej, między innymi z uwagi na możliwość ich odziedziczenia. W konsekwencji, mogą one stanowić jedynie dowód pośredni w potwierdzeniu wykonywania zawodu artystycznego, a nie dowód

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		udokumentowane przez instytucje przychody pasywne artystów.		bezpośredni. Ustawa w sposób szczegółowy i szeroki określa katalog źródeł przychodów, obejmujący zasadniczo wszystkie przychody wskazane w art. 10 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.
124.	21 ust. 2 pkt 7	W art. 21 ust. 2 pkt 7, który wskazuje potrzebne do przedłożenia dokumenty przy ubieganiu się o status artysty zawodowego, proponujemy aby również w tym miejscu zmienić brzmienie przepisu z „dokumenty potwierdzające uzyskiwanie dochodów w związku z wykonywaniem zawodu artystycznego w każdym z poprzednich 3 lat podatkowych, w których wnioskodawca wykonywał zawód artystyczny" na „dokumenty potwierdzające uzyskiwanie dochodów w związku z wykonywaniem zawodu artystycznego w ciągu trzech poprzednich lat".	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Obecne brzmienie przepisu precyzyjnie określa wymóg wykazania dochodów za każdy z trzech poprzednich lat podatkowych, w których wnioskodawca wykonywał zawód artystyczny, co pozwala na rzetelną i jednoznaczną ocenę ciągłości i regularności działalności artystycznej. Zmiana na bardziej ogólny zapis „w ciągu trzech poprzednich lat" mogłaby prowadzić do niejasności i utrudnić weryfikację dochodów w kontekście wymogu stałego wykonywania zawodu, co jest kluczowe dla przyznania statusu artysty zawodowego.
125.	21 ust. 2 pkt 6-7	Ustawa nie precyzuje jakie dochody wliczają się do "dochodów w związku z wykonywaniem zawodu artystycznego" (art. 21 ust. 2. p. 7). Ustawa nie precyzuje też "istotna część aktywności zawodowej wnioskodawcy stanowi wykonywanie zawodu artystycznego" (art. 22 ust. 2. p. 6). Postulujemy doprecyzowanie tych dwóch pojęć w sposób pozwalający na otrzymanie statusu osobom artystycznym o nieregularnych dochodach, lub łączących różne rodzaje działalności (w tym np. edukacyjnej w zakresie sztuki).	Związek Polskich Artystów Plastyków, Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej, Kancelaria doradztwa podatkowego ALO-2	Projekt ustawy celowo nie zawiera sztywnego doprecyzowania wskazanych pojęć, aby umożliwić elastyczne uwzględnianie różnorodnych form aktywności artystycznej, w tym działalności nieregularnej, interdyscyplinarnej lub łączonej z edukacją artystyczną. Ocenę spełniania przesłanek ustawy dokonuje Komisja Opiniująca w oparciu o całościową analizę dorobku, źródeł dochodu i charakteru działalności oraz Dyrektor Instytucji w drodze wydania decyzji administracyjnej. Ostatecznie wnioskodawca niezadowolony z rozstrzygnięcia może odwołać się do sądu administracyjnego. Wprowadzenie sztywnych definicji mogłoby skutkować wykluczeniem części artystów funkcjonujących poza standardowymi modelami zawodowymi.
126.	21 ust. 2 pkt 7	Zwracamy uwagę ustawodawcy na fakt, że dużo bardziej zbliżone do rzeczywistości pracy w zawodach artystycznych byłoby obliczanie średniego dochodu z 3 lat (jak to ma miejsce m.in. w adekwatnym akcie prawnym w Niemczech), nie zaś w każdym z 3 lat osobno. Okres odroczonego wynagrodzenia może skutkować gwałtownym skokiem dochodów w jednym roku i spadkiem w kolejnym. W świetle zapisów art. 27: „1. Status artysty zawodowego może zostać zawieszony w przypadku czasowego, planowanego zaprzestania wykonywania zawodu artystycznego. 2. Zawieszenie statusu artysty zawodowego następuje na wniosek artysty zawodowego, na czas określony, nie krótszy niż 1 miesiąc i nie dłuższy niż 36 miesięcy". Apelujemy o wydłużenie tego okresu do 5 lat lub uwzględnienie przychodów z ww.	Związek Zawodowy Reżyserów Polskich Gildia Reżyserów Polskich	Obecny mechanizm oceny dochodów w każdym z trzech poprzednich lat podatkowych zapewnia precyzyjną i transparentną weryfikację ciągłości wykonywania zawodu artystycznego, co jest niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania systemu zabezpieczenia socjalnego. Propozycja uśredniania dochodów mogłaby prowadzić do nadużyć i utrudniać ocenę rzeczywistej aktywności artystycznej. Ponadto, przewidziany w art. 27 okres zawieszenia statusu od 1 do 36 miesięcy odpowiada specyfice pracy artystów i daje odpowiednią elastyczność.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		źródeł jako poświadczenia wykonywania działalności artystycznej.		
127.	21 pkt 4	Uwaga dotyczy braku odniesienia do działalności literackiej, której efektem jest publikacja tekstów funkcjonujących w przestrzeni publicznej. Za wiarygodne dokumenty potwierdzające taką działalność uznaje się odniesienia do katalogu Biblioteki Narodowej z numerami ISBN w przypadku książek oraz adresy bibliograficzne w przypadku publikacji w czasopismach. Prosimy o uwzględnienie, że pisarze też mogą legitymować się dyplomem ukończenia szkoły artystycznej odpowiedniego typu lub uczelni na kierunku odpowiednim do wykonywanej działalności twórczej lub artystycznej (art. 21 pkt 4 lit. a Ustawy) – są to kierunki sztuki pisania, oferowane przez wiele polskich uczelni. Obecnie na trzech uczelniach w ramach wydziałów polonistyki oferowane są na studiach II stopnia kierunki "Twórcze pisanie", w ramach których absolwenci doskonalą swój warsztat pisarski/poetycki/artystyczny. Należy uwzględnić zatem w przepisie absolwentów/absolwentki tego kierunku	Stowarzyszenie Pisarzy Polskich, Stowarzyszenie Unia Literacka, Daria Gosek-Popiołek Posłanka na Sejm RP	Uwaga uwzględniona, przepis odpowiednio dostosowano.
128.	21 ust. 3	Należy w katalogu uzasadnionych sytuacją życiową przerw uwzględnić okres bezrobocia, udokumentowany rejestracją w urzędzie pracy jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy.	Daria Gosek-Popiołek Posłanka na Sejm RP	Uwaga uwzględniona, przepis zmodyfikowano.
129.	22 ust. 1	Odwołanie do Ministra, zamiast do sądu (art. 22 ust. 1 ustawy), budzi wątpliwości co do bezstronności procesu, ponieważ Minister jako powołujący komisję nie może pełnić roli niezależnego arbitra.	Stowarzyszenie Reżyserów Polskich	Przyznanie statusu następuje w drodze decyzji administracyjnej Dyrektora Instytucji. Możliwość odwołania się do Ministra gwarantuje dwuinstancyjność postępowania i chroni prawa wnioskodawców, zapewniając ponowne, niezależne rozpatrzenie sprawy na wyższym szczeblu. Przewidziane odesłanie do Kodeksu postępowania administracyjnego (k.p.a.) gwarantuje, że postępowanie będzie prowadzone zgodnie z ogólnymi zasadami prawa administracyjnego, w tym zasadą legalności, prawdy obiektywnej, czynnego udziału stron oraz obowiązkiem wyjaśniania okoliczności sprawy. Dodatkowo decyzje administracyjne podlegają kontroli sądów administracyjnych, co zapewnia niezależny i bezstronny nadzór nad ich prawidłowością. Wprowadzenie obligatoryjnego odwołania do sądu w pierwszej instancji mogłoby nadmiernie wydłużyć procedurę, utrudniając szybkie i skuteczne rozstrzygnięcie spraw.
130.	22 ust. 1	Proponujemy zmianę art. 22 ust. 1 projektu ustawy, poprzez wykreślenie wyłączenia stosowania art. 31 § 1-4 k.p.a. do kwestii odwołania od decyzji dyrektora Instytucji w przedmiocie	Federacja Związków Zawodowych	Wyłączenie stosowania art. 31 § 1-4 k.p.a. w art. 22 ust. 1 projektu ma na celu zapewnienie klarowności i efektywności postępowania odwoławczego w sprawie przyznania statusu artysty zawodowego. Specyfika tego

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		przyznania statusu artysty zawodowego. Projekt ustawy pozbawia bowiem wpływu związków zawodowych na procedurę w przypadku, gdyby występowała deklaracja artysty, będącego członkiem związku zawodowego, o reprezentowanie jego interesów. Zgodnie bowiem z treścią art. 31 k.p.a. organizacja społeczna może w sprawie dotyczącej innej osoby występować z żądaniem wszczęcia postępowania lub dopuszczenia jej do udziału w postępowaniu - jeżeli jest to uzasadnione celami statutowymi tej organizacji i gdy przemawia za tym interes społeczny.	Pracowników Kultury i Sztuki	postępowania w stopniu wystarczającym gwarantuje udział czynnika społecznego, a ewentualne wykorzystanie przepisów art. 31 § 1-4 k.p.a. mogłoby doprowadzić do paraliżu działania systemu. Organizacje społeczne nadal mogą przedstawić swój pogląd w sprawie, wyrażony w uchwale lub oświadczeniu jej organu statutowego, zgodnie z art. 31 § 5 k.p.a.
131.	22 ust. 3	Dyrektor Instytucji rozpatruje wniosek o przyznanie statusu artysty zawodowego w terminie 60 dni - powinno być 30 dni (zamiast 60).	Osoba fizyczna	Termin 60 dni na rozpatrzenie wniosku przez Dyrektora Instytucji został ustalony z uwzględnieniem specyfiki i złożoności postępowania, które wymaga rzetelnej analizy dokumentów oraz często konsultacji z ekspertami. Skrócenie terminu do 30 dni mogłoby wpłynąć negatywnie na jakość i dokładność podejmowanych decyzji, co jest szczególnie istotne w kontekście przyznawania statusu artysty zawodowego. Obecny termin zapewnia również zachowanie zasad proceduralnych oraz umożliwia skuteczne wyjaśnienie wszelkich wątpliwości w trakcie postępowania.
132.	25 ust. 1	Dodatkowo należy też zastanowić się nad tym, jakie przesłanki stoją za zapisem art. 25 ust. 1, który daje możliwość dyrektorowi złożenia wniosku o wydanie drugiej opinii przez inny zespół bez jakiegokolwiek uzasadnienia potrzeby takiej drugiej opinii.	Związek Zawodowy Reżyserów Polskich Gildia Reżyserów Polskich	Przepis art. 25 ust. 1 projektu ustawy przewiduje możliwość złożenia wniosku o wydanie drugiej opinii przez inny zespół, co stanowi ważny mechanizm kontrolny zapewniający rzetelność i obiektywizm oceny wniosków o status artysty zawodowego. Brak wymogu uzasadnienia tej decyzji jest celowy, aby uniknąć formalizmów mogących opóźnić procedurę i umożliwić szybkie reagowanie na ewentualne wątpliwości dotyczące pierwszej opinii. Taki zapis wzmacnia transparentność i poprawność procesu decyzyjnego.
133.	26 ust. 1	Art. 26.1. przewiduje, że Dyrektor Instytucji ma obowiązek przesłać do ZUS w terminie 3 dni roboczych informacje dotyczące decyzji o statusie artysty zawodowego oraz inne dane. Jednakże nie określono, ile czasu ZUS ma na opracowanie i reakcję na te informacje. Taki brak precyzji może prowadzić do niepotrzebnej biurokracji i opóźnień. Ustawodawca powinien zadbać o jasne i efektywne procedury, minimalizujące nadmierne formalności i czas oczekiwania, zwłaszcza w kontekście stosunkowo niewielkiej liczby beneficjentów.	Osoba fizyczna	Zgodnie ze stanowiskiem MRPiPS, do realizacji obowiązków wynikających z projektu ustawy Zakład będzie zobowiązany stosować terminy przewidziane w ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego. Wynika to bezpośrednio z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 350 z późn. zm.), zgodnie z treścią którego do spraw uregulowanych w tej ustawie stosuje się przepisy ww. Kodeksu. Początek biegu terminów na załatwienie sprawy będzie wyznaczać data wpływu do Zakładu wniosku artysty zawodowego o przyznanie prawa do dopłaty. Wniosek ten może wpłynąć do Zakładu na dwa sposoby, tj.:

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
				• za pośrednictwem Dyrektora Instytucji – będzie to dotyczyło sytuacji, gdy wniosek o dopłatę zostanie złożony jednocześnie z wnioskiem o przyznanie statusu artysty zawodowego, bezpośrednio do organu rentowego przy wykorzystaniu profilu informacyjnego – będzie to dotyczyło sytuacji, gdy wnioskodawca dysponuje już decyzją o nadaniu statusu artysty zawodowego, a wniosek jest składany niezależnie od jego nadania np. w celu przyznania prawa do dopłaty na kolejny okres lub w celu ustalenia istnienia podstaw do zmiany tytułu do ubezpieczeń społecznych z dotychczasowego artysty zawodowego bez prawa do dopłaty na artystę zawodowego z prawem do dopłaty.
134.	27	Należy wprowadzić zakaz zawieszania statusu artysty z przyczyn innych niż dobrowolna rezygnacja, aby zapobiec wykorzystywaniu tego mechanizmu w sposób uznaniowy lub represyjny.	Stowarzyszenie Reżyserów Polskich	• Projekt ustawy przewiduje zawieszenie statusu artysty zawodowego wyłącznie na wniosek samego artysty, co gwarantuje dobrowolność tego działania i chroni przed arbitralnym wykorzystaniem tej instytucji. Mechanizm ten służy elastycznemu dostosowaniu statusu do zmieniającej się sytuacji zawodowej artysty, co jest niezbędne w specyfice pracy twórczej. Wprowadzenie zakazu zawieszania z innych przyczyn ograniczyłoby tę elastyczność i mogłoby utrudnić prawidłowe funkcjonowanie systemu wsparcia.
135.	Art. 27	Sugeruję wprowadzenie możliwości przejściowego zawieszenia statusu artysty zawodowego (art. 27) także w sytuacjach ekonomicznie uzasadnionych, takich jak znaczące zmniejszenie liczby zleceń, co pozwoliłoby na bardziej elastyczne reagowanie na realia rynku.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy przewiduje możliwość zawieszenia statusu artysty zawodowego wyłącznie na wniosek samego artysty, co zapewnia elastyczność i samodzielność w podejmowaniu decyzji o zawieszeniu. Rozszerzenie tej możliwości o kryteria ekonomiczne, takie jak zmniejszenie liczby zleceń, mogłoby prowadzić do nadmiernej biurokracji i komplikacji w procedurze, a także utrudnić jasne i przejrzyste stosowanie przepisów. Obecne rozwiązania lepiej odpowiadają specyfice działalności artystycznej i zapewniają właściwą równowagę.
136.	27 ust. 5	Dyrektor Instytucji wydaje decyzje w sprawie zawieszenia albo wznowienia statusu artysty zawodowego. Przepis nie przewiduje trybu odwoławczego. Jedyną formą zmiany sytuacji prawnej wnioskodawcy jest ponowny wniosek. Decyzja o zawieszeniu zmienia zasadniczo sytuację osoby wykonującej zawód artysty i nie ma uzasadnienia dla pozbawienia podmiotu objętego ochroną ustawy prawa do weryfikacji takiej decyzji.	Stowarzyszenie Autorek i Autorów Zdjęć Filmowych	Przyznanie i zawieszenie statusu artysty zawodowego następuje w drodze decyzji administracyjnej, która podlega kontroli sądów administracyjnych. Wnioskodawca ma również możliwość ponownego złożenia wniosku w przypadku zmiany okoliczności. Taki system gwarantuje prawo do weryfikacji decyzji, a wprowadzenie odrębnego trybu odwoławczego nie jest konieczne ani przewidziane w obowiązujących regulacjach.
137.	27	Powinna istnieć możliwość zawieszenia płacenia składek przez twórcę bez oczekiwania od niego oświadczenia o zaprzestaniu wykonywania działalności twórczej. Wymuszanie oświadczenia o zaprzestaniu działalności twórczej jest obecnie próbą wykluczenia społecznego twórcy. Równocześnie programy	Związek Polskich Artystów Plastyków	Projekt ustawy przewiduje zawieszenie statusu artysty zawodowego wyłącznie na podstawie dobrowolnego oświadczenia o zaprzestaniu wykonywania działalności twórczej, co jest zasadą chroniącą zarówno prawa artysty, jak i transparentność systemu zabezpieczenia socjalnego. Wymóg ten zapobiega nadużyciom oraz nieuzasadnionemu zawieszeniu płacenia składek. Działania unijne wspierające przeciwdziałanie wykluczeniu

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		unijne przeznaczają znaczne pieniądze na zapobieganie takiemu wykluczeniu.		społecznemu nie stoją w sprzeczności z tym mechanizmem, który zapewnia odpowiednią równowagę między ochroną artysty a prawidłowym funkcjonowaniem systemu.
138.	27 i 29	Należy określić termin do wydania decyzji o zawieszeniu statusu artysty zawodowego oraz termin do wydania decyzji o pozbawieniu statusu artysty zawodowego.	Federacja Związków Zawodowych Pracowników Kultury i Sztuki	Brak potrzeby oddzielnej regulacji; stosuje się terminu zawarte w k.p.a.
139.	27 pkt 10	Konieczność dokonania stylistycznej korekty pierwszego zdania w art. 27 pkt 10 projektu. Jak rozumiemy, zdanie to miało brzmieć: „Dyrektor Instytucji, nie później niż w terminie 3 dni roboczych od uzyskania przez decyzję o zawieszeniu bądź wznowieniu statusu artysty zawodowego waloru ostateczności, przesyła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych informację o zawieszeniu bądź wznowieniu statusu artysty zawodowego oraz o okresie, o który wydłużono termin ważności decyzji."	Stowarzyszenie Artystów Wykonawców SAWP	Uwaga uwzględniona.
140.	29	Pozbawienie podmiotu statusu artysty łączy się z powstaniem sytuacji odbierającej uprawnienia. Brak konsultacji z jakimkolwiek gremium i oddanie możliwości pozbawienia uprawnień tylko przez dyrektora, może prowadzić do sytuacji nadużyć i faktycznego przedłużania postępowania. Stwarza to ryzyko arbitralnych i potencjalnie politycznie motywowanych decyzji. Może to być kolejny czynnik zniechęcający artystów do wchodzenia do systemu.	Stowarzyszenie Autorek i Autorów Zdjęć Filmowych, Stowarzyszenie Kreatywna Polska, Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Projekt ustawy przewiduje ramy instytucjonalne i proceduralne, które zapewniają odpowiednie gwarancje ochrony praw osób wykonujących zawód artysty, w tym w zakresie odebrania statusu. Decyzja dyrektora Instytucji nie jest podejmowana w sposób dowolny – musi być oparta na przesłankach ustawowych i podlega ocenie sądu administracyjnego w razie zaskarżenia. Wprowadzenie dodatkowego, obligatoryjnego etapu konsultacyjnego mogłoby niepotrzebnie wydłużyć postępowanie i utrudnić skuteczne funkcjonowanie systemu.
141.	29	Powinny zostać wprowadzone dodatkowe przesłanki pozbawienia statusu, takie jak: wyprowadzenie się z terytorium Polski, utrata obywatelstwa polskiego lub utrata praw do pobytu na terenie kraju oraz orzeczona karalność lub istotne naruszenia prawa.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy celowo ogranicza katalog przesłanek pozbawienia statusu artysty zawodowego wyłącznie do tych, które są bezpośrednio związane z przesłankami uzyskania statusu lub niezgodnym z ustawą korzystaniem z systemu wsparcia. Wprowadzenie dodatkowych kryteriów, takich jak karalność czy zmiana miejsca zamieszkania, mogłoby prowadzić do nadmiernej ingerencji w prawa jednostki oraz być sprzeczne z zasadą proporcjonalności. Kwestie związane z obywatelstwem i legalnością pobytu są już uregulowane w przepisach ogólnych i nie wymagają odrębnego unormowania w przedmiotowej ustawie.
142.	29 ust. 2	„Artysta zawodowy może złożyć do dyrektora Instytucji wniosek o wszczęcie postępowania o pozbawienie statusu artysty zawodowego, wskazując termin, od którego zaprzestał stałego wykonywania zawodu artystycznego”. Przepis ten ma	Związek Zawodowy Scenarzystów	Przepis umożliwiający artyście zawodowemu złożenie wniosku o pozbawienie statusu ma zastosowanie przede wszystkim w sytuacjach, w których dana osoba świadomie rezygnuje z kontynuowania działalności artystycznej i chce uniknąć dalszego uczestnictwa w systemie, w tym np.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		duże szanse na stanie się martwym przepisem. Po co artyści mieliby rezygnować ze statusu, który i tak wygaśnie sam? Co formalnie oznacza zaprzestanie działalności artystycznej ? Czy to sytuacja, w której artysta nie otrzymuje wynagrodzenia za swoją pracę artystyczną i musi się ratować innymi pracami? Jaki okres może wchodzić w grę? Pół roku, rok? Potrzeba doprecyzowania przepisów lub wydania następczych rozporządzeń wyjaśniających.	Polskich - Gildia Scenarzystów	obowiązku opłacania składek. Odnosi się to do realnych przypadków wstrzymania aktywności zawodowej, a nie jedynie braku wynagrodzenia. Okoliczności te mają charakter indywidualny i zmienny, dlatego nie jest możliwe jednoznaczne doprecyzowanie ich w ustawie. Kwestie te mogą zostać doprecyzowane na poziomie praktyki instytucji wdrażającej.
143.	29 ust. 3 i 4	Stowarzyszenie Filmowców Polskich wyraża zdecydowane zaniepokojenie treścią art. 29 Projektu ustawy, który przyznaje Ministrowi Kultury kompetencję do pozbawienia statusu artysty zawodowego z urzędu i bez obowiązku zasięgania opinii Komisji Opiniującej. Stowarzyszenie zwraca się z postulatem wyłączenia możliwości podejmowania decyzji z urzędu przez Ministra Kultury bez uprzedniego zasięgnięcia opinii środowiskowej lub eksperckiej.	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Projekt ustawy nie przyznaje Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego takich kompetencji.
144.	Rozdział 4	Sposób opisania górnego kryterium dochodowego, uprawniającego do dopłaty, sprawia, że po osiągnięciu przychodów zbliżonych do kosztów życia w Polsce, osoba traci uprawnienia do wsparcia. Naszym zdaniem istnienie kryterium dochodowego jest bardzo ważne, jednak proponujemy rozważenie wprowadzenia mechanizmu łagodzącego przejście między możliwością pełnej dopłaty, a brakiem możliwości uzyskania jakiejkolwiek dopłaty, dla osób których dochody będą oscylowały wokół granicy kryterium.	Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej	Zgodnie z przyjętymi uzgodnieniami Rady Ministrów, jedynym dopuszczalnym rozwiązaniem jest zastosowanie sztywnego kryterium dochodowego, bez mechanizmu łagodzącego. Takie podejście zapewnia przejrzystość i spójność systemu wsparcia. Jednocześnie podkreślamy, że obowiązujące programy socjalne, w tym te adresowane do osób o niskich dochodach, pozostają utrzymane i nadal zapewniają istotne wsparcie dla najbardziej potrzebujących.
145.	Rozdział 4	Utrzymanie ciągłości ubezpieczenia. Przerwy w zatrudnieniu (np. wakacje bez projektów) mogą skutkować utratą tytułu ubezpieczeniowego. Postulujemy wprowadzenie "okresów ochronnych" (np. do 6 mies.) w czasie których artysta zachowuje prawo do dopłaty mimo braku dochodu.	Fundacja Siła Społeczna	Postulowane rozwiązanie znajduje się poza zakresem projektu.
146.	Rozdział 4	Jednym z zagadnień, które może stanowić przedmiot rozstrzygnięć sądowych jest kwestia dopłaty do składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne osobom wykonującym zawód artystyczny (projektowany rozdział 4). Nie kwestionując samej idei dopłaty, należy jednak zwrócić uwagę, że nazwa „dopłata” jest myląca, gdyż w istocie – zgodnie z zamierzeniami projektodawcy – chodzi o to, aby budżet pokrywał w całości składki artystów uprawnionych do „dopłat”.	Sąd Najwyższy	Zarówno MKiDN jak i MRPiPS optują za nieuwzględnieniem tej uwagi. Wbrew przekonaniu SN zamierzeniem projektodawcy nie jest dążenie, aby budżet pokrywał w całości składki artystów uprawnionych do „dopłat” (finansował całą składkę), tylko aby w określonych sytuacjach składki były finansowane przez dopłatę w części, a w określonych przypadkach w całości. W opinii Rządowego Centrum Legislacyjnego projektowane przepisy w tym zakresie co do zasady nie budzą wątpliwości. Zastrzeżenie dotyczące zgodności zakresu znaczeniowego pojęcia „dopłaty” z pozostałymi

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		Nie chodzi zatem o dopłatę, ale o sfinansowanie całej składki na ubezpieczenie społeczne przez okres 12 miesięcy.		przepisami odnoszącymi się do jej mechanizmów zostało przez MRPiPS uwzględnione, stąd proponowane usunięcie z projektu ustawy jej definicji.
147.	30 ust. 1	Zgodnie z art. 30 ust. 1 Projektu ustawy, artyście zawodowemu przysługuje prawo do dopłaty do składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości określonej w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz do składek na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości określonej w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Tymczasem zarówno w powołanych aktach prawnych, jak i w samym Projekcie ustawy brak jest przepisu jednoznacznie określającego wysokość dopłat, do których artysta zawodowy nabywa prawo. W Projekcie ustawy nie wskazano żadnych progów ani kwot, które mogłyby stanowić podstawę dla oszacowania dopłaty. Z tego względu postulujemy o uzupełnienie Projektu ustawy o jasne i jednoznaczne uregulowanie zasad ustalania wysokości dopłat do składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Zgodnie ze stanowiskiem MRPiPS, miesięczna wysokość przyznawanej przez ZUS dopłaty będzie zmieniać się w zależności od tego, jakie przychody uzyska artysta w danym miesiącu. Brak dodatkowych przychodów artysty zawodowego z prawem do dopłaty (tj. brak zbiegu tytułów do ubezpieczeń) oznaczać będzie prawo do uzyskania dopłaty do składek na ubezpieczenia społeczne obliczonych od podstawy ich wymiaru w wysokości minimalnego wynagrodzenia – jest to maksymalna kwota dopłaty, którą zgodnie z projektowanymi przepisami może uzyskać artysta zawodowy z prawem do dopłaty. Intencją ustawodawcy jest „elastyczność" projektowanego mechanizmu dopłaty, z tych też względów brak jest możliwości jednoznacznego określenia jej wysokości w odniesieniu do każdego artysty zawodowego z prawem do dopłaty – jej wysokość może bowiem ulegać zmianie z miesiąca na miesiąc w zależności od wysokości uzyskiwanych przez ubezpieczonego przychodów.
148.	31 ust. 1	Zbyt krótki okres dopłaty i nadmierna biurokracja. Coroczne wnioskowanie o dopłatę do składek to dodatkowe obciążenie administracyjne dla artystów. Postulujemy: wydłużenie okresu dopłaty do 2–3 lat oraz automatyczne przedłużanie dopłaty przy utrzymaniu statusu artysty.	Fundacja Siła Społeczna	Postulat dotyczący wydłużenia okresu dopłaty i automatyzacji procedury jest zrozumiały, jednak informujemy, że obecne rozwiązanie – coroczne wnioskowanie o dopłatę – jest jedynym dopuszczalnym wariantem w ramach uzgodnień z Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Ustalony mechanizm ma na celu zapewnienie bieżącej weryfikacji spełniania warunków dopłaty, co wynika z przepisów dotyczących systemu ubezpieczeń społecznych.
149.	31 ust. 1	Wskazanie z jednej strony na „istotne" dochody za działalności artystycznej a z drugiej ich osiąganie w każdym z trzech lat kalendarzowych poprzedzających wniosek można odczytać, iż artysta może osiągać jakiekolwiek dochody w związku z wykonywaniem zawodu artystycznego w dwóch na trzy lata a tylko w jednym roku dochody „istotne". <u>Propozycja brzmienia przepisów</u> 1) średni roczny dochód artysty zawodowego z trzech lat kalendarzowych poprzedzających okres, o którym mowa w ust. 1, nie przekroczył dwunastokrotności miesięcznego minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników obowiązującego w dniu 1 stycznia roku, w którym złożono wniosek o dopłatę.	Kancelaria doradztwa podatkowego ALO-2	Podkreślenia wymaga, że ustawa nie posługuje się sformułowaniem „istotnych" dochodów. Przedmiotowe sformułowanie zostało użyte w ustawie m.in. w odniesieniu do warunków, jakie muszą być spełnione w celu uzyskania statusu artysty zawodowego, tj. zgodnie z projektem ustawy jednym z kryteriów jest, aby istotną część aktywności zawodowej wnioskodawcy stanowiło wykonywanie zawodu artystycznego. Jedyną różnicą pomiędzy aktualnym brzmieniem przepisu a proponowanym jego brzmieniem przez zgłaszającego uwagę jest inna (niższa) wysokość średniorocznego dochodu artysty zawodowego z ostatnich trzech lat kalendarzowych, od której uzależnione jest przyznanie prawa do dopłaty.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
150.	31 ust. 1	Zwracamy się z prośbą o wyjaśnienie, z czego wynika wybór okresu obowiązywania dopłaty określonego jako od 1 sierpnia do 31 lipca następnego roku. W ocenie SFP, bardziej przejrzyste i zgodne z systemem podatkowym byłoby stosowanie okresów kalendarzowych (1 stycznia – 31 grudnia), co byłoby logiczne i prostsze do rozliczenia przez ZUS oraz samego artystę. Dodatkowego wyjaśnienia wymaga praktyczny sposób stosowania mechanizmu przewidzianego w art. 31, przy uwzględnieniu uwag do art. 31 ust. 1, 4 i 5.	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Zgodnie z opinią MRPiPS wskazane daty, tj. 1 sierpnia do 31 lipca następnego roku, uwzględniają terminy złożenia rozliczenia podatkowego za miniony rok. Przyjęcie takich ram czasowych umożliwia Szefowi Krajowej Administracji Skarbowej potwierdzenie na wniosek ZUS czy dany artysta zawodowy w zakresie osiąganych średniorocznych dochodów z ostatnich trzech lat spełnia warunki uprawniające do przyznania prawa do dopłaty.
151.	31 ust. 3 pkt 1	Status artysty zawodowego można uzyskać dopiero po wykazaniu dochodu z działalności artystycznej w trzech poprzednich latach. To wyklucza z systemu wielu młodych twórców, którzy dopiero zaczynają działalność zawodową. Proponuję rozważyć utworzenie specjalnej ścieżki dla artystów debiutujących – np. statusu „artysty początkującego" na okres próbny (12 miesięcy), na podstawie portfolio lub ukończenia szkoły artystycznej. Prosimy o doprecyzowanie sytuacji osób kończących studia i dopiero wchodzących w życie zawodowe, a niespełniających warunku przyznania statusu artysty zawodowego. W jaki sposób początkujący artyści mogą ubiegać się o otrzymanie statusu artysty zawodowego? Na jaki okres? W jaki sposób mogą ubiegać się o dopłatę do składek nie spełniając warunku, o którym mowa w ppkt 2, pkt 3, Art. 31?	Związek Zawodowy - Gildia Polskich Reżyserek i Reżyserów Teatralnych, Osoba fizyczna	Intencją projektu jest objęcie wsparciem osób faktycznie wykonujących zawód artystyczny w sposób trwały, nie okazjonalny. Wprowadzenie statusu „artysty początkującego" lub szczególnych regulacji dla osób dopiero wchodzących w życie zawodowe wymagałoby osobnych zasad i uprawnień, co skomplikowałoby system i groziło jego nadużywaniem. Projekt nie wyklucza młodych twórców – jeśli ich działalność ma charakter zawodowy i spełniają kryteria, mogą uzyskać status. Już na początku kariery wielu artystów osiąga dochody z pracy twórczej, co pozwala im ubiegać się o wsparcie na ogólnych zasadach.
152.	31 ust. 3	Limit 125% minimalnego wynagrodzenia nie uwzględnia realiów branż – w niektórych (np. film, gry, literatura) koszty produkcji własnej są wysokie (nawet 50% uzyskania przychodów), a dochód nieregularny i rozłożony na lata. Sugestia: Warto uwzględnić potrzebę większej elastyczności w określaniu kryteriów dochodowych i podwyższyć limit.	Osoby fizyczne	Projekt ustawy określa limit dochodowy na poziomie 125% minimalnego wynagrodzenia jako jasne i jednolite kryterium uprawniające do dopłat, co zapewnia transparentność i prostotę stosowania przepisów. Uwzględnienie specyfiki kosztów produkcji w poszczególnych branżach, choć zasadne, wprowadziłoby znaczne komplikacje administracyjne i wymagałoby szczegółowych, trudnych do ujednolicenia regulacji. Ponadto, mechanizmy oceny sytuacji materialnej artystów przewidziane w projekcie pozwalają na pewną elastyczność, m.in. poprzez możliwość indywidualnej analizy wniosków.
153.	31 ust. 3	Stowarzyszenie Filmowców Polskich zwraca się z prośbą o wyjaśnienie, w jaki sposób Szef Krajowej Administracji Skarbowej (dalej „KAS") będzie dokonywał oceny spełnienia warunków określonych w art. 31 ust. 3 Projektu ustawy, od której uzależnione jest przyznanie prawa do dopłaty przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Ustawa w sposób szczegółowy i szeroki określa katalog źródeł przychodów, obejmujący zasadniczo wszystkie przychody wskazane w art. 10 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Szef Krajowej Administracji Skarbowej dokonuje oceny spełnienia warunków określonych w ustawie na podstawie dokumentów potwierdzających uzyskiwanie dochodów w związku z wykonywaniem zawodu artystycznego w każdym z poprzednich

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		Zwracamy się z uprzejmą prośba o doprecyzowanie mechanizmu weryfikacji dochodu przez Szefa KAS, w tym i) wskazanie, które źródła dochodu będą brane pod uwagę, ii) uregulowanie w Projekcie ustawy (lub przynajmniej w rozporządzeniu wykonawczym) zasad wyodrębniania dochodu z działalności artystycznej, iii) wprowadzenie ochrony dla artystów przed automatycznym „wypadnięciem" z systemu dopłat w wyniku jednorazowych, nieregularnych dochodów, niezwiązanych z działalnością artystyczną.		trzech lat podatkowych, w których wnioskodawca wykonywał działalność artystyczną. Do takich dokumentów zalicza się w szczególności dokumenty księgowe potwierdzające świadczenie usług artystycznych, takie jak faktury, rachunki, umowy cywilnoprawne, zestawienia przychodów lub inne dowody uzyskiwania przychodów, w tym również uzyskiwanych w ramach prowadzenia działalności gospodarczej. Jest to rozwiązanie specjalne i wyjątkowe w sferze finansów publicznych, w związku z czym nie jest możliwe ograniczenie oceny wyłącznie do dochodów pochodzących z działalności artystycznej jako jedynego źródła kwalifikacji do dopłaty. Mechanizm weryfikacji opiera się na rzeczowej analizie przedstawionych dokumentów, uwzględniającej rzeczywisty charakter dochodów uzyskiwanych przez artystę zawodowego, przy czym jednorazowe lub nieregularne dochody niezwiązane z działalnością artystyczną nie powodują automatycznego „wypadnięcia" wnioskodawcy z systemu dopłat. W praktyce oznacza to, że Szef KAS bierze pod uwagę wszystkie źródła przychodów istotne dla oceny statusu artysty zawodowego, zapewniając sprawiedliwe i proporcjonalne stosowanie przepisów oraz uwzględnienie rzeczywistej aktywności artystycznej wnioskodawców.
154.	31 ust. 3 pkt 2	Artysta zawodowy, aby uzyskać prawo do dopłaty musi wykazać, że w każdym z trzech poprzednich lat kalendarzowych osiągnął dochody z działalności artystycznej. Nie jest natomiast jasne, czy wystarczające będzie wykazanie jakiegokolwiek dochodu z działalności artystycznej w każdym roku, czy wymagany będzie określony próg lub udział procentowy tych dochodów oraz czy dochody z tantiem będą uwzględniane w pełni jako dochody z wykonywania działalności artystycznej. Proponujemy zmianę brzmienia art. 31 ust. 3 pkt. 2 Projektu ustawy z brzmienia: „w każdym z trzech lat kalendarzowych poprzedzających okres, o którym mowa w ust. 1, artysta zawodowy osiągnął dochody w związku z wykonywaniem zawodu artystycznego" na następujące: „w ciągu trzech poprzednich lat kalendarzowych poprzedzających okres, o którym mowa w ust. 1, artysta zawodowy osiągnął dochody w związku z wykonywaniem zawodu artystycznego."	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Proponowana zmiana prowadziłaby do istotnego osłabienia mechanizmu weryfikacji aktywności zawodowej artysty, co mogłoby skutkować przyznawaniem dopłat osobom niespełniającym ustawowych przesłanek stałego wykonywania zawodu artystycznego. Obowiązek wykazania dochodu z działalności artystycznej w *każdym* z trzech lat poprzedzających złożenie wniosku ma na celu potwierdzenie ciągłości aktywności zawodowej, co jest istotne z punktu widzenia zasadności wsparcia publicznego. Ustawa nie wprowadza minimalnego progu dochodu, co oznacza, że jakikolwiek dochód z tytułu działalności artystycznej w danym roku jest wystarczający. W zakresie tantiem, zaznaczyć trzeba, że nie jest możliwe automatyczne uznawanie tantiem wypłacanych przez organizacje zbiorowego zarządzania za dochód z wykonywania zawodu artystycznego. Tantiemy stanowią dochód, jednakże ich charakter nie pozwala jednoznacznie uznać ich za dowód uzyskiwania dochodu z działalności artystycznej, między innymi z uwagi na możliwość ich odziedziczenia. W konsekwencji, mogą one stanowić jedynie dowód pośredni w potwierdzeniu wykonywania zawodu artystycznego, a nie dowód bezpośredni.
155.	31 ust. 5	Apelujemy by ust. 5 był sformułowany w sposób klarowny i nie budzący wątpliwości. Podobnie w Uzasadnieniu do ustawy czytamy w Rozdziale 4: Dopłata: "Dodatkowo, określenie, że dopłata przysługuje jedynie za miesiące, w których artysta	Forum Środowisk Sztuki Tańca	Przywołany przepis projektu ustawy oraz fragment uzasadnienia precyzyjnie wskazują, że dopłata może być przyznana wyłącznie za miesiące, w których artysta faktycznie podlega ubezpieczeniom społecznym. Celem tego rozwiązania jest wykluczenie przypadków, w których dopłata byłaby

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		rzeczywiście podlega ubezpieczeniom społecznym, zapobiega finansowaniu składek w sytuacjach faktycznego braku ubezpieczenia." Apelujemy by zdanie to zostało usunięte lub sformułowane w sposób klarowny i nie budzący wątpliwości.		kierowana do osób formalnie spełniających kryteria, lecz nieodprowadzających składek w praktyce. Taki zapis ma charakter zabezpieczający i zapobiega nadużyciom. Brzmienie przepisu jest spójne z celem ustawy i nie wymaga doprecyzowania, ponieważ warunek podlegania ubezpieczeniom społecznym jest jednoznaczny.
156.	31	Brak ochrony w przypadku chwilowego przestoju. Wiele osób pracujących projektowo może przez rok nie mieć dochodu, ale wciąż działać zawodowo (np. pisze książkę, tłumaczy grę, czeka na wypłatę tantiem). Sugestia: Dodać mechanizm uwzględniający pracę twórczą bez widocznych przychodów w danym roku.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy przewiduje obowiązek wykazania dochodu z działalności artystycznej w każdym z trzech lat poprzedzających złożenie wniosku o dopłatę co ma na celu potwierdzenie ciągłości aktywności zawodowej. Jednocześnie ustawodawca przyjął liberalne podejście, nie określając minimalnego progu dochodu – wystarczy jakikolwiek przychód z działalności artystycznej. Taki zapis uwzględnia specyfikę zawodów twórczych i projektowych, w tym nieregularność dochodów. Wprowadzenie dodatkowego mechanizmu uznaniowego budziłoby ryzyko braku przejrzystości i trudności w stosowaniu przepisów.
157.	31	Ustawa ustala górny pułap dochodów, uprawniający do wnioskowania o dopłatę. Zwracamy uwagę na niebezpieczeństwo traktowania przychodów wynikających z otrzymanych grantów lub stypendiów, które w ramach programu grantowego są przez osobę wydawane na koszty realizacji projektu, jako dochodu. Postulujemy przygotowanie mechanizmu chroniącego przed tego rodzaju błędem.	Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej	W odniesieniu do wskazanej w uwadze kwestii przychodów wynikających z otrzymanych grantów lub stypendiów, które są wydatkowane na koszty realizacji projektów, należy podkreślić, że wszelkie wątpliwości dotyczące kwalifikowania tych przychodów jako dochodu będzie można rozwiać poprzez objaśnienia przepisów udzielane przez Ministra właściwego do spraw kultury. W praktyce umożliwi to jednoznaczne wskazanie, które przychody mogą być uwzględniane w ocenie dochodu uprawniającego do dopłaty, chroniąc artystów przed ewentualnymi błędami w interpretacji przepisów i zapewniając sprawiedliwe stosowanie regulacji.
158.	31 ust. 1 w zw. z 31 ust. 4 i ust. 5	Powyższa regulacja nasuwa wątpliwości co do jej stosowania w praktyce. Brzmienie wyżej przytoczonych przepisów może bowiem być interpretowane w ten sposób, że wniosek o przyznanie dopłaty oraz przesłanka ostateczności decyzji o jej przyznaniu muszą zostać spełnione przed 1 sierpnia roku kalendarzowego, w którym wniosek o dopłatę został złożony. Taka interpretacja prowadzić może z kolei do tego, że artysta, który złoży wniosek pomiędzy wrześniem a grudniem danego roku i nawet uzyska prawo do dopłaty, w praktyce nie będzie mógł z niego skorzystać w ogóle albo będzie musiał składać korekty deklaracji oraz raportów imiennych (wniosek taki wywieść można z treści ust. 5, w którym mowa o rozliczaniu dopłaty). Z kolei artysta, który złoży wniosek w styczniu danego roku kalendarzowego będzie mógł skorzystać z dopłaty dopiero od 1 sierpnia tego roku, przy czym w tym okresie może już dojść do sytuacji, w której artysta zawodowy oczekując na prawo do	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	W opinii MRPiPS, projektowana dopłata do składek ma być finansowana z budżetu państwa, co pociąga za sobą określone konsekwencje, w tym konieczność uprzedniego potwierdzania, że podmiot ubiegający się o tę dopłatę spełnia ustawowe warunki do jej przyznania. Obok warunków odnoszących się do kryterium dochodowego, dany podmiot musi legitymować się warunkiem wstępnym, tj. decyzją o przyznaniu statusu artysty zawodowego. Zamierzeniem projektodawcy jest określenie jak najbardziej optymalnego przebiegu całego procesu, zarówno od strony organów administracji publicznej, jak i samego ubezpieczonego. Temu celowi mają służyć m.in. terminy, w których następuje wymiana informacji pomiędzy zaangażowanymi w obsługę procesu podmiotami czy elektroniczna forma obiegu informacji i dokumentów. Wyjaśnić należy, że ostateczność decyzji nie jest równoznaczna z jej prawomocnością, przy czym decyzja charakteryzująca się cechą ostateczności może stanowić podstawę do dalszych działań dla Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wg założeń projektu ustawy prawo do dopłaty ma być przyznawane na „okresy rozliczeniowe"

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		dopłaty nie będzie okresowo podlegał ubezpieczeniom społecznym (z uwagi na wskazywaną już wcześniej nieregularność osiągania przychodów z tytułu pracy twórczej), co jest warunkiem uzyskania dopłaty (zgodnie z ust. 5). W tym przypadku w praktyce również do korzystania z dopłaty może nie dojść. Możliwe są w końcu sytuacje, kiedy wniosek zostanie złożony przed 1 sierpnia danego roku kalendarzowego, ale decyzja o przyznaniu dopłaty stanie się ostateczna kilka miesięcy później, nawet w kolejnym roku kalendarzowym. Również w takim przypadku wątpliwości budzi, czy dopłata zostanie przyznana, a jeśli tak to w jakim okresie i czy korzystanie z niej będzie wiązało się obowiązek składania korekty deklaracji oraz raportów imiennych. Wątpliwości tych nie rozwiewa uzasadnienie Projektu. Mając to wszystko na uwadze stoimy na stanowisku, że rozwiązanie przewidziane w art. 31 ust. 1, 4 i 5 Projektu ustawy powinno zostać zrewidowane i dopracowane tak, aby opisane powyżej wątpliwości nie powstawały, a artyści mogli w sposób przystępny i płynny korzystać z przyznanej dopłaty, bez konieczności dokonywania dodatkowych czynności związanych z jej rozliczeniem. Sposób stosowania tego mechanizmu powinien także zostać opisany w uzasadnieniu Projektu.		obejmujące okres od 1 sierpnia roku kalendarzowego do 31 lipca następnego roku kalendarzowego. Oznacza to, że osoba, która złoży wniosek w miesiącach wrzesień-grudzień danego roku kalendarzowego, jeżeli spełni warunki do przyznania prawa do dopłaty, będzie z tego prawa mogła skorzystać do 31 lipca następnego roku kalendarzowego, a datę początkową tego uprawnienia będzie wyznaczać data wpływu do ZUS wniosku o przyznanie prawa do dopłaty (co do zasady prawo to będzie przysługiwało od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym wniosek wpłynął do ZUS). Na analogicznych zasadach ustalony zostanie okres, na który może zostać przyznane prawo do dopłaty osobie, która wniosek złoży w styczniu następnego roku kalendarzowego, ale pozostającego w ww. „okresie rozliczeniowym", tj. osoba taka będzie mogła skorzystać z prawa do dopłaty maksymalnie do 31 lipca. Płynności całego procesu ma sprzyjać uprawnienie do ponawiania wniosku na kolejny okres, co umożliwi ubieganie się o prawo do dopłaty (na kolejny okres) jeszcze przed upływem okresu, na który została ona już przyznana. Uwzględniając charakter dopłat i źródło ich finansowania za niezbędne należy uznać zachowanie w projektowanych przepisach regulacji, które umożliwiają rozliczenie uzyskanej dopłaty za te miesiące, w których artysta zawodowy z prawem do dopłaty podlega z tego tytułu ubezpieczeniom społecznym. Artysta zawodowy może bowiem – pomimo przyznanego decyzją prawa do dopłaty (na dany okres) – nie spełniać przesłanek do jej uzyskania np. w danym miesiącu – ze względu na wysokość osiągniętego przychodu z innego tytułu (pozostającego w zbiegu z tytułem artysty zawodowego z prawem do dopłaty). W związku z powyższym w projekcie usunięto sformułowanie *„w którym składany jest wniosek w sprawie dopłaty*".
159.	32 ust. 2	Zwracamy uwagę na niebezpieczeństwo dyskryminacji osób wykluczonych cyfrowo. W aktualnej wersji ustawa przewiduje jedynie cyfrową możliwość ubiegania się o przyznanie statusu artysty zawodowego, prolongowania go lub ubiegania się o dopłatę do składek. Sugerujemy opracowanie dodatkowego, alternatywnego sposobu składania dokumentów.	Związek Zawodowy - Gildia Polskich Reżyserek i Reżyserów Teatralnych, Osoba fizyczna	Zgodnie ze stanowiskiem MRPiPS, już w chwili obecnej ZUS wspiera w wielu realizowanych projektach (np. świadczenie wspierające) osoby zagrożone wykluczeniem cyfrowym, w związku z tym ryzyka, o których mowa w ww. uwadze można oceniać jedynie jako potencjalne. Wychodząc jednakże naprzeciw oczekiwaniom środowiska artystycznego, w celu jednoznacznego zagwarantowania artystom zawodowym niezbędnego wsparcia technicznego i pomocy przy wnoszeniu do ZUS korespondencji związanej z prawem do dopłaty, projekt rozbudowano. Na podstawie nowych propozycji regulacji ZUS będzie zobowiązany do zapewnienia w swoich terenowych jednostkach organizacyjnych dostępu do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku o dopłatę lub innych pism w tej sprawie, jak również ich odbiór. Równolegle artyście zawodowemu zostanie zapewniona niezbędna pomoc przy wnoszeniu i odbiorze tych dokumentów.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
				Treść proponowanej zmiany została naniesiona na tekst projektu ustawy, stanowiący załącznik do niniejszego pisma, w trybie rejestracji zmian. Jednocześnie wyjaśniamy, że zaproponowane w odniesieniu do obsługi spraw związanych z prawem do dopłaty składek rozwiązania elektroniczne jest uzasadnione dążeniem do maksymalnego zoptymalizowania całego procesu, w tym efektywnego wykonywania przez ZUS za artystę zawodowego z prawem do dopłaty tych obowiązków, które musiałby realizować sam artysta jako płatnik składek.
160.	33 ust. 1	Pytanie, czy istnieje realna potrzeba angażowania dodatkowych organów, takich jak Komisja Opiniująca czy Minister, skoro ostateczna decyzja i potwierdzenie warunków leży po stronie ZUS i KAS. Upraszczając procedurę i ograniczając liczbę podmiotów zaangażowanych w proces, można znacząco zmniejszyć biurokrację i przyspieszyć przyznawanie wsparcia artystom.	Osoba fizyczna	Komisja Opiniująca pełni kluczową funkcję ekspercką w procesie oceny statusu artysty zawodowego, zapewniając merytoryczną weryfikację wniosków w zakresie działalności artystycznej. ZUS i KAS nie są właściwe do oceny spełnienia kryteriów artystycznych, a ich rola ogranicza się do weryfikacji danych dochodowych i ubezpieczeniowych. Struktura ta umożliwia zachowanie równowagi między kontrolą formalną a ekspercką oceną merytoryczną.
161.	33 ust. 1	- w art. 33 ust. 1 jest wadliwe odesłanie do „art. 34 ust. 3" – w projekcie takiego przepisu nie ma; najprawdopodobniej chodzi o art. 31 ust. 3	Sąd Najwyższy	Uwaga uwzględniona.
162.	Rozdział 5	Proponuję, aby w programach podnoszenia lub uzyskania nowych kwalifikacji (Rozdział 5) szczególną uwagę zwrócono na obszary związane z nowymi technologiami oraz narzędziami cyfrowymi (takimi jak generatywna AI, VR, AR), które mają rosnące znaczenie w zawodach artystycznych i audiowizualnych. Programy te powinny być szeroko dostępne, również dla mikroprzedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą.	Osoba fizyczna	Zgłoszona sugestia odpowiada na aktualne potrzeby środowiska artystycznego i jest zgodna z celem projektu, który przewiduje wspieranie podnoszenia kwalifikacji zawodowych artystów. Nowe technologie, takie jak generatywna AI, VR i AR, mają rosnące znaczenie w praktykach twórczych i produkcji audiowizualnej. MKiDN dostrzega wagę tych zagadnień i będzie analizować możliwość ich uwzględnienia w przyszłych programach wsparcia. Na obecnym etapie nie planuje się jednak wpisania szczegółowych rozwiązań w tym zakresie do podstawy prawnej ustawy, co nie wyklucza ich wdrożenia na poziomie wykonawczym.
163.	37	Proponujemy uzupełnić katalog podmiotów, które mogą brać udział w konkursie ofert na wykonanie programu, o organizacje pozarządowe. Przez ostatnie dekady realizowały wiele polityk publicznych dotyczących kultury, kadr kultury, współpracowały z administracją samorządowa, rządową, uczelniami, instytucjami kultury, wiele z nich ma więc stosowne kompetencje i doświadczenie, by być uwzględnionymi w ww. katalogu.	Daria Gosek-Popiołek Posłanka na Sejm RP, Związek Polskich Artystów Plastyków	Uwaga uwzględniona.
164.	37 ust. 1	W celu zapewnienia przejrzystości i równego dostępu, powinna być obowiązkowa procedura konkursowa. Przeprowadzenie konkursu jest niezbędne, aby zapewnić transparentność i równe szanse wszystkim zainteresowanym podmiotom.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy nie przewiduje obowiązku przeprowadzania procedury konkursowej przy wyborze instytucji realizującej programy podnoszenia kwalifikacji, ponieważ zadania te mają zostać powierzone instytucjom kultury organizowanym przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Wynika to z potrzeby zapewnienia spójności

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
				realizacji zadań publicznych, bezpieczeństwa finansowego oraz ciągłości działań. Instytucje te działają w ramach publicznej odpowiedzialności, co samo w sobie gwarantuje przejrzystość i kontrolę. Wprowadzenie obowiązkowego konkursu w tym przypadku nie znajduje uzasadnienia systemowego.
165.	41	Niejasny jest dla nas mechanizm funkcjonowania dopłaty w przypadku artysty zawodowego z prawem do dopłaty. Art. 30 projektu Ustawy mówi o wysokości dopłaty określonej we wskazanych ustawach bez odniesienia się do konkretnych artykułów. Jak ujęto w przepisach zmieniających (przejściowych i końcowych), według Art. 41, ppkt 8b) składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe osób posiadających status artysty z prawem do dopłaty są finansowane z budżetu państwa. W jakiej wysokości (w części, czy w całości)? Wysokości dopłaty nie precyzują również zapisy w OSR. Jeśli dopłata do składek miałaby być częściowo finansowana z budżetu państwa, to w jaki sposób ZUS weryfikowałby comiesięczne dochody poszczególnych artystów zawodowych z prawem do dopłaty. Dla osób tworzących projekt Ustawy odpowiedzi na te pytania są być może oczywiste, natomiast w naszej ocenie projekt ten nie wyjaśnia klarownie, jak dokładnie miałby funkcjonować mechanizm dopłaty.	Związek Zawodowy Aktorów Polskich	W zakresie pozostającym we właściwości MRPiPS należy uznać, że projekt ustawy zawiera wystarczająco precyzyjne uregulowania, określają one bowiem na czym polega mechanizm dopłaty, przesłanki, których spełnienie warunkuje uprawnienie do tych dopłat oraz okoliczności, które wpływają na to prawo oraz jego wysokość. Projektowane przepisy nie mogą kazuistycznie odnosić się do konkretnych przypadków, natomiast mają tworzyć pewien system. W ocenie projektodawcy został on w sposób jednoznaczny opisany w uzasadnieniu i Ocenie Skutków Regulacji oraz wynika wprost z projektowanych przepisów.
166.	41	Niezrozumiałe jest dla nas zróżnicowanie podstaw obliczania składek-emerytalno-rentowej oraz zdrowotnej dla osób posiadających status artysty zawodowego bez prawa do dopłaty. W art. 41, ppkt 9 (przepisy zmieniające, przejściowe i końcowe) zaproponowano, że dla artystów zawodowych bez prawa do dopłaty podstawę składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe „stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż kwota minimalnego wynagrodzenia". Natomiast w art. 44, ppkt 4 wskazano, że podstawę do obliczenia składki zdrowotnej dla artystów zawodowych bez prawa do dopłaty ma stanowić „kwota odpowiadająca przeciętnemu miesięcznemu wynagrodzeniu w sektorze przedsiębiorstw [...]". Skąd takie rozróżnienie i czym uzasadnia je projektodawca?	Związek Zawodowy Aktorów Polskich	W przypadku artystów zawodowych bez prawa do dopłaty po przeprowadzonych uzgodnieniach z Ministerstwem Zdrowia oraz Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej projektodawca zdecydował się na zróżnicowanie podstawy składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne. Rozwiązanie to odwołuje się do mechanizmów dla przedsiębiorców (art. 81 ust. 2–2d i 2f–2h ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej), gdzie podstawą wymiaru składki jest dochód z działalności gospodarczej. Należy podkreślić, że dochody artystów zawodowych bez prawa do dopłaty mogą sięgać bardzo wysokich kwot wobec czego wysokość składki zdrowotnej wymaga pewnego urealnienia w celu urzeczywistnienia zasady sprawiedliwości społecznej. W przypadku składek na ubezpieczenia społeczne wiążą się one z adekwatnymi świadczeniami, natomiast zasada ta nie obowiązuje w przypadku ubezpieczenia zdrowotnego.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
167.	41 pkt 4	Zwracamy się z prośbą o wyjaśnienie skutków uchylenia pkt 2 w art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych przewidzianego w art. 41 pkt 4 projektu ustawy. W związku z planowanym uchyleniem tego przepisu, zwracamy się z prośbą o jednoznaczne wskazanie: – czy artysta zawodowy, który nie prowadzi działalności gospodarczej, nadal będzie mógł korzystać z wyższego limitu wpłat na IKZE (1,8-krotność przeciętnego prognozowanego wynagrodzenia), – czy też – w razie utraty statusu osoby prowadzącej pozarolniczą działalność – będzie mógł dokonywać wpłat wyłącznie w limicie ogólnym (1,2-krotność przeciętnego wynagrodzenia), a jeżeli tak, to czy projektodawca rozważa utrzymanie prawa do wyższego limitu dla artystów zawodowych, nawet bez formalnego prowadzenia działalności gospodarczej.	Stowarzyszenie Filmowców Polskich, Związek Zawodowy Reżyserów Polskich Gildia Reżyserów Polskich	Uwaga uwzględniona. Według uzyskanych wyjaśnień MF, zgodnie z art. 13a ust. 1a ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o indywidualnych kontach emerytalnych oraz indywidualnych kontach zabezpieczenia emerytalnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 707) wpłaty dokonywane na IKZE w roku kalendarzowym przez osobę prowadzącą pozarolniczą działalność, w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497), nie mogą przekroczyć kwoty odpowiadającej 1,8-krotności przeciętnego prognozowanego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej na dany rok określonego w ustawie budżetowej lub ustawie o prowizorium budżetowym lub w ich projektach, jeżeli odpowiednie ustawy nie zostały uchwalone. Tym samym wyższy limit wpłat na IKZE przysługuje wyłącznie osobom wymienionym w art. 8 ust. 6 ustawy sus. W przypadku uchylenia pkt 2 w tym ustępie, odnoszącego się obecnie do „twórcy i artysty”, osoby posiadające ten status utracą możliwość stosowania wyższego niż podstawowy limitu wpłat na IKZE. Dążąc do zachowania dotychczasowych uprawnień przedstawicieli środowiska artystycznego, projektodawca przychyla się do postulatu utrzymania dla artystów zawodowych uprawnienia do wyższego limitu wpłat w IKZE dla artystów zawodowych, które było dotychczas powiązane z prowadzeniem działalności gospodarczej.
168.	41 pkt 6	Postulujemy zmianę z obowiązkowego ubezpieczenia na dobrowolne, jak w przypadku osób prowadzących działalność gospodarczą czy zleceniobiorców.	Kancelaria doradztwa podatkowego ALO-2	Obowiązkowy charakter ubezpieczenia społecznego dla artystów zawodowych stanowi fundament systemu zabezpieczenia socjalnego, którego celem jest zapewnienie ciągłości ochrony w zakresie emerytalnym, rentowym i zdrowotnym. Rozwiązanie to jest zbliżone do modelu stosowanego wobec innych grup objętych obowiązkowym ubezpieczeniem, takich jak osoby zatrudnione na umowę o pracę. Dobrowolność ubezpieczenia skutkowałaby brakiem spójności systemowej i mogłaby prowadzić do niestabilności oraz niewystarczającego zabezpieczenia socjalnego artystów, co jest sprzeczne z celami projektowanej ustawy. Należy też zwrócić uwagę, że w dotychczasowym stanie prawnym funkcjonowała Komisja do Spraw Zaopatrzenia Emerytalnego Twórców, na podstawie orzeczeń której dokonywano rejestracji i opłacano składki, więc stan prawny w tym zakresie nie ulega zmianie.
169.	41 pkt 7	Stowarzyszenie Filmowców Polskich postuluje wprowadzenie do Projektu ustawy rozwiązania, które wyraźnie wyłączy spod obowiązku oskładkowania umowy zlecenia lub umowy o	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Według wyjaśnień MRPiPS, w stosunku do osób prowadzących pozarolniczą działalność, jeśli wykonują one dodatkową umowę zlecenia albo umowę o świadczenie usług, a której przedmiot jest taki sam jak przedmiot

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		świadczenie usług, które zawierane są przez artystów zawodowych w ramach wykonywania działalności twórczej lub artystycznej, o ile artysta opłaca już składki na podstawie art. 13 pkt 19 lub 20 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. art. 41 pkt 7 Projektu ustawy). Proponowane rozwiązanie miałoby na celu uniknięcie sytuacji tzw. podwójnego oskładkowania, w której artysta zawodowy — wykonując jedną i tę samą działalność — byłby jednocześnie zobowiązany do odprowadzania składek: jako osoba wykonująca zawód artystyczny (na podstawie statusu artysty zawodowego) oraz jako zleceniobiorca czy usługobiorca na podstawie umowy cywilnoprawnej zawartej w tym samym zakresie.		wykonywanej działalności, umowa taka nie stanowi odrębnego tytułu do ubezpieczeń. Jednocześnie, w celu wyeliminowania potencjalnych wątpliwości w przyszłości, wprowadzona została stosowna zmiana przepisu. W tej sprawie zwrócono się także do Ministra Finansów, który potwierdził, że wyłączenie z oskładkowania umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług dla artystów w przypadku tzw. zbiegów nie jest właściwe, gdyż rozwiązanie takie będzie dyskryminujące dla innych grup zawodowych.
170.	41 pkt 9	W sytuacji, gdy dochody artysty są niższe niż minimalne wynagrodzenie krajowe, podstawę wymiaru składek powinny stanowić odpowiednie progi i kwoty dostosowane do rzeczywistych dochodów, aby uniknąć nadmiernego obciążenia składkami osób o niskich zarobkach.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy przewiduje mechanizm dostosowany do sytuacji osób o niskich dochodach, w tym możliwość uzyskania dopłaty do składek, co pozwala zminimalizować ich obciążenie finansowe. Celem regulacji jest zapewnienie osobom wykonującym zawód artystyczny prawa do zabezpieczenia społecznego na zasadach zbliżonych do innych grup zawodowych. Ustalanie podstawy wymiaru składek na poziomie niższym niż minimalne wynagrodzenie prowadziłoby do ograniczenia przyszłych świadczeń i osłabienia funkcji zabezpieczającej systemu. Projekt zachowuje równowagę między ochroną socjalną a odpowiedzialnością ubezpieczeniową.
171.	41 pkt 13	w art. 41 pkt 13 lit. a dokonuje się zmiany art. 47 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej jako „usus"); wątpliwości wywołuje przyjęta konstrukcja, proponuje się bowiem rozwiązanie, zgodnie z którym termin płatności składek (do 25 dnia kolejnego miesiąca) jest zastrzeżony dla „artystów" uprawnionych do dopłaty. Tymczasem, artysta z prawem do dopłaty – w przeciwieństwie do artysty bez dopłaty - nie będzie płatnikiem składek, ale tylko ubezpieczonym, w stosunku do którego płatnikiem będzie ZUS (analogicznie, jak u osób pobierających zasiłki macierzyńskie). Terminy zakreślone w art. 47 usus (przepis szczególny względem art. 17 usus) obowiązują tylko płatników składek a nie ubezpieczonych, w związku z czym proponowany nowy termin tj. 25 dzień miesiąca kolejnego – powinien być powiązany nie z artystą, ale wyłącznie z ZUS-em jako płatnikiem składek	Sąd Najwyższy	Po konsultacjach z MRPiPS uwzględniono ww. uwagę i przeredagowano proponowany przepis w następujący sposób: *„3a) do 25 dnia miesiąca – dla Zakładu opłacającego składki za artystów zawodowych z prawem do dopłaty;"*.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
172.	41 pkt 15	Postulujemy wydłużenie okresu w którym można dokonać wstecznego opłacenia składek brakujących do emerytury do 5 lat. (art. 41 p. 15)	Obywatelskie Forum Sztuki Współczesnej	Projekt ustawy przewiduje obecnie 3-letni okres na dokonanie wstecznego opłacenia składek, co jest zgodne z obowiązującymi regulacjami w systemie ubezpieczeń społecznych i ma na celu zapewnienie stabilności finansowej systemu. Wydłużenie tego terminu do 5 lat mogłoby prowadzić do niepewności rozliczeniowej oraz obciążeń administracyjnych, które mogłyby negatywnie wpłynąć na efektywność funkcjonowania systemu zabezpieczenia socjalnego artystów.
173.	41	Art. 18 ust. 4e w brzmieniu albo kwota stanowiąca różnicę pomiędzy minimalnym wynagrodzeniem a sumą podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z innych tytułów Art. 47 ust. 2hb i 2 hc. Obecnie ustalenie podstawy opłacania składek przez płatników jest zadaniem karkołomnym i czasochłonnym. Praktyka wskazuje, iż ustalenie faktycznej podstawy opłacania składek w przypadku tzw. zbiegów tytułów ubezpieczeń będzie każdorazowo wymagało prowadzenie postępowania wyjaśniającego przez ZUS. Płatnicy składek nie mają obowiązku wykazywania za jaki okres ubezpieczony zgłaszany przez płatnika podlega składkom społecznym, a jest to podstawa do ustalenia podstawy opłacania składek w przypadku tzw. zbiegów	Kancelaria doradztwa podatkowego ALO-2	Stanowisko MRPiPS: Zgodnie z projektowanymi zmianami do ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, w przypadku, w którym artysta zawodowy z prawem do dopłaty będzie w danym miesiącu posiadał inny tytuł do obowiązkowych ubezpieczeń, z tytułu którego jego podstawa wymiaru składek będzie niższa od minimalnego wynagrodzenia, ZUS ustali różnicę odejmując od kwoty minimalnego wynagrodzenia kwotę podstawy wymiaru składek z innego tytułu. Otrzymana różnica będzie stanowić podstawę wymiaru składek artysty z prawem do dopłaty w tym miesiącu. Natomiast zbieg innego tytuł do ubezpieczeń z tytułem artysty zawodowego bez prawa do dopłaty będzie skutkował ustaniem tego ostatniego tytułu.
174.	42	Artystom zawodowym powinno przysługiwać prawo do tych świadczeń niezależnie od zadłużenia, ze względu na specyfikę ich działalności oraz niestabilność dochodów, co uzasadnia konieczność zapewnienia im adekwatnej ochrony socjalnej.	Osoba fizyczna	Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym przez MRPiPS, jedną z obecnie obowiązujących zasad w ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 501) jest powiązanie prawa do zasiłku dla świadczeniobiorców, którzy samodzielnie finansują i opłacają składki na własne ubezpieczenia od faktu ich uregulowania. Aktualne przepisy powyższą zasadę odnoszą do osób prowadzących pozarolniczą działalność oraz osób duchownych, a w przyszłości mają również objąć marynarzy (uchwalona przez Sejm ustawa o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw – druk sejmowy nr 1246 i 1298). Podobne stanowisko wyraża doktryna, np. w komentarzu do ustawy (Świadczenia pieniężne z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Dr hab. Karolina Stopka. Komentarz, wyd. II, LEX Wolters Kluwer 2025), Autorka wskazuje: *„Norma wyrażona w art. 2a ust. 1 u.ś.p.u.s. nie dotyczy wszystkich podmiotów objętych dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym. Przepis ten (…) swoim zakresem obejmuje zatem tylko tych ubezpieczonych, którzy są jednocześnie płatnikami składek na ubezpieczenie chorobowe, a więc tych, na których ciąży jednocześnie obowiązek obliczania i*

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
				odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne. Powyższe oznacza, że pozostałe osoby objęte ubezpieczeniem dobrowolnym będą mogły nabyć prawo do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, tak jak osoby objęte nim obowiązkowo, niezależnie od tego, czy w dniu nabycia prawa do wymienionych w analizowanym przepisie świadczeń nie mają zaległości z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne. *Cel rozwiązania przyjętego przez ustawodawcę w komentowanym przepisie jest jasny. Poprzez wprowadzoną regulację ustawodawca dążył do rozwiązania ewentualnego problemu realizowania przez osoby w nim wymienione obowiązków w zakresie obliczania i odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne oraz ewentualnego korzystania ze świadczeń gwarantowanych w ramach ubezpieczenia chorobowego w sytuacji, gdy płatnicy nie wypełniają nałożonych na nich obowiązków."*
175.	42	W art. 42 projektu ustawy, w przepisie nowelizującym art. 2a ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, w zdaniu:„[…] artystami zawodowymi, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 24 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych […]" należy zastąpić wyrażenie „artystami zawodowymi" wyrażeniem „artystom zawodowym", aby dostosować formę gramatyczną do konstrukcji zdania.	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Uwaga uwzględniona.
176.	44	Proponujemy ujednolicenie podstawy wymiaru składki zdrowotnej dla wszystkich artystów zawodowych, niezależnie od prawa do dopłaty – na poziomie minimalnego wynagrodzenia za pracę. Obecne zróżnicowanie może prowadzić do nieproporcjonalnego obciążenia tych artystów, którzy nie kwalifikują się do dopłat (często z powodu niewielkiego przekroczenia limitu dochodu), mimo że nadal uzyskują niskie przychody. Zwraca się również uwagę na brak powiązania wyższej podstawy składki z rzeczywistym wsparciem finansowym, co narusza zasadę równości i sprawiedliwości społecznej. Artyści bez prawa do dopłat będą musieli płacić składki mimo braku dochodów, co nie uwzględnia specyfiki niestałej działalności twórczej.	Związek Polskich Artystów Plastyków	Projekt ustawy w obecnym brzmieniu przewiduje zróżnicowanie podstawy wymiaru składki zdrowotnej w zależności od uprawnienia do dopłaty, co jest zgodne z celem systemu – zapewnieniem wsparcia socjalnego dla artystów znajdujących się w trudniejszej sytuacji dochodowej. Ujednolicenie podstawy na poziomie minimalnego wynagrodzenia dla wszystkich, niezależnie od dochodu, oznaczałoby w praktyce objęcie publicznym wsparciem także osób uzyskujących dochody powyżej ustalonego progu, co byłoby sprzeczne z zasadą celowego i sprawiedliwego różnicowania pomocy publicznej. Obowiązek ubezpieczeniowy dotyczy wszystkich artystów zawodowych zgodnie z regułami systemu powszechnego.
177.	44 pkt 4	Proponujemy równanie podstawy wymiaru składki zdrowotnej dla artystów zawodowych bez prawa do dopłaty z podstawą	Stowarzyszenie Filmowców Polskich	W tym zakresie projektodawcy współpracowali z przedstawicielami Ministra Zdrowia.

Lp.	Dotyczy (art, ust., pkt, lit.)	Treść uwagi	Zgłaszający	Stanowisko do uwag
		przewidzianą dla artystów z prawem do dopłaty, tj. ustalenie podstawy w obu przypadkach na poziomie minimalnego wynagrodzenia za pracę. Proponowane nowe brzmienie art. 44 pkt 4 Projektu ustawy: „4) w art. 81: […] 15) osób, o których mowa w np. 66 ust. 1 pkt 1: a) lit. j jest kwota odpowiadająca wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązująca na dzień 1 stycznia danego roku, jeśli dochód tych osób jest niższy niż ta kwota, b) lit. k, jest kwota odpowiadająca minimalnemu wynagrodzeniu za pracę obowiązująca na dzień 1 stycznia danego roku”.		1. Artyści zawodowi z prawem do dopłaty – płacą *stałą składkę*, niezależnie od dochodów, aby zagwarantować przewidywalne i proporcjonalnie niskie obciążenie dla osób o niskich i nieregularnych zarobkach. • Podstawa: 75% minimalnego wynagrodzenia → nawiązanie do art. 81 ust. 2e u.ś.o.z. (dotyczącego przedsiębiorców opłacających składkę od ryczałtu ewidencjonowanego). 2. Artyści zawodowi bez prawa do dopłaty – płacą składkę *mieszaną*: • część stała (od 75% minimalnego wynagrodzenia), • część dochodowa (od faktycznych dochodów, jeśli przekroczą roczny próg równy minimalnemu wynagrodzeniu). • Rozwiązanie odwołuje się do mechanizmów dla przedsiębiorców (art. 81 ust. 2–2d i 2f–2h u.ś.o.z.), gdzie podstawą wymiaru składki jest dochód z działalności gospodarczej.
178.	47	W art. 47 (przepis przejściowy) zawarto błędne odesłanie; przepis dwukrotnie odsyła do „art. 4a ustawy zmienianej w art. 41” (usus), tymczasem, w usus takiego przepisu nie ma; prawdopodobnie chodzi o art. 36 ust. 4a usus (zgłoszenie twórców i artystów do ubezpieczeń); podobne zastrzeżenie należy zgłosić do projektowanego odesłania w art. 49 ust. 3	Sąd Najwyższy, Stowarzyszenie Filmowców Polskich	Uwaga uwzględniona.
179.	47	Status powinien być do momentu rezygnacji artysty, lub zmiany zamieszkania poza granicami polski lub do momentu utraty obywatelstwa lub rezygnacji lub przekroczenia limitu dochodu rocznego.	Osoba fizyczna	Projekt ustawy przewiduje status artysty zawodowego na określonych zasadach, które uwzględniają regularne aktualizacje oraz kontrolę spełniania warunków, w tym limitu dochodu. Propozycja przyznania statusu do momentu rezygnacji lub zmiany miejsca zamieszkania byłaby trudna do efektywnego nadzorowania i mogłaby prowadzić do nadużyć oraz nieaktualnych danych w systemie.
180.	Art. 47 ust. 1	Uznanie statusu twórcy bez składania dokumentów itp. jeśli obecnie płaci się tzw. emeryturę twórczą, jest się ubezpieczonym to przechodzi się automatycznie, dostaje się automatycznie Status artysty zawodowego na 3 lata. Czyli system zadziałałby szybciej dla wielu osób, bez podawania się 'ocenie". To byłoby dobrym rozwiązaniem.	Związek Polskich Artystów Plastyków	Projekt ustawy zakłada przyznawanie statusu artysty zawodowego na podstawie spełnienia określonych kryteriów, w tym udokumentowanego dorobku artystycznego oraz dochodów uzyskiwanych z wykonywania zawodu artystycznego w ciągu trzech ostatnich lat. Procedura ta wymaga każdorazowego złożenia wniosku i podlega ocenie przez Dyrektora Instytucji, po zasięgnięciu opinii Komisji Opiniującej. Propozycja automatycznego przyznania statusu osobom otrzymującym emeryturę twórczą lub podlegającym ubezpieczeniu z tytułu działalności artystycznej pomija element indywidualnej weryfikacji i oceny aktywności zawodowej, co stoi w sprzeczności z założeniami projektu ustawy.

DPIA – Projekt ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (UD212)					
Operacja przetwarzania[1]	**Opis operacji przetwarzania[2]**	**Niezbędność i proporcjonalność przetwarzania[3]**	**Ryzyka**	**Sposób minimalizacji ryzyka[4]**	**Ocena ryzyka[5]**
Operacja przetwarzania danych odbieranych od Instytucji	Operacja przetwarzania danych związana jest z koniecznością realizacji zadań ustawowych nałożonych na ZUS. Instytucja przesyła do Zakładu (w formie elektronicznej, w sposób automatyczny) informacje o przyznaniu, zawieszeniu lub cofnięciu statusu artysty zawodowego wraz z nr PESEL, adresem zamieszkania, okresem objęcia statusem.	Niezbędność operacji przetwarzania jest warunkiem objęcia artysty zawodowego ubezpieczeniem społecznym oraz ubezpieczeniem zdrowotnym	**R.01 Przetwarzanie niezgodne z zasadą zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości**	Operacja przetwarzania jest zgodna z ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 350 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych”. ZUS zgodnie z art. 36 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych może wykonać obowiązek, o którym mowa w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.Urz. UE L 119 z 04.05.2016), zwanego dalej „RODO”, przez udostępnienie informacji, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia 2016/679, w miejscu publicznie dostępnym w centrali lub terenowych jednostkach organizacyjnych oraz na swojej stronie internetowej lub w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Zakładu. W takim przypadku Zakład, podczas pozyskiwania danych osobowych, informuje osobę, której dane dotyczą, o miejscu udostępnienia tych informacji.	↓ Niskie

[1] Nazwa operacji, np. pozyskiwanie przez ZUS danych z rejestrów medycznych na potrzeby postępowania orzeczniczego

[2] Opis operacji z wyjaśnieniem, z jakim realizowanym procesem jest związana oraz wskazanie celu przetwarzania danych i jego podstawy prawnej. Wskazanie kategorii danych przetwarzanych w trakcie operacji.

[3] Wyjaśnienie, dlaczego przetwarzania danych jest niezbędne dla osiągnięcia celu oraz wykazania, w jaki sposób zostaje zachowana proporcjonalność w odniesieniu do praw przysługującym osobom fizycznym.

[4] Opisanie sposobu minimalizacji zaistniałych ryzyk.

[5] Szczegóły w zakresie ustalenia poziomu i oceny ryzyka znajdują się w sekcji Analiza ryzyka.

				Klauzule informacyjne są dostępne w centrali lub terenowych jednostkach organizacyjnych ZUS oraz na stronie internetowej ZUS pod adresem: https://bip.zus.pl/rodo.	
			R.02 Przetwarzanie niezgodne z zasadą ograniczenia celu	Dane będą przetwarzane wyłącznie w celu objęcia artysty zawodowego ubezpieczeniem społecznym oraz ubezpieczeniem zdrowotnym, zgodnie z jasno określonym zakresem. Dostęp do danych będzie ograniczony wyłącznie do osób realizujących zadania w ramach ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego dla danej, konkretnej sprawy, dotyczącej konkretnego ubezpieczonego. Wszelkie operacje przetwarzania danych będą wykonywane wyłącznie w jasno określonym celu w ramach zgłoszenia do ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego realizowanego na rzecz osoby wnioskującej. Potencjalna zmiana celu przetwarzania danych będzie możliwa jedynie w przypadku spełnienia wymagań określonych w art. 6 ust. 3 i 4 RODO.	 Niski
			R.03 Przetwarzanie niezgodne z zasadą minimalizacji danych	Przetwarzane będą tylko dane niezbędne, precyzyjnie określone ustawowo. Zgodnie z projektowanym przepisem art. 21 ust. 2 ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny będą to dane, o których mowa w art. 33 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Ograniczenie zakresu zbieranych danych do minimum niezbędnego do realizacji celu przetwarzania. Projektowane rozwiązanie nie wiąże się z rozszerzeniem zakresu pozyskiwanych danych, w efekcie oznacza to dostęp do danych, które ZUS już aktualnie gromadzi.	 Niski
			R.04 Przetwarzanie niezgodne z zasadą prawidłowości	W celu zapewnienia poprawności i aktualności pozyskiwanych danych zgodnie z art. 5 ust.1 lit. d RODO, ZUS zapewnia regularną kontrolę pozyskiwanych i przetwarzanych danych oraz realizuje postępowanie wyjaśniające w przypadku identyfikacji błędnych, nieaktualnych danych w celu ich sprostowania lub usunięcia.	 Średni
			R.05 Przetwarzanie niezgodne z zasadą ograniczenia przechowywania	Zgodnie z art. 5 ust. 1e RODO, dane osobowe będą przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, dla realizacji, których dane te są przetwarzane.	 Niski

				Okres przechowywania jest określony w Jednolitym Rzeczowym Wykazie Akt Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który jest zgodny z ustawą z 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164 z późn. zm.), zatwierdzoną przez Archiwa Państwowe.	
			R.06 Przetwarzanie niezgodne z zasadą integralności i poufności	Zapewnienie integralności danych w systemie poprzez wymianę elektroniczną szyfrowanym kanałem transmisji danych pomiędzy ZUS a Instytucją. Wszystkie podmioty uczestniczące w wyminie informacji są zobowiązane do stosowania środków organizacyjnych i technicznych zapewniających bezpieczeństwo przetwarzanych danych (zgodnie z art. 32 RODO).	⇨ Średnie
Założenie konta/profilu dla artysty zawodowego na PUE	Objęcie ubezpieczeniem z tytułu przyznania statusu artysty zawodowego	Niezbędne w celu objęcia ubezpieczeniem	**R.07 Przetwarzanie niezgodne z zasadą zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości**	W dotychczas obowiązującym stanie prawnym ZUS zgodnie z art. 47b posiada uprawnienie do założenia profilu informacyjnego tylko płatnikowi składek, który nie dopełnił obowiązku założenia profilu. Zakład tworzy profil w systemie teleinformatycznym artyście zawodowemu, nieposiadającemu profilu informacyjnego zgodnie z art. 32 ust. 5. projektu ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny.	⇩ Niski
			R.08 Przetwarzanie niezgodne z zasadą ograniczenia celu	Wyraźne określenie celu pozyskiwania danych, jako weryfikacji statusu zatrudnienia i uprawnień do ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego.	⇩ Niski
			R.09 Przetwarzanie niezgodne z zasadą minimalizacji danych	Przetwarzanie jedynie danych niezbędnych, które zostały wskazane w art. 26 ust. 2 projektu ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny oraz w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych w art. 43 (płatnik składek) oraz w art. 36 (ubezpieczony). Potencjalna zmiana celu przetwarzania danych będzie możliwa jedynie w przypadku spełnienia wymagań określonych w art. 6 ust. 3 i 4 RODO.	⇩ Niski
			R.10 Przetwarzanie niezgodne z zasadą prawidłowości	Zapewnione są możliwości sprostowania danych w przypadku wystąpienia błędnych danych, w przypadku stwierdzenia wątpliwości również może zostać wszczęte postępowanie wyjaśniające.	⇩ Niski

			R.11 Przetwarzanie niezgodne z zasadą ograniczenia przechowywania	Zgodnie z art. 5 ust. 1e RODO, dane osobowe będą przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, dla realizacji których dane te są przetwarzane. Okres przechowywania jest określony w Jednolitym Rzeczowym Wykazie Akt Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który jest zgodny z ustawą z 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164 z późn. zm.), zatwierdzoną przez Archiwa Państwowe.	⬇ Niski
			R.12 Przetwarzanie niezgodne z zasadą integralności i poufności	W celu zapewnienia integralności danych zgodnie z art. 5 ust.1 lit. f RODO, ZUS zapewnia walidację wprowadzonych danych do systemu oraz weryfikację systemową w zakresie identyfikacji płatnika, regularną kontrolę zakładanych profili oraz realizuje postępowanie wyjaśniające w przypadku identyfikacji błędnych, nieaktualnych danych w celu ich sprostowania lub usunięcia. W ZUS stosowane są środki organizacyjne i techniczne zapewniające bezpieczeństwo założonych profili.	⇨ Średnie
Wymiana danych z Krajową Administracją Skarbową (KAS)	Automatyczne, zgodne z art. 33 ust. 4 projektu ustawy (w formie elektronicznej wymiany informacji) operacje przetwarzania danych związane są z koniecznością realizacji zadań ustawowych nałożonych na ZUS. Zakład przetwarza dane dochodowe (z 3 ostatnich lat) osoby wnioskującej o dopłatę do składek na ubezpieczenia społeczne oraz	Niezbędność operacji przetwarzania danych jest warunkiem koniecznym weryfikacji dochodowej osoby wnioskującej o dopłaty. Dane dochodowe potwierdzają warunek ustawowy do przyznania dopłaty.	**R.13 Przetwarzanie niezgodne z zasadą zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości**	Projektowane rozwiązania nie tworzą nowych uprawnień dla ZUS w tym zakresie; aktualnie ZUS ma zagwarantowane ustawowo uprawnienie do wymiany danych z KAS zgodnie z art. 33 ust. 1 oraz art. 31 ust. 3 projektu ustawy.	⬇ Niski
			R.14 Przetwarzanie niezgodne z zasadą ograniczenia celu	Wyraźne określenie celu wymiany danych, wyłącznie w celu przyznania prawa do dopłaty zgodnie z jasno określonym zakresem.	⬇ Niski
			R.15 Przetwarzanie niezgodne z zasadą minimalizacji danych	Przetwarzane będą tylko dane niezbędne, precyzyjnie określone ustawowo. Zgodnie z projektowanym przepisem art. 33 ust. 4 ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny, będą to dane, o których mowa w art. 17 ust. 1, ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny. Ograniczenie zakresu zbieranych danych do minimum niezbędnego do realizacji celu przetwarzania. Projektowane rozwiązanie wiąże się z rozszerzeniem zakresu i jest niezbędne w celu realizacji tego procesu.	⬇ Niski

	ubezpieczenia zdrowotne.		**R.16 Przetwarzanie niezgodne z zasadą prawidłowości**	W celu zapewnienia poprawności i aktualności pozyskiwanych danych zgodnie z art. 5 ust.1 lit. d RODO, ZUS zapewnia regularną kontrolę pozyskiwanych i przetwarzanych danych oraz realizuje postępowanie wyjaśniające w przypadku identyfikacji błędnych, nieaktualnych danych w celu ich sprostowania lub usunięcia.	⇨ Średnie
			R.17 Przetwarzanie niezgodne z zasadą ograniczenia przechowywania	Zgodnie z art. 5 ust. 1e RODO, dane osobowe będą przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, dla realizacji, których dane te są przetwarzane. Okres przechowywania jest określony w Jednolitym Rzeczowym Wykazie Akt Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który jest zgodny z ustawą o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, zatwierdzoną przez Archiwa Państwowe.	⇩ Niski
			R.18 Przetwarzanie niezgodne z zasadą zapewnienia integralności i poufności	Dane w rejestrach są na bieżąco monitorowane i aktualizowane. W ZUS stosowane są środki organizacyjne i techniczne zapewniające bezpieczeństwo przechowywanych danych. Wszystkie podmioty uczestniczące w wymianie informacji są zobowiązane do stosowania środków organizacyjnych i technicznych zapewniających bezpieczeństwo przetwarzanych danych (zgodnie z art. 32 RODO).	⇩ Niski
Zautomatyzowane podejmowanie decyzji o dopłacie i profilowanie oparte na szczególnych kategoriach danych	Automatyczne operacje przetwarzania danych związane są z koniecznością realizacji zadań ustawowych nałożonych na ZUS. System informatyczny Zakładu na podstawie danych z Instytucji, wniosku o dopłatę i informacji z KAS podejmie decyzję o przyznaniu lub odmowie dopłaty. Decyzja jest	Operacja przetwarzania jest niezbędna w kontekście możliwości otrzymania dopłaty przez artystę. Zgodnie z art. 33 ust. 9 projektowanej ustawy taka forma przetwarzania danych jest dopuszczalna z uwzględnieniem postanowień art. 22 RODO.	**R.19 Przetwarzanie niezgodne z zasadą zgodności z prawem, rzetelności i przejrzystości**	Projektowany przepis art. 33 ust. 9 projektu ustawy zapewnienia stronie, której dotyczy podejmowane rozstrzygnięcie, prawo do otrzymania stosownych wyjaśnień, co do podstaw podjętego rozstrzygnięcia oraz prawo do uzyskania interwencji ludzkiej, do wyrażenia własnego stanowiska i do zakwestionowania takiego rozstrzygnięcia.	⇩ Niski
			R.20 Przetwarzanie niezgodne z zasadą ograniczenia celu	Wyraźne określenie celu wymiany danych, wyłącznie w celu rozliczenia składek do ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego zgodnie z jasno określonym zakresem.	
			R.21 Przetwarzanie niezgodne z zasadą minimalizacji danych	Przetwarzane będą tylko dane niezbędne, precyzyjnie określone ustawowo. Zgodnie z projektowanym przepisem art. 33 ust. 9 ustawy o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny oraz w art. 33 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (dane na koncie ubezpieczonego). Ograniczenie zakresu zbieranych danych do minimum niezbędnego do realizacji celu przetwarzania.	⇩ Niski

	przekazywana na profil osoby wnioskującej w systemie informatycznym ZUS.			Projektowane rozwiązanie nie wiąże się z rozszerzeniem zakresu pozyskiwanych danych, w efekcie oznacza to dostęp do danych, które ZUS już aktualnie gromadzi.	
			R.22 Przetwarzanie niezgodne z zasadą prawidłowości	Zapewnienie zgodności z art. 22 RODO poprzez m.in.: Zapewnienie możliwości oceny przez pracownika ZUS wydanej automatycznej decyzji. Zapewnienie osobie wnioskującej możliwości odwołania się od wydanej decyzji i złożenia wyjaśnień – w połączeniu z art. 35 ust. 1 i 2 projektowanej ustawy.	⇨ Średnie
			R.23 Przetwarzanie niezgodne z zasadą ograniczenia przechowywania	Zgodnie z art. 5 ust. 1e RODO, dane osobowe będą przechowywane w formie umożliwiającej identyfikację osoby, której dane dotyczą, przez okres nie dłuższy, niż jest to niezbędne do celów, dla realizacji, których dane te są przetwarzane. Okres przechowywania jest określony w Jednolitym Rzeczowym Wykazie Akt Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który jest zgodny z ustawą o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach, zatwierdzoną przez Archiwa Państwowe.	⇩ Niski
			R.24 Przetwarzanie niezgodne z zasadą integralności i poufności	Dane w rejestrach są na bieżąco monitorowane i aktualizowane. W ZUS stosowane są środki organizacyjne i techniczne zapewniające bezpieczeństwo przechowywanych danych. Wszystkie podmioty uczestniczące w wyminie informacji są zobowiązane do stosowania środków organizacyjnych i technicznych zapewniających bezpieczeństwo przetwarzanych danych (zgodnie z art. 32 RODO). Zapewnienie integralności danych w systemie poprzez elektronizację wniosku oraz walidacje danych wprowadzonych do sytemu.	⇨ Średnie
Analiza ryzyka					
Macierz ryzyka dla obszaru objętego analizą DPIA					

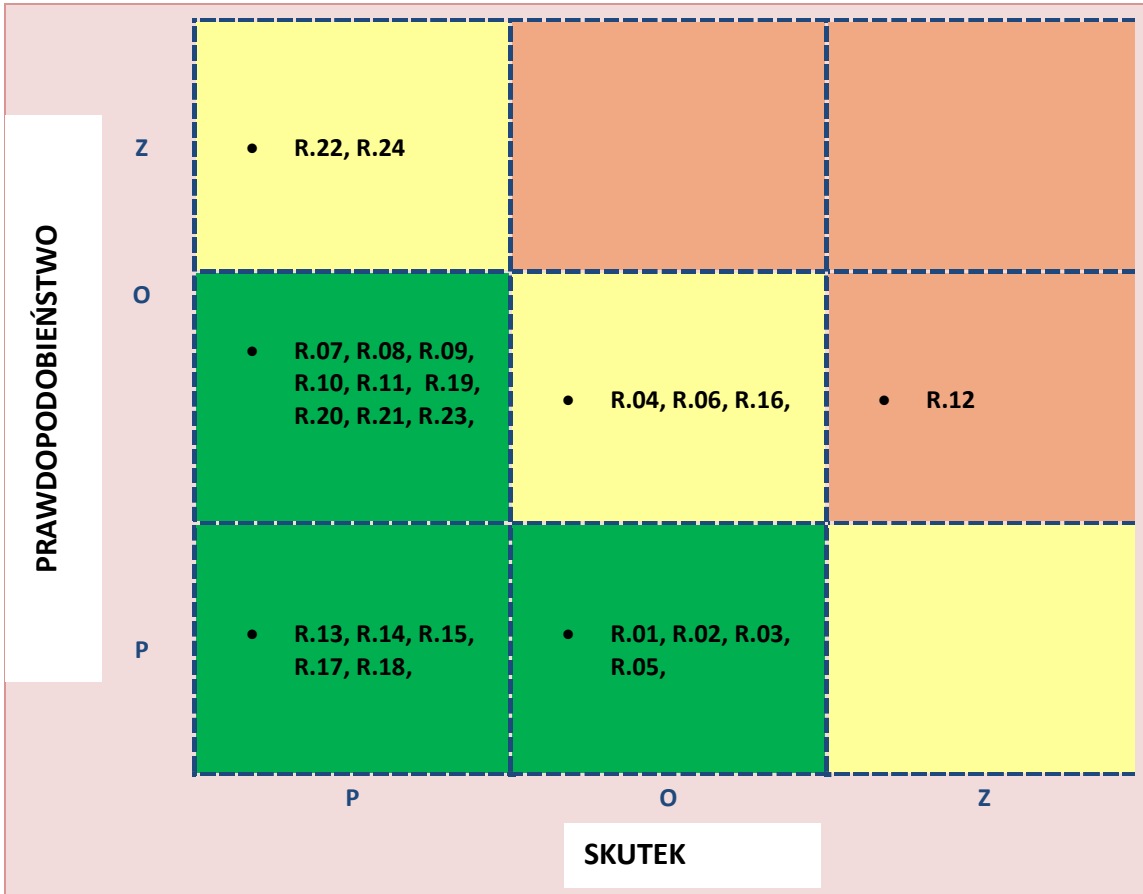

Skala oceny ryzyka:

Niskie Średnie Wysokie

Niskie – Zagrożenie, które może zmaterializować się tylko w wyjątkowych okolicznościach, pomijalne, łatwe do zabezpieczenia lub już zabezpieczone.

Średnie – Zagrożenie, dla którego posiadane zabezpieczenia są na średnim poziomie, przydatne wobec niewielkich zagrożeń. Odnotowano, że zagrożenie występuje w innych organizacjach i może wystąpić w ZUS, jak i w każdej innej organizacji o podobnym charakterze.

Wysokie – Poziom zabezpieczeń jest niewystarczający lub nieadekwatny; zagrożenie jest bardzo realne, może wystąpić lub miało miejsce w przeszłości.

Skala skutków:

- **P** – Pomijalne – Podmiot danych nie zostanie dotknięty albo może napotkać nieliczne niedogodności, które przezwycięży bez problemu, np. czas poświęcony na ponowne wprowadzenie informacji, rozdrażnienie, irytacja itp.
- **0** – Ograniczone – Podmiot danych może napotkać istotne niedogodności, które będzie w stanie przezwyciężyć mimo pewnych trudności, np. dodatkowe koszty, odmowa dostępu do usług biznesowych, strach, brak zrozumienia, stres, drobne dolegliwości fizyczne itp.
- **Z** – Znaczące – Podmiot danych może napotkać istotne do maksymalnych skutki, które będzie mógł przezwyciężyć z dużymi trudnościami lub których może nie być w stanie przezwyciężyć. Skutki te mogą obejmować sprzeniewierzenie środków, wezwanie do sądu, pogorszenie stanu zdrowia, problemy finansowe, niemożliwe do obsłużenia zadłużenie, długotrwałe dolegliwości psychofizyczne, a nawet zgon.

Skala prawdopodobieństwa:

- **P** – Pomijalne – Materializacja ryzyka pomimo wykorzystywania mechanizmów kontrolnych nie wydaje się możliwa.
- **0** – Ograniczone – Materializacja ryzyka pomimo wykorzystania mechanizmów kontrolnych wydaje się być trudna do przeprowadzenia.
- **Z** – Znaczące – Materializacja ryzyka pomimo wykorzystania mechanizmów kontrolnych wydaje się być możliwa lub bardzo łatwa. W tej kategorii zagrożenie może wystąpić, pomimo zastosowania zabezpieczeń, co sugeruje wysokie ryzyko działalności.

Podsumowanie DPIA

Cel propozycji legislacyjnej

Celem projektu ustawy jest zagwarantowanie odpowiedniego włączenia osób wykonujących zawód artystyczny do systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych.

Efektem realizacji celu zmiany legislacyjnej będzie zapewnienie dopłat dla uprawnionych artystów zawodowych przyznawanych w sposób zautomatyzowany, zapewniający optymalizację procesu.

Realizacja postanowień projektu ustawy wprowadza nowy cel oraz zakres danych przetwarzanych przez ZUS.

Korzyści z propozycji legislacyjnej

Projektowane rozwiązania mają na celu zapewnienia sprawnej i efektywnej realizacji ustawowych zadań ZUS związanych z procesem przyznawania dopłat dla uprawnionych artystów zawodowych:

- Dopasowanie działań w obszarze procesu obsługi wniosków, o dopłatę do składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne, do oczekiwań klientów poprzez elektronizację składanego wniosku poprzez PUE.
- Umożliwienie osobie ubezpieczonej, wobec której kierowana jest decyzja o przyznanej dopłacie, otrzymania w dogodny dla siebie sposób, tj. w formie elektronicznej na swój profil PUE.

Środki minimalizujące ryzyka dla osób fizycznych w trakcie realizacji procesu oraz gwarantujące przestrzeganie ich praw

Środki minimalizujące ryzyka dla osób fizycznych w trakcie realizacji procesu oraz gwarantujące odpowiednie zabezpieczenie i ochronę prywatności zostaną zapewnione poprzez przetwarzanie danych zgodnie z celem określonym w projektowanych przepisach oraz w ramach obowiązujących regulacji prawnych.

W celu minimalizacji ryzyka naruszenia danych osobowych istotne jest zapewnienie integralności danych oraz zwiększenie bezpieczeństwa przetwarzanych informacji w systemie, poprzez elektronizację i automatyzację procesu, zgodnie z projektem ustawy z dnia 28 kwietnia 2025 r. o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny. Zastosowane środki organizacyjne i techniczne zapewniają bezpieczeństwo założonych profili dla płatników (artysty zawodowego) gwarantując utrzymanie ryzyka na poziomie akceptowalnym. ZUS w swoich systemach zapewnia walidację wprowadzonych danych do aplikacji, jednocześnie przeprowadzana jest weryfikacja systemowa w zakresie identyfikacji płatnika. Dodatkowo pracownicy ZUS prowadzą postępowania wyjaśniające w przypadku identyfikacji błędnych bądź nieaktualnych danych w celu wyeliminowania niezgodności. Równolegle wprowadzono reguły dotyczące zgodności wybranych danych osobowych z wcześniej zdefiniowanymi słownikami oraz regularną kontrolę zakładanych profili PUE.

Gwarancje przestrzegania praw osób fizycznych wynikające z RODO to przede wszystkim odpowiedzialność administratora danych za przetwarzanie danych zgodnie z prawem, możliwość dochodzenia praw przez osoby, których dane dotyczą (prawo dostępu, sprostowania, usunięcia, ograniczenia przetwarzania, przenoszenia danych, wniesienia sprzeciwu), możliwość składania skarg do organu nadzorczego (Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych w Polsce). W ZUS został również powołany Inspektor Ochrony Danych (IOD), do którego można zgłaszać wszelkie pytania i uwagi dotyczące przetwarzania danych osobowych oraz obowiązuje procedura reagowania i zgłaszania naruszeń ochrony danych osobowych.

Projektując zmiany legislacyjne zostały przewidziane środki planowane w celu zaradzenia potencjalnych ryzykom dla osób fizycznych. Została zagwarantowana realizacja zasad przetwarzania danych osobowych wynikająca z art. 5 RODO.

Projekt

R O Z P O R Z Ą D Z E N I E

M I N I S T R A K U L T U R Y I D Z I E D Z I C T W A N A R O D O W E G O [1)]

z dnia

w sprawie wysokości wynagrodzenia przewodniczącego, wiceprzewodniczącego oraz członków Rady Programowo-Naukowej do spraw Osób Wykonujących Zawód Artystyczny, a także terminu jego wypłaty

Na podstawie art. 14 ust. 3 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (Dz. U. poz. …) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wysokość wynagrodzenia za udział w jednym posiedzeniu Rady Programowo-Naukowej do spraw Osób Wykonujących Zawód Artystyczny, zwanej dalej „Radą”, wynosi:

1) 1000 zł dla przewodniczącego Rady;
2) 800 zł dla wiceprzewodniczącego Rady;
3) 500 zł dla pozostałych członków Rady.

§ 2. Wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Rady jest wypłacane do dziesiątego dnia miesiąca następującego po posiedzeniu.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

[1)] Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego kieruje działem administracji rządowej – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2025 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. U. poz. 996).

UZASADNIENIE

Przepis art. 14 ust. 3 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (Dz. U. poz. …) nakłada na ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego obowiązek określenia wysokości wynagrodzenia przewodniczącego Rady Programowo-Naukowej do spraw Osób Wykonujących Zawód Artystyczny, wiceprzewodniczącego Rady i członków Rady oraz terminu wypłaty wynagrodzenia tym osobom, mając na uwadze zakres ich zadań oraz znaczenie tych zadań dla efektywnej realizacji celów ustawy.

Zgodnie z ustawą z dnia …… o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny zostaje utworzona Rada Programowo-Naukowa do spraw Osób Wykonujących Zawód Artystyczny, zwana dalej „Radą", do której zadań należy diagnozowanie potrzeb osób wykonujących zawód artystyczny, w tym potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych oraz potrzeb w zakresie pomocy socjalnej wynikających z trudnej sytuacji życiowej, ubóstwa, bezrobocia, bezdomności, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy domowej, ochrony macierzyństwa lub wielodzietności. Do zadań Rady należy również prowadzenie badań i analiz dotyczących sytuacji zawodowej osób wykonujących zawód artystyczny w dziedzinach, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny.

W celu zapewnienia odpowiedniej motywacji do aktywnego uczestnictwa w pracach Rady oraz uhonorowania wkładu merytorycznego i eksperckiego jej członków wprowadzone zostaje wynagrodzenie członków Rady.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny wysokość wynagrodzenia za udział w jednym posiedzeniu Rady nie może przekroczyć 25 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski". Ponadto art. 14 ust. 2 ww. ustawy przewiduje, że łączne wynagrodzenie członka Rady za udział w posiedzeniach Rady w roku kalendarzowym nie może przekroczyć 150 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski".

Projekt rozporządzenia ustala wysokość wynagrodzenia za udział w posiedzeniu Rady w wysokości odpowiednio dla :

– przewodniczącego – 1000 zł,

– wiceprzewodniczącego – 800 zł,

– członków Rady – 500 zł.

Kwoty wynagrodzeń wynikają z zasady racjonalnego gospodarowania pieniędzmi państwa i są adekwatne do zakresu zaplanowanych zadań.

Projekt rozporządzenia przewiduje również, że wynagrodzenie za udział w pracach Rady przewodniczącego, wiceprzewodniczącego oraz członków Rady wypłacane będzie do 10. dnia miesiąca następującego po posiedzeniu Rady.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

W szczególności, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. WE L 189 z 03.07.1998, str. 42), projekt nie podlega konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677, z późn. zm.) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404), projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Zgłoszenia lobbingowe do projektu zostaną omówione po zakończeniu etapu uzgodnień międzyresortowych.

Projektowane rozporządzenie nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Projektowane rozporządzenie nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej i nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.).

Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie wysokości wynagrodzenia przewodniczącego, wiceprzewodniczącego oraz członków Rady Programowo-Naukowej do spraw Osób Wykonujących Zawód Artystyczny, a także terminu jego wypłaty **Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące** Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego **Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu** Maciej Wróbel, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego **Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu** Maciej Dydo, Dyrektor Departamentu Prawa Autorskiego i Filmu e-mail: mdydo@kultura.gov.pl; tel.: +48 22 8293120 **Kontakt do referenta odpowiedzialnego za opracowanie projektu** Adrianna Szubielska-Malińska, Naczelnik Wydziału Prawa Filmu e-mail: aszubielska@kultura.gov.pl; tel.: +48 22 8293120	**Data sporządzenia** 21 maja 2026 r. **Źródło:** Inicjatywa własna **Nr w wykazie prac legislacyjnych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego: …**

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zgodnie z ustawą z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (Dz. U. poz. …) zostaje utworzona Rada Programowo-Naukowa do spraw Osób Wykonujących Zawód Artystyczny, zwana dalej „Radą”, do której zadań należy diagnozowanie potrzeb osób wykonujących zawód artystyczny, w tym potrzeb kwalifikacyjno-zawodowych oraz potrzeb w zakresie pomocy socjalnej wynikających z trudnej sytuacji życiowej, ubóstwa, bezrobocia, bezdomności, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy domowej, ochrony macierzyństwa lub wielodzietności. Do zadań Rady należy również prowadzenie badań i analiz dotyczących sytuacji zawodowej osób wykonujących zawód artystyczny w dziedzinach, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny.

W celu zapewnienia odpowiedniej motywacji do aktywnego uczestnictwa w pracach Rady oraz uhonorowania wkładu merytorycznego i eksperckiego jej członków zostaje wprowadzone wynagrodzenie członków Rady.

Przepis art. 14 ust. 3 nakłada na ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego obowiązek określenia wysokości wynagrodzenia przewodniczącego Rady, wiceprzewodniczącego Rady i członków Rady oraz terminu wypłaty wynagrodzenia tym osobom, mając na uwadze zakres ich zadań oraz znaczenie tych zadań dla efektywnej realizacji celów ustawy.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest wydanie rozporządzenia dotyczącego wysokości wynagrodzenia przewodniczącego, wiceprzewodniczących i członków Rady oraz terminu jego wypłaty.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny wysokość wynagrodzenia za udział w jednym posiedzeniu Rady nie może przekroczyć 25 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Ponadto z art. 14 ust. 2 ww. ustawy wynika, że łączne wynagrodzenie członka Rady za udział w posiedzeniach Rady w roku kalendarzowym nie może przekroczyć 150 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Projektowane rozporządzenie ustala wysokość wynagrodzenia za udział w posiedzeniu Rady w wysokości odpowiednio dla:

- przewodniczącego - 1000 zł,

- wiceprzewodniczącego - 800 zł,

- członków Rady - 500 zł.

Kwoty wynagrodzeń wynikają z zasady racjonalnego gospodarowania pieniędzmi państwa i są adekwatne do zakresu zaplanowanych zadań.

Projektowane rozporządzenie przewiduje również, że wynagrodzenie za udział w posiedzeniach Rady przewodniczącego, wiceprzewodniczącego oraz członków Rady wypłacane będzie do dziesiątego dnia miesiąca następującego po posiedzeniu Rady.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak analogicznych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Przewodniczący Rady	1	Dane własne	Określenie wynagrodzenia przewodniczącego Rady i terminu jego wypłaty.
Wiceprzewodniczący Rady	1	Dane własne	Określenie wynagrodzenia wiceprzewodniczącego Rady i terminu jego wypłaty.
Członkowie Rady	13	Dane własne	Określenie wynagrodzenia członków Rady i terminu jego wypłaty.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2025 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	*Łącznie (0-10)*
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	0,033	0,033	0,033	0,033	0,033	0,033	0,033	0,033	0,033	0,033	0,33
budżet państwa	0	0,033	0,033	0,033	0,033	0,033	0,033	0,033	0,033	0,033	0,033	0,33
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	-0,033	-0,033	-0,033	-0,033	-0,033	-0,033	-0,033	-0,033	-0,033	-0,033	0,33
budżet państwa	0	-0,033	-0,033	-0,033	-0,033	-0,033	-0,033	-0,033	-0,033	-0,033	-0,033	0,33
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Część 24 budżetu państwa – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, zwiększona o środki na to zadanie po wejściu w życie ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny.

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	W wyliczeniu przyjęto założenie, że wynagrodzenie za udział w pracach Rady będzie wynosić odpowiednio dla: - przewodniczącego - 1000 zł, - wiceprzewodniczącego - 800 zł, - członków Rady - 500 zł. (1000 zł + 800 zł + 13*500 zł)*4 posiedzenia rocznie = 33 200 zł. Szacując koszty funkcjonowania Rady, uwzględniono, że jej posiedzenia będą odbywać się kwartalnie, a czas jednego posiedzenia przekraczać będzie 4 godziny.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	*Łącznie (0-10)*
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z …… r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							

W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak wpływu.
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak wpływu również na osoby starsze i niepełnosprawne.
	sektor bankowy	Brak wpływu.
Niemierzalne		

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Bez wpływu.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: uproszczenie procedur i zmniejszenie częstotliwości wykonywania obowiązku ustawowego	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy

Brak.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
Omówienie wpływu	Brak.	

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Zakłada się, że projektowane rozporządzenie wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja powinna zostać dokonana po 3 pełnych latach kalendarzowych obowiązywania rozporządzenia.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Nie dotyczy.

Projekt

R O Z P O R Z Ą D Z E N I E

M I N I S T R A K U L T U R Y I D Z I E D Z I C T W A N A R O D O W E G O [1)]

z dnia

w sprawie wydawania opinii przez Komisję Opiniującą do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny oraz wysokości i terminu wypłaty wynagrodzenia jej członkom

Na podstawie art. 34 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (Dz. U. poz. …) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

1) szczegółowy tryb wydawania opinii przez Komisję Opiniującą do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny, zwaną dalej „Komisją”, w sprawach wykonywania zawodu artystycznego oraz posiadania dorobku artystycznego;
2) wysokość i termin wypłaty wynagrodzenia:
   a) przewodniczącemu i wiceprzewodniczącemu Komisji,
   b) członkowi Komisji.

§ 2. 1. Przewodniczący Komisji wyznacza termin posiedzenia zespołu opiniującego, zwanego dalej „zespołem”.

2. O terminie posiedzenia przewodniczący Komisji zawiadamia zespół.

§ 3. 1. Na uzasadniony wniosek członka zespołu przewodniczący Komisji dokonuje zmiany w składzie zespołu.

2. Wyznaczenie nowego członka zespołu następuje niezwłocznie.

§ 4. Po wyznaczeniu zespołu przewodniczący Komisji niezwłocznie przekazuje dokumentację niezbędną do wydania opinii członkom zespołu.

§ 5. 1. Członkowie zespołu wydają opinię na posiedzeniu.

[1)] Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego kieruje działem administracji rządowej – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2025 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. U. poz. 996).

2. Przed wydaniem opinii odbywa się narada. Narada obejmuje dyskusję oraz głosowanie nad opinią.

3. Posiedzenie może odbywać się za pomocą środków porozumiewania się na odległość.

§ 6. 1. Z posiedzenia zespołu jest sporządzany protokół zawierający informację o sposobie głosowania, terminie i miejscu odbycia posiedzenia, a także o przebiegu dyskusji między członkami zespołu.

2. Protokół podpisują wszyscy członkowie zespołu.

§ 7. 1. Protokół oraz opinię wraz z dokumentacją będącą przedmiotem jej wydania zespół przekazuje niezwłocznie przewodzącemu Komisji.

2. Przewodniczący po weryfikacji kompletności przekazanych dokumentów, o których mowa w ust. 1, przekazuje je dyrektorowi Instytucji.

§ 8. Miesięczne wynagrodzenie za udział w pracach Komisji, płatne z dołu, niepóźniej niż do 10. dnia miesiąca, wynosi w przypadku:

1) przewodniczącego Komisji – 7500 zł;
2) wiceprzewodniczącego Komisji –7000 zł.

§ 9. 1. Wynagrodzenie za jedną opinię dla członka Komisji wynosi 50 zł brutto.

2. Wynagrodzenie jest płatne niepóźniej niż do 10. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym przygotowano opinię.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER KULTURY
I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie wydawania opinii przez Komisję Opiniującą do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny oraz wysokości i terminu wypłaty wynagrodzenia jej członkom, zwany dalej „projektem rozporządzenia", stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 34 ustawy z dnia …. o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (Dz. U. poz. …) i określa szczegółowy tryb wydawania opinii przez Komisję Opiniującą do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny, zwaną dalej „Komisją", w sprawach wykonywania zawodu artystycznego oraz posiadania dorobku artystycznego oraz wysokość i termin wypłaty wynagrodzenia jej członkom.

Komisja opiniująca jest ciałem kolegialnym, wspierającym wydawanie decyzji w sprawie nadania statusu artysty zawodowego. Nie jest to odrębny organ administracji a podmiot pomocniczy, zapewniający jednak równowagę przy wydawaniu decyzji oceniających sposób wykonywania zawodu artystycznego oraz dorobek artysty.

Założono model, zgodnie z którym zespoły opiniujące będą pracować co do zasady w składach 3-osobowych. Zatem opinia powinna zostać wypracowana w drodze konsensu.

Centralną funkcję administracyjną w Komisji przyznano przewodniczącemu. Ze względu na sztywne regulacje w ww. ustawie, określające terminy wydawania decyzji, projektowane rozporządzenie przewiduje oraz wskazywanie przez przewodniczącego Komisji terminów posiedzeń zespołów opiniujących. Również do przewodniczącego Komisji kierowane są wnioski o wyłącznie ze składu.

Członkowie zespołu opiniującego wydają opinię na posiedzeniu ze względu na konieczność odbycia dyskusji. Nie jest bowiem założeniem projektodawcy, aby wydawanie opinii odbywało się bez omówienia jej treści. Przed wydaniem opinii odbywa się zatem narada. Narada obejmuje dyskusję oraz głosowanie nad opinią, a jej przebieg znajduje odzwierciedlenie w obligatoryjnie sporządzanym protokole. Posiedzenia mogą odbywać się za pomocą środków porozumienia się na odległość.

Z każdego posiedzenia jest sporządzany protokół zawierający informację o sposobie głosowania, terminie i miejscu odbycia posiedzenia, a także o przebiegu dyskusji między członkami zespołu opiniującego. Protokół podpisują wszyscy członkowie zespołu opiniującego.

Dokumentację będącą przedmiotem opinii, opinię oraz protokół potwierdzający jej wydanie zespół opiniujący przekazuje niezwłocznie przewodniczącemu Komisji. Następnie dokumenty są przekazywane dyrektorowi Instytucji, o której mowa w art. 4 pkt 4 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny, w celu wydania decyzji.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 przewodniczący i wiceprzewodniczący Komisji otrzymują miesięczne wynagrodzenie w wysokości nieprzekraczającej przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski".

Jednocześnie zgodnie z art. 24 ust. 2 członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za jedną opinię wydaną przez zespół opiniujący, które nie może przekroczyć 2 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski".

Projekt rozporządzenia przewiduje, że przewodniczącemu oraz wiceprzewodniczącemu Komisji przysługuje miesięczne wynagrodzenie za udział w pracach Komisji, płatne z dołu, niepóźniej niż do 10. dnia miesiąca, w wysokości dla:

1) przewodniczącego – 7500 zł;

2) wiceprzewodniczącego – 7000 zł;

Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za wydanie jednostkowej opinii. Wynagrodzenie za jedną opinię dla członka Komisji wynosi 50 zł brutto. Wynagrodzenie jest płatne nie później niż do 10. dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym przygotowano opinię.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

W szczególności, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady 98/415/WE z dnia 29 czerwca 1998 r. w sprawie konsultacji Europejskiego Banku Centralnego udzielanych władzom krajowym w sprawie projektów przepisów prawnych (Dz. Urz. WE L 189 z 03.07.1998, str. 42), projekt nie podlega konsultacji z Europejskim Bankiem Centralnym.

Projekt rozporządzenia nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677, z późn. zm.) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404) projekt zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny. Zgłoszenia lobbingowe do projektu zostaną omówione po zakończeniu etapu uzgodnień międzyresortowych.

Projektowane rozporządzenie nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Projektowane rozporządzenie nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej i nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.).

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Nazwa projektu
Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie wydawania opinii przez Komisję Opiniującą do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny oraz wysokości i terminu wypłaty wynagrodzenia jej członkom

Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu
Maciej Wróbel, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu
Maciej Dydo, Dyrektor Departamentu Prawa Autorskiego i Filmu
e-mail: mdydo@kultura.gov.pl; tel.: +48 22 8293120

Kontakt do referenta odpowiedzialnego za opracowanie projektu
Adrianna Szubielska-Malińska, Naczelnik Wydziału Prawa Filmu
e-mail: aszubielska@kultura.gov.pl; tel.: +48 22 8293120

Data sporządzenia
21 maja 2026 r.

Źródło:
Inicjatywa własna

Nr w wykazie prac legislacyjnych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego: …

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Zgodnie z ustawą z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (Dz. U. poz. …), zwaną dalej „ustawą”, zostaje utworzona Komisja Opiniująca do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny, zwana dalej „Komisją”, która jest odpowiedzialna za wydawanie opinii potwierdzających wykonywanie zawodu artystycznego, a także posiadanie dorobku artystycznego.

Projekt rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie wydawania opinii przez Komisję Opiniującą do spraw Zabezpieczenia Socjalnego Osób Wykonujących Zawód Artystyczny oraz wysokości i terminu wypłaty wynagrodzenia jej członkom, zwany dalej „projektem rozporządzenia”, stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 34 ustawy i określa szczegółowy tryb wydawania opinii przez Komisję oraz wysokość i termin wypłaty wynagrodzenia jej członkom.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Komisja jest ciałem kolegialnym, wspierającym wydawanie decyzji z zakresu zabezpieczenia socjalnego artystów. Nie jest to odrębny organ administracji, a podmiot pomocniczy, zapewniający jednak równowagę przy wydawaniu decyzji oceniających sposób wykonywania zawodu artystycznego oraz dorobek artysty.

Założono model, zgodnie z którym zespoły opiniujące będą pracować co do zasady w składach 3-osobowych. Zatem opinia powinna zostać wypracowana w drodze konsensu.

Centralną funkcję administracyjną w Komisji przyznano jej przewodniczącemu. Ze względu na sztywne terminy ustawowe określające terminy wydawania decyzji, projektowane rozporządzenie przewiduje wskazywanie przez przewodniczącego Komisji terminów posiedzeń zespołów opiniujących. Również do niego kierowane są wnioski o wyłącznie ze składu.

Członkowie zespołu opiniującego wydają opinię na posiedzeniu ze względu na konieczność odbycia dyskusji. Nie jest bowiem założeniem projektodawcy, aby wydawanie opinii odbywało się bez omówienia jej treści. Przed wydaniem opinii odbywa się zatem narada. Narada obejmuje dyskusję oraz głosowanie nad opinią, a jej przebieg znajduje odzwierciedlenie w obligatoryjnie sporządzanym protokole. Posiedzenia mogą odbywać się za pomocą środków porozumienia się na odległość.

Z każdego posiedzenia jest sporządzany protokół zawierający informację o sposobie głosowania, terminie i miejscu odbycia posiedzenia, a także o przebiegu dyskusji między członkami zespołu opiniującego. Protokół podpisują wszyscy członkowie zespołu opiniującego.

Dokumentację będącą przedmiotem opinii, opinię oraz protokół potwierdzający jej wydanie zespół opiniujący przekazuje niezwłocznie przewodniczącemu Komisji. Następnie dokumenty są przekazywane dyrektorowi Instytucji, o której mowa w art. 4 pkt 4 ustawy, celem wydania decyzji.

Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy przewodniczący i wiceprzewodniczący Komisji otrzymują miesięczne wynagrodzenie w wysokości nieprzekraczającej przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski".

Jednocześnie zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie. Wynagrodzenie członka Komisji za jedną opinię wydaną przez zespół opiniujący nie może przekroczyć 2 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim roku kalendarzowym, ogłaszanego corocznie przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski".

Projekt rozporządzenia przewiduje, że przewodniczącemu oraz wiceprzewodniczącemu Komisji przysługuje miesięczne wynagrodzenie za udział w pracach Komisji, płatne z dołu, niepóźniej niż do 10. dnia miesiąca, w wysokości dla:

1) przewodniczącego – 7500 zł;

2) wiceprzewodniczącego – 7000 zł.

Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie za wydanie jednostkowej opinii. Wynagrodzenie za jedną opinię dla członka Komisji wynosi 50 zł brutto. Wynagrodzenie jest płatne nie później niż do 10 dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym przygotowano opinię.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak analogicznych.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Przewodniczący Komisji	1	Dane własne	Określenie szczegółowego trybu wydawania opinii przez Komisję oraz wysokości i terminu wypłaty wynagrodzenia przewodniczącemu Komisji.
Wiceprzewodniczący Komisji	2	Dane własne	Określenie szczegółowego trybu wydawania opinii przez Komisję oraz wysokości i terminu wypłaty wynagrodzenia wiceprzewodniczącemu Komisji.
Członkowie Komisji	142	Dane własne	Określenie szczegółowego trybu wydawania opinii przez Komisję oraz wysokości i terminu wypłaty wynagrodzenia członkowi Komisji.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2025 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	*Łącznie (0-10)*
Dochody ogółem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	2,36	2,36	2,36	2,36	2,36	2,36	2,36	2,36	2,36	2,36	23,6
budżet państwa	0	2,36	2,36	2,36	2,36	2,36	2,36	2,36	2,36	2,36	2,36	23,6
JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Saldo ogółem	0	-2,36	-2,36	-2,36	-2,36	-2,36	-2,36	-2,36	-2,36	-2,36	-2,36	-23,6
budżet państwa	0	-2,36	-2,36	-2,36	-2,36	-2,36	-2,36	-2,36	-2,36	-2,36	-2,36	-23,6

JST	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
pozostałe jednostki (oddzielnie)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Źródła finansowania	Część 24 budżetu państwa – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, zwiększona o środki na to zadanie po wejściu w życie ustawy.
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Zgodnie z danymi wynikającymi z raportu „Policzone, Policzeni 2024" przygotowanego pod kierownictwem prof. Doroty Ilczuk oraz informacjami dodatkowymi przekazanymi przez autorów raportu ok. 27 861 artystów osiąga dochód w wysokości do 125% wynagrodzenia minimalnego oraz jednocześnie nie prowadzi działalności gospodarczej. Są to osoby, które będą mogły uzyskać w związku z wejściem w życie ustawy prawo do dopłaty do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego. Należy założyć, że odpowiada to liczbie wniosków o nadanie statusu artysty zawodowego, które wpłyną do Instytucji w okresie jednego roku. Ze względu na czas potrzebny do zaznajomienia się z aktami pojedynczej sprawy przez członków zespołu opiniującego zakłada się, że w pierwszym roku Komisja będzie mogła rozpoznać do 14 000 wniosków. Członek zespołu opiniującego za jedną opinię będzie otrzymywać wynagrodzenie w wysokości 50 zł. Biorąc pod uwagę, że w wydaniu każdej opinii udział brać będzie 3 członków zespołu, zakładany roczny koszt związany z ich wydawaniem to 14 000 wniosków *3 członków zespołu *50 zł = 2 100 000 zł. Dodatkowo uwzględniono wynagrodzenie Przewodniczącego Komisji (7500 zł miesięcznie) oraz dwóch wiceprzewodniczących (każdy 7000 zł miesięcznie) = (7500+7000+7000)*12= 258 000 zł.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	*Łącznie (0-10)*
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z …… r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							

W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	Brak wpływu.
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	Brak wpływu również na osoby starsze i niepełnosprawne.
	sektor bankowy	Brak wpływu.
Niemierzalne		

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Bez wpływu.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne: uproszczenie procedur i zmniejszenie częstotliwości wykonywania obowiązku ustawowego	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy

9. Wpływ na rynek pracy

Brak.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie

Omówienie wpływu	Brak

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Zakłada się, że projektowane rozporządzenie wejdzie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Ewaluacja powinna zostać dokonana po 3 pełnych latach kalendarzowych obowiązywania rozporządzenia.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Projekt

R O Z P O R Z Ą D Z E N I E

M I N I S T R A K U L T U R Y I D Z I E D Z I C T W A N A R O D O W E G O [1)]

z dnia

w sprawie specjalistycznej jednostki nadzoru

Na podstawie art. 53 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, 1160 i 1837 oraz z 2026 r. poz. 187, 203, 451, 504 i …) zarządza się, co następuje:

§ 1. Specjalistyczna jednostka nadzoru „Centrum Edukacji i Pracy Artystycznej”, zwana dalej „Centrum”, realizuje zadania:

1) związane ze sprawowaniem nadzoru pedagogicznego nad publicznymi i niepublicznymi szkołami artystycznymi, zwanymi dalej „szkołami”, oraz placówkami artystycznymi i placówkami zapewniającymi opiekę i wychowanie uczniom szkół artystycznych w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania, zwanymi dalej „placówkami”;
2) organu prowadzącego w stosunku do szkół i placówek prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zwanego dalej „ministrem”;
3) placówki doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych.

§ 2. 1. Nadzór nad działalnością Centrum sprawuje minister.

2. Siedzibą Centrum jest Warszawa.

§ 3. 1. Centrum realizuje zadania nadzoru pedagogicznego nad szkołami i placówkami, o którym mowa w art. 55 i art. 56 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, zwanej dalej „ustawą”, oraz przepisach wydanych na podstawie art. 60 ust. 10 ustawy.

[1)] Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego kieruje działem administracji rządowej – kultura i ochrona dziedzictwa narodowego, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 lipca 2025 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. U. poz. 996).

2. Centrum powierza się realizację zadań związanych ze sprawowaniem nadzoru pedagogicznego, o których mowa w:

1) art. 62 ust. 2, art. 69 ust. 5, art. 84 ust. 3, art. 89 ust. 6, art. 110 ust. 3 i art. 172 ust. 5 ustawy oraz przepisach wydanych na podstawie art. 53 ust. 5 w związku z art. 47 ust. 1 pkt 7 oraz art. 115 ust. 4 i 5 ustawy;
2) art. 92e ust. 2 i 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2025 r. poz. 881 i 1019 oraz z 2026 r. poz. 203 i 319) oraz przepisach wydanych na podstawie art. 92t tej ustawy;
3) art. 6a ust. 5c i ust. 9 pkt 1 oraz art. 22 ust. 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2026 r. poz. 515).

3. W przypadku zadań związanych ze sprawowaniem nadzoru pedagogicznego, o których mowa w art. 6a ust. 6 i 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, Centrum przygotowuje wstępny projekt oceny pracy i przedstawia go ministrowi.

§ 4. Centrum powierza się realizację zadań organu prowadzącego w stosunku do szkół i placówek prowadzonych przez ministra, o których mowa w:

1) art. 10, art. 15 ust. 3, art. 45 ust. 12, art. 57, art. 64 ust. 1, art. 65 ust. 1, art. 68 ust. 9, art. 69 ust. 5, art. 71 ust. 2 i 3, art. 89 ust. 6, art. 106 ust. 3, 5 i 6, art. 107 ust. 6 i 8–9a, art. 108a ust. 1 i 9, art. 109 ust. 3, art. 110 ust. 3, art. 127 ust. 16, art. 130 ust. 3, art. 145 ust. 1 pkt 3, ust. 3 i 5, art. 153 ust. 5, art. 159 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 pkt 1 w związku z art. 142 ust. 12, art. 165 ust. 5 pkt 2, ust. 6, 7 i 15 ustawy oraz przepisach wydanych na podstawie art. 28 ust. 3, art. 60 ust. 10, art. 113, z wyjątkiem zadań związanych z nadawaniem szkole albo placówce artystycznej imienia, art. 123 ust. 1 pkt 1, art. 125, art. 127 ust. 19 pkt 2 i ust. 20 oraz art. 165 ust. 16 ustawy;
2) art. 90g ust. 10, art. 90p ust. 2 pkt 2, art. 92e ust. 2 i 3 oraz art. 92l ust. 2 pkt 4 i ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty oraz przepisach wydanych na podstawie art. 10a ust. 3, art. 12 ust. 2 i art. 92t tej ustawy;
3) art. 18 ust. 4 i 5, art. 22 ust. 1, art. 26 ust. 2, art. 29 ust. 1, art. 42 ust. 6a i 7, art. 42a ust. 1, art. 49 ust. 1 pkt 1, art. 53 ust. 3a i 4, art. 54 ust. 5, art. 63 ust. 2, art. 70a ust. 1, art. 72 ust. 1 i art. 85s ust. 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela oraz przepisach wydanych na podstawie art. 29 ust. 3 tej ustawy;

4) art. 109 ust. 3 i art. 110 ust. 1 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o systemie informacji oświatowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 152, z późn. zm.[2)]);
5) rozdziale 7 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2026 r. poz. 650);
6) art. 4 i art. 12 ustawy z dnia 12 kwietnia 2019 r. o opiece zdrowotnej nad uczniami (Dz. U. poz. 1078).

§ 5. W zakresie zadań związanych ze sprawowaniem nadzoru pedagogicznego oraz zadań organu prowadzącego, o których mowa w rozdziale 3a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, Centrum współpracuje z urzędem obsługującym ministra.

§ 6. Centrum powierza się realizację zadań placówki doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych.

§ 7. W celu realizacji zadań Centrum może gromadzić i udostępniać literaturę specjalistyczną, prowadzić działania wydawnicze, informacyjne i promocyjne.

§ 8. 1. Działalnością Centrum kieruje dyrektor powoływany i odwoływany przez ministra.

2. Dyrektor reprezentuje Centrum, jest przełożonym służbowym jego pracowników oraz odpowiada za całokształt pracy Centrum.

§ 9. Specjalistyczna jednostka nadzoru „Centrum Edukacji Artystycznej”, o której mowa w rozporządzeniu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie specjalistycznej jednostki nadzoru (Dz. U. z 2024 r. poz. 329), staje się „Centrum Edukacji i Pracy Artystycznej”, o którym mowa w niniejszym rozporządzeniu.

§ 10. Dyrektor, wicedyrektor i pracownicy specjalistycznej jednostki nadzoru „Centrum Edukacji Artystycznej”, o której mowa w rozporządzeniu wymienionym w § 9, stają się odpowiednio dyrektorem, wicedyrektorem i pracownikami „Centrum Edukacji i Pracy Artystycznej”, o którym mowa w niniejszym rozporządzeniu.

§ 11. Mienie znajdujące się w zarządzie specjalistycznej jednostki nadzoru „Centrum Edukacji Artystycznej”, o której mowa w rozporządzeniu wymienionym w § 9, staje się mieniem w zarządzie „Centrum Edukacji i Pracy Artystycznej”, o którym mowa w niniejszym rozporządzeniu.

[2)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2024 r. poz. 858, 1572 i 1933, z 2025 r. poz. 1019, 1160 i 1837 oraz z 2026 r. poz. 504.

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.[3)]

MINISTER KULTURY

I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

[3)] Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie specjalistycznej jednostki nadzoru (Dz. U. z 2024 r. poz. 329), które utraciło moc z dniem … na podstawie art. 63 pkt 1 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (Dz. U. poz. …).

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie w sprawie specjalistycznej jednostki nadzoru jest realizacją upoważnienia zawartego w art. 53 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.). Zgodnie z tymi przepisami minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zwany dalej „ministrem", w celu sprawowania nadzoru pedagogicznego, a także w celu realizacji zadań organu prowadzącego w odniesieniu do szkół i placówek przez siebie prowadzonych, tworzy specjalistyczną jednostkę nadzoru oraz określa zakres powierzonych zadań związanych ze sprawowaniem nadzoru pedagogicznego oraz zadań organu prowadzącego. Ustawodawca umożliwił również ministrowi powierzenie specjalistycznej jednostce nadzoru zadań placówki doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych.

Projektowane rozporządzenie zakłada przekształcenie obecnie działającej specjalistycznej jednostki nadzoru – Centrum Edukacji Artystycznej – w Centrum Edukacji i Pracy Artystycznej. Zmiana ta jest związana z nowymi zadaniami przewidzianymi dla tej jednostki w przepisach ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (Dz. U. poz. …).

W projekcie rozporządzenia określono szczegółowo zakres powierzanych Centrum Edukacji i Pracy Artystycznej zadań związanych ze sprawowaniem nadzoru pedagogicznego oraz zadań organu prowadzącego. Kompleksowo przekazano również wszystkie zadania placówki doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych.

Projektowane przepisy określają, że obecne Centrum Edukacji Artystycznej stanie się z dniem wejścia w życie rozporządzenia Centrum Edukacji i Pracy Artystycznej, zaś dyrektor, wicedyrektor i pracownicy działającego Centrum staną się dyrektorem, wicedyrektorem i pracownikami Centrum Edukacji i Pracy Artystycznej. Analogiczną regulacją określono kwestię zarządu nad mieniem specjalistycznej jednostki nadzoru.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677, z późn. zm.) oraz z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404), zostanie udostępniony na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji w zakładce „Rządowy Proces Legislacyjny". Zgłoszenia lobbingowe do projektu zostaną omówione po zakończeniu etapu uzgodnień międzyresortowych.

Projektowane rozporządzenie nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów.

Projektowane rozporządzenie nie dotyczy majątkowych praw i obowiązków przedsiębiorców lub praw i obowiązków przedsiębiorców wobec organów administracji publicznej i nie wpływa na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480, z późn. zm.).

Jednocześnie należy wskazać, że nie ma możliwości podjęcia alternatywnych w stosunku do wydania projektowanego rozporządzenia środków umożliwiających osiągnięcie zamierzonego celu.

Nazwa projektu Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie specjalistycznej jednostki nadzoru **Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące** Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego **Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu** dr Sławomir Rogowski, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego **Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu** Agnieszka Hejduk-Domańska, Dyrektor Departamentu Szkolnictwa Artystycznego	**Data sporządzenia** 21.05.2026 **Źródło: upoważnienie ustawowe – art. 53 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.)** **Nr w wykazie prac legislacyjnych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego : …**

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Przepis art. 53 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą", zawiera upoważnienie do wydania przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zwanego dalej „ministrem", rozporządzenia tworzącego specjalistyczną jednostkę nadzoru. Zgodnie ze wskazanymi przepisami minister w celu sprawowania nadzoru pedagogicznego, a także w celu realizacji zadań organu prowadzącego w odniesieniu do szkół i placówek przez siebie prowadzonych, tworzy specjalistyczną jednostkę nadzoru oraz określa zakres powierzonych zadań związanych ze sprawowaniem nadzoru pedagogicznego oraz zadań organu prowadzącego. Minister może także powierzyć specjalistycznej jednostce nadzoru zadania placówki doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych.
W związku ze zmianą upoważnienia zawartego we wskazanych wyżej przepisach ustawy – dokonywaną w art. 63 pkt 1 ustawy z dnia … o zabezpieczeniu socjalnym osób wykonujących zawód artystyczny (Dz. U. poz. …) – zachodzi konieczność wydania nowego rozporządzenia, które zastąpi dotychczas obowiązujące rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie specjalistycznej jednostki nadzoru (Dz. U. z 2024 r. poz. 329).

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowanym rozwiązaniem jest wydanie nowego rozporządzenia, które zastąpi dotychczas obowiązujące rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 27 marca 2019 r. w sprawie specjalistycznej jednostki nadzoru, i będzie stanowić wykonanie upoważnienia zawartego w art. 53 ust. 1 i 1a ustawy.

Projektowane rozporządzenie w większości powiela rozwiązania zawarte w dotychczas obowiązującym ww. rozporządzeniu. W projekcie rozporządzenia określono więc szczegółowo zakres powierzanych specjalistycznej jednostce nadzoru zadań związanych ze sprawowaniem nadzoru pedagogicznego oraz zadań organu prowadzącego. Kompleksowo przekazano również wszystkie zadania placówki doskonalenia nauczycieli szkół artystycznych.

W związku z określeniem przez ustawodawcę nowych zadań specjalistycznej jednostki nadzoru związanych z przyznawaniem i pozbawianiem statusu artysty zawodowego proponuje się przekształcenie dotychczasowego Centrum Edukacji Artystycznej w Centrum Edukacji i Pracy Artystycznej. Określono, że dyrektor, wicedyrektor i pracownicy działającego Centrum staną się dyrektorem, wicedyrektorem i pracownikami Centrum Edukacji i Pracy Artystycznej. Podobnie określono kwestię zarządu nad mieniem specjalistycznej jednostki nadzoru. Stosowne przepisy dostosowujące są zawarte w projekcie rozporządzenia.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Brak jest informacji dotyczących ewentualnych jednostek wykonujących zadania jednostki nadzoru nad szkołami artystycznymi w innych państwach.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Centrum Edukacji Artystycznej	1	Dane własne	Przekształcenie w Centrum Edukacji i Pracy Artystycznej.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2025 r. poz. 677, z późn. zm.) oraz z § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2026 r. poz. 404) projektowane rozporządzenie zostanie udostępnione w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
Informacja w zakresie zgłoszeń w trybie przepisów o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa zostanie przedstawiona po zakończeniu etapu uzgodnień międzyresortowych.

Projektowane rozporządzenie nie podlega ocenie w zakresie oceny skutków regulacji w trybie § 32 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów. Ze względu na zakres regulacji oraz powielenie w zasadniczej części dotychczasowych rozwiązań nie przewiduje się konsultacji społecznych. Regulacja nie wpływa na funkcjonowanie jednostek samorządu terytorialnego zatem nie przewiduje się opiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z …… r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]											
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	*Łącznie (0-10)*
Dochody ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Wydatki ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												
Saldo ogółem												
budżet państwa												
JST												
pozostałe jednostki (oddzielnie)												

Źródła finansowania	
Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje dodatkowych wydatków budżetu państwa ani budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	*Łącznie (0-10)*
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z …… r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							

	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	
Niemierzalne		

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, a także na sytuację osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

☒ nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☐ zwiększenie liczby dokumentów ☐ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy
Komentarz:	

9. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ sądy powszechne, administracyjne lub wojskowe	☐ demografia ☐ mienie państwowe ☐ inne:	☐ informatyzacja ☐ zdrowie

Omówienie wpływu	Brak wpływu.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Wykonanie przepisów rozporządzenia nastąpi po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Nie przewiduje się ewaluacji efektów projektu.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

Nie dotyczy.